

22

తొరస్తు.

తొమ తేరామానుజాయనమ?.

52

తొమత్సమస్త భూమండలమండనాయమాన
కర్నాటక జనపదసంపదధిష్ఠానభూత
మహేశ్వరపురీమధ్యవిద్యోతమాన దివ్యరత్న
సింహాననా హృద రాజాధిరాజ యదురాజాది
మహారాజవంశవృక్షాశకః,

తొమ ద్విరుమలైనల్లాచక్రవర్తిగా
కెత్తాణ్ణపట్టాభ్యుక్తాత్రియాగ్రహారాభిజనేనసాహితీ
సుకవితా తర్కమీమాంసాదిపాండిత్యసరిమండితైన
మైహూర్ తొమన్తహారాజ సరస్వతీప్రాసాద
పాతశాలాయామభ్యురమీమాంసాధ్యావకేన

తొగీతాచార్యుణ

సామిభక్త్యా మైహూర్ శ్రీమన్తహారాజ్జీనపాదరేణ

అంగేయగీర్వాణభాషాప్రపిణ్ణ

అసిస్టెంట్ ప్రైవేట్ సేక్రటరీపదవీమధిత్విస్తరా

తొమతా కాంతరాజవిభునాచ ప్రియతైన

విరచిత శ్రీకృష్ణ రాజోదయాభిఖ్యశ్చంద్రాప్రబంధః

తొమశ్శృష్ట రాజేంద్రాశ్రిత

ధర్మాధికారి చక్రవర్త్యయ్యంగార్యపరిపాషితాయాం

విద్యాతరంగిత్యాభ్య ముద్రాక్షరశాలాయాం

ముద్రాపితావిజయతెరమామ్

ఇదానీమేతన్నూల్యమేకరూప్యమ్.

సక ౧౮౯౫.

Copy-Right Registered-

ప్రేషణముంతు పునగేనదేయమ్.

ప్రసిద్ధపత్రికా.

లభ్యతేహి పుస్తకమిదం చక్రవర్తిగీతాచార్యాత్ మైసూర్నగ
ర్యాం త్రిమన్తహారాజ్ సరస్వతీప్రసాద పాతశాలాయా మధ్వరమి
మాంసాధ్యపకాల్.

త్రికృష్ణరాజోదయే శుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

పుటపక్షిలశుద్ధం		శుద్ధం.పుటపక్షిలశుద్ధం		శుద్ధం.	
౧	౪ గ్రన్థ	గ్రన్థ	౩౧	౨౩	స్తర
౧౧౮	వాహవ	వాహవ	౩౨	౨	మయా
౩	౫ తస్మిన్	తస్మిన్	౩౪	౮	రాష్ట్రం
౩౧౨	అజ్ఞానా	అజ్ఞానా	౩౪	౨౩	పడయం
౫	౧౦	క్షీరాబ్ధిశాయి	౩౬	౧౬	యా౨౨ నే
౬	౬	స్థాయ	౩౭	౧౦	పీరికా
౯	౪ రూఢి	రూఢి	౪౦	౨౭	ఇతివ్రశస్య తేజా
౧౪	౧౨ వ్యథా	వ్యథా			చింతనీయగతిం భ
౧౫	౨౧ ద్విబోధ్య	ద్విబోధ్య			గవతఃకరుణానదీం
౧౬	౩ త్వం	త్వం			తద్భాగ్యంచ భగ
౧౭	౧౨ తద్వా	తద్వా			వత్ప్రసా
౨౦	౧౪ భ్యాతా	భ్యాతా౨౨	౪౧	౧౭	వరాజ
౨౨	౫ సిద్ధా	సిద్ధా	౪౧	౨౪	ద్రాభ
౨౩	౭ వర్షపక్ష	వర్ష	౪౧	౧౪	సురుప్య
౨౪	౨౨ వశు	వశు	౪౧	౧౫	ర్కండపాక్ష
౨౪	౧౭ రస్థ	రస్థ	౪౩	౧౮	మూరమాళి
౨౭	౧౮ పేకట	పేకట	౪౩	౨౬	వృత్తా
౨౭	౨౭ సుప	సుపా	౪౪	౧౪	ద్వన్యం
౩౧	౪ టీకత	టీకిత	౪౪	౧౩	పథిక

ఐంకృష్ట రాజోదయే శుద్ధాశుద్ధప త్రి కా.

॥

పుటవ జ్ఞే అశుద్ధం		శుద్ధం. పుట వ జ్ఞే అశుద్ధం		శుద్ధం
౫౦	౭ గట్ట	భట్ట	౯౦	౨౫ ధన్య
౫౦	౧౧	యా ౭ ౭	౯౧	౦ యశా
౫౦	౧౨ జలా	తులా	౯౩	౨౨ వ్యత్యస్తా
౫౦	౨౫ కారద్యా	కాంచా	౯౪	౫ మై
౫౬	౨౭ మాఖ్యః	మాఖ్యః	౯౫	౧౫ వింశత్య
౫౮	౩ కణాకశ	కణాకట	౯౫	౨౦ వ్యర
౫౯	౧౦ శత	శత	౯౭	౫ గుగ్గ
౬౨	౧౫ పల్వ్య	కల్వ్య	౯౭	౨౫ విరంచి
౬౩	౮ స్వీక్య	స్వీక్య	౧౦౧	౯ శ్వర
౬౮	౨౨ ధకుగు	ధకు	౧౦౧	౨౦ జధకం
౭౨	౮ దుష్ట	దుష్ట	౧౦౩	౪ రీయ్యా
౭౩	౨౪ సధ	సధ	౧౦౪	౭ పాధికవ
౭౪	౩ వ్యధాకరె	వ్యధాకరె	౧౦౪	౨ పద్భట్ట
౭౪	౩ సిహి	సహి	౧౦౪	౬ పద్భట్ట
౭౫	౨ యధా	యధా	౧౦౪	౧౨ మేవత
౮౧	౨౭ న్నిజి	న్నిజి	౧౦౪	౨౪ వఖ్వా
౮౩	౨౨ కీణ	కీణ	౧౦౫	౧౧ స్తశుద్ధపా
౮౫	౧౭ దశ్యా	దశ్యా	౧౦౭	౨ దంబీగా
౮౬	౪ నిక్ష	నిక్షి	౧౦౮	౧౯ దాయి
౮౮	౨౫ టపైత్యః	డపైత్యః	౧౦౮	౨౨ రథ
౮౯	౧౨ నిపు	నిపు	౧౦౮	౨౩ తవా
౯౦	౮ మిఖ	ముఖ	౧౦౯	౧౨ తద్వా
౯౦	౨౨ వళి	వళి	౧౦౯	౧౪ కరికాం
౯౦	౨౫ పాం	పాన్	౧౦౯	౨౦ తదా
౯౦	౨౬ యదళం	యగళం	౧౧౧	౪ జరాచ

శ్రీ త్రికృష్ణరాజోపయో శుద్ధాశుద్ధపత్రకా.

పుటపక్షిలశుద్ధం	పుద్ధం. పుటపక్షిలశుద్ధం	శుద్ధం.
౧౧౧ ౧౪ మాతన	మాతన ౧౬౭ ౩ నిజీకర	నిజీకర
౧౧౩ ౧౩ లింగేశ్వ	లింగేశ్వ ౧౬౭ ౧౩ యజ్ఞత్యర్థం	యజ్ఞతి
౧౧౪ ౨౪ స్వర్ణ	స్వర్ణ ౧౬౭ ౨౪ యాలా	యాలా
౧౧౭ ౨౦ త్సతీ	త్సతీ ౧౭౦ ౬ జేళకోళ	జేళకోళ
౧౧౭ ౨౩ ధన	ధన ౧౭౧ ౧౫ పృథిత	పృథిత
౧౨౨ ౧౫ ఉదితతా	ఉదితా ౧౭౨ ౬ కాష్ట	కాష్ట
౧౨౫ ౫ కక్తి	కక్తి ౧౭౩ ౨౩ దులక	దులక
౧౨౫ ౧౭ కాష్ట	కాష్ట ౧౭౪ ౧౦ యధ్వం	యధ్వం
౧౩౩ ౨౭ క్షి	క్షి ౧౭౪ ౧౪ రాష్ట	రాష్ట
౧౩౫ ౩ మవా	మవా ౧౭౪ ౨౩ స్తస్మిన్నై	స్తస్మిన్నై
౧౩౫ ౪	థా ౧౭౫ ౧౫ శుద్ధ	శుద్ధ
౧౪౪ ౬ భూయ	భూయ ౧౭౬ ౨౬ త్రైశ్చ	త్రైశ్చ
౧౪౪ ౧౦ ర్విణ	ర్విణా ౧౭౭ ౩ సత్తా	సత్తా
౧౪౫ ౨ ద్వాట్రా	ద్వాట్రా ౧౭౮ ౨౭	సుచరం
౧౪౭ ౧౭ దిన	దిన ౧౭౯ ౫ మాపు	మాపు
౧౪౮ ౩	౫తే ౧౮౦ ౨ నాథ	నాథ
౧౪౮ ౧౪ జాలాల్	జాలాల్ ౧౮౧ ౯ సభేద	సభేద
౧౫౨ ౨౨ తిత్తమా	త్తనమా ౧౮౩ ౨౩ స్మనతే	స్మనతే
౧౫౩ ౨౬ తా	తా ౧౮౩ ౨౬ కమన్య	కమన్య
౧౫౪ ౩ ధా	ధా ౧౮౪ ౩ రోధక	రోధక
౧౫౫ ౩ తథా	తథా	యోగ్యతాపత్రే
౧౫౬ ౧౩ స్తస్మిష్టా	స్తస్మిష్టా ౧౧౧ ౧౧ యహ	యహ
౧౫౮ ౨౪ ద్వా	ద్వా ౧౧౨ ౧౧ యహ	యహ
౧౫౯ ౨ మనవ	మనవ ౧౧౩ ౩ బ్రాథా	బ్రాథా
౧౬౩ ౨౪ చన	చన ౧౧౪ ౪ ద్దమ్య	ద్దమ్య
౧౬౪ ౨౦ మాత్ర	మాత్ర ౧౧౫ ౪ వీణ్యశా	వీణ్యశా
౧౬౫ ౨౦ లింగ	లింగ ౧౧౬ ౪ శేష్యర	శేష్యర

ఏతద్గ్రంథపరిశీలనేన విద్యద్భిః ప్రదత్తాః పారితోషికపత్రికాః.

గీతాచార్యేణరచితః కృష్ణరాజాదయాభిధః ।
 చంపూప్రబంధఃకోప్యేషవ్యలూక్యభినవామయా ॥
 శబ్దాలంకారనియమంవ్రతీపద్యంహమాన్నపి ।
 సుకుమారపదన్యాసస్సుజాతొల్లఖశోభితః ॥
 ప్రాయోఽష్టప్రాసబహుళః కథాంశేష్యనఘైఃపదైః
 తతోరసికసంమోదమతీవజనయేదసౌ ॥
 వాగ్దేవతాపాంగర్భురీకాప్యేషాకవితాభిధా ।
 నేదృశశ్శక్యతేకతుం ప్రబంధఃపండితైరైః ॥
 అన్వమోచిమహీశూరత్రిచామేగద్రీముపెయుహః ।
 ధర్మాధికారిత్రిచక్రవర్త్యయ్యంగాభ్యధీమతా ॥
 ధ. ॥ చక్రవర్త్యయ్యంగాభ్యః

౯౪-౧౧-౨౫.

విద్యచ్ఛక్రవర్త్యయ్యంగార్యానుమోదమేవానువదతి వాసు
 దేవశాస్త్రి విద్యానిధిః

వాసుదేవశాస్త్రి

౪-౨-౯౫

విద్యానిధిః

కృష్ణరాజోదయాభిఖ్యచ్ఛంశూగ్రంథోవ్యవక్తృసౌ !
 గీతాచార్యస్యకవితాకాశలంశాస్త్రసమృతమ్ ॥
 ఆభిరూప్యాత్మబంధోయంశబ్దాథాకలంకృతిశ్చియః !
 ఉత్పాదయతినశ్చైతస్యమందానందకందశమ్ ।
 ప్రబంధశ్శాస్త్రవైదుష్యప్రాగ్జన్మసుకృతైర్విసా !
 కర్తుంనశక్యఏతాదృగిత్యేనపరిభాతినః ॥
 కణాటభూభృతశ్శ్రీమచ్ఛామరాజస్యసన్నిధౌ ।
 ధర్మాధికారిణస్సేయంశేషాచార్యస్యవత్రికా ॥

అ-౧౧-౯౪

ధ. కు. శేషాచార్యః.

మైసూర్

ఏషాంశిష్యః వై ॥ పెంకటరమణాచార్యః.

ఊకృష్ణరాజాభ్యుదయాభిఖ్యచంశూరియంనుయా ।
 వ్యలోకిహృద్యానితరాంగీతాచార్యవినిర్మితా ॥
 కణాటరాజచరితముకురాకారతాంశ్రితా ।
 పాత్యేయంపాతశాలాసుదేశిక్తస్మపకీర్తయే ॥
 కణాటభూభృతాంతత్రత్సుచరిత్రానబోధనమ్ ।
 కృతజ్ఞః కిలకథేవ్యంవిద్యాశాలాధికారిభిః ॥
 ధర్మాధికారితాభిఖ్యపదవీమధితిష్ఠతా ।
 దత్తేయంవత్రికాతుష్ట్యానరసింహాఖ్యశాస్త్రిణా ॥

అ-౧౧-౯౫

ధ ॥ కు ॥ నరసింహాశాస్త్రి

గీతాచార్యకృతశ్చంద్రాగ్రంథోయమవలూకితః ।

అతివరమణీయోసాకాన్యలక్షణలక్షితః ॥

కణ్ఠాటఘాతృచ్ఛరితనిర్మలాదభ్యసన్నిభః ।

అవశ్యంపాఠసేయోస్త్రిక్షదేశేతరీరిత్యుద్ధిక్యత్ ॥

ధర్మాధికారిణాస్తేషాసుందరాభిఖ్యాన్త్రీణా ।

పత్రికాసీన్తుదాదత్తాగీతాచార్యాయధీమతే ॥

౫—౨—౯౫.

సుందరశాస్త్రీ.

వే ॥ గీతాచార్యవిరచితః కృష్ణరాజోదయాభిఖ్యాన్త్రాగ్రం
థః తత్రతత్ర దృష్టః అయంచ విదుషామాన్లదకః త్రిమత్రాష్టరా
జసార్వభౌమవంశీయ మహారాజకృత తత్తద్ధర్మకార్యదర్పణప్రతిమక
యా రాజభక్తిసంవధకతయాచ అధ్యేతృనామాశు ఘృతాపదకత
యా తత్తత్పాఠశాలాసు అధికారిభిఃప్రవదనెనాదరణీయఇతిమనుతే.

౧౮—౫—౯౫.

ధ- శే- రామశాస్త్రీ.

త్రికృష్ణాఘ్యదయాభిఖ్యాన్త్రాగ్రం గీతాచార్యప్రకాశితామ్ ।

బృందారకగవీసారఘాతాన్తేచ్ఛతికోటుధః ॥

న్యాయవ్యాకృతిజేమిసీయకవితాకూపారపారిణతా

ఖ్యాతాయోకిలరాఘవాశ్మచరణాంభోజాతభృంగాయితః ।

గీతార్యకృతిమస్యవీక్ష్యసరసాంచంపూమిమాంమోదతే

త్రికృష్ణాఘ్యదయాభిధాన్తపదినీతారామవిదన్తగ్నేః ॥

౨౬-౧౧-౯౪

పండితరత్నం సీతారామశాస్త్రీ.

తదేతదనుమోదతే విశ్వేశ్వరశాస్త్రీ కల్యాణనగరవాస్తవ్యః

3-౨-౯౫

విశ్వేశ్వరశాస్త్రీ

అంకృష్ట రాజాభ్యుదయాభిధానాకృతిర్నిగీతార్థమతివ్యసూతా ॥
 విభాతివేదాంతవిచారదన్య స్తాఘాపదంవెంకటకృష్ణనూరైః ॥
 తర్కవ్యాకృతిమీమాంసా సంప్రదాయానురొధినీ ॥
 విభాతిగీతార్థకృతిశ్శబ్దాలంకారరంజితా ॥
 జయవత్సరకార్తికబహులచతుర్దశ్యాం ప్రాదాయ పత్రమిదం,
 వేంకటకృష్ణనూరిణాః. ౨౬-౧౧-౧౯౪౦.

తర్కవ్యాకృతితంత్రచారుకవితాద్యంభోనిధేస్సత్కృతిః
 గీతాచార్యసమాఖ్యపండితమణేశ్చంపూరియన్నిస్తుతా ॥
 అంకృష్టాభ్యుదయాభిధానగుణగణైశ్చీకాచిదాసాదివా
 క్షద్రీచీప్రతిభాతికావ్యసరణిస్సర్వాత్రయద్భుత్యతే ॥
 నానావాంఛోజిగవాజనిష్టహిధరాసాంమృజ్యవంతోతతః
 కింకుర్యోధనదుగతౌహృదిపరంమోదావహేతద్గుణైః ॥
 ధన్యాః కేచనవాక్సుధారసవిదోభూపావసంతిహుచే
 ధ్రువ్యస్తేప్రతిపద్యమత్రముదితారూప్యాణిలక్షంముహుః ॥
 ప్రాగ్జన్మసుకృతభూమ్నాప్రావీణ్యశాస్త్రసాహితీషేవవమ్ ॥
 ప్రభవతినదుపన్యాసేప్యేతాదృశవపటుతమాః కేపి ॥
 విశ్వేర్వరపదపూర్వానందసాంప్రదానస్యసచ్చాత్ర్యః ॥
 నిత్యానందసాంప్రదానచేతత్పత్రంముదాహ్యదాతాంచౌ ॥

౩-౧౨-౧౯౪౦

హ ॥ విశ్వేశ్వరానందనిత్యానందయోః

మైసూర్

క రాక్షరాణినిత్యానందవిశ్వేశ్వరానందయోః

శ్రీ

గీతాచార్యశ్చదుష్టవంబహునతాః హమాభిసంవధకం
 సద్వృత్తంసరనంస్వలంకృతిజపంపుష్కలాలానానిధిమ్ ।
 సంభావైవముదందధౌబుధహితః త్రికృష్ణరాజోదయం
 త్రికృష్ణైంద్రసభావిభాసురసుధీః త్రితాతనూరిస్సవ్యమ్ ॥
 అనైకైస్సదలంకారైస్సర్వాలంకారకారిణీ ।
 అలంకారలక్ష్మితేరేషానకరోత్యేతదద్భుతమ్ ॥
 గీతాచ్యకవిగీతేయంనవిగీతాత్రనాద్భుతమ్ ।
 విచిత్రయక్షియక్తాపిచిత్రయక్షిరతోద్భుతమ్ ॥
 కోటికన్యకాదానం తిరువేంకటతాతాచ్యస్సతతమనుభూతపరమా
 నందస్సర్వోపకారిణీయంకృతిరితి పునఃపునరుద్ఘోషయతి.

౨౪-౨౯౫.

మైహూర్

త్రిమత్కృష్ణమహిపతేరనుపమంగీతాధికృత్యాస్వయం
 గీతాచార్యకృతికవీంద్రశిఖనామానందకాదమ్బినీ ।
 త్వుత్పత్తిపుజనేహితాథజననేనత్కామదోగ్ధీనదా
 పాత్యేతిప్రణయాన్లుణెహసహజాద్భుష్టంప్రతిమోవయం ॥
 ౯-౨-౯౫. చా ॥ త్రికంఠశాస్త్రీ.

గీతాచార్యవిపశ్చిదుత్తమవచఃపారంపరీనిమిత
 ప్రాసాలంకృతిమాడవాఖిలరసవ్యంగ్యాదిభిగుణ్మితః ।
 త్రిమత్కృష్ణస్యపదయాహ్వయలసచ్చంద్రాప్రబంధస్సతాం
 ధీరాణాంసరసాత్మనాశ్రవణయోఃపీయూషధారాయతే ॥
 కం ॥ కృతిగీతాచ్యవిపశ్చి ।
 త్కృతకృష్ణైంద్రోదయాభ్యుచంపూగృహం ॥
 కృతిముఖదబగెగెసదలం ।
 కృతియాగదేమాణదెండుదలెనగెతోద్యుమ్ ॥

౬.

ఈ గ్రంథమును సంస్కృతపాఠశాలెగళ చంద్రాతరగతిగల్గి పో
తక్క ఇడిబనుచు దేందు తోరుత్తై.

౬—౨—౯౬.

అ - వి || జయరాయాచార్యః.

ఐమద్భిగీతాచారై స్తానదిదానీంప్రణీతః ఐమత్కృష్ణభూ
హలీయనంశచారిత్రానబోధనచణస్సులక్షణశ్చీకృష్ణరాజాదయా భా
యం చంద్రాగ్రంథస్సర్వత్రపాఠశాలాసుచంద్రాప్రబంధాభ్యేన్ద్రాణాం
పుస్తాదకతయా పాఠాథముపయోజనీయఇతి. సవిస్మయం వయం
ప్రతిజానీమహే.

అయ్యాశాస్త్రీ

ఐకృష్ణరాజభూపాలస్య గీర్వాణకణాట

భాషాభ్యాసయితా

౯—౨—౯౫

తదేతదనుమోదతే చక్రపతిః కృష్ణమాచార్యః

ఐమన్మహారాజనదన

౧౭—౭—౯౫

సురస్వతీభండారాధ్యక్షః ||

మైసూర్.

Pandit Geetachar's new Sanskrit poem "Krishna
Raja Udaya" is an exceedingly well-written poem. I have
seen several portions of the work and the pandit has
given charming descriptions of the places and persons
that occur in the poem. The style is attractive. The
work deserves encouragement at the hands of the higher
authorities. It may be prescribed as a text-book for
some of the Sanskrit Examinations.

Mysore

3rd Feb: 1895.

M. Shama Rao

Assistant to the Educ. Secretary.

2

Mysore:

It was with a feeling of intense pleasure that we heard portions of Krishnarajodaya read out to us by the author, Pundit Gitacharya of the Maharaja's Sanskrit Collage, Mysore. The work gives some account of the Royal Family of Mysore, begining with Yadu, the founder and is written in an elegant classical style. It deserves to be prescribed as a text book in some of the classes of the Maharaja's Sanskrit College and other Sanskrit Schools in the Province. As scarcely any History is taught in these institutions for want of Sanskrit books on the subject, we think that this poem treating of the history of Mysore, may well form a part of the curriculum.

R. Narsimbachar.

S. Rangachar.

2nd Feb. 1895.

S. G. Narasimbachar.

Mysore.

M. Venkatakrishnayya.

14th February 1887.

M. R. Ry. Serangam Gitacharyar has been known to me for some time as a good Sanskrit scholar & poet. He is a teacher of Mimamsa in the Sanskrit College of H. H. the Maharaja of Mysore and most esteemed there. I wish him success..

Gustav Oppert. P. D.

Professor of Sanskrit
Comparative Philology.

మౌనూర్న గరమలంకృతవతాం శ్రిత్రుశ్శంగరీ. స్వామినాం

గీతాచార్యస్యయోగ్యతాభినందినామిమాని పద్యాని.

అచార్యాయద్ధితాభవతాపద్యైర్జనాపరైస్తస్మాత్ ।

గీతాచార్యత్యాభ్యాసమభూత్సార్థానసంపదాః ॥

మీమాంసకోహమితికింబోధకృతైర్తత్వమర్త్యానామ్ ॥

భవతాద్యపద్యమధ్యేబహుశోలిఖితోయథాక్రతున్యాయః ॥

మీమాంసకత్వమేవహిసమభూత్త్యాతందినేతస్మిన్ ।

ద్యాకరణతర్కయోరపిబుద్ధిస్సీన్వయాప్రకాశతాంసీతా ॥

౮

తిరుప్పట్టులిశ్శేకృష్ణతాతాచార్యర్ కెతాండవట్టి గీతాచార్యరుడే
యయోగ్యతైయైప్పత్తి క్కెరివిక్కిరచావద, ఇవర్ వత్తేనవళకాలమా
య ఇవిడత్తిలయే ఇరుంద్ నాయమీమాంసాశాస్త్రంగళై అధికిరి
త్తే రోంబళుం యోగ్యరాయరుక్కిరార్, సాహిత్యవిషయత్తిలుం న
ల్ల నమధర్. కవితాసామశ్యముం రోంబ నల్లదాయరుక్కిరద్.
ఇప్పడియాల్ సంస్కృతపాఠశాలైహళిలడపాఠ్యాయరాయరుక్కి
క్కిమిహళుంఅహారాయరుక్కిరార్.

స్వభానునవళం ఆడిమానం

శ్రీకృష్ణతాతాచార్

౧౬ తెది

(మహామహోపాధ్యాయర్.)

గీతాచార్యాభిధానోబుధమణిరసఘృభకృన్ ర్త్యన్వయోజ్ఞా
నిష్ఠాతాజైమిసీయేశుభమతిరధికంన్యాకృతౌన్యాశాస్త్రే |
ఆస్తామేతత్సమస్తంవిలసతికవితాశక్తిరెతస్యదివా
వేదాంతాచార్యవాణింపరమనుహరలైవాకృమాధుర్యధుర్యా ||
సాహిత్యసంపదవ్యసృసాహిత్యం వితనాతినః |
ఈదృశోధ్యాపకోయత్రసాధన్యాపాఠశాలికా ||
శ్రీచక్రవర్తినీదత్తబిరుదాంకస్యకారికా |
ఇయంవేంకటరంగేశనామ్నశ్శ్రీవరదస్తునః ||

భరసంవత్సరే జ్యేష్ఠద్వాదశ్యాంశుకృమానరె |

శుక్లపక్షమహిమూరపురేభాణీదిమాంకృతిమ్ ||

మహామహోపాధ్యాయశ్శ్రీవరదస్తు

వేంకటరంగాచార్యః

అంగీకరోత్యముమధళం దండిభట్టవిశ్వనాథశ్రావ్యాకరణాచార్య
స్సాహిత్యసాధ్యాయసాంస్కృతియోగోపాధ్యాయో వారాణసీ వాస్త
వ్యః.

౨౯—౯—౯౦.

తిరుస్తు.

తిరుమయగీవాయనమః

శ్రీమత్కైతాండపట్టిగీతాచార్యవిరచితశ్రీకృష్ణ రాజాదయాభిఖ్య

శ్రీచమ్పూగ్రంథపాగ్రమ్భః శ్రీ

తిరుమానృజపతిః ప్రసీదతు స మేరోమాంచితాన్జనదా
సామాధ్యతరినాభివారుహి దళోద్దామాష్టదృష్టాశిశా
కామాద్ధేనకృతోరసిస్వపతినావానూస్యదృష్టచుమ్పిసీ
సామాతాచజగత్త్రయస్యచతురాక్షేమాణిదద్యాన్తమ ॥ ౧ ॥
కెదైవాన్తరసేవయాసుకవితానద్దేసపుహచేన్తన
స్సపదైనాద్యవినారమస్వకవితాకద్దేముకుద్దేకవచిత
విదైయామృతసిన్ధుబద్ధురఘురీమదైతరొమిచ్చటా
సద్దైవైశనికెతనెన వచసాం బుద్దైనవాగీశతామ్ ॥ ౨ ॥

నకలనిగమదెహంస్తమ్భితేద్వారిదబాహం

నతజనహితదోహంనాగరోగపరోహమ్ ।

వినతమనసిగాహః గాహముద్ధూతమోహం

వరశరణతయాహంతంవృణేవిష్టువాహమ్ ॥ ౩ ॥

గమ్భిరామ్బేధిదృశ్యత్ప్రతికథకథారమ్భసంరమ్భజృంభ

దావ్యగ్నమ్భస్తమ్భితారిగతిరఘికలాపక్షలాలక్షణాద్యః ।

పిటిపటివఘాటికృతమహితపదాదేనతాకఃపశంసా

ధాటిర్నూడిత్యనృత్యత్ప్రతిభటముకుటికోటిసీరాజితాంఘ్రిః ॥ ౪ ॥

తిక్కస్య రాజోదయే.

ప్రత్యగ్రస్వగ్గోసగ్గోప్రభృతివిలసితబ్రహ్మసబ్రహ్మచారి
స్తేవరవ్యాపారశాపాయధకులకలశామౌఢిరాకాశశాశ్చః ||
విశ్వప్రఖ్యాతవాతద్దయధరణిధరాధీశఘటాంశమూర్తిః
ర్విత్తైస్తత్తాద్యగుత్తజనమిహజనయత్వాగమాన్తాద్యవర్యః || ౫ ||

రామానుజార్యః ప్రపితామహోమే

శ్రేమాయఘాయాత్మచతాతతాతః ।

తిమన్తహత్తాగరుజార్యనామ

సామాన్యవాన్యశ్చసనందనాద్యైః || ౬ ||

తిపారమైకాన్తముఖేఃపృథివ్యాం

ద్విపాన్తరెవ్యుజ్జ్వలకీర్తిరస్తాః ।

పాపాతుమాతుగురురణ్ణయార్యః

పాపారపట్టాభ్యుపురీవతంసః || ౭ ||

మమవితరతుకామాన్తయార్యస్సభూమా

వనువమగుణదామా సోస్తదార్యశ్చధీమాః ।

సకలవిదితనామా సర్వతన్త్రైష్వసీమా

బుధజననుతిధామాఽభూద్యదీయోత్తభూమా || ౮ ||

నిత్యశుత్యస్తస్యత్యధ్యదయనదయితవ్యక్తముక్తాదిగోష్ఠీ

దీప్యద్వివాకృతి తిహరివరిచరణా నద్దనన్దోహసాన్దమ్ ।

యోగ్యాంవైరాగ్యభాగ్యక్రమనమధిగతప్రాజ్ఞసామ్రాజ్యభూమిం

నామితిమన్తనుస్తద్భుమఖలబుధశ్లాఘితంరాఘవాద్యమ్ || ౯ ||

ప్రాశప్రశ్నర్థివిద్వత్పరిబృధదృఢవాక్పాశిమవక్రియోద్య

త్రైవిద్యావద్యసద్యఃప్రతిహతికృతిభిదర్శితయద్యచాభిః ।

అస్తప్రయ్యస్తవిద్యాయుగళపరిమలైరశ్చైతంకశ్చిదర్థం

కుర్తోనిర్తోహగన్ధంసలసత్సుహృదిమేరాఘవాచార్యవర్యః || ౧౦ ||

ప్రథమలహరి. ౩

ప్రహ్వజ్ఞాహ్వగ్రసింహాసనముకుటనటద్వాజిరాజాస్యరాజ

ధుజ్జన్మజ్జర శిజ్జాపరిణతిఫణితిగ్రస్త దుర్వాదిగర్వః।

శ్రీమాంచ్చీ వత్సవంశాంబుధివిధుగరుడాచార్యసూరీష్ట గ్రహాను

స్తాతశ్చేత్తస్థితోనశ్చిరమనతుతరాంరాజగోపాలనూరిః॥౧౧॥

సంధాబద్ధేనమథ్థాచలమథిత సుధామౌఘిధిసీరష్ట గ్రహార్య

నిర్యన్నిర్యస్తగ్రహోర్నిప్రతిభటభణితిస్సర్వతస్త్రసవతస్త్రః।

శ్రీమాంచ్చీశైలపూర్ణాన్వయమయకలశామౌఘిధినైశాకరశ్రీ

కోశాగారంసమారంసయతుమమతమఃకృష్ణతాతాన్వనర్యః॥౧౨॥

సజ్జరిజర్భయంతుక్తి

మజ్జరిమాన్దృశామప్తిః॥

అజ్జసాకృష్ణతాతార్య

నజ్జలిమన్మగాహతామ్॥ ౧౩ ॥

యగమాత్రసీమ్నిసుగమాసరస్వతి

నిగమాన్తసూరిద్భగమాత్మవైభవాత్ ।

మమసమ్ప్రతిహకిమసాధ్యమబ్జభూ

రమణీశుకోక్తిరమణీయవాగ్మషః ॥౧౪॥

అస్తీష్టగ్రహగ్రహిజసాంభావ

స్సప్తీరీతాపూరితనర్భసీమః ।

విస్తీర్ణవిద్యాదివిచారకేళి

హన్తీశహృద్యానిలవెళ్ళపాళిః ॥ ౧౫ ॥

కణాటదేశస్సకలాగమేడ్య

స్సన్వితాన్వగాయాదనభూధరాద్వైః ।

ననాన్వళమాచారనియన్త్రభాగ్య

నినాన్వయకల్పప్రభుధమన్వద్యైః ॥ ౧౬ ॥

2

త్రికృష్ణరాజోదయే
 తక్రాస్తిదేశజగతిస్సవనూమ్న
 ద్విత్యాస్తిరొధాతుమివాభివృద్ధా ||
 మిత్రాద్యనుజ్ఞాతనుభవశా
 శిత్రాద్యమైసూరితిరాజధానీ || ౧౭ ||
 పదుపనదసకామైస్సస్తతంసార్వభౌమై
 మృదుమధురవచాభిర్మంజితాశ్చేర్యశోభిః ||
 యదుకులతిలకైర్యామశ్రుతారాతిశౌర్యాం
 విదురతిశయహృద్యాంవాసవాదైర్యవహృత్ || ౧౮ ||
 సక్షతియే యత్పురగోపురాస్త
 ర్నక్షత్రభావాద్విజరాజవేషాత్ ||
 తైజస్వినోయాన్తిశుచిత్వతోషా
 వ్యాచాత్ప్రవేశంహృతమిత్రశాస్త్రైః || ౧౯ ||
 కృష్ణావతారీయనిజప్రసూతై
 మష్టాంశుతేజోఽభిభవక్షమత్వమ్ |
 తృష్టావశాద్ద్రష్టుమివాగతశ్శ్చ |
 ముష్టాదహోయాంకుహనావరాహాః || ౨౦ ||
 చిరాదభిభూద్వ్యయతోపి కృష్ణో
 వరాహసర్వోనయబోధనాయ |
 సరాజకీర్త్యైజానతామవాప
 ధరాపతేస్సామ్యమపాస్యయస్యామ్ || ౨౧ ||
 భక్తస్యభావిస్వపదంవిధిత్సు
 ర్వ్యక్తకిమాత్తన్యపితక్షుహృత్త్వమ్ |
 యుక్తః కిట్టోజానభావతస్సవి
 రక్తం వ్యభాద్యన్నైవతించకృష్ణమ్ || ౨౨ ||

ప్రథమలహరీ..

౧౫

చారావమద్దాధమహోపనీతం

క్షీరాబ్ధిభామాతృకిరీటమేవ ।

నారాయణాథః కిలయత్యగుప్తం

వారాశిపుత్రాన్వయజ్జేర్షుపాలైః ॥ ౨౩ ॥

విధాతృయజ్ఞోత్తరవేదికా యా

ద్వధారదేవీమధికాశ్చిసాద్య ।

సుధాః శుశోడధ్యతయైవచక్రే

స్వధామయస్యాంవిభవంశ్యరాగాల్ ॥ ౨౪ ॥

క్షీరాబ్ధిశాయీభృత చారావనీత వరహీరాధ్యదివ్య ముకుటం

తారాధిపాన్వయజ నీరాజితంవరద మారాధ్యయత్యవిదుషే ॥

ఋరాగతాత్త సహ కారానినీషు రధివారాశిసాక్షికిటినా

నారాయణానిహితమారాన్నిరీక్ష్యయదుపీరాలయేఽస్తిముదితా ॥

ననయవనకుమారీరాగతోవాస్య నిద్రా

జుషిముషితచరత్వాత్పిన్నజుమాలోరిప్రాక్ ।

ఇహసహజకులీనైర్యత్యసంరక్ష్యకాలే

త్విదముదధిసు తెశాయార్ప్యతేమాభిరత్నమ్ ॥ ౨౫ ॥

యద్వీధికావజ్ర కిరీటరోచి

తుద్వీజనాన్నిస్తిమిరాజ్కురాస్తాః ।

సద్వీచికాసేచకచద్వ్రకాస్తా

వృద్వీకయాలజ్కుతకాయమానాః ॥ ౨౬ ॥

భూమే స్థులైన్విషన్వనవెజ్కుటేశ

నామే వకోవ్యస్తిసుధీరితీహ ।

యామే తదర్చాకిమనస్తనూరి

ధామే త్యగాన్నిత్యతయాహయాన్యః ॥ ౨౭ ॥

ఓంకృష్ణరాజాదయే.

స్వకంసదఃప్రాప్యనృపఃప్రణమ్య
 స్సకంబుకైరెవతథాపిదీపః ।
 సకమ్మతేయత్రతనూనపాత్వా
 న్నకంప్రభౌర్భిషయతెప్రతాపః ॥ ౨౯ ॥
 భర్మాననస్తాయస్సపాయయస్యాం
 నిర్మాతుకామేమసశిస్సురేమ ।
 వర్మానహత్వంపరిపాతిషహ్నిం
 శర్మాన్యథాస్యాత్క్వతనూనపాతః ॥ ౩౦ ॥
 దివాకరదవద్వవిధూపకణ్ఠ
 నివాసవద్యత్రసుదృక్ప్రదర్శయి ।
 తమస్సుర్నంతంజలభావతాడ్యం
 భ్రమంస్యరాత్నీత్కిలతార్కికాణామ్ ॥ ౩౧ ॥
 పునర్భవస్యజనభృత్కృత్యా
 జనస్యయస్యాంస్తనయగ్మమేవ
 అనతుప్రహాస్తవలగ్నమేవ
 లనత్యహోవక్రగతిద్భాగేన ॥ ౩౨ ॥

యత్యకిల సుదృశామ్.

వ్యకాసిమధ్యేనహిశక్తివాదః
 ప్రకాశితావ్యాప్తిరభూత్ప్రనాభ్యామ్ ।
 నికామభజ్గోస్తుభవధ్యగుప్తి
 రకారిమధ్యస్థతయావళిభిః ॥ ౩౩ ॥

కల్లాలేస్త్రీవలిచల్లాలేకచభరవ్యాజేమహశైవలై
 రావతేనచనాభికైతవభృతాసాహయతాశజ్జయా
 యత్కాంతాసుమమాసరిత్యవిరతంసౌవణకుమ్భాపుభా
 విన్యస్తావిధినాతథోరుకదళస్తమ్భాచమేధావినా ॥ ౩౪ ॥

ప్రథమలహరి.

అత్యథశ్రమలబ్ధమమ్మరచరైత్యత్తమత్వ భ్రమో
 దద్యాప్యశ్చితమాదరాదమృతమవ్యత్యస్తవేయిక్మతమ్ ।
 అంగేతూత్తమమధ్యమాధరతయాభ్యాశ్చైధరైవైసయ
 త్కన్తానామితరాజ్యభాజ్యధురిమాసాన్విదంభిభూమకాః ॥
 యత్ర కిలవారనాగృహవాటికాయామ్.
 కనత్కనకవల్లభహాకమపిన్దమాలమ్మతా
 మతీవసుకుమారతామపివిభతునామాజ్యక ।
 ఇదస్తుమహదద్భుతంఫలవతీయమాహానభూ
 త్తతఃకుసుమశాలినీతదనువల్లవోల్లాసకృత్ ॥ ౩౧ ॥
 పరస్యయస్యాంహిసుద్భుజనాభిః
 పురస్సురత్ సోఘటయుగంప్రదర్శ్య ।
 రరక్షమిథ్యాత్వమహాపవాదా
 త్సరస్వతీంతాంకిలపాణినీయాం ॥ ౩౨ ॥
 రస్త్యేహా రిద్రత్నమరీచికాభై
 స్సస్త్యేహారేకామదుఘాకుటుంబే ।
 యస్త్యేహసృహవత్యధిగోష్ఠలగ్నే
 నస్త్యేహసమైత్రింసృపతౌసమోచ్యః ॥ ౩౩ ॥
 యాభ్యేణాపుణ్యాసృపదగాంజదన్తి
 కాభ్యేప్రదేశస్సచనాభిరమ్యః ।
 నక్షత్రమాలాస్తిహిచాళదేశే
 దక్షప్రజాన్యఃకఇవాస్తిదేశః ॥ ౩౪ ॥
 అధ్యక్షమాసాంశృతిపారగత్వం
 సిద్ధ్యత్యథాప్యత్రహియద్వధూభిః ।
 ఆదిత్యవణాంతమసామధస్తా
 ద్దేదీప్యతేజ్యోతిరహాధికణం ॥ ౪౦ ॥

౧౬

తిక్కస్వరాజోదయే.

తామధ్యవాత్సీద్యదువీరనామా

తిమద్దీశాంశసమప్తిసీమా ।

ధూమణ్ణలీయద్భుజదుగ్ధామా

తైమందభౌ ప్రాకృపరిపూణకామా ॥౪౧॥

యస్యకులకృమమేనం .

శస్యతరః తత్పురస్యచావాప్తిమ్ ।

సజ్జగరిరెపురావి

తుజ్జగభూతానిరజ్జనామునయః ॥ ౪౨ ॥

తథాహి!—పురాకిల చరాచర గురుర్భగవాన్ జగత్సృక్షుర్వా
రాశిశాయీ నారాయణో నిజనాభి కమలాతలమలాసన ముత్పా
ద్య నిష్పాద్యచ తస్య సకలవేద నిష్టాతతాం తృప్త్యామాతృతానిఖల
జగజ్జననశక్తిచ తమువాచ మత్ప్రసాదాద్వేదాత్తక పూర్వసృష్టి
లెఖపట్టికానుసారతస్సప్తవిభాగవిభజనయేతి ॥—॥ తతః ॥

సర్వాభక్తిమత్రిదివాదికంవిరచయంచ్చర్తావహంసంతతం

ధర్మాసక్తధియాంతరైవనిరయందుర్మాగ్ధుఃఖావహమ్ ।

మర్మాభిజ్ఞతయాధచేతనతతైః కర్మానుగుణ్యాత్పృజా

నిర్మాతుంనమచింతయత్కమలభూస్సన్న్యాననీయఃక్షణమ్ ॥౪౩॥

చింతయతిర్దుడితతస్త్రిక్

హస్తబధూవాత్మిరస్తరజ్ఞాతః ।

రాత్రేఃపతిరుదపాది

హృత్రేయేణైవసోపితేత్రేణ ॥ ౪౪ ॥

ఇద్వానస్తమనైషీ

తద్వాక్సబుధఃకృతోదయశ్చస్త్రాత్ ।

మన్దోవైరిసుతోపియ

ద్విన్దోస్సముదుకథంసనందోద్ధు ॥ ౪౫ ॥

6

ప్రభవమలహరీ.

పురూరవాస్తదనుబుధాదభూత్సుత

స్సరూపవానివభువివిక్రమోజయత్ ।

మహాధీనీమహాహవినాపివజ్జిణౌ

గురూక్షయక్షస్యనుపహతానపిద్విషః ॥ ౪౬ ॥

నూనుస్తస్యతుసుమనౌ

ధేనుర్భజతాంస్వతేజసాధానుః ।

ఆయురభిభ్యోర్భుంధూ

వాయుద్విషతామపెయషాత్పృణతామ్ ॥ ౪౭ ॥

నహుషస్తస్యతనూజౌ

బహుశోయజ్వాప్యగస్తస్యమునిశాపాత్ ।

అహితామభజదహంయు

మహితాంప్రాప్యాపిదెసరాట్పదపీమ్ ॥ ౪౮ ॥

తనయస్తస్యయయాతి

ర్థనవద్వయసోపివినిమయంచక్రే ।

అవనెధమపదవ్యా

భువనెనేవాత్రకోపితత్తుల్యః ॥ ౪౯ ॥

తత్తనయోయదునామా

మత్తఃపితృచిత్తరజ్జనాభావాత్ ।

భోజ్యాదపిజనకౌత్త్య

ప్రాజ్యధ్భ్రష్టోత్రయః పురారాజ్యాత్ ॥ ౫౦ ॥

కౌష్ఠస్సమజనితస్తా

ద్వేష్టుంశక్తౌనయంమపేన్ద్రౌపి ।

అజనిష్టతత్తనూజో

వృజినదాభ్యోమపేన్ద్రరప్రభుః ॥ ౫౧ ॥

८२

తిక్కస్వరాజోదయే.

బాహిర్వృజననతాభూ

న్దాహిష్టత్యధిపతుల్యవికాన్తిః ।

ధ్వజఇవతస్యతనూభూ

రజనితతారూపకాభిధోభూపః ॥ ౫౨ ॥

చిత్రరథోభూతస్తా

చ్ఛత్రధరస్తేకవనయోభువనే ।

శాస్త్రబలాదవజ్జ్ఞే

శాస్త్రం తన్నయబోధకంకిమపి ॥ ౫౩ ॥

శశివిన్దురభవదస్తా

ద్వశినాంమూఢాభిషిక్తమాహుర్యమ్ ।

సోపిష్యథుశ్రవసాథో

యాపితవానైత్రమాధమన్యైతత్ ॥ ౫౪ ॥

ధన్వన్తస్యతనూజౌ

మమన్విదభవత్సరాజతన్త్రైపు ।

భృశనాశకృత్పరేషా

ముశనాతస్తాదిహవతీర్థోభూత్ ॥ ౫౫ ॥

భూమాపుశనసవీవహి

నామాస్యత్సితత్తిప్రసిద్ధంతత్ ।

రుచకస్తస్యతనూభూ

రచకలదఖిలాన్విజిత్యసామ్రాజ్యమ్ ॥ ౫౬ ॥

తనుజౌస్యరుక్తకవచో

మనుజౌత్తమతవహచ్చిరంరాజ్యమ్ ।

తదనువరాజదభిఖ్య

స్సదనుగ్రహతౌస్యసుతమణిజ్జ్ఞే ॥ ౫౭ ॥

ప్రథమలహరీ.

౧౧

జ్యోమఘనామౌనమఘా

దూభ్యమఘవాత త్రనూభవోవిభవైః ।

తస్తాదజనివిదర్భ

విస్తాయయితావిచిత్రచారిత్రైః ॥౫౮॥

కృథఇతితస్యతనూజః

కథయతిసకలౌషియత్కథాఃపుణ్యైః ।

ఆవిరభూత్కిలతస్తా

దూభ్యవిభురభవన్తిభోజసమభిఖ్యైః ॥౫౯॥

అసీతతాహిస్మష్టి

మాణీస్త్యఃకాతికాయథాపూణః ।

నిర్వృతిరస్యకుమారౌ

నిర్వృతిమభజద్ధియేనసర్వోపి ॥ ౬౦ ॥

అజనిదశాహస్తస్తా

దగ్జనివతేశ్వరదస్యవిష్పృథవ ।

వ్యోమకథితత్రనయౌ

వ్యోమతలేపిప్రతితనిజశౌర్యైః ॥ ౬౧ ॥

జేమూతాస్యతనూజ్ఞ

యౌమూతాస్సార్వభౌమభూమేవ ।

వికృతిరముష్టాజ్జఞే

ప్రకృతిహితైకప్రవర్తనాసక్తైః ॥ ౬౨ ॥

భీమరథోస్తాత్సమభూర్ధా

మనిధిగోప్యవిపక్షయామిన్యైః ।

నవరథనామావతర

స్మృవరగుణానానిధిస్తతాధీశాత్ ॥ ౬౩ ॥

౧౨

తిక్కప్ప రాజాదయే

దశరథఇతిఖలుతస్తా

తృశరణభూతస్సతామిహవిరభూత్ ।

శకునిస్తస్యతనూజా

ముకుటమణిర్యోమహీభుజామాసీత్ ॥ ౬౪ ॥

జణ్ణేతతఃకురంభిః

ప్రజ్ఞేయత్రావిహీనతావిత్తః ।

ఉదభూతస్తద్ద్విషతాం

మదవిధ్వంసీనదేవరాతాభ్యః ॥ ౬౫ ॥

• దేవక్షత్రస్సపాల

స్తావజ్జగతిహదేవరాతవిభాః ।

ప్రాదు రభూద్ధురహంతా

మేదు రపరమూర్ధ్నిపాదుకాధాయా ॥ ౬౬ ॥

మథు రితితస్యవత్సం

విభు రివనిఖలైర్విశేషతామానయః ।

కుకు రశ్శత్రుపురంధ్రీ

చికు రాహంకారహృత్త్రాజాతః ॥ ౬౭ ॥

అను రుదభూదభకురా

న్నను రివభువనేమహోన్నతాయోభూత్ ।

పురు హూతాభవదనుతా

గురు భూతాయః ప్రవతనేజగతామ్ ॥ ౬౮ ॥

అంశస్తస్తాదుదభూ

చ్ఛృంసత్సఖిలోయదీయసుగుణాఘం ।

సాత్వతస్సపతిరమస్తా

జ్ఞాత్వవతీర్ణస్సపాలగుణపూర్ణః ॥ ౬౯ ॥

ప్రథమలహరీ.

౧౩

భజ మానస్తస్యసుతా
 యజ మానాయస్సదాపిధృతదీక్షః ।
 సస్యవతీమధునక్త్వా
 మస్యతనూజోవిడూరథోనామ ॥ ౨౦ ॥
 హరాగ్రనామధేయో
 ధీరాత్తస్తాదభూత్కులౌత్తంసః ।
 ఆభవచ్ఛమీతినామ్నా
 విభవాద్ధనదోపమస్సుతస్తస్తాత్ ॥ ౨౧ ॥
 అలమకరోత్తదనుతతః
 కులముడునాధస్యతత్ప్రతిచ్ఛత్రః ।
 అయముదభూతస్యతనూ
 జయైశ్చనమూతస్సవ్యయమ్యోజః ॥ ౨౨ ॥
 తనయశయాస్యహృదీకా
 వినయవతామగ్రగన్యఆవిరభూత్ ।
 అజనిష్ఠకోపితనుజో
 విజయీతస్తాచ్ఛదేవమీశఇతి ॥ ౨౩ ॥
 హరైశ్చితస్యతనుజా
 నీరనిధేష్ఠశధరాయథాబజ్జే ।
 సుమవేతస్యపురంధ్రీ
 త్రిమవెద్యతంజగత్సువసుదేవం ॥ ౨౪ ॥
 ఆదాపుదభూతస్తా
 త్సదాశార్హస్యశాసనాద్ధరణా ।
 కాచనమురరిపుమాయా
 నీచమతైర్వంచనాయకంసాదేః ॥ ౨౫ ॥

ఈ

ఐక్యస్థరాజోదయే.

సాకిలకృష్ణభయాత్పా

గావ్యకులచిత్తంస్వమాంజోద్యుక్తం ।

కంసమవధీర్యవాగ్భి

స్తంసంపాప్రవన్వవాంభితందేశమ్ ॥ ౭౬ ॥

తతఃకిల

జగదాతిదాయకుంజర

మృగరాట్పాక్ష్యప్తనంవిదనురొధాత్ ।

నిగమాస్తమృగ్యమూతి

భృగవానావిర్భూనకృష్ణోస్తాత్ ॥ ౭౭ ॥

చిరాయచైద్యాధమకంసముఖై

ద్ధురాత్తభిదత్తమసావ్యధాయాః ।

భరావనుతైక్యపయా

ధరాయామురారిరేవావిరభూద్యదాత్తా ॥ ౭౮ ॥

ఉష్ణాఃశురినరిపూణాం

కృష్ణాల్ప్రద్యుమ్ననామకోజ్జ్ఞే ।

అనిరుద్ధోన్యసుతాయ

ద్ధ ఏనిరుద్యౌరిపుమవజ్జినిర్హృషః ॥ ౭౯ ॥

ఉజ్జృమ్భదుదధికల్పా

వజ్జిస్తస్తాదభూత్ప్రభూత్తంసః ।

ప్రతిబాహురితితతోభా

ద్ధుతిబాహుశ్చైద్ధరాధరహృఖ్యః ॥ ౮౦ ॥

ఉదభవదతస్సుబాహు

స్సదవనదీక్షాభృదన్యజనరూక్షః ।

తెనోగ్రసేననామా

దీనోద్ధరణైకదీక్షితాసావి ॥ ౮౧ ॥

వృధమలహరీ

౧౫

శృత సేన ఇతి మహాత్మా
 సుతతామభజ త్ర తో న్య రాజ రైః ।
 కృతనజ్జనో వసదనో
 న్యతరద్విదుషా మభీష్ట మనిశంయః ॥ ౨౨ ॥
 మాలాతదన్వయభువాం మహతీన్యపాణాం
 లీలావధూతరిపురత్రచకార రాజ్యం ।
 కాలాద్భహారిహవలెయదుపీరనామా
 మూలాయితః ప్రకృతరాజకులస్యజ్జే ॥ ౨౩ ॥
 భద్ర సేన ఇతి తస్య సుతౌ భూ
 చ్ఛిద్రహాన్యనిజరాజ్యధురీణః ।
 తద్రమణ్యధనహస్రజివాఖ్యం
 రుద్రసద్భవమసోష్టజనేష్టమ్ ॥ ౨౪ ॥
 బృహత్యైనసంజ్ఞౌ ౭ వహజ్జన్మతస్మా
 న్మహత్యైనయాయోన్వహం మోదమానః ।
 బృహద్భానునాసీజ్జహద్వంధ్యభావం
 దహంస్తేజసారీనహత్సోపి సర్వాత్ ॥ ౨౫ ॥
 నృపరాడభవదముష్టా
 దవరాజదితీహవిశ్రుతోజగతి ।
 ప్రద్యోతనోభతస్మా
 ద్విద్యోల్లానేక హేతు రజనిష్ట ॥ ౨౬ ॥
 జాతస్తతస్సుమిత్ర
 శ్చీతద్యుతివంశకెతనీభూతః ।
 అసుహృత్ప్రతిన్యపతీనాం
 నసుమిత్రోనామససుతరాత్ తస్మాత్ ॥ ౨౭ ॥

[14]

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

భద్రాస్యజనితస్తా
 నిద్రాత్త్వం దీఘమువహఃకరిపుమ ।
 యోరాజదేవనామ్నా
 శూరాగ్రణ్యసుపుత్రవానాసీత్ ॥ ౮౮ ॥
 యదుపీరనామధేయో
 మృదువాగుదపాదిరాజదేవేన ।
 సుదురాపోభయథాస్తా
 విదుషావంశైః మునోత్తరాకాష్ఠా ॥ ౮౯ ॥
 వింధ్యవనవాసవత్యాః
 వంధ్యగిరాజాతుకృష్ణసోదర్యా ।
 అవబౌధితస్తయైవం
 సవదస్సోదర్యవంశరాగేణ ॥ ౯౦ ॥
 గచ్ఛమహాబలశైలం
 మచ్ఛరణందక్షిణావధేకాపి ।
 తత్సవిధేఃస్తిపురీసా
 వత్సముతంలస్సృతేత్వయాశౌర్యాత్ ॥ ౯౧ ॥
 తత్యకృతవసతిగచలే
 పుత్రప్రీత్యావరపదానాదైవ్యః ।
 పరిపాలయామిసతతం
 హరిసోదర్యాహితత్కులీనాన్వయః ॥ ౯౨ ॥
 ఉత్తరతఃకిలతస్యా
 శ్చిత్తహరస్తత్యయోజనత్రితయే ।
 విలసతికశ్చనశైలః
 కులధనభూతోఽస్మి నోహరిర్యత్య ॥ ౯౩ ॥

కాశ్చనపురింపురానః

ప్రాజ్ఞుః పరికల్ప్యతద్భిరోదశే ।

అవసక్తాకారణవశతో

భవసంతరణంభజస్త్రాదిగురుమ్ ॥ ౯౪ ॥

నతివశతస్తదనుజ్ఞాం

ప్రతిలభ్యత్వంపురింతుతాః ప్రాప్య ।

కృతిభిః ప్రతాపయార్యా

నితిహితమాదిభ్యసాతదాస్తరథాల్ ॥ ౯౫ ॥

తతః—యద్ద్వారకాయావసుదేవముఖైస్త్వ

స్సద్ద్వారమాగత్యపరిష్కృతః ప్రాక్ ।

తద్ద్వాసయోగ్యంయదుశ్చైలదుగ్ధం

విద్వానసాపుత్రతస్సమాగాల్ ॥ ౯౬ ॥

అథావసీభ్యత్సవిదగ్ధగోష్ఠ్యాం

కథాప్రసక్తాద్ధిరమేవ మూచే ।

ప్రథావతీకాపునరత్రదేశే

రథాదిసంపదుర్దిరాపురీతి ॥ ౯౭ ॥

౫—తతశ్చసభానదస్సవిసయమేవమూచుః ॥ పురాకిల గౌతమ
గోత్రీయ భోజరాజకులీనస్సూరదేవరాజనామాకశ్చన ధరణిపతిః కు
తశ్చిత్కారణోన్మథురాయాస్సవరివారః కణాటదేశ మిమమాగ
త్య దేవతాప్రసాదేనకమపినిధిమువలభ్య మైనూర్నగరాధిపత్యమధ్య
రుక్షత్పర్యపాలయచ్చ ధర్మతస్తత్రత్యాఃప్రజానిజాఇవప్రజాః ॥ — ॥
తదన్వయవీనకశ్చిచ్ఛామరాజ నామాన్యాదృశకన్యామాత్రసంతాన
స్సంతానాంతరలిప్సయేవసురపురమలంచకార ॥—॥

సాకిల—కులాచలప్రతిభటకంతుకస్తనీ

కలావతాకలితకచాకచిద్యుతిః ।

గా

ఓకృష్ణ రాజాదయే.

చలాచలశ్రవణసతంసితా త్తదృ

గ్విలాసిసీసుకృతతులాయతేనృణామ్ || ౯౮ ||

క్షమాపతాగతవతితత్పదంచరా

దమాత్యతామధిగతవానపెక్షతే |

తనూశుభోన్మపజహిమారనాయకం

సమానిసీముకుటమణిశ్చలప్స్యతే || ౯౯ ||

ఇతి విజ్ఞాపితః పృజ్ఞానతా మగ్రణీ రసా తత్త్వముత్థివ్య తత్రనిక్షి
 వ్రజన తదుత్పలంతయాకృతకరలలాకషణణణకామేనకలితగళహస్తీక
 ఇన తత్సామిన్ద్రాహకరణజనితకోపన సహసాసముత్థాయ నారాయ
 ణచరణ కమలమరుణతరసాగంధికశిరస్సస్రజాధివాస్యయాస్యసియదిభగ
 వాదాస్యతి తెవిజయంప్రజయత్న త ఇత్యా రాధకముఖానసమధిగతాను
 జ్ఞామహాబల శిఖరివాసిసీ మిహానవ్యస్వపాపదేశేన తన్నిదేశేనచా
 ధిగతేతి కతన్యతాకస్సదివాఘమమదిరాద్విజిత్యతన్యతయాతలై
 వ రాజ్యకరణనియుక్తోభగవతా పదపదే సదేవదేవస్య యదుకులదే
 వస్య తస్య చరణకమలదర్శనసుఖమనుభవక భువనాధిపత్యలక్ష్మ్యాస్స
 పత్నిచకారచకోరాక్షిమిమాం రమాపతేర్నిదేశాదితీయమియతీగమని
 కాపురావిదవబోధితత్పురాధిగమే||—|| సచైవంశాలివాహసశకే
 ద్వావింశత్యధికక్రిశతో త్రరసహస్రతమేప్రమాధివత్సరే వైశాఖశుద్ధ
 పంచమ్యాం సోమవాసరే హరేః కృపయా రాజ్యశిర్యా తయాహ్వ
 యాద్భహమేధితాం || — ||

అవాప్యతత్త్రిదశ నివా సవత్సురం

నవాంచతాంసుదృశ ఇవా ధిదేవతాం |

సవా సవప్రతిమ ఉవా హమేదిసీ.

దివా కరద్యుతిర నివా రితఃపల్లై ||౧౦౦||

వృథమలహరి.

౧౯౩

ఇతిశ్రీవత్సకులతలక శ్రీరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజెన
 శ్రీసీతాంబాగభాసంభూతేన శ్రీనిగమా న్నచక్రవర్తి సహాదరణ
 తత్కటాక్షిసంపాదిత సాహిత్యసంపదా శ్రీకాంచీసగరమండనాయిత
 శ్రీకృష్ణతాతయాభ్య తత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత
 భర్తమీమాంసా కణచక్రవర్తిశ్చాస్త్రప్రాపిణ్యేన
 శ్రీమచ్ఛక్రవర్తిరాఘవాభ్య గురుభ్యుంధరపదవంకజ
 వరిచర్యాప్రసాదితదేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ
 మైహూర్ శ్రీమ న్నహారాజసరస్వరీప్రసాదపాతశాలాయా
 మధ్వరమీమాంసాధ్యాపకేన కళాండపట్టిచక్రవర్తి
 గీతాచార్యణవిరచితశ్రీకృష్ణరాజాదయాభిష్య
 చమ్పూప్రబద్ధై రాజ్యరాజధాన్యాదిప్రాప్తి
 రామ వృథమలహరియమ్.

యతః- దుంధా నఃపరితాభుజంగళయనే సంధా యచైతాముక
 గ్రంథా రుభదినేహిమంగళగవీ బంధా యబద్ధాదరః ।
 ఇద్ధా నేమగుణైఃపదేహహృదయం న్సంధా వయన్సప్నచి
 త్సంధా వాపతితోలభేసురగపిన్సద్ధానముత్తారికా॥౧౦౧॥
 ॥ తథాహి ॥

శ్వేతా మైక్షిషివిక్రయాంపురపానీతాం సవత్సాజ్ఞానం
 స్థీతాం కావపివయశ్శీలామయఘటనైతాం యవత్యాదుహా ॥
 భ్యాతా వత్సరీతదీయసవిధోపేతా వమృత్యస్తనాక
 పీతా దుగ్ధనిధీనవేత్యమనసాసాతాం ఉమచాతనాల్ ॥ ౧౦౨ ॥
 సౌతాం సిద్ధిరథప్రదుహ్యపయసామేతా భిరావూరితం
 శీతాం శువ్రతిమల్లమనృకలశంవ్యాతా నిషండ్వకృష్ణ ॥
 గీతాం తాభిరియంహికామఘగితకేతా హముత్కృథత
 త్తాతా రంతమృచ్ఛమంగకతి భిదాతా సిదూప్యైరితి ॥౧౦౩॥

౩౦

ఓంకృష్ణరాజోదయే.

ఇయం ప్రస్తే రైయంప్రదిశతిపయోద్వాదశభిరి
 త్వయం నిష్కృష్టోంశఃప్రతిసమయమాలక్షిజగతా ।
 స్వయం చత్వారింశత్షడపియదిరూప్యాణిమమగోః
 క్రయం కర్తాసిత్వంసయదివశుమన్యోద్యలభతే ॥ ౧౦౪ ॥
 గోప స్యోక్తిమిమాంసితమ్యతమిమంప్రాప య్యమూల్యంతతా
 గోప ర్యాప్తమమూంతదమ్యపగమాన్తైవ భ్యగృహ్లాంతదా ।
 ఓప ద్వాక్షమవశ్యముల్లసిత నల్లాపం ద్వీరాగామహం
 భోవ శ్యేయ మితితిమద్గురుమపిస్వాపాంతరేవానమమ్ ॥ ౧౦౫ ॥
 తస్మా ద్రింగవతే గురోరపిమమప్రత్యక్ష మేవంవిధే
 రస్మా భిస్తునరస్వతిసుచరితైః కీర్తాప్రసన్నాభవత్ ।
 విస్తా య్యాఖిలసత్కవీ న్తమవచోద్ధుగ్ధంధుహానాసదా
 విస్తా ర్యానకదాపిమత్సరయతై రన్తే ప్రాపిస్యాదియం ॥ ౧౦౬ ॥
 భ్యాతా సేతుహిమాచలంజగతియత్తాతా దిభిర్యాఖిల
 జ్ఞాతా బ్రేభుభుధచక్రవర్తిభిరభూతైతాం ఉపట్టిపురీ ।
 జాతా తత్రతతస్సువాక్సురభిరద్యైతా దృశీనిగతా
 గీతా చార్జ్యసమజ్ఞయావరిగతాత్పూతా త్రసన్నందనాత్ ॥ ౧౦౭ ॥
 అహ ముక్తకామదుహవీవసుచితాం
 మహ నీయదుగ్ధలహరీమదామిమామ్ ।
 మహ సేతయైవసహజాతయాశ్రియా
 గృహ మేధినేతదిహ సేవ్యతాంబుద్దైః ॥ ౧౦౮ ॥

ద్వితీయలహరీ

౨౧

అథ ద్వితీయలహరీ ప్రారంభశ్లోకే

మురా రిహృత్స నదనహేతవేతతః
 పురా యదుక్షితిభృతినర్వదిక్షుపి ।
 ధరా పతిర్వృతనుతదుగ్గోపురా
 ద్యరా తిదుహృదయసుదారుణాన్యసౌ ॥ ౧ ॥
 మహా న్యదుక్షితిభృదహః ద్యమస్తకే
 గుహః దిభిర్విబుధవిహః రవత్పురమ్ ।
 ఇహః తనూద్వివిధగృహః దిశాభితం
 విహః యనెకలితనుహః సికందివా ॥ ౨ ॥
 తతః పరంశ్వశురనగోత్రమాత్మనః
 కుత శ్చనక్షితిపతిరెషకారణాత్ ।
 హతం వ్యధాత్సవదిసకాస్తభూపతిం
 కృత శ్చతత్ప్రతినిధిరాత్మనానుజః ॥ ౩ ॥

౨ శ్రిజ్యోతిశ్శిఖరిచామరాజకథాశ్రి

తదనుసదనుగృహేణ శాలివాహనశక ఏకత్రింశదుత్తరత్రయశతాధిక
 సహస్రతమే సర్వధారినంపత్సరే మాఖశుద్ధపక్ష్యాం దిష్టాన్యముణమ్
 పయాపితవానసౌపిత్యశామ్ ॥

॥ ప ॥ మహా ద్యుతిస్సకిలశిశౌ స్సుహృజ్జనే
 స్సహః గతావ్యతనుతనామక రుతత్ ।
 ఇహః భిధాపృతిపదమస్యశుశ్రువే
 స్పృహః వశాజ్జనగిరిచామరాడితి ॥ ౪ ॥

తదను యదుపిరశ్శాలివాహనశకే షట్పృత్వారినంశదధికత్రిశతాత్తర
 సహస్రతమే శాభకృద్వత్సరే శ్రావణశుద్ధపక్షమాన్యం నిజతనుజేరాజ్య
 భారమాధాయతద్దినవీవరాత్రౌ స్వారాజ్యయాత్రామకరోత్ ॥

॥ ప ॥ సదు దారభావమృదువాఙ్ముఖైగుణై
 స్సుదు రాసదంహివిదుషాసుతంపైః ।

శ్రీ

అంకృష్ట రాజోదయే.

అభి షేష్యతేనృభిరప్సరోగణై

స్వభి కేన శక్యనభి కేష్వభూయత || ౫ ||

3 శ్రీ సాగమికతిమ్మ రాజకథాశ్రి

తతస్సచజ్యాయశ్శిఖరిచామ రాజఇతి ప్రసిదో రామఇన రాజ్యమా
రచయ్య పట్నంచాశదు తర త్రిశతాధిక సహస్రతమే ప్రమాదీద నర్మ
ష ఆశ్వయుజబహుళ పంచమ్యామజ్ఞితవాన్ సుతవతాంసహ గ
ణససమ్భవనాం ||—|| తదన్వే కాశీత్యుత్తరత్రిశతాధిక సహస్రతమే
బహుధాన్యవత్సరే పౌషబహుళత్రయోదశ్యాం సురనగరమాటిక తనః
తదను త స్తినైవ వత్సరే మాఘబహుళపంచమ్యాం తత్సర స్తిమ్మ రా
జస్సమభ్యషేచి ||

|| ౪ || తత్సు త స్తిమ్మ రాజౌపి

సత్సు తత్వం విచారయన్ ||

నిర్మ మే జగతానిత్యం

శర్మ మే ధాబృహస్పతిః || ౫ ||

అసా పథూ త్పుణిపతి శైలవాసినః

ప్రసా దతః కిలహరి దేయవి స్తృతేః ||

రసా పతిః ప్రబలయజావపీడితః

ప్రసా ధితస్సమజనితస్య నామతః || ౬ ||

౪ శ్రీ జ్యాయశ్చామ రాజరసకథాశ్రి

తదను షడశీత్యుత్తరత్రిశతాధిక సహస్రతమే స్వభానువత్సరే జ్యే
షశుద్ధాష్టమ్యాం పితౄణామధమణాధావమవధూయైకో తర చతుశ్శ
తాధిక సహస్రతమే విలంబిహాయనే వైశాఖబహుళతృతీయాయాం సన్వ
౫ సుఖమన్వభూత్ ||—|| అథ తస్యా మేవశరది జ్యేష్ఠశుద్ధపంచమ్యాం
త త్రనుజో జ్యాయశ్చామ రాజరసాభ్యా వసుధాధిపత్యమవాప్య పంచ
దశోత్తరదతుశ్శ తాధిక సహస్రతమే పరిధావినత్సర ఆశ్వయుజశుద్ధాష్ట

ద్వితీయలహరీ.

౨౩

మ్యాంకంచనతనయం వ్రతిపద్యషట్క్రింశదు త్తరచతుశ్శతాధికసహస్రత
మే శ్రీముఖవత్సరే ప్రేత్రబహుళతృతీయాయాంనాకలూకమధ్యరుక్షత్

౫ — శ్రీద్వితీయశిఖరిచామరాజకథాశ్రి.. —

తత్సుతశ్చశిఖరిచామరాజాభ్యస్తస్థిన్నైవ వత్సరే వైశాఖశుద్ధతృతి
యాయాం ధర్తాసనమధిరూఢశ్చతుస్త్రింశదు త్తరచతుశ్శతాధికసహ
స్రతమే ప్రజాత్పత్తివషేఁ భాద్రపదబహుళదశమ్యాంసుతజననా
త్సవమనుబధూవ ॥

ప ॥ తుక్టా ద్భుజాగ్ధబలా ద్రిపుపత్తనానా
మక్తా రకల్పఇహనైకసృపాన్విజిత్య ।
శృక్తా రహారకతియోవిరుదాఙ్గితస్సక్త
గంగా యితాత్తయశసాపుపువెజగ్ని ॥ ౫ ॥

ప ॥ తాము న్నతాంఘననపాలభురాంవహంత్యం
తాము ద్వికోక్తసృవలక్షణలక్షితాంగః ।
చాముం డికానిలయపశ్చిమపాశ్వతోఽద్య
సాముం తహికవరమాచకలన్మహాస్తమ్ ॥ ౬ ॥

తదనుసదిరంపరిపాల్యపజాఃపుత్రయోఃపర్యాయేణనిజభుజధృతభు
వనభారవహనమిహాదిశ్య పశ్చిసప్తత్యధికచతుశ్శతా త్తరసహస్రతమే
పరిధావివత్సరే మాఖబహుళనవమ్యాం సభామభానయచ్చతక్రతాః

౬ — శ్రీద్వితీయతిమ్మరాజకథాశ్రి.. —

తస్థిన్నైవ వత్సరే ఫాల్గునశుద్ధ త్రయోదశ్యాం జ్యాయాఁ ద్వితీ
యతిమ్మరాజనామా తత్సుతా రాజ్యలక్ష్మీముదవహత్పత్నిదేశాను
సారాత్ప్రథమమ్ ॥ — ॥ అథ కదాచిదసా ఊకంశేష్వరరథోత్సవ
యాత్రాయాం మిలితాఁ కాంశ్చన విరుదెంతేబరగడకతి విరుద
ముద్ధోష్య తత్రతత్రవ్యటతస్తద్భిరుదాడంబరాసహిష్ణుం వైసుర్ను
గరశ్రేష్ఠినంకంతిత్కారాగారసేవతోగర్వవతోనిజిత్య తద్భిరుద

౧౪

తిక్కుష్టరాజోదయే.

మధిగత్యధర్మతః ప్రజాస్సంరక్ష్యజగదేకవీరఇతిసర్వైరపి సమ్భవ్య
మానశ్చతుర్మవత్యధిక చతుశ్శతా త్తరసహస్రతమే ప్రజాత్పత్తివత్స
రెపౌషబహుళద్వితీయాయామనిమిష పరిషదవతంసీబధూవ ॥—॥

2 —————..బోళచామరాజకథా..—————

తదను తస్మిన్నైవవషే మాఖశుద్ధపశ్చమ్యమభిషిషిచుఃప్రజాఃపి
తృనిదేశానుసారాత్తదనుజమేకచత్వారింశదధికచతుశ్శతాధికసహస్రత
మేవషేబహుధాన్యనామనివైశాఖశుద్ధనవమ్యామధ్యమభువనమ
లంకృతవస్తం ద్విసప్తత్యుత్తరచతుశ్శతాధిక సహస్రతమేసామ్యవత్సరే
ఫాల్గునబహుళదశమ్యాంశిఖరిచామరాజాభిధం పంచసప్తతితమే పరి
ధావివత్సరే రాజవడయాభిధంచ ద్వై సత్పుత్రా శ్రువలబ్ధవస్తమేనం
చామరాజం ॥ —॥ సచరామరాజయ్య సేనాపతింవేజ్కటాద్రినా
యకంయుధినిజేత్యత్రదీయంసుగుణగమ్భీరఇతివిరుడమపజహార॥— త
తఃకదాచిదస్మిన్చాముండికాదర్శనాయమహాబలాచలమలజ్జుతవతి
ప ॥ కదా చిదేతస్యశిరః ప్రదేశే

సుదా రుణఃప్రాగశనిఃపపాత ।

విదా రితంనైవశిరస్థచమా

వ్యదా హిక్తైశ్యంపరమద్భుతంతల్ ॥ ౧౦ ॥

తతస్తదాచిబోళచామరాజఇతిప్రసిద్ధిమవాప్నోరం మహింపరిర
త్యైకోస పంచశతాధిక సహస్రతమే ధాతువత్సరే జ్యేష్ఠబహులదశ
మ్యామమరనగరమలజ్జుకార ॥

౩ —————శ్రీతృతీయశిఖరిచామరాజకథాశ్రి..—————

తత్తనయశ్శిఖరిచామరాజాభిధస్తస్మిన్నేవ వత్సరలషాఢబహుల
ద్వితీయాయాం భూమండలాధిపత్యమధిగతవా ॥ — ॥ తతశ్చకం
చనకాలంపరిరక్ష్య ధర్మతః ప్రజాస్సహతవైరాగ్యస్తపశ్చికిఘః ప
శ్చిన్వత్తుత్తరచతుశ్శతాధికసహస్రతమేపరిధావివత్సరే జ్యేష్ఠశుద్ధ

౪

ద్వితీయలహరీ రాజనడయకథా.

౩౫

సప్తమ్యం భామవాసరే సముత్పన్నం నిజసహోదరం రాజనడయ
నామానం మహాత్మాసమే కాధికవజ్ఞశతౌ త్తర సహస్రతమే జహుధా
న్యహాయనై వైశాఖపౌర్ణమాస్యాం శుక్రవాసరే సామ్రాజ్యభాజన
మారచయ్యతేఽకణాఽపీతి ప్రసిద్ధైర్వికదఽపీనామసికస్త్రిశ్చిద్ద్రామపి
కాస్తశీలః కాలమనేషీ త్రవసానపుత్రకళత్యః ॥

౯ — శ్రీరాజనడయకథాశ్రి —

ప ॥ ఆసా వభోన ప్రదశాత్రదేశాన్

ప్రసా ధ్యశౌర్యాదనివారితాఞ్జః ।

ససా గరాంతావనిమధ్యదేశే

రసాధిపోరజ్ఞయతి స్త సర్వాన్ ॥ ౧౧ ॥

తతఃకదాచిదస్మిన్ శ్రీకంఠేష్వరభోత్సవదిదృశయాప్రసక్తికేమధ్యే
మార్గం కారగల్గిపీరాజయ్యనామాకశ్చిన్నిజసగౌత్రసాన్విసర్వఽకించ
నబిరుదముష్ణోష్మాందోళికామధియాథోస్యసమ్ముఖేబభూవ ॥ తదాకిల

ప ॥ స్వకీ యయాత్రాసమయోప్రయాంతం

స్వకీ ర్తనీయంబిరుదంప్రభూప్య ।

వికీ ర్యబాణాన్ పరిభావ్యతంద్రా

కన్యకీ టవర్జంహ్యవనజదాన్యః ॥ ౧౨ ॥

తత శ్చభూయోపి కృత ప్రయత్నా

జిత స్తగైవాధమితం పచాసా ।

విత త్యవైరంహృదిత జ్ఞయాయ

సత త్వరేమాగేశతం విచేమం ॥ ౧౩ ॥

మిషం ప్రకల్పయద్య విషంప్రదాప్య

ద్విషం నిహన్యాంహేమిషస్తమేవ

ఇతిప్రతి ప్రాప్యమతినసీచః

ప్రతి క్షమాభ్యుద్యసలింయయాద్రాక్ ॥ ౧౪ ॥

[9]

ఓంకృష్ణ రాజోదయే.

సుదా రుణశ్చైత్యుతంహితీధం

తదా శుదయఃరిపవేమమేతి ।

ముదా రిపుర్యాసహిరణ్యరాశీ

సదా ధ్విలక్ష్మీ రమణార్చకాయ ॥౧౫॥

ద్విజా ధమోప్యేషతఃతైవతీధం

ప్రజా ధినేచుశ్చుళకేప్రదాయ ।

సహ తకంపోజనితద్బుధుత్సు

స్సజా గరూకోన్మవతిభభాషే ॥ ౧౬ ॥

కోవా పరాధస్తనకింపవేతు

స్సేవా దిమబూహ్య భయందదామి ।

దేవా గ్రతశ్చైదన్మతంబ్రవీషి

నైవా గసాలేన సమోస్తికశ్చిత్ ॥౧౭॥

ఇదం మహిషత్యుదితంనిశమ్య

నదం భమేతంవ్రకటిచకార ।

విద స్మః ప్రాశ్యతుతస్మప్సాలా

వద స్మదేవామృతమాపదేస్యాత్ ॥ ౧౮ ॥

సహ సుషక్తంపిబతిప్రభాతదా

విహః యతీధంవిషమాస్తహస్తగం ।

మహః నుభావస్యతుభక్తివైభవా

దిహః ద్భుతంతద్ధిజనైరదృశ్యత ॥౧౯॥

సర పతిరథదేవంతంప్రశస్యాత్తగుప్తై

గౌర శదమపిసద్యః కణానాసాపహీనమ్ ।

పర మహాహవిధాయోత్సార్థదేశాద్ద్విజంతు

వ్యర చయదభభృత్యాన్యత్రదేవాదనార్హమ్ ॥౨౦॥

సచ ఓంనివాసభట్టనామాదేవలకః కన్నబాడిగ్రామే ఓంగ్రో

ద్వితీయలహరీ రాజవడయకథా

౨౭.

పాలకృష్ణస్వామిదేవాలయే దేవదేవపరిచర్యయా నిజమాయురత్యవా
సాయత్ప్రభోర్నిదేశాసుసారాత్ ||—|| తతశ్చ || కారగల్భదుర్గం వృ
భురసౌ ప్రభంజయ స్తత్రత్యంనిఖలమపి సందితమపహృత్యచాముగి
కాయైసమర్పయామాస ||—|| అవరంఛైతన్మహదఘ్నతంతదీయదరితం ||
తథాహి || పదిరా యకశ్చిత్క్రిలశేషశైల

మరా రిమారాధితవాక్దృగభామ్ ।

నరా నవాప్తైస్సగభోత్సవే ప్రా

గ్ధరా తలప్రాయమథాతతాన || ౨౧ ||

ఫణి గిరిపతిరస్తే దృష్టిమేకాందదాత.

స్తూతి మయకనచాదీకవీక్ష్యతృప్త్యాసహస్యః ।

వృణి పతనమకాషీత్ప్రియమప్యన్యదృష్టైస్త్రి

ఫణి తిమగసతస్తే స్వప్నవీనంజగాద || ౨౨ ||

హృది కలయసియద్యత్సర్వమేతన్మయాభాః

విది తమభవదెతత్త్విద్వ్యపాయంశ్శృణుత్వమ్ ।

యది భవదభయోక్తింసత్సకణాటభర్తా

వృది శతినకదాచిత్సామృతాసాన్యదవ్యగజతి || ౨౩ ||

వీనం వేటశైలమస్తకమణాదేవస్యసోపాన్యజ్ఞయా

యాన ద్వృత్తమథాబ్రవీదుపగతోభూవల్లభస్యాంత్రికమ్ ।

థానం తస్యవిదన్నసానకభయచ్ఛానం దనాథంహరే

రాయన స్తత్రఫలేద్రమేశకృనయాభాన త్కలిస్సానితా || ౨౪ ||

ఇతీ దమాకర్ణ్యవచోమృతంవిభో

రతీ ససంతుప్యనిదేశతస్తతః ।

కృతీ సలక్ష్మీరమణాలయంగతః

వృతీ క్షతే స్తక్తితివంపరెద్యవి || ౨౫ ||

ఉపా గతంసుకృతవిపా కితస్సన్వయం

కృపా రసం తమధనుషా ససంహరేకః

త్రై:

ఊక్త్యన్తరాజోదయే.

క్షపాం తరేమనససపా భివస్త్సర
 న్నపా లయత్ప్రమదమపా రమభివత్ ॥ ౨౬ ॥
 హరె స్సప్తగ్భ్యామఖిలంవృత్తికం
 చిరేణద్భిష్టావప్రమదంవృజేతి ।
 పరె ద్యవిప్రోక్తవతిప్రజేశే
 పురె వనెక్రాంతరమావిరాసీత్ ॥ ౨౭ ॥
 అనం తరంసోపి నృమాసనీభృ
 త్యసం తమానమృతదేతమాచే ।
 ఘనం తదాశ్చర్యముదీక్ష్యసర్వ
 సనం దురేతస్యగుణాన్విదింత్య ॥ ౨౮ ॥

X ॥ అథ జాతుచిన్తధురాయా వేఙ్కటపతినా మాకశ్చిచ్ఛీర్షర
 జ్జవత్తనం సిషాభయిమరిసీకపరివృతస్సనీడమాజగామ ॥—॥ ఇమాం
 చనారామాకణ్య కాత్రాంతభటవదతిధూరాయితస్తేనికమూర్రాహం
 కృతిసమంచతమలజసా యద్ధభేరీభస్వినిం ఊరంగపత్తనాధిపతిశ్శీర్షం
 గరాయనామా శూరం తం రాజనడయం వారంవారమానమ్య సా
 రంకందిమవహారం న్యధాన్నిజహీరాదికంచాహంబలసాహాయ్యలివస్సుః॥
 సచ కెనదిత్కారణేన తదనగీకృత్య తమవకృతయేనానుమేనే ॥—
 అథ ఊరంగరాయస్తమేవ రాజనడయం ప్రథమతా జగీషుర్ముద్ధా
 య బద్ధాదరస్తమాగమ్య సమాహ్వస్త ॥ — సచాతిశూరోవిచార్య
 తద్దురహంతాం లీలయావిజిత్య కాలయామాసయథాగతంతమ్ ॥—॥
 తతఃకతిపయేమదిన సేమ గతేష్వనేయ కెమచిన్తహీవతిమ మిళి
 త్వా ఊరంగపత్తనమాచికింసవస్సమభ్యాగమత్ ॥—తదా సరాజ
 సింహస్సప్తపార్శ్వశుద్ధిమభిలషన్నృపానిమానపారభుజబలాత్పలాయ
 తానకాషీత్సవ్యయమప్రాధిఃతపవ ఊరంగరాయేణ ॥ —తదను
 కదాచిచ్ఛీర్షంగరాయానుబంధినో వేఙ్కటపతిరాయస్య సేనాప

ద్వితీయలహరీ రాజవడయకథా

౨౯

తౌ త్రిరంగవత్తనం ప్రత్యాగమనావసరే మధ్యేమాగ్నమభిభావ్య
 కనదిన్తహిపతినా తదాశంబరాసహిష్టునా జీవగ్రాహంగృహీత్వాకా
 రాలయంప్రాపిలైసతి భూపతైరస్య తెజోతిశయం నిష్కూఠకృత
 నైజోపకృతించప్రాక్తసిం విచింత్య త్రిరంగరామౌ రాజవడయ
 ముపగమ్య శరణవరణమకరోన్నిజబంధువిమోచనాయ ॥ —తతస్స
 పి తద్ద్విషంవిజిత్య లీలయా బందీగృహ త్తుదీనచైతనం తదనుబంధినం
 సుభుక్షితనిజయశఃప్రకాశావధాసితదశదిశా వకాశోవ్యమోచయత్ ॥

ప ॥ త్రిరంగరాయస్తుతతత్త్వికిత్యా

దూరఃత్రికోపాంతతలప్రస్థద్ధమ్ ।

ఘోరం నిరీత్యాత్మగడుప్రరోహం

సారం నృక ర్తవ్యమచింతయద్వాక్ ॥ ౨౯ ॥

దెహో వినాశోస్తుఖపిషజాతా

మోహోమహానాగపిహృదావృణోతి ।

బాహోః క్వనారాజ్యమిదంనిధేయం

స్తే హేవా పవన్నస్సచ శైషశాయీ ॥ ౩౦ ॥

ఖల స్యచైర్ధస్తబిలప్రయక్తం

ఫల క్షతిస్సాస్యచృకిలప్రమాదః ।

సల క్షయేదగంగతలద్విజశేవ

సలబ్ధనిద్రాంతలదైవతంసః ॥ ౩౧ ॥

అయందమైహూర్నగరాధిరాజ

స్సవ్యయఃపురాపత్నుమసౌవాపకారి ।

వయం కృతజ్ఞత్వగుణైసతస్త్వి

న్నియంతితాస్తేనహిసార్హతీదమ్ ॥ ౩౨ ॥

అథవా ॥ మయా కృతఘ్నైసథియాశ్యహస్తం

ప్రయా పిశుచైత్ప్రణయార్సన్రాష్ట్రమ్ ।

30

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

జయా యనిన్యంత్రవియాతమాళిః

ప్రయా సశూన్యోఘజయార్దయోన్నః || 33 ||

రీత్యా నయాసోధవిచార్యనమ్య

క్రైత్యా పిక్తి ర్తిమహతిఃజఘ్నుః ।

నీత్యా తమాహూయతు రాజమాళిః

ప్రీత్యా సమారాధ్యదదాన్వరాస్త్రమ్ || 34 ||

సపా ర్థివాయప్రమదాత్మృదాస్య

స్మృపాసనంసంప్రథమంతదీయమ్ ।

అపారమావేదయితుంమహత్త్వ

ముపా దదేవాదమిమాంక్రనేణ || 35 ||

గ||పురాకిలకలియగాదివభాగే యధిష్ఠిరకకలవ్రమాధిహాయనా
దాప్రమాదీచసమాధర్మరాజపౌత్రం పరిక్తిన్నహరాజమారభ్యప్రవీక
పర్యంతైరేకవింశతిభిర్నృపైఃపంచదశోత్తరశతాధికసహస్రంవత్సరా
సధ్యాసితమేతదాసీత్సంహసనసరః || —తతఃసంపదపక్షమారభ్య ప్ర
భవపర్యంతాంశ్చతర్జనవర్షధికచతుశ్శతానివత్సరాఽష్టగదేశాధిమై
స్సుమాలిప్రభృతికదంబరాజానధికైర్నృపతిభిఃస్త్రింశతాధ్యాసితం ||
తతశ్చ విభవనత్సరమారభ్య నరవజ్జడంతాన్వత్సరానశీతిం వాయూరవర్జ
ప్రభృతిలాకాదిత్యకదంబరాజవర్యంతైః పార్థివైశ్చతుర్భిరన్వభావి ||
అథన్వధారిప్రభృతివిరోధివర్యంతాఽద్విచత్వారింశదుత్తరద్విశతపరి
మితానద్దాఽజయంతకదంబరాజప్రభృతిభిస్తదన్వయజైరేకవింశతి
భిః ప్రభుభిః పరిష్కృతమాసీత్ || —అథచావికృతిసమావాకో
ధనాత్ పట్నంచాశదధికచతుశ్శతానిహయనాన్వృషలరాజప్రముఖైర్దు
ర్భిత్రానధికైః వృధీనీపతిభిఃస్త్రింశతానుబధూవె || —తతోఽక్షయ
మారభ్య సిద్ధార్థివత్సరానధికానద్దాఽచతుర్జనవర్షధికపంచశతానిక
దంబప్రభృతిభిస్తదన్వశైరేకవింశతిభిర్నృపైరపాలి || —తదనంతరా

ద్వితీయలహరీ రాజవశయకథా

30

ద్రిసంవత్సరమారభ్య దుందుభివర్చంతానత్సరాన్ త్రివష్టిః పింసేన
 రాజపుత్ర్యాం గోవిందభగవతః పత్న్యాం సముత్పన్నేనవిక్రమరా
 జేన సమాచీకతమేతత్ ॥ — ఆహత్రైస్సం యుధిష్ఠిరశక చతుశ్చ
 త్వాంశదధికత్రిసహస్రపరిమితాన్ వత్సరానన్వభావి ॥ — తతశ్చ వి
 క్రమశక రుధిరోద్ధారివత్సరమారభ్య శోభకృదంతానేకచత్వారింశత
 మబ్దాన్ మాలనదేశాధిపతినా విక్రమరాజేనాలవశారి ॥ — తతః
 క్రొధిశరదమారభ్యశ్రీముఖశరదం యానదేకోనత్రిశతంసహాశితన్తం
 త్రిణా భట్టినాపద్యస్కారి ॥ — తదను భావవషప్రభృతీశ్వరశరత్పర్య
 న్తాంశ్చతుష్టయేన వత్సరానవంతిదేశాధిపతినా శ్రీభోజరాజేన మండి
 తమభనత్ ॥ — ఆహత్రైస్సంవిక్రమశక పంచత్రింశదధికశతం వత్స
 రానధ్యాసితమేతత్ ॥ — తతశ్చాలివాహనశకే బహుధాన్యప్రభృతి
 సర్వజిత్పర్యంతాంత్సప్తత్యధికపట్నతాని సంవత్సరాన్ శాలివాహన
 ప్రభృతిభిరాభీరకులీనచూనరాజావధికైస్తదస్వయంభవైరన్వభావి ॥ —
 తతస్సర్వధారిశరదమారభ్య క్రోధనశరదం యానత్ హశేషీమనవబల్లా
 శైరష్టనసతిసహాణ్యలంకృతమిదమాసీత్ ॥ — తతశ్చక్షయవషమా
 రభ్య సిద్ధార్థినత్సరావధికాన్ చతుశపంచాశత్సంవత్సరానానెగుం
 దీప్రభృతికాన్ జనపదానాక్రాంతవద్భిః ఢిల్లీనగరాధీశ్వరపక్షియైర్వ
 వనేరశక్యారోహణతయా కెనలం పర్యపాలితదేతచ్ఛూజాదిభిః ॥ —
 తదను రాద్రిప్రభృతి రాద్రిపర్యంతాన్వత్సరాన్బుదర సురితాళప్ర
 ముఖఖండదేశాధిపతిభిః ప్రబలీభూయ కలిపయైరాక్రాంతేస్త్రింశ్చింహ
 సనే త్రిలింగదేశాధిపతిరకశిలానగరాధిష్ఠితః ప్రతాపదుద్రరాజస్తాం
 స్తంరసావిజలైస్త్రితస్సింహసనమధిరూఢవానేకవింశత్యత్తరచతుశ్శతా
 నివహాశి ॥ — తతోదుర్మతిమారభ్య శ్రీముఖవత్సరయ్యానత్ కంప
 లరాజేన త్రయోదశవహాణ్యధ్యష్టాయాదం ॥ — తతస్తేనేన రాజకా
 ర్యవశాత్సుగూఢతయా పృథివ్యంతస్సింహసనస్థాపనాద్వషాద్వయం

39

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

మయాపి ॥ — తతశ్చాలివాహనశకీయ సప్తపంచాశదుత్తరద్విశతా
 ధిక సహస్రతమే భావనువత్సరే కార్తికమాసేశుక్లవత్తే భానువా
 సరే గగనమధ్యమధ్యారూఢే భగవతిభాస్కరతవస్యతే మాధవాచా
 ర్యనామ్నై క స్తే చిన్తహాపురుషాయ కమలాలయాప్రసేదుషీలాచన
 గోదరతామవగాహ్య వచనమేవమవాదీత్ ॥

ప ॥ విద్యా వృత్తతపోభిరంగనితరామద్యా హమారాధితా
 యద్యావత్తద్దభిష్టమేతదఖిలంవిద్యాం పరంత్యద్భుతాః ।
 హృద్యా స్తావకభోగమాత్రవిధురాస్తద్వ్యా చితాస్సంపదా
 నద్యా దేరివతాఃపరోపకృతయెదద్యాం భవేభా విని ॥ 3౬ ॥

ఇతిభువనజనన్యావాచమాకణ్యతప్తో
 మతి విలసితశాలీశాస్త్రదృష్ట్యానిరూప్య ।
 యతి సముచితవేషంప్రాప్యజన్తాంతరంత
 త్ప్రీతి హతిరహితాంతాంసంపదంప్రాప్తసద్యః ॥ 3౭ ॥

సన్యా సమంత్రోద్ధిరణైపయోధి
 కన్యా గిరాకశ్రోమభూత్సమంతాత్ ।
 అన్యా దృశిహంతసుపణాన్మృష్టి
 ర్ధన్యా స్తదాసకృహిణిక్యతార్థాః ॥ 3౮ ॥

తదా వ్యవస్థామకరోశ్చచైనా
 ముదా రభావేనగిరాచలత్త్యాః ।
 ముదా గృహంతఃపతితంగృహిభ్యో
 దదా మిచాన్యద్వసురాజ్జవీవ ॥ ౩౯ ॥

ఏవ ముదీర్యచకారవిచారం
 కొవ నిపాలపదాశ్రయణార్హః ।
 కేవ లశౌర్యనిధింకమిహాప్తా
 భూవ లయంనిఖిలంసుఖతంస్యాత్ ॥ ౪౦ ॥

ద్వితీయలహరీ రాజనడయకథా.

౨౩

వా || ఇత్తం విచారయతి తస్మిన్ విస్తయాసహం కమపుష్పదంతమి
 మం తంవ్యజ్ఞవత్ జనాః పురాతనాః || — పురాకిల వృతాపరుద్ర
 భూవతేర్భూదాగారాధిక్యతయోః క్రమేణ తత్పదాత్పూర్వాన్య
 దారిద్ర్యకాష్టామంపన్నయోర్వక్కుబుక్కునామ్నోస్సహోదరయోర్హ
 క్కునామకదాచిహ్నునంపరికృష్య మాగ్ధాయాసేన కుత్రచిద్వనస్పతి
 నూలే నివచ్ఛా || — తదాచ కశ్చిదురగస్సమాగత్య తస్మిన్ హోషరివ
 తితాంత్సనిత్యకిరణాన్నిజభవామండలేననివారయన్నపాస్తతమితి || —
 తతస్తదాకణ్యో హృష్టమనా మంధవాచార్యో విద్యారణ్యవరనామ
 ధేయస్సవీవాధివత్యమర్హతీతి హృదినిశ్చిత్య క్షణంనిధ్యాయ హాదే
 న చక్షుషా తస్యేవవనస్పతేరథస్తాత్థనిత్వాంతస్థానిపితవేతత్స్నిహాన
 నవరముద్భృత్య తమేవహక్కునామకంసమాహూయ చంద్రవంశ్యత
 యా తస్యేవైతత్స్నిహాననాధిరోహణయోగ్యతామనుచింత్య శాలివా
 హనశకవీకోనషష్ట్యత్తరద్విశతాధికసహస్రతమే ధాతుసత్సరే వైశాఖ
 శుద్ధసప్తమ్యాం గురువాసరే మఖానక్షత్రే భిజిస్తుహూరై సింహుల
 గ్నై హక్కుస్య హరిహరరాయణతి నామధేమాంతరంవిరచయ్యానే
 గుందీతిప్రసిద్ధై విద్యానగరే పట్టాభిషేకమారచయ్య తమేతత్స్నిహా
 ననమధ్యరోపయత్ || — తదనుజస్య బుక్కురాయణతి సంజ్ఞాన్త
 రంవిరచయ్య యాసరాజ్యమస్తే పౌదాత్సవిద్యారణ్యనామాయతీ
 శ్వరః || — తదను ధాతువత్సరప్రభృత్యైకోనత్కించదుత్తరద్విశతే వ
 షాణి హక్కురాయప్రభృతిభిః కాంచీమండలమండనాయిత లక్ష్మీకు
 మారతాతయార్థచరణకమలసమాశ్రితనరపతికృష్ణరాయపర్యంత్తైర్నృ
 పేరలంకృతమిదమాసీత్ || — తతో నరపతికృష్ణరాయస్సన్యస్య పుం
 ప్రసవాభావాజ్ఞాచూతరం రామరాయమభిషేచ్య తారణవక్షే జ్యే
 ష్ఠశుద్ధపంచమ్యాం భానువాసరే కాలభర్తమర్తజ్ఞతామధ్యరుక్షత్ ||
 తతస్స రామరాయస్తదనుజస్యైర్మురాయశ్చ క్రిమాచ్ఛతుద్దశ నషా

౩౪

త్రికృష్ణ రాజాదయే.

ఋధ్యాగి తపతా వేతస్మిహాసనమమ్ || — తత్త్విరమలరాయస్సాస్వన
సాసకాల చతురశ్చతురశ్చత్రాత్సమాహూయతేషు జ్యేష్ఠాయరంగ
రాయనామే శ్రీరంగపత్తనం విద్వానగరే ప్రతిష్ఠాపితమేతస్మిహాస
నవరంచప్రాయశ్చల్ || — ద్వితీయాయతు రఘునాథరాయాయ పె
నకోఽతిప్రసిద్ధబృహద్ధిరిరాష్ట్రం తృతీయాయ రామరాయాయరా
యచెబూర్ రాష్ట్రం తురీయాయ వేంకటపతిరాయాయ చంద్రగిరి
మర్థరాష్ట్రంచ విభజ్యప్రాదాత్ || — తతావికారిప్రభృత్తికా శా
లివాహనశకీయ ద్వాత్రింశదుత్తరపంచశతాధికసహస్రతమ సౌమ్యవ
త్సరపర్యంతావత్సరావ ప్రాకన త్రిరంగరామప్రభృత్తిభిరస్తద
నైరధ్యాసితమాసీదేతస్మిహాసనరత్నం || — ఆహలైన్యవశాలివాహ
నశకీయద్వాత్రింశదధికపంచశతాత్తరసహస్రవర్షాణి నిరుక్రత్యా
యుధిష్ఠిరశకీయ ప్రమాధివత్సరమారభ్య శాలివాహనశకీయ సౌమ్యసం
వత్సరమిమం యావత్పరిక్షిత్ప్రభృత్తిభిరస్తదంతైరాహలైన్యకాదకోత్త
రసప్తశతాధికచతుస్సహస్రపరిమితాని నర్షాణి సావధానమేషవర్ష
పాలిసిహాసనమణిః ||

ప॥ పరి క్షిదాద్యైః పృథివీమహేంద్రైః

పరి క్షితోత్కృష్టమనెకదాప్రాక్ ।

దురి క్షుణ్ణనైర్ధృతదేవతాంశం

నిరి క్షతేతావననరత్నపీఠమ్ || ౪౦ ||

X || ఇత్యదీద్య తన్తహిమానమతిమానం తస్మై తత్త్విహాసనవరం
ప్రదాయ ద్వాత్రింశదుత్తరపంచశతాధికసహస్రతమే శాలివాహనశ
కీయసౌమ్యవత్సరే మాఖబహుళదశమ్యాం రాజవడయం తమభ్యుపేచ
యద్భీరంగపత్తనై శ్రీరంగరాయనామా తదధిపతిరధ్యరౌషయచ్ఛ
తదేతస్మిహాసనవరం ||

ప॥ ఇత్థం నృపాసనసమాగమవృత్తముక్తా వ

రిక్టం సమస్తమపి తస్య వశేనమర్చ్య ।

ద్వితీయలహరీ రాజనడయకథా

కైశ్చ

స్వస్థ స్తతస్సహృదయోన్మేషణచేదనాభి
 ద్దస్థం శరీరమపహంతుమథాన్యతాగాత్ || ౪౨ ||
 స్వకీ యమస్యద్ద్రవిణంమహద్వ్రజే
 విక్తి ర్భూమలింగిపురైకృతస్థితిః ।
 సకీర్తితానారాయణపాదపంజరే
 శుకీ బభూవాథదినైస్తుకృత్సన || ౪౩ ||

X || తదను రాజనడమ స్థిరంగరాయమరణవార్తాం కార్తాంత
 మహిషఘంటారసనిభాముపశ్రుత్య పరంపరితప్య క్రమేణ వివేకేన న
 మాహితవాన్స్వమానసః ||

ప || సురో త్తమయ్యతిరథతత్సహేమధూ
 ధరో పమంతుదిరస్మపాసనశ్రితః ।
 పురో న్వహంప్రకృతిహితవ్యసతానా
 త్సరో గతాన్యవసయదీశనాశజామ్ || ౪౪ ||

ఇతిశ్రీనత్సకులతిలక శ్రీరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజన
 శ్రీసీతాంబాగర్భాసంఘాతేన శ్రీనిగమా న్నచక్రవర్తిసహోదరణ
 తత్కృతాక్షనంపాదిత సాహిత్యసంపదా శ్రీకాంచీసంగరమండనాయిత
 శ్రీకృష్ణతాతయార్థ తత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత
 ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రప్రాప్తిజ్ఞాన
 శ్రీమచ్ఛక్రవర్తి రాఘవాద్య గురుభురంధరపదపతకజ
 వరిచర్యప్రసాదితవేదాంలవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ
 మైహూర్శ్రీమ స్తహారాజసరస్వతీప్రాసాదపాతశాలాయా
 మధ్వరమీమాంసాధ్యావకేన కైలాండపట్టిచక్రవర్తి
 గీతాచార్యణవిరచితశ్రీకృష్ణరాజోదయాభిషేక
 చమ్పూప్రబంధే సింహాసనశ్రీరంగవత్తనాదిప్రాప్తిర్నామ
 ద్వితీయలహరీయమ్.

92

ఐక్యస్థ రాజోదయే.

అథ తృతీయలహరీ ప్రారభ్యతే

ప॥ ప్రభా సుప్రకృతిశతైరుపాసితే

సఖాం తరేస్వయముపగమ్యదేవతైః ।

విధా నరీరమణసహోదరీగృహం

దధాణివాగుదితతరేత్థమేకదా ॥ ౧ ॥

అథా త్పురాన్యపనరంగరాయన

ద్విధా త్రమప్రియతమయార్పితశ్చియై ।

విధా షణ్ణనిజమఖిలచృతంపున

స్వస్థా తయైర్హృదికిలదాతుమద్యసా ॥ ౨ ॥

౫ ॥ ఇత్యర్చకానభాషితస్మత్తన్మత్తాంతేన రాజ్ఞా యథాపురమా
భరణాని ఐరంగనాయకైశ్చ సమర్పణీయానీతఃపరంత్యదనువయక్త
తయా త్రచాముత్రచ దంపత్యాయనయోః పరతరశ్చైయఃప్రదతయా
చ ఐరంగనాథమందిరీవ తానిస్థాపనీయానిచేతి బహుశో బోధితా
పి సాయదానాన్సమోదతశ్చైరంగరాయపత్నీలమేలమంగానామ్నీ
తదా తద్ధితచింతయా బలాదాభరణాని రాజాజ్ఞయానేతాముద్యం
జానేషు రాజభటేషుసాస్త్రీసావధావ్యాదవివేకవిశాద్రాజానమతీవశ
ప్రాప్తా నాసాభరణమేకం ప్రచాయ సాన్వభరణఃపరికరం సాధం
మాలింగిపురసన్నిహితహృదే పతిత్వామమార ॥ — తచ్చనాసాభర
ణధూతముక్తాఫలం మహత్తరమద్యాపి ఐరంగపత్తనే ఐరంగనా
యికాయా నాసాపుటమలకరొతితమామ్ ॥ — తతస్తస్యాః శిశాచ
భూతతయా తద్బాధానిష్పత్రైతత్ప్రతిమాద్యాపి సృపమందిరే సవ
రాత్రమసౌ విజయదశమ్యాం సవిశేషమభ్యర్చ్యతేహినియమపూర్వ
కమ్ ॥ — తదను నిజతనయై నరసరాజనామని స్వగృహాధామని ధృ
తాదరే పుత్రశోకాతురః క్షణమాత్రం రాజనడయస్తత్వపర్యాలోచ
నయా వివేకేన సమాధాయ మనఃపండితాంత్రమాహూయ సవరాత్ర

తృతీయలహరి రాజనడయకథా

౩౭

ఏతాదృశాశౌచాపాలైపి విజయదశమీపర్యంలైమ మహాత్మ్యమేమ ని
 యోర్తితేషవపరెష్యురెవాశౌచశేయానుభావ్యశతి ప్రమాణవిచారపూ
 ర్వకం ధర్మమర్హజ్ఞే స్సహనిర్ధాన్యతదేతత్పత్రికామహోప్య స్వయమ
 పితథానస్తిష్ఠత్ ॥ — అథచాముండికాఙ్ఠికంశేషరత్రినయనెశ్వరప్ర
 భృతిదెనస్థానాస్యతిమహత్రయా నిర్తాప్య తత్తత్తారతమ్యనుసారతా
 దేనదాయంచ న్యనస్థాపోత్సవాద్యర్థమనేకాగ్నామాదికాన్ ప్ర
 దాయ చాముండికాయా సనరాత్రాంతగత కాళరాత్ర్యుత్సవ
 సనరత్నఖచితం కంచనకటాహం ముకుటవిశేషంచ తస్తే స్వమభ్యుదే
 నస్థానాదృహిర్గోపురనిర్మిత్యయాపీనికామారచయ్య చతుషష్ఠపిదావి
 రేమ స్థానామాత్రస్థాపనమచీకరత్ ॥ — తథా ఙ్ఠికంశేషరత్రి
 విభూతిరెఖాత్రయపరిమండితం సనరత్నఖచితం కిమపి లింగానగణం
 సమర్పయామాస ॥ — కించాసౌ తత్తత్తమరాధికారిణస్సమానా
 య్య తారతమ్యనుసారేణ గ్రామాదిప్రదానేన తత్తద్దేవతార్చనాం
 స్థిరతయా ప్రావర్తయత్ ॥

కించ ॥ ప ॥ ప్రావర్తయప్రతిదినంసహస్రనామ

సేవా ధృనాదిపదయోఃఫణిశైలధామ్నః ।

యావత్పరిచ్ఛదవిఘ్నాషణదానపూర్వం

దేవ స్యనైస్త్రిలమదాచ్ఛమహాతపత్రమ్ ॥ ౩ ॥

భక్తా గ్రణ్యస్సుచరితవశాత్తస్యవంశాగ్రమోపి

త్యక్తా కస్యనవృషగిరిపల్లెర్నిత్యసేవానుషక్తః ।

ముక్తా త్తత్వం ప్రకటయతిత్వత్తనచ్చత్రదంభా

దవ్యక్తా న్యేషానుపికులభువాం తస్యముక్తిమతాన్ ॥ ౪ ॥

అయం మహాత్మాయదుశైలధామ్నో

నియమ్యతత్తత్సమయోత్సవాదీన్ ।

శ్రియం తదర్థంనిజకౌశలహః

త్సవ్యయం సదాదాతుమిహాదిదేశ ॥ ౫ ॥

౩౨

త్రికుష్ట రాజోదయే.

న రా జముకుటాభిధంవిరచయన్ కిరీటచూరే
 ర్ధరావతిరకారయత్ప్రథితనుష్టశీర్షోత్సవమ్ ।
 చిరా యస మహేనాభునావ్యభియమక్షమాభృత్తటం
 పరా ధ్యేవిభవాన్నితాభవతి కా ర్తికమా స్య హేనా ॥ ౬ ॥
 మాసే తుఫాల్లునభహప్రథితేజగత్యా
 మాసే తువైమధరణీధరముత్సవేచ ।
 ఆసే న్యలైసుపదమేవహినజ్రమా శే
 రాసే చనస్యముకుటేనపదచహ్యనేన ॥ ౭ ॥
 గ్రామా సనెకాన్యదుశైలఘామ్న
 శ్శీ గ్రామా ససానర్పితవాక్ ప్రసన్నైః ।
 తైమా ణికుర్వంత్యతతఃజనానాం
 వైమా నికాధీష్ఠరవచ్చశాస ॥ ౮ ॥
 జామా తృబుద్ధ్యాజగదీశ్వరాయ
 పెగ్రామా ర్ధగ్రీల్లిశ్వరదత్తపూర్వాన్ ।
 ధీమాం ద్యతఃకైశ్చిదిహోవభుక్తా
 గ్రామా ససాచాపయత్తిస్త విష్ణోః ॥ ౯ ॥
 అగ్ర హారమనకృద్దదానృవోఽ
 నుగ్ర హాయయమశైలవాసినామ్ ।
 విగ్ర హాంతరమివామరావతి
 నిగ్ర హార్థమలకాపురాజితమ్ ॥ ౧౦ ॥
 దినె దినేసాయదుశైలవాసినా
 మనే కథావృత్తిమపిప్రకల్పయన్ ।
 అనే హసాకేవలమల్పకేనతాన్
 ధనే శతుల్యానకరోద్ధిష్టజోత్రమాన్ ॥ ౧౧ ॥

తృతీయలహరి రాజవడయకథా

౩౯

విక లేమగృహేష్వసౌవున

స్సక లాపస్కరదానపూర్వకమ్ ।

అక రోద్ధృహదానమద్భుతం

నిక రేభ్యోయదుశ్చేలవాసినామ్ ॥ ౧౨ ॥

విహ రస్థానే ప్రాగ్యదుస్సృపతివంశ్యక్షితిభుజా

మహ ర్యస్తిన్విష్టోజగదవనశాతాఃకృతరుచేః ।

మహ త్తాసాచక్రే మణికవచమాపాదచికురం

దుహ సంద్రష్ట్రాశాంసయనయగళానందలహరిమ్ ॥ ౧౩ ॥

శిలా చ్చయస్యాస్యకిలా త్రమాంగ

విలా చనాప్తైపబలాపలక్ష్యమ్ ।

అకా రయన్తేఘనికాశమభ్యే

సకా ర్యసింహస్యనికాయ్యోత్తమ్ ॥ ౧౪ ॥

అదా స్మృసింహస్యసరంగధామో

ముదా హిలక్ష్మీరమణస్యచాథే ।

సదా పినిత్యాత్సవముఖ్యసేవా

నిదా ససద్దామకీరతీవ ॥ ౧౫ ॥

౧ ॥ ఏనమసౌ స్మసింహపురాదిదన్యత్రైత్యేష్వప్యనైకగ్రామశా
మాధరణాదిప్రదానేన కైజ్జగ్యసరమాగదితవాత్ ॥ —కించనిత్యా
త్సవాదిసంవత్సరోత్సవావధికాన్వివిధానుగ్నవాంశ్చవ్యవస్థాపితవాత్.
అపిచవజ్రముకుటం ఘ్నానశుద్ధదశమ్యాంఏకస్యామేనఃజన్యాం శ్రీసం
పత్కుమారాయప్రతివత్సరం సమర్పణీయమనుపదమేవ నిజసమర్పిత
రాజముకుటమేవావభృథోత్సవావధీతినియమ్యత త్రదుపయోగసమనం
తరురాజమందరమేనప్రాప్తయితవ్యం రాజభట్టేఃపరిపాలితంసావధానమే
తదుభయమపినిక్షిప్య పెటికాంతర్దుదిగమిత్యాదివ్యవస్థాశ్చాకర్షితః ॥
ఏనమతిజాగరూకతామనలంబ్య భగవత్కైజ్జగ్యరదనాసు సచనాది

౪౦

ఐంకృష్ట రాజోదయే.

నానురంజయన్ప్రసాద ర్థేణ పరిపాల్యఐంకృష్టమరంగనాథపాదార
విండబంభరాయితది త్తమ త్తరిపుషండఖండనోద్బంధోద్బంధలర్థిజనెప్పి
తాథాదానశౌండ్ అంగనాజనకుసుమకోదండ బాహుదండ భృతవివి
ధాయుధకాండవిరుదుతేంబరగండమిత్రకులక మలమార్తండరాజకండ
ర్పరాజాధిరాజమహారాజెతి విరుదాంకితస్సమభూదసా॥—తదను క
దాచిదస్సస్థశరీరస్స వజనమాహూయ సాయమిదమాచిదేశ ॥ — ఇ
హఖలు మమ జ్యేష్ఠసుతస్య నరసరాజనామ్నస్తనుజం చామరాజ
సంజ్ఞకమస్తత్పదేభిఃపిచితతదనంతరంచయపీయస్యామమ ప్రియత
మాయా గర్భస్థితస్యాంభకస్య తత్స్థానైభిఃపిఃకార్యఇతి. అథ తథా
వ్యవస్థాప్యచత్వారింశదధికపంచశతోత్తరసహస్రతమే పైంగళవత్సర
జ్యేష్ఠబహుళత్రయోదశ్యాం ఐంకృష్టరాజయణచరణావండయోష్ట
ట్రురణకామగమచయమహానుభావః ॥ — ॥ తదాహి॥.....

ప ॥ ఆరా ధనేత్వపసితేయమశ్చైలధామ్నా

సీరా జనైశ్చకకరణకృతైఃకాష్ఠి ।

దూరా దుపెత్తసితవాఃపరాధిరూఢాః

నారా యణాత్మనివివేకమహామహిమః॥ ౧౬॥

ప్రత్యక్షమేతత్కిలతత్సరస్వే

షష్ఠ్య ద్భుతం కిన్వతిచింతయత్సు ।

భృత్యః ప్రసాదాథా ముపైత్సలభ

స్సత్యం నృపస్యోత్తరకృత్యహేతాః ॥ ౧౭ ॥

X ॥ అత్రైవంహితేనధ్యవ్యచింతయంస్తదద్భుతనిర్వణ్యం॥

ప ॥ చిత్రా హివిష్టాఃకరుణాదృగనా

మత్రా ధిగంతాభువికోపితస్యః ।

సుత్రా మసౌజ్యైరపిలభ్యతేసా

పత్రా శనాన్యైరపి నైవక్షేత్పిత ॥ ౧౮ ॥

౬

తృతీయలహరీ చామరాజకథా

౪౯

చమర్చకముఖన శేషాపటమాల్యాదికం త్రిరంగపత్రనాయ పెరిషయా
నూసుకి ॥

౧౦ — శ్రీచామరాజకథాశ్రి —

తతశ్చ తదాధ్వైద్యైక మైహికాంశ్చ తత్సమయసముచిత
మహేనాత్మవాక్ నిర్వర్త్య తత్పాత్రశ్చామరాజ్ఞాపి తస్మిన్నేవ
పైంగళపక్ష ఆపాదశుద్ధదశమ్యం తస్మిదేశానుసారాత్పదం తస్య
సమారోపివక్యతిభిః ॥ — యఃకిలైకాంతిరితదు త్తరపంచశతాధిక
సహస్రతమే పరాభవత్యై వసుధాతలమలంకరేతి కులక్రమవి
దావదుతి ॥ — తతశ్చ ద్వాత్రింశదు త్తరపంచశతాధికసహస్రతమే
పైంగళనామనివత్సరే మాగేశీషబహుళపంచమ్యం రాజవడయ
సహధర్మచారణ్యా యపీయస్యా గర్భశుక్తేః పుత్రరత్నమేవావిర
భూతస్మిదేశానుసారాత్ ॥ — తతస్సచామరాజశిరోమణిస్సస్పి
తామహాజ్యేష్ఠం చైరాగ్యభాగ్యవత్రయా ధైర్యతాంబీతి వ్రసిద్ధత్రికద
మ్బిపుర నివాసవంతమేకాంతశీలమాహూయ తస్మజ్ఞన తస్యాభక్తస్య
రాజవడ ముత్తతినామకరణాదికమచీకరత్ ॥ — యస్యచ ప్రాక్తన
వరాజవడయాపేక్షయా ద్విగుణతయా ధర్మాదిప్రవర్ధనేన ద్విగుణ
రాజవడముత్తతి ప్రభాకథాసు ప్రావతతపరజానాం ॥ — తతస్స
చామరాజః పృజోత్పత్తివత్సరే కార్తికశుద్ధపౌర్ణమాస్యాం శశధ
రోవరాగ సవృత్తివాత్రింశద్గృహసహితం చామరాజసముద్రనా
మాకితమగ్రహరవరమారవయ్య వ్యశిశ్యాబద్ధిజవరేభ్యః ॥ — ॥ త
తస్సశూరాగ్రణీరనేకాన్యాయధవరాణి సంపాద్యనిష్పాద్యచ కాం
చన తచ్ఛాలాం మహాతీమేకాంస్తాకేతరాదరేణ తాంపర్యపాలయత్ ॥

ప ॥ భార్య చామనృపాలమస్తకమణేశ్వర్యాం బుధేఃబ్రాభవా
న్నార్యా సాధ్యతమాన్యచీకరదియంకార్యా తితానిబుగ్వి
సోపా నాన్యకరోన్నుసంహాశిఖరసోపాంతభాగపురా
సాపా యేయదుక్షేలమూర్ధగహ నేభూ పాశయాహ్లాదకృత్ ॥ ౧౧ ॥

౪౩

ఊకృష్ణ రాజాదయే.

తుల్యైః సౌవపుషాహృదాచసుమనోవల్లభ్య యదుత్తాధరైః
 కల్యైః శీమభితౌఽవతారవితతింకల్యై విధాయాఽతనోత్ ।
 మల్ల్యైః డంబరపశ్యతౌహరగుణాఃకుల్యై యశౌవారిధే
 స్థల్యైః భూవలయస్యపావనతమాఃకల్యై శయధ్వంసిన్ ॥ ౨౦ ॥

కించ- సప రివారచహాభియయాముదా
 నృప మణిర్నరసింహపురంపురా ।
 సప దిసహ్యసుతాతటినీతటే

హ్యప లవజ్జ్యవతారమచీకరత్ ॥ ౨౧ ॥

కించ॥ X ॥ అసౌకిల పీరశూరమలవరగండ అభయప్రతాపాధీశ్వర
 శరణాగతపరిపాలకేతి బిరుదాంకితౌఽనేకసంస్కృతప్రాకృతగ్రంథ
 నిబంధా చామరాజౌక్తివిలాసాఖ్యాయా రామాయణవ్యాఖ్యాయాః
 కణాటభాషామయ్యునిర్దాతాచనమభూత్ ॥

ప ॥ భక్త్యా రంగపురేచయాదవగిరౌశక్త్యా సుదుప్యాదసౌ
 ముక్త్యా రౌహణసాధనానివిపులాసక్త్యా కరోర్కండపాత్ ।
 ధన్యా త్తాసుదిరుప్రశాన్యపృథినీమన్యా దృశస్సద్గుణైః
 స్సన్యా యైకసమార్జితేనయశసాఽవన్యా మపేన్ద్రాయితః॥

౧౧ — శ్రీద్విగుణరాజవడయక భాగ్యైః —

X ॥ తతష్టష్ట్యత్తరపంచశతాధికసహస్రతమ ఈశ్వరనామనివత్సర
 వైశాఖశుద్ధపౌణమాసాన్యం నిజభిన్నోదరపితృవ్యం నిరుక్తద్విగుణ
 రాజవడయనామకం పానుసింహాసనమధిరోప్య తస్మిన్నేవ వత్సర
 వైశాఖబహుళతృతీయాయాం సచామరాజశ్చిరంగవత్తనే రంగపు
 గవచరణసంగతస్సమజని ॥ —తస్యచాయఃపరిమితిరష్టావింశతిదినా
 త్తరనవమాసాధికత్రింశద్వపాణి ॥ —తతస్తస్యసహధర్మచారిణ్యో
 పి తేనసహ గమనకారిణ్యభవత్ ॥ —తతశ్చ సోపి ద్విగుణరాజ
 వడయోబహున్నృపాన్నిజిత్య తదీయదేశకోశాదికమాకృత్యధర్మత

తృతీయలహరి ద్విగుణరాజవడయశభా

౪౩

స్తత్యద్దేశజాఃప్రజాఃపర్యపాలయత్ || — సఖలు స్వపితృవిరుదాపెక్ష
యా వీరశూరమలవరగండసంగీతలోల సాహిత్యరత్నాకర అభయప్ర
తాపాధీశ్వరేశ్వరీత్యాద్యతిశయితవిరుదప్రబంధవానన ర్జిత || — తతపికషష్ట్య
త్తరపంచశతాధికసహస్రతమే బహుధాన్యనష్ట ఆశ్వయుజశుద్ధపౌ
ణమాసాన్ ససౌనర్గసుఖమస్వభూత్సేనాపతిహతకేన శిఖరిచామ
రాజతనూజైనికమరాజనామ్నా వైద్యముఖేన విషచూణప్రయో
గక్షేతవాత్ || — అన్యచాయఃపరిమిత్తస్త్వంశతిచినాధికనవమాసౌ
త్తరవింశతిర్వషాఃశీత్యనగమ్యతే || ...

౧.౨ — రణధీరకంఠీరవనరసరాజకథాశ్రి —

తతస్తస్మిన్నైన బహుధాన్యవషే కా ర్తిశుద్ధద్వితీయాయాం సిం
హాననమధిరోపితోయమప్రతింశదు త్తరపంచశతాధికసహస్రతమేరా
క్షనహాయనైవైశాఖశుద్ధచతుర్దశ్యాంసోమవాసరెస్వాతీనక్షత్రే నృసిం
హాజయంత్యాం జాతతయా రణధీరకంఠీరవనరసరాజసమాఖ్యః పర్వ
తచామ రాజద్వితీయపుత్రమ్నా రాగ్నిఃప్రజాభర్తృణవర్జివోషయత్ ||
పర్యజైషీచ్ఛదశకళత్రాణి సుత్రామతుల్యవిభవః || ...

ప || యస్యకశేబరభరణా

చ్ఛస్యతరం ధీరశూరమాశ్రిమణ్ణః |

మంచం కమపిశిలామయ

మంచంత్యధిరాజభవనమద్యాపి || ౨౩ ||

౫ || తతఃకదాచిదసావాత్తానం స్వీకృతవతో నిజపితృయపీయసౌ
రాజవడయస్యారససుతస్య ద్విగుణరాజవడయస్య మరణమేతుంవి
చారయన్నాప్తముఖేనతద్దైతుభూత సేనాపతిహతక విక్రమరాజ
ప్రభృతీ మూలాగోపేణ దండయామాస || — ఏషకలపురా కదాచి
ద్బాల్యవీవనియద్ధవణం తిరుచనాపల్లినగరావస్థితమతిదృష్టంకంచన
మల్లతల్లజం రామేశ్వరయాత్రాయాఃప్రతినిష్ఠత్వాత్కుతశ్చనవిప్రా

౪౪

ఊర్వశ్యరాజోదయే.

దవగత్య స్వయమపి మల్లపేషధారి తన్నగరమవాప్యచంద్రహాసేన
తంవిజిత్య నిజశౌర్యం ప్రఖ్యాపితవాజగతి || —తచ్చ మండలాగ్ర
వరమాపంచనప్రసారణాదిక్షమం విజయనరసింహనామాంకితం సత
తమపిసుహృదిన తస్య హృదయసన్నిహితమాసీత్ ||

ప || కరి ఘట్టసంజ్ఞగిరిరాజమస్తకే

హరి మందిరాదివరికల్పప్రార్థనత్ |

అధి రోహణాయసుధియాశిలాపథు

స్వధి తాయమత్రయుధితాపకృష్టిపామ్ || ౨౪ ||

స్వక గంగశాయినికదాదిదర్పయ

న్నక రోత్సరంగనికఁటెనరోవరమ్ |

శుక తిథాసీమ్నివికచారవిందవ

న్నక రందనిర్దుకరంబితోదకమ్ || ౨౫ ||

మల్యాదినుంజశయశఃప్రసరోహృదంత

శ్శల్యా యితస్సకలశత్రుకులస్యసోయమ్ |

స్థల్యాం చకారనిలయస్యతుపశ్చిమాయాం

కల్యాణమండపవరంరమణస్యశ్శైవ్యః || ౨౬ ||

గ || కించాయం త్రిసయనైశ్వరాలయే వరదలింగదక్షిణామూర్తి
క్షేత్రపాలకకుమారసావ్యమిసూర్యనారాయణాదీ కుతశ్చిత్స్వప్నల
భూచాముండికాంచపరిష్టాప్య తమాలయశిథిలంపరిష్కృత్యతస్య
దక్షిణతః కాశీశిలయా మహాంతం సరోవరం నిరమిమిత || —తథాఊ
కంచేశ్వరాధాం కౌండిసినదీప్రవాహం నిరుభ్య సరసామ్బుధినామ
కం మహాతటాకం నిర్తాయ తన్మాతృకాస్సకలాపి భువశ్శ్రీకంచేశ్వరా
త్సవాద్యథా మర్పితవాః ||

ప || జాతుస్వయంసరపతిర్దయితాధితస్సం

శ్శేతు ద్వయం స్వరచయత్కనకస్రవంత్యాః |

తృతీయలహరి రణధీరకఠిగవనరస రాజకథా.

౪౫

నేతుం యశోనిజకులం యదుభూపతీనాం

కతు స్సరంగసగరోభయపార్శ్వసీమోః ॥ ౨౭ ॥

ప్రచం డతరవిక్రమఃకనకనిమ్మగాస్రోతన

స్సచం ద్రిననసన్నిధౌప్రవహతోనియంధవ్యయం ।

విచ క్షణతయాధీనేర్షహహసారిణీమానయ

న్నచక్షపితమానసంగతమపీహ సేతూఽరి ॥ ౨౮ ॥

తతో ధినగరంతతోవిరచితాఃప్రణాళోఽమునా

కృతో వననవాపికాప్రతిగృహంతథాకూపకాః ।

తుతో షన్యవతిర్భువస్సృక్పతసారిణీమాత్మకా

స్సృక్పతో భుజగశాయినశ్చరణపద్మసాత్కృత్యతాః ॥ ౨౯ ॥

హరెస్సచైకుంతకిరీటనామకం

చిరె ణసమ్పాదితరత్ననిమిత్తమ్ ।

వరె ముహూర్తైభుజగాధిశాయిన

స్సురేం ద్రకల్పముకటంసమార్పయత్ ॥ ౩౦ ॥

మహీపతిరసావ్యధాదన్వరణయుగ్మసద్గోపురా

ద్యహీ శ్వరశయస్యతత్ప్రహతచూన్మసించోస్పదం ।

మహీ యజహకల్పయన్నరహరింప్రతిష్ఠాప్యతం

గృహీ తసకల్పాత్ప్రపంచస్వరచయద్భుహుగ్రామదః ॥ ౩౧ ॥

౫ ॥ తతోవ్యపేదేషు కతివయేషునమేషు సమాగతేచ ప్రమా
ధినామనివత్సరే ॥

ప ॥ ప్రణీతవాక్పృథుపరిభాష్యసాలవ

త్తృణీకృతా హితగతశక్తిదుగ్ధవత్ ।

ఆణీ యసావ్యనధిగతావకాశవ

న్నణీగణ స్థపుటకవాటనత్పురమ్ ॥ ౩౨ ॥

అకా రిమైసూర్నగరైతివిస్తృతం

నికా య్యమేతేననివాసమేతచ ।

౪౬

ఐక్యస్థ రాజోదయే.

నికా మయతైర్నిరహరాజచామరా
 ట్ఱుకా హితారంభమపూరిదుగ్ధకమ్ || ౩౩ ||
 సనా రసింహకృతిమండితాంతర
 స్వనా మముద్రాఙ్కితదైమనుద్యయా ।
 జనా సచారీకృతభూరపివ్యధా
 ధనా నిపాహంకృతివశ్యతోహరాన్ || ౩౪ ||
 సచా శదేశాదిమచాగ్రహారదో
 నిచా శితంస్వీయయశోభరైజ్జగత్ ।
 అచా రహఃస్వరసలాద్యగోచరై
 ర్వచా ధికాజ్ఞల్యధరైస్సదావ్యధాత్ || ౩౫ ||
 ఏకా దశిమవ్రతమవ్యనెన
 ప్రాకా శిరుక్తాంగదవత్కరోరమ్ ।
 త్రికాం తసేవైకపరత్వదీక్షా
 వైవికా గ్ర్యమవ్యద్భుతమాశ్రితంతత్ || ౩౬ ||
 నిద ధ్వనతత్రతుకించిత
 త్ప్రద ధ్వనతేచిత్రతరంచరిత్రమ్ ।
 అదః పురఃప్రాగుపరుద్ధమాసీ
 దద భ్రస్తేనేర్యవస్తేఃకిదాచిత్ || ౩౭ ||
 నిజ ప్రతిదన్వందిద్భుశాంస్వదుగే
 హృజ స్రోత్రోగణదర్శనాద్యైః ।
 రుజం విధాయస్వయమేవనస్తాన్
 భుజం గళాయాద్విషతశ్చకార || ౩౮ ||
 అయం ప్రతిదన్వదితయాదవాద్విభా
 క్స్వయం జనానుగ్రహపాతునోదితమ్ ।
 శ్రియంసదాశ్లిష్యహృదాస్థితంహరిం
 ద్వయం సముచ్చార్యనమన్నతతత్ || ౩౯ ||

తృతీయలహరి రణధీరకఠీరవనరసరాజకథా

౪౭

వృథూషయత్పశ్చిమవాహినీంస

వృథూత్తమస్తీథఃసుమంటపాద్యైః ।

వృథూతసోపస్కరపేత్తదాతా

కృథూతతేతాదృగిహస్తీకశ్చిత్ ॥ ౪౦ ॥

కదాచిదథతత్పునస్సముపరుధ్యమైహూర్పురి

ముదా రమకరోద్రణంబలముపెత్త్యశ్చిల్లీశితుః ।

తదాధివరణంప్రియోహ్యతిభయంకరీస్సాయుధా

విదా రితముఖఃపురస్సమభివీక్ష్యనష్టంస్వయమ్ ॥ ౪౧ ॥

అథో నృపతినాద్భుతం నిజపరోక్షమాకణ్యతం

మృథో పరమమమ్మికాప్రసదనంవినిశ్చిన్వతా ।

యథో దితనివేదనాన్నిజభటైస్తురుమాధిపా

మిథోఽకురుతసాహృదంతిరవజిత్యతత్సంగరే ॥ ౪౨ ॥

విని శమ్యయవనదుజ్జయ

మని శంభీతస్తమాహవద్రష్టుమ్ ।

నిజ రాజ్యహరణభీత్యా

ద్విజ మానోరాట్యతిరుచనాపల్లవైః ॥ ౪౩ ॥

నిద్రాం తరైభిహంతుం

క్షుద్రా త్రాప్తైషయద్వరాన్తల్లాః ।

తేషం చవిశతిస్కృప

దీపం తంప్రాప్యశలభతాంయాతాః ॥ ౪౪ ॥

దురీ శ్వరైర్దుఃఖనిరౌధనేపి

పురీ ఘ్రితానాంబహువషభోగ్యాః ।

మరీ చికాదీనఖిలాన్నిధాతుం

చరీ కరీతిస్తస్సన్నివేశాః ॥ ౪౫ ॥

౫ ॥ ఏవమనైకధర్మకార్యాణి నిమాయ కదాచిదసావాలస్యేన

౪౮

ఊర్కష్ట రాజోదయే.

తి శరీరేజ్యాయో దేవరాజవదయం పంచాశదు తరవంచశతాధికసహ
 న్నతమే ప్రభవనషే జ్యేష్ఠబహుళపంచమ్యమనతీణం ద్వ్యశీత్యు
 త్తరపంచశతాధికసహన్నతమే వషే వికారి నామని శ్రావణబహు
 శ పంచమ్యం పుత్రతయా స్వీకృత్య తలై నవక్షే అష్టమ్యంసురా
 ధీశ్వరప్రభృతిభిరురాసుదం షరం పదమలంచకార ॥ —॥ అస్యచా
 యుఃప్రమితిదేశదినో త్తరమానత్రయాధికచతుశ్చతావరించద్దషాణి
 ॥ — తతశ్చ సదేవరాజోద్వ్యశీత్యధికపంచశతో త్తరసహన్నతమే
 వికారివత్సరే భాద్రపదశుద్ధపశమ్యం సింహాసనవరమాటికత ॥ ...

—జ్యాయో దేవరాజకథా—

ప ॥ నయ స్నభిలదుర్మపాక్షయ మతివహూరాగ్రణీ
 రయం రిపుమహిభృతాంస్వయ మవాప్యకోశాదికా ॥
 శ్రియం సమపహృత్యతజ్జయవివోధకంపాదుకా
 ద్వ్యయం మఃభిరాతనోద్భయ ముదంచయనైవరిణాం ॥
 శరీ రధృతిసాధుకీకరణమేతవేతత్కృతం
 నిరీ క్త్యవదతోపచశ్శృణుతమేద్యసంక్షేపవత్ ॥
 సరీ స్పృగిరౌహ రెర్వసుకటాహయగ్నేన్దహం
 గరి యసినివెద్యతేతదనుశిష్టముక్తోదనమ్ ॥ ౪౭ ॥
 అసా వనుదినంతతోభగవతఃప్రసాదోమహా
 న్నసా ధిపతిశాసనాదతిథిసాదిహంతప్యతే ॥
 ప్రసా ధితదిగంతరఃస్వయశసాన్యపాస్తాత్పరః
 క్వసా భుజజనుశ్చియాసుకృతిసారసమ్పదనాత్ ॥ ౪౮ ॥
 తథా నవమణిగణైర్విరచితంమహామండపం
 రథాం గవరపాణయేవృషగిరీశ్వరాయార్పయత్ ॥
 అథా నుదినమవ్యదశ్చరణపజ్జుజద్వంద్యయోః
 పృథా నిధిరవర్తయత్సహిసహస్రనామార్చనమ్ ॥ ౪౯ ॥

తృతీయలహరి జ్యాయో దేవరాజకథా

అవి రతమహిగిరినేతు

స్సవి రదితస్తస్యనన్నిధాదీపః ।

మోక్షా త్వంస్మతిబంధా

తాస్మాదా దాత్తైవతస్యకింకుర్వన్ ॥ ౫౦ ॥

తృషా హి కై జ్జగ్యరుచెర్విఘాతినీ

విషా దకృచ్ఛేతి నవృత్తిదానతః ।

నృషా చలెందోఽపరిచారకేషు తాం

తుషా రథామాన్వయకేతురద్భినత్ ॥ ౫౧ ॥

చక్ర కణాటదేశేవధిక్రతకననంయోజనేయోజనేశ్చై

శ్శక్రేణావాప్తసామ్యఃప్రతివనమకరోత్కూపవాపీతటాకాన్ ।

శుక్రేణాపమ్యశాలీనయనిగమధియాకూపవాప్యదిపాశ్చై

నక్ర తుంపుణ్యరాశీన్పథికసుఖశృతైమటపాదీనకార్షీత్ ॥ ౫౨ ॥

సకిల ॥

నిజా యాద్రచయితుందినేదినె

నణా ముఖ్యశతపజ్జీతర్పణమ్ ।

న్వణా సింధుమణికణికాతతె

కణా వదన్వ్యధితవృత్తికల్పనమ్ ॥ ౫౩ ॥

దేవరాజసముద్రనామకమేవమేషపురాపురం

జీవ నాథామకల్పయత్స్వయమెవ వృత్తియతంసతామ్ ।

యోన దాన్యతరోరపిహియమావహన్నిజనద్భుతై

ర్యావదస్యచరిత్రమత్రతు కెవయంగదితుంసరాః ॥ ౫౪ ॥

శ్రురం గపత్తనవిభో

రీరం ధ్రాంభక్తిముద్వహంశ్చరణై ।

యాద వభూధరనేతుః

పాద సరౌజేవ్యసౌమహిపాలః ॥ ౫౫ ॥

౧౦

ఐక్యస్థ రాజోదయే.

గ్రామ మణిభూషణాది

త్రైమ కృతేముత్యచాత్రబహుకోఽదాత్ ।

ఐకం తదేవమేవం

సాకం చాముండయాకరోత్తుష్టం ॥ ౫౬ ॥

౫ ॥ అయంకిల యేడతారే రామనాథపుర కాశీరామేశ్వరప్రభృ
తిపుణ్యక్షేత్రతా దానపాత్యాణ్యానాయ్య భట్టవృత్తిదానాదిభిరపూ
జయమపాజయచ్చరాజపులతలక రాజమాత౯ండ రాజాధిరాజరా
జపరమేశ్వరదేవద్రాక్షాణపరిపాలకతి బిరుదావళిమ్ ॥.....

ప ॥వరె ణమైమూర్నగరస్యమధ్యే

గిరె శృచాముండికయాఽస్థితస్య ।

ధరె శ్వరణాధమహాతటాక

శ్చిరె ణసర్వాధమకారితేన ॥ ౫౭ ॥

౫ ॥ తస్యచ దేవామ్బుధిరితి సంజ్ఞాంప్రవతాయన్తహాబలాచలస్యచ
రణాభ్యామధిరోహణార్థాం సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతసోపానపక్షిం
విరచయ్య తత్ర కంచన వ్యరచయచ్చిలామయచవృషభమ్ ॥ తథా త
స్మింశ్చశిఖరిణి తిష్ఠద్ద్యౌ గృతైరలంకృతమగ్రహారం కఞ్చనపిరచయ్య
ద్విజనరెభ్యస్సవృత్తికం ప్రియచ్చత్ ॥ — కించాసౌ తలాపురుష
దానహిరణ్యగర్భదానబ్రహ్మాండదానకల్పవృక్షదాన గౌసహస్రదాన
హిరణ్యకామధేనుదానహిరణ్యశ్వదాన హిరణ్యశ్వరథదానవేమ
హస్తిరథదాన పంచలాంగలదాన ధరాదాన విశ్వదక్రదాన కల్పల
తాదాన సప్తసాగరదాన రత్నధేనుదానమహాభూతఘటదానాభిధా
నాని షోడశమహాదానాన్యకరోత్ ॥... ..

ప॥సన్యా యోపార్జితైస్తేర్వసుభిరకలయత్క్షౌడశాప్యత్రదానా
న్యన్యా దృగ్గోక్ష కారచ్యాద్యనుపమభగవత్క్షేత్రగాంధర్వితాగ్ర్యా
ధన్యా త్రానాయ్యయోగ్యానఖిలమపిపురాణాదిశృణ్వంస్తతాసౌ
కన్యా దానాదిచక్రేనరపతిరసకృద్వృత్తిదానంచతైభ్యః ॥ ౫౮ ॥

తృతీయలహరి జ్యాయో దేవరాజకథా

౫౬

కారణాద్భుతతారణాయనవారణాద్రిసనీడనై

రంగసంస్తవసంగతైర్ద్విజపుంగవైశ్చముహూర్తహుః ।

మంజరాచలపంజరాంతరగంజరాఽవిషయమారిం

కించభూపతిరాంచయత్ప్రణమంచశాయినమధ్వరైః ॥ ౫౯ ॥

౫ ॥ అథకదాదిదసావాలస్యే నమువనలై నిజతనుజం యపీయాం
నమవరదేవరాజాహ్వాయం ఆత్మనస్థానైభిషెత్తుమాదిశ్య మంత్రివ
రాన్పంచనవత్యుత్తరపంచశతాధికనహస్రతమే పరీధావిసంవత్సరే
ఘనశుద్ధపంచమ్యం హరిచరణనశిషట్పురణతామలభత ॥ —అస్య
చాయఃపరిమితిష్టోఽశ దినాధికాష్టమాసౌ త్తర పంచచత్వారింశద్వ
షాణి ॥ —తతస్తత్సత్త్వైః సర్వా నిర్వాణమనేనసహగమనజ
నితమవిన్దంత ॥ —

—————కనీయో దేవరాజకథా—————

తదను తత్సుతోవరదేవరాజ స్తవస్తవస్తవ్యధికపంచశతౌ త్తరనహస్ర
తమే పాథివనత్సర ఆశ్వయుజశుద్ధదావ్దశ్యామిండునాసరే శతభిష
క్తారకాయాం తృతీయపాదమిథుసరాశౌచాతచరిః పంచనవత్యధికపం
చశతౌ త్తరనహస్రతమే తస్మిన్నేవ పరీధావిసంవత్సరే ఘనశుద్ధపంచ
దావ్దశ్యాం త్రిరంగపత్తనేరత్నసింహాసనమధ్వరుక్షత్ ॥ తదను ॥

ప ॥ సప్ర తితిష్ఠాసావా

సప్ర తివరవాసు దేవనామాదీ ॥

సప్ర తివత్త్రిగవ

త్యప్ర తిమస్సంపదాప్రతిష్ఠాప్య ॥ ౬౦ ॥

పండి తాంస్తుపితురౌధ్వైః హైహికే

మండి తాన్గుణగణైరిహర్షయత్ ॥

మండ లాధిపతిరైషస్య త్త్రిభి

గుండ లాభ్యనగరైగ్మచైరపి ॥ ౬౧ ॥

౧౨

ఊక్మష్టరాజోదయే.

శత కంశతకంస వత్సనాం

కృత కంత్రిర్బుధసాచ్చకారయత్ ।

అత ఏవహితద్గ్రహావళి

ధృత నామాశతకెతినర్వదా ॥ ౬౨ ॥

౫ ॥ తతశ్శాలివాహనశకె దశోత్తరషట్పతాధికసహస్రతమే వృ
భవవత్సరలషాధశుద్ధై కాదశ్యామ్ ॥ ...

ప ॥ సం౫ రాజేతనహస్రసేవృతా

భం౫ భీరుహజీసమర్పితమ్ ।

పేం౫ భూర్బురమనెనరూప్యకే

స్సం౫ తంశతసహస్రకైస్త్రీభిః ॥ ౬౩ ॥

ఇతిఊవత్సకులతలక ఊరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజెన
ఊసీతాంబాగభాసంభూతేన ఊనిగమాన్తచక్రవర్తిసహోదరేణ
తత్కటాక్షసంపాదిత సాహిత్యసంపదా ఊకాంచీసగరమండనాయిత

ఊక్మష్టతాతయాభ్య తత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత

ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రప్రాపిణ్యేన

ఊమచ్చక్రవర్తిరాఘవాభ్య గురుధురంధరపదపంకజ

పరిచర్యాప్రసాదితవేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ

మైసూర్ఊమన్తహారాజసరస్వతీప్రాసాదపాతశాలాయా

మధ్వరమీమాంసాధ్యాపకెన కెలాండపట్టిచక్రవర్తి

గీతాచార్యేణవిరచితఊక్మష్టరాజోదయాభిఖ్య

చమ్పూప్రబద్ధై బేంగళూర్నగరాదిప్రాప్తిర్నామ

తృతీయలహరీయమ్.

చతుర్థలహరీ కనీయోదేవరాజకథా.

౫౩

అథ చతుర్థలహరీ ప్రారభ్యతే.

అయం దయాళుఃప్రకృతిష్వతీవ
 నియ మ్యరాష్ట్రైఫలదాయమేవ ।
 స్వయం మిత్రాయోపితతఃప్రజానాం
 శ్రియం నిరీక్ష్యాతితరాంననంద ॥ ౧ ॥
 కషణం త్యమీకాననధూప్రదేశా
 న్తషణం తపీవాన్తమపద్రవంచ ।
 హషణం వృషేంద్రాస్సువతేమహేంద్రా
 వషణం చదాయాఃప్రభవేనదేయాః ॥ ౨ ॥
 ఇతి శ్రియాతీవతస్సమత్తా
 న్పతి ద్భవఃకాశ్చనదండయితా ।
 అతి శ్రియంతామవహృత్యచక్ర
 ప్రతి స్థితంప్రాగినరూప్యదాయం ॥ ౩ ॥
 కించ ॥ జన కంద్విషతస్స వసంతతే
 దిన కర్తుర్మృతేదర్పహంతృతత్ ।
 సన కస్తుతమార్పయద్ధరైః
 కన కచ్ఛత్రయగం వృషాచలై ॥ ౪ ॥
 పురా పహతుంహిపరాభిమానం
 వరా హమూర్తిస్సమురాభియాతిః ।
 స్వరాష్ట్రమానాయధరాధిపేన
 నరా బ్రువేసత్యగిరాఽదితస్తత్ ॥ ౫ ॥
 సభా ముఖేప్రాకృహజేసమాఖ్యా
 బభాణతంజానగరాధినాథః ।

౧౪

ఐక్యస్థరాజోదయే.

ప్రభా వతోరాష్ట్రమిదంపరాధ్యం

విభా వ్యతేఐవతిదివ్యదైత్యేః ॥ ౬ ॥

తథాహి ॥

అత్ర స్వయంశైవతవరాహమూర్తిః

శ్చిత్ర స్వకరాసచరాచరస్య ।

క్షత్ర వ్రజాత్కర్షణమభివ్యసక్తి

భత్ర శ్రియఃసీవృతినోదధానః ॥ ౭ ॥

అసా వపర్యాప్తసుధాభిధానః

ప్రసా దతాస్తాసువరఃసురమ్యమ్ ।

రసాం తరాలోచ్యవదీయదేశం

ప్రసా ధయన్నస్త్యధికుంభఘాణమ్ ॥ ౮ ॥

క్షమా స్వయంవ్యక్తిపదేషిష్టహద్య

రమా పతేరంగపురవృకాఢే ।

అమా తిచాస్తత్సుకృతామ్బురాశౌ

ప్రమాణభూతఃఫణితల్పశాయీ ॥ ౯ ॥

అశే తకారుణ్యసుధాపయోధే

ర్వశే నయోరంగభుజంగతల్పే ।

నశే వధఃకోపిమహన్నతానాం

విశే షతాయంకులదైవతః ॥ ౧౦ ॥

ఐమం నసావపహరి కిలనీలవేఘ

శ్యామా భిధఃకరుణయాపరిణాహవత్యా ।

హేమా పగాఢటఘసీహకృతావతారః

త్రైమాణిసస్సతతసన్నిహితస్తనోతి ॥ ౧౧ ॥

ఏన మాదిభిరనేకమూర్తిభి

దేవ దేనపరిమంషితోఽజయత్ ।

చతుర్థాలహరి కనీయో దేవరాజకథా

౫౫

ఊన యన్యవిభురాన్యనీవృతః

కేన లంజనపదోహిమామకః ॥ ౧౨ ॥

యద్య పిశుతివతఃసభూషణం

విద్య తేయదుగిరిస్సయత్రనః ।

హృద్యోవీవవిషయస్తథావ్యతా

గద్య తేహ్యభయథాపిపశ్చిమః ॥ ౧౩ ॥

వీన మా ప్రకథితంతముదంతం

మాన భృద్ధురినిశమ్యకదాచిత్ ।

ధ్యాన యక్క్షణమభూత్ప్రతికర్తుం

మాన సేనసహిపశ్చిమభూషః ॥ ౧౪ ॥

భాగ్యా త్రదాపశ్చిమదేశభాజాం

యోగ్యా ననీభృత్కులసౌహృదాచ్చ ।

భాగ్యా లనత్కైతవఘృష్టిచిత్తై

ప్రాగ్యా దవత్తా పతిరాజధానీ ॥ ౧౫ ॥

తతస్సకిల ॥

నైజ దేశపరినిందకనీవు

దైవజ యంత్యవహృతావధరక్తః ।

రాజ రాజసదృశోర్భకసంఘైః

యోజ యద్యసుకిటీస్వరమాపుమ్ ॥ ౧౬ ॥

వరా హంఊముష్టాత్స్వయముదితమానాయ్యవృతతిః

పరా ర్థ్యంఊరంగాభిధనగరమస్యాలయవః ।

సరా గాన్నిర్తాప్యస్వభవనవరాద్ధక్షిణదిశి

స్థిరా యత్తైగ్రామాదుప్యవహృతిమదాదుత్సవకృతే ॥ ౧౭ ॥

సామా న్యయోత్థస్సతునీలమేఘ

శ్యామా ఖ్యామానాయ్యతగైవచకృ ।

త్రైమా యరాష్ట్రస్యవరాహమూర్తై

ధామాం తరెవోత్సవదేవమేనమ్ ॥ ౧౮ ॥

౧౬

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

తతా మహాంత్యంగరతివిరాసీ

జ్ఞితా భవచ్ఛౌళసృపస్సతతా

ఇతా వరాహోరుచిమాదధాయ

న్నతాద్విధీమావశతాభవాభ్యేః ॥ ౧౯ ॥

శేషాచలేందోర్యఇహాతిభక్త్యా

భూషా విశేషాన్నవరత్నచిత్రాః ।

తోషా ద్దదౌషేమపరిచ్ఛదాంశ్చ

దేవీషా శృయైరప్యభినంద్యవీషః ॥ ౨౦ ॥

జగ న్నాథకాంచ్యాంపురిషణిగిరాదర్శశయనె

ప్రగ భృంతేజ్కర్మంస్థిరతరమధిదావరకమపి ।

సగ ర్యాఃశ్రీరంగె యదుగిరితటచాయమకరౌ

త్సగ త్వాపరాధప్రామృతపురవరాదిషష్టిహరేః ॥ ౨౧ ॥

శ్రీరం గప త్తనవరాద్విశిష్టిమాయాం

పూరం నిరుభ్యతటయోఃకనకస్రవంత్యాః ।

దూరం నినాయసహిసారిణి కాయగంత

స్మీరం బతాత్రకరిఘట్టభరెవ్యరోపి ॥ ౨౨ ॥

అనే నధీరేణవిసెద్యశంకో

జనె విధాతుంభువనేసమభణః ।

దినే దినేచైవమనేకసేవా

దినె శ్వరంచాపిధనెనతుష్టమ్ ॥ ౨౩ ॥

స్పష్టా నుభావౌతనుతస్వరాప్త్యై

హ్యష్టా దశాస్థానవిభాగమేషః ।

దృష్టా ధృభూతామపిధర్మ హేతుం

తుష్టా వకౌవాత్రనతత్కృతంతామ్ ॥ ౨౪ ॥

౧ ॥ అస్యచ క్షమావతెరమాత్యతామధిగత స్త్రిరుమలయ్యంగార్ స
 మ్భాః ప్రమాణభూతస్సకలకృత్యేషు గురురివ శతకృతారవతత ॥

౮ చతుర్థలహరి కనీయోదేవరాజకథా ౨౭
 తెనహి || నిజై న్వయెన్వబాంధవస్రజచవల్లికాస్థితై
 మృజై వవైష్ణవోచితంద్విజైంద్రలక్ష్మకల్పితమ్ |
 ప్రజే శ్వరెణయాదవాద్రిజేష్టతీర్థనన్తసౌ
 గజేం ద్రమోక్షమంటపాద్యజైతిభక్తినాకృతమ్ || ౨౫ ||
 గ || అసౌకిల సర్వాసపి మరాధిపతీనానాయ్య గ్రామాభరణపూ
 జోపకరణాదీని బహుభాసమర్చితవాన్ ||—తథాద్వారకాప్రయాగజ
 గన్నాథవేంకటాద్రి కాంచీ త్రిరంగ కుంభాక్షరణ దర్శనయనప్రము
 ఖేషు విష్ణుక్షేత్రేషు కాశీరామేశ్వరశంఖముఖ యెడతారేరామనాథ
 పుర సుబ్రహ్మణ్య గరళపురీపృథ్విమచ శివక్షేత్రేషు సంతతఘృతదీప
 సౌవణికటాహపూరిత ముద్గాన్ననివేదనసహస్రనామార్చనాదికమ
 తీవ ప్రావర్తయత్ || — కించ చాముండికాత్రికంశేష్వరాదీనాం
 సూర్వాపేక్షయా బహుతరాణి వస్త్రాభరణాదీనిసమార్చయత్ || —
 తథా త్రికంశేష్వరస్య ప్రతిదినం ముక్తాసహస్రనామార్చనం ప్రా
 వర్తయత్ || —స్వరాష్ట్రేచ స్వనామధేయాంకితాని ప్రిహృది పరి
 మాణసాధనానివ్యవాస్థాపయత్ ||—అథకదాచిన్నిజశౌర్యవిస్త్రితేనధి
 శ్లిష్వరేణ ప్రణయాత్ప్రేషితం భేరీవరం తద్వాద్యవాదనపరినిష్ఠాతాన్
 కాంశ్చనతురుష్కాన్ హనూమద్ధ్వజ గరుడధ్వజ శంఖచక్రాంకుశకు
 రార మకర మశ్వస్య శరభ సాల్వ గండభేరుడ ధరణీవరాహ కాహ
 లీ ధ్వజపటాది పరిచ్ఛదం రాజగజదెవఇతి విరుదంచ తస్మైహృదా
 నుపాలనేనాంగీచకారసః||—కించైషబహుతరా దేశాధిపతీన్విజత్య
 త్రిమన్తహారాజరాజాధిరాజ రాజపరమేశ్వర ప్రౌఢప్రతాపావ్యతి
 మజగదేకవీర భువనైకశూర రాగద్వేషరహితదుష్టనిగ్రాహక శిష్టవ
 రిపాలక బృహస్పతిసమానధిషణ మహేంద్రసమవిక్రమ మహేశ్వర
 సమానమహాప్రతాపతారతమ్యవేదనవిచక్షణ ధురీణరాజసతామస సా
 త్వికజనత్రైగుణ్యపరిజ్ఞానవటుతమహ స్తతాశపటహ భేరీమృదంగ శం

౧౨

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

ఖ కాహళీవీణా వేణుతంత్రీగుణలక్షణ ప్రజ్ఞానవీరసరవతిశూరాగ్రగణ్య
మలవరగండ ఆరిహరిభేరుండ కణాశదేశమండన మైహూర్నగరాధి
రాజవంశోత్తంస ఆధిజనకల్పశాఖా ప్రత్యర్థివ్రజ శర్వతపక్షవ
జ్విక రాజకులార్ధిశశాంక ధరణీవరాహాది విరుదాంక అభయవృతా
పాధీశ్వరైతి విరుదావళీ ప్రబంధబంధురౌ భువంధరైణవర్జపాలయేత్

ప || హిరణ్యాద్వింశతికామపిదస మభివ్యాప్యనృపతౌ

ధరణ్యాంసౌరాజ్యం రచయితీతదత్యద్భుతమిదమ్ ।

శరణ్యస్యాస్యాజ్ఞాజనపదశవానగళగతి

స్తవరణ్యాంతరావ్యక్తుప్రభృతిమహారాటష్టపిచయేత్ ॥

X || అసౌకిల రుక్మాంగదాంబరీమాదిపదతికరౌరమేకాదశీ ద్వాదశీ
వృతాదికం పరిగృహ్య వైష్ణవాగ్రేసరస్సమవతేత ॥ — తతఃకదా
చిదపాటవేసతి శరీరే ప్రజానిజాస్సమాహూయ తావీవమాదిదేశసరా
జశిరోమణిః ॥ విదితమెవఖలు భవతామిదమ్ ॥

ప || మూకే మూఢక దారకేత్రవిఫలేస్త్రాకేపిమేసాహసే

యేకే వాప్రతికుర్వతేయదిరుజం నాకేశతుల్యానిమాణ

లాకే హంకచయెయమిత్యతితరాం శోకేనచోహ్లాషితే ।

శ్యాకే నౌక్తమహంయునజ్జితనయం నౌకేననమ్యాశితి ॥

కాలం మండలసమ్మితంభజనతచ్ఛీలంమనఃకల్పయన్

లాలం సంతతమవ్యహారవిమసౌఖ్యలంనిరుద్ధ్యాంతరే ।

ఆలం బ్యాస్యనిదేశమెత్యమమతం బాలంభవన్తుకతా

మూలాకిన్వతిపృష్టవాంత్సచవచోజాలంతద్వైసంజగౌ ॥౨౧॥

సారా ద్యోగపటాచ్ఛ్చుతఃఖలుపురా వారాణసీవ త్తనె

దౌరా త్త్యేనకులాలజన్త భృదపిద్వారాహరెగీతయా ।

పారా వర్షపసంగ్రహీప్రతిదినంక్షీరాణ్యదాంమామకా

గారా చ్ఛ్చిమణికణికాస్థమునయేధీరాయకస్తే చన ॥

చతుర్థః పూర్వీ కనీయో దేవ రాజకథా.

౨౯

గీతా పుస్తక మేకదామమగురావిస్తృప్త్యయా తెమనా
 గేతాం ఊరకృతేపహృత్యతదహఃక్రీతావనయఃప్రాగదాం ।
 జాతా పుస్తకచార్యతాద్యజననెస్వామిన్నహామూకతా
 స్థితాల్ ప్రాప్సుకృతాచ్చరాజభవనేజన్తావిరాసీన్నమ ॥
 తత్తత్కర్తృకృతః సముంచతిజనయ తత్సవిద్యాంముని
 శ్చిత్ర త్రివిధురఃకులాలశివపెద తస్యశిష్యాయమే ।
 మత్తః పండితతాధియావిధివశాయ ర్తఃపురాజాయతే
 మత్త సోసిచకృష్ణభట్టఇహతంవిత్తాద్యకృష్ణవృధుం॥౩౧॥
 త్రిగళ తమెనయసిమెవతరిష్యతీహ.

నంశ కృమాగతమఘోసవిభతురాజ్యమ్ ।

అంశం తదేతదహమాకలయెద్యమాన్సి

నంశ య్యపృష్టవిషయాన్ప్రతిష్ఠి పత్రైః ॥ ౩౨ ॥

ఏనం పురామమసుతానినివేద్యభూయో

దేవంవిదిత్యబలవత్సదధారమానమ్ ।

యావన్నియోగమనుత్పత్తతస్యయూయం.

మానం చనాంకురతస్సోర్ధ్ధతిమత్పదందాక్ ॥ ౩౩ ॥

X ॥ ఇత్యాదిశ్య సప్తవింశత్యధికపట్కతో తరనహస్రతమే తార
 బవషే కా రికామావాస్యాయాం సూర్యోపరాగ ఉదయాదనంతర
 మేకభుటికాసమకాలం త్రిరామచంద్రదరణారవిందమిందతామవా
 వనభూపః ॥—అగ్యచాయఃపరిమిత రేకోనవింశతిదినాధిక్తకమాసా
 త్తరైకోనషష్ఠినమాణి ॥

—శ్రీకంఠీరనమహారాజకథాశ్రి—

తతః పంచనవత్యధికపంచతతో తరనహస్రతమే పరిధావినత్సరే
 పౌషబహుళచతుర్దశ్యాం మనోజుని తృతీయచరణే సముద్భూతః
 కంఠీరనమహారాజనామానరదేవరాజతనయస్ససప్తవింశత్యుత్తర ప

౬౦

ఔకృష్టరాజోదయే.

ట్టతాధికసహస్రతమే తస్మిన్నేవ తారణవర్షే మాగ్గశీషపౌణే
 మాస్యామభ్యమేని ॥ — యికిల పంచవిశత్యత్తరషట్టతాధికసహ
 స్రతమే చిత్రభానువత్సరే చైత్రశుద్ధ ప్రథమాయాం నందనముఖదర్శ
 నానందమవాప ॥ — ఏషకంఠీరవసముద్రఇతిప్రసిద్ధై కరీకల్లునామని
 గ్రామే ఊగోపాలకృష్ణగంగా విశ్వేశ్వరాదీన్పుత్రిష్టాప్య తదుత్సవా
 ద్యథాం గ్రామాదికంప్రదాయ భూసురాణామప్యనేకధావృత్తిః పరి
 కల్ప్య యాదవశిఖరిసీమని బిందుమాధవాలయంద నిర్మాయ తస్య
 చ నిజనామ్నాంకనం విరచయ్య ప్రజాధర్మైః పరిపోష్య షట్త్రింశ
 దుత్తరషట్టతాధికసహస్రతమే విజయవత్సరే ఫాల్గునశుద్ధపౌణే
 మాస్యాం ఊరంగపత్తనాత్సప్తధర్మవశాత్సుధమామధిగత్య రంభాది
 గణసంభాష్యతామధ్యరుక్షత్ ॥ — అస్యచాయస్సప్తవింశత్యత్తరై
 కమాసాధికైకచత్వారిశద్వపాణి ॥.....

— శ్రీహయకృష్ణరాజకథాశ్రిః —

౫ ॥ అథచ తత్సతస్తస్మిన్నేవ విజయవత్సరే ఫాల్గున బహుళత్ర
 యోదశ్యామభిషిక్తౌజ్యాయకృష్ణరాజనామాత్రిమాసవనివతితయా ॥
 యికిల సప్తవింశత్యత్తరషట్టతాధికసహస్రతమే తారణనామనివత్స
 రే పుత్రజన్మాత్సవపరిక్షుప్త స్త్రీపంచాశదుత్తరషట్టతాధికసహస్రత
 మే సాధారణవర్షే మాగ్గశీషామావాస్యాయాం సూర్యోపరాగ
 నమయే రనూవతేరమానుషం కంచనకైంకర్యవిశేషమరచయత్ ॥

తదాశ్రి ॥ ప ॥ గుహం రాజ్యాభిఖ్యామయమధివననాన్విగృహముని

ర్మహం తస్మై ప్రగ్రామాన్వ్యతరదహిష్యధీన్ధరపతేః ।

అహం రాయమాభిభృద్ధృదిపదయగభక్తిసరితం

సహ ధ్యేతుంసామస్వయమపిచముక్తైస్సుఖపరం ॥౩౪

ఊమ ద్యాదవభూధరెచజననీనామస్వనామాంకితం

క్షేమస్త్వాప్తినిదానమారచితవాశ్శ్రీమంటపాదిప్రభుః

చతుర్థః పాదో బ్రాహ్మణ్యకృష్ణరాజకథా

౬౧

ధామ శ్రుత్యవతంసగంహృదిదధత్సమర్త్యరాజాదిన
 త్ప్రేమ ప్రిన్ననపూర్వకంనిజజన్మమంసహపాలయత్ ॥౩౫
 ఆనా య్యబ్రహ్మతాత్రాభిధకలిమధనందేశికం శేషశైలా
 న్నానారత్నోపహారైశ్చరణసరసిజెతస్యసంపూజ్యభక్త్యా ।
 మానా ధీనస్సచక్కాంకసముఖమశలంప్రాప్య సన్సార్జబాతం
 జ్ఞానాదుక్తాంగవాదినీతనియతతయావైష్ణవాగ్మ్యోబధూవ॥
 ఏషా భాష్యమణీబుధేంద్రభువినిర్దోషాఽసితబాహ్వస్యకృ
 ద్భూషా స్తద్భువనస్యవాజవదనోపేషావధూతాహితః ।
 తోషా ద్దీమతఇతుద్దీప్యసమయే శేషావతారాయతం
 భాషా దత్తమిహోత్త నేనకిలయదేషాత్పునశ్చార్చయత్ ॥౪౬
 యేన శ్రుత్యవతంస దేశికగిరాజ్ఞానప్రకీర్షణంప్రభా
 వాన హ్యస్యచ సుందరీమనిగమెనూనంకర్షదిత్సంశయే ।
 దూన స్యానుపదంప్రపత్తిఫలమిత్వేనంసదభంకదధ
 న్నానం సత్యతయాపురాహితదసుష్మానాత్ప్రతిష్ఠాపితం ॥ ౪౭ ॥
 నిజకౌశలమాయాసాదరామా
 సుజ సిద్ధాంతగతంప్రకాశయిష్యత్ ।
 విజ యాంద్రపరాభవాభిధానాం
 భవజ భూతాశ్చృతిమాతతానయఃప్రాక్ ॥ ౪౮॥
 శ్రిమ ద్రహస్యత్రయసారటీకాం
 కామ వ్యధాన్యాంకురుకేశసూక్తా ।
 సామ ధ్యేయన్యదృశముట్లరంజితం
 త్నేమ ప్రిహంజుఃకృతిమప్యతానీత్ ॥ ౪౯ ॥
 ఏత చాదిభిరశేషమానిత
 శ్చేత నాన్మృతిభిరుద్ధరన్భవాత్ ।
 శీత లకరుణయాసహాహృదా
 పూత మాతనుతయోమహీతలమ్ ॥ ౫౦ ॥

౬౨

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

కుర్వన్ సప్తము క్షిణాత్ ప్రిమాద్య

మగ్నం తమాతే శ్శరణం ప్రవద్య ।

నిర్వణితాథానిగమంతనూరే

స్సర్వం నచస్సత్యమిహోద్యః ॥ ౫౦ ॥

మూర్త సుధర్మ ఇవయశ్చరమేయగేహి

చార్త వ్యపతిమిహసాధితవాన్యదీయా ।

కార్త స్వరస్యకుసుమస్యసువాసనైవ

ధూర్త ప్రజైరపికథాశిరసాభినంద్యా ॥ ౫౧ ॥

ఆచా మికరధూధరాత్తిరననా వాచాంబుధేదక్షిణా

వాచాం తాన్యమదేనయేనగురువాచాధశిల్లీపతేః ।

ఆచా రిశ్శుతిమాశిసూరినిలయశ్చిచారుత్యాంబు

ప్రాచా శ్రీపరకాలయోగిమణినాస్వాచార్యవాంస్తేనసః ॥

౫ ॥ ఏషకిల నిజజనన్యాః కులదేవతస్య కళలే లక్ష్మీకాంతస్వామి

నా దేవస్యాలయం యథాపురం పరిపల్వ్య రథవరమంటపాదీన్నిర్తా

య గ్రామాదికాన్బహూన్ప్రదాయ త్రిమతబ్రాహ్మణవర్యేభ్యసోప

స్కరగృహదానపూర్వకం త్రిదత్వావిశతఃసృష్టిదా ॥ — సచాగ్ర

హరః కృష్ణరాజపురమితివ్రసిద్ధోద్యాపి సందృశ్యతే కళలే నామని

గ్రామే ॥ — తథాసౌ తోడనూర్నగరేపి నిజకళత్రయోదేవవాజ

మన్తే చల్వజన్మణ్యోర్నామాకితానగ్రహారా నిర్మాయాష్టచ

త్వారింశద్భూపరిమంజితౌ సన్మత్తికౌ ద్విజవరేభ్యః వ్రదాయ శ్రీ

గోపాలకృష్ణదేవాలయంచనిర్తాయోత్సవాదికం వ్యవాస్థాపయత్ ॥

అయమతిదయాభుతయాఽరణ్యస్థానపి వివిధాన్మృగపక్షి వృక్షానాం

జీవస్సమ్యగ్రహారప్రదానాదినాపర్యపాలయత్ ॥ — తతస్సమహత్తా

చతుఃపంచాశదధికపట్నతా త్తనహస్రతమే విరోధికృద్వత్సరే షా

ల్లునబహుళషష్ఠ్యాం నిజదేశికచరణకమలయుగళచంచరితామంచిత

చతుర్థః పాదః చామరాజకథా

౬౩

వాక్ ॥ అస్యచాయః పరిమితిర్వింశతిదినో త్రైకాదశమాసాధికైశ్చ
సత్త్రింశద్వత్సరాణి ॥

— శ్రీచామరాజకథాశ్రి —

తతశ్చ తదనుజ్ఞానుగోధేన సప్తవింశత్యత్తరషట్పతాధికసహస్ర
తేమే తారణవక్షే జాతశ్చామరాజనామా కశ్చన పంచపంచాశదుత్త
రషట్పతాధికసహస్రతమే పరీధావినత్సరైః చైత్రశుద్ధపంచమ్యాం త
త్పతాన్య పుత్రతయా ప్తీకృతాభిషిక్తశ్చ సమధూత్ ॥ తతః —

ప ॥ సేవా రంభాత్ప్రకృతివితతేస్సప్తవింశతీమాసే

దేవా జయ్యప్రభృతిభిరసాభింశితస్వాధిపత్యైః ।

భూవా ల్లభ్యజ్ఞాపితసమవారోపితః ప్రాపితాన్తే

జీవా పాయావధికమభజద్ధుగ్గ్రాసంస్థాపనంచ ॥ ౫౪ ॥

— ద్విగుణకృష్ణ రాజకథా —

౫ ॥ అత్రైకపంచాశదుత్తర షట్పతాధికసహస్రతమే కీలకవక్షే
జాతాద్విగుణకృష్ణ రాజనామా త్రైకేవ దురాత్మభిదేవైస్య నివేద్య
స్వాపనాదనిరాచిక్షేపయా చతుఃపంచాశదధికషట్పతోత్తరసహస్ర
తమే విరోధికృద్వత్సర ఆశ్వయుజబహుల చతుర్థ్యాం తయా దేవ్యా
స్వీకారయాంచక్రే పుత్రతయా ॥ — సచ సప్తపంచాశదుత్తరషట్పతా
ధికసహస్రతమ ఆనందవక్షేజ్యేష్ఠబహుళదశమ్యాం స్థిరవాసరేషట్టా
భిషేకమహోత్సవమనుబధూవ ॥ — తస్మింశ్చపాలయతి వృధిపీఠైః
దరితి కశ్చిద్యవనస్సపిత్తకృత నవసహస్రయాప్యపరిమిత ఋణదా
ధానహిష్టులేయాతత్పరిజహీషయాస్వపుత్రకళత్రా దికముదరభర
తాఢ్యం కుత్రచిద్భృత్యతయా నిక్షిప్య స్వయం జ్యాయస్సహోదరన
హితః పితృస్యసకాశంగత్వా స్యవేదయత్సవదుర్దశాంతామ్ ॥ — స
చ దశసహస్రనిష్క్రమరిమిత ఋణవత్తయా తదపిపరిహర్తుమయమే
వ మాగ్గతి మనసవరికల్ప్య తయోర్విక్రయాయ ద్విగుణకృష్ణరా

౬౪

ఋకృష్ణ రాజాదయే.

జతిలకాజ్ఞయా లద్ధాధికారం కంచనమద్ధిరిమల్లరాజయ్యనామకమాశ్రి
త్య కృతజ్ఞతానువతనశపథప్రదానపూర్వకం దశనహస్రనిష్కతస్తా
మహారాజాయ విశ్రీయ నిజయుణమపయాపితవాక్—అయంచస్తా
దరాభ్యా బేంగళూర్నుగరే పంచాశత్తురగపాలాధిపతితయా శూరతా
ధియాధికారిభిరావావధ్యకారి || తదాఖలు ||

ప || ఉత్కా చగ్రహణరతోధికారివర్గా

యత్కాశానవిదితరూప్యకానకార్ణిత్ |

తత్కా పిసవ్యభృతిమవాపనైవరాప్తే

హ్యుత్కా భూత్ప్రభురధికారిభేదనైః || ౪౪ ||

ముంచా మిప్రభుహితపాతపేజ్యహుంతాన్వ

సంచా మిస్వకృతిభిరేనమిత్యవేత్య |

పంచా శత్తురగయతస్తతస్తతాయం

సంచా ర్యద్విషదభిఘాతమాతతాన || ౪౬ ||

౪ || తతస్తత్సామధ్యపరిశీలనాదేకాశీత్యుత్తరపట్నతోత్తరస
హస్రతమే బహుధాన్యవత్సరే తస్మే సేనాధిపత్యం దిత్వన్మహారాజ
స్తమాకార్య నిజాశయంప్రకాశితవాక్ || — సచ సవినయమానమ్య
వ్యజిజ్ఞపదెవమ్ || — మహాస్వామిన్నాహముత్కంఠే తదిదం యత్త
మిమం ప్రసాదమసహిష్టుభిః పిశునైః కదాచిదావయోర్భేదఃప్రయ
జ్యేతేతి||—తచ్ఛ్రీతాన్వభయదానపూర్వకం తస్మే నిజసేనాధిప
త్యమన్వగృహ్లాదసా ప్రభుఃకటవలనిరతస్వజనాధికార సంజాతాయతి
న్యూనతాప్రయత్నసేనికవేతనప్రదానవిలంబ సమాయాత తదవిధేయ
తానమికరణాయ||—సోపియవనవరఃకతిపయైరెవదివస్తేద్యథాపురమా
యతిప్రవర్ధనేన కొశానఖిలానపి పద్యపూరయన్న్యవారయచ్చ స్తేనిక
గతాంతామవిధేయతాం సముచితసమయేషువేతనాద్యనుగ్రహవశాత్ ||

ॐ

చతుర్థాలహరి సంజరాజకథా

౬౫

ప || బలా తిశయతాపి తేసతి విభావనేన క్రమా

చ్చలాత్తునదివః కిలానతమివారచయ్యప్రభుమ్ ।

ఇలా జనకృతేగతేయవనపుంగవేవ్యాజతః

కులా దకృతతత్త్వియాసుతముఖాహిబంధిగృహే ॥

నిత మైతదస్పృత్యంవ్యలిఖదధవత్రంసకుపితా

భృశంతతాస్విచివ్యవ్యవనయనసౌతార్జుపతయే ।

నృశం సాయ కృధ్యస్ప్రభు రయమము మ్నేనదివతాం

విశం కంహృతాస్వతద్యవనజనమాపిన్నిజగృహే ॥౫౫॥

X || తత శ్చతురశ్చిత్త్యధికపట్టుతా త్తరసహస్రతమే విమవత్సర
జ్యేష్ఠబహుళతృతీయాయాం సముపేయమ్యామ్ ॥.....॥

ప || గ్రామా దిద్విజదెవదాయనిచయతైమాయసంధామథా

ధీమా నెవతతఃప్రగృహ్యసుజనస్తామాభినంద్యస్సదా ।

సావమాత్యత్వమధాత్స్వపుత్రసదృశేప్రమానుబద్ధాద్భుతే

భూమా వప్రతిమేతురుష్కతిలకైస్థేమార్థమాత్మశ్రియః ॥

ప్రాచీ నధీనదివమచ్యధబంధుభావా

దీప్తిచీభరాచ్చకరుణాకలశాంబురాశైః ।

సోచీకరత్క్వచిదదభిధనాదిదత్వా

నీచి భవంతమపినిత్యమసభ్యకృతైవ్యః ॥ ౬౦ ॥

దేశా ననేకాంత్యవిజిత్యచౌడర్

కోశా నసూర్వాస్పహుధావిధాయ ।

శ్రిశా లయాదీనపిపథాయంత్య

గ్నాశా న్నకాంచాయమసూరయత్ప్రాక్ ॥ ౬౧ ॥

X || తతశ్చైకొననవత్త్యధికపట్టుతా త్తరసహస్రతమే వ్యయవత్స
ర చైత్రబహుళప్రథమాయాం సకృష్టరాజతిలకశ్శ్రిరంగవత్తనే శ్రి
రమణదరణారవిందమిళింజరామలభత ॥ అన్యచాయఃపరిమితిరష్టావిం

౬౬

ఐక్యస్థరాజోదయే.

శతదినాధికమాసపంచకానుగత చతుస్త్రింశద్వీమాణి ||

— శ్రీసంజరాజకథాశ్రి —

తతశ్చ తత్సుతం తస్మిన్నేవనవక్షే నిజచేత్రబహుళస్త్రియాదశ్యాం
 వత్త్రికాముఖేన సయవనపతిరభ్యుపేదయద్విజయాత్సుక్యాద్విదేశగతా
 పి, సతు సంజరాజాభిధః పంచాశీత్యధికపట్టుతా త్రరసహస్రతమే
 చిత్రధానువత్సరే వైశాఖశుద్ధపంచమ్యాం శాతానవత్యత్రంపట్టుతా
 ధికసహస్రతమే వికృతినంచత్సరే శ్యావణశుద్ధదశమ్యాం సభామభా
 సయచ్చతక్రతాః || అస్యచాయఃపరిమితిః పంచదినోత్తరమాసత్ర
 యాధికాష్టనవమాణీత్యనగమ్యతే ||

— పర్వతచామరాజకథా —

X || తదను తస్మిన్నేవనవాయనై వికృతినామని శ్యావణబహుళదశ
 మ్యామభిషిక్తస్తత్సహోదరః కృష్ణరాజజ్యేష్ఠతనూజః పర్వతచామ
 రాజోనాను || — యఃకిల ద్వ్యశీత్యధికపట్టుతా త్రరసహస్రతమే
 ప్రమాధిసంచత్సరే భాద్రపదశుద్ధపంచమ్యాం భూతలమలంచకార ||
 తతా ద్విదినవత్యధికపట్టుతా త్రరసహస్రతమే విరూధివత్సరే తస్మిన్
 వనపతావభిషేణనవరేపరేణ బలవతా మైచ్చదేశాధిపతినా త్రరావే
 ణ సహసంగరేభిముఖమనస్థాతుమౌక్తతయా పలాయ్య ప్రత్యావ
 ర్తమానే వైరిభిరనుద్యుతేసమాపతితే తుంగా భద్రాచ భద్రాయత
 స్యా భవతాం తన్మాత్రమాగప్రదానై || — తతస్త్రినవత్యధికప
 ట్టుతా త్రరసహస్రతమే వికృతివత్సరే ఐరంగవత్తనేఖలు భగవతో
 రఘోత్సనావసరే సరథవరః ప్రాదహ్యతప్రమాదేన ||

ప || రమాకాంతైతస్మిన్ భగవతిరథస్థేజ్వలనతః

ప్రమాదాత్కస్తాచ్చిజ్జ్వలతిరథవర్యేనవదినః |

క్షమాకన్యావస్తాంమనసికలయైరంగరమణః

కిమాసీత్సంతాపాద్ధృతశ్చహతయా రాధితచరః || ౬౭

చతుర్థాంశం పర్యవసానం రాజకథా

౬౫

కౌణ్ద దేవతామూర్తి రఘుపతిపురంధ్రీనకచూడా

పౌణ్ద దంలా కా నాంతమయమసహిష్ణుః కరుణయా ।

ఫణ్ద గర్భజ్యోతిసుస్ఫురితఫణివర్ణజుగంధా

నృణా నేతాగ్రంధం నవ్యయముపనయన్నా విరభవత్ ॥

౫ ॥ తతస్త్వన్మనఃతమే విజయవత్సరే చైశాఖమాసే నముపేయసి

పునరపిమహదత్యాహితమావిరభూత్ ॥

తథాహి ॥ ప ॥ శత ఘ్నీసాహిత్యానహదహనచూణాం లయతతిం

శృత ఘ్నవ్యాపారాజ్జగతివిదితేకాపిమహసి ।

విత త్యజ్యాలాసాన్వగ్రసతిసతివిషవ్యక్తగృహరే

ప్రతప్తంత్రురంగక్షితిరమణధామాపినుమహత్ ॥ ౬౪ ॥

విది తైవ్విదన్వత్తలిఖితమథ దేశాంతరగతా

హృది క్లేశంబిభ్రద్యవనతిలకోలేఖముభతః ।

నది వ్యంనిర్తాప్యాఖిలమపిపునర్తాసిముదిత

స్తదిజ్యోనంభారానదిశదధనూ రన్వతిశయితా ॥ ౬౫ ॥

చిరా ద్యోగాద్భృష్టస్వతుయవనజతౌ సమభవ

ద్ధరాయామి త్యేషామభిభవతిరస్తి స్మహిమృషా ।

పురా తుంగాభద్రాప్రదిశదిహతస్యాపదిస్మృతిం

పరాస క్తి దేశవదిష్టజనుకృతకృత్యేష వపియతః ॥ ౬౬ ॥

తథాహి ॥ వారంవారమహిద్విషమృదుఃప్రేస్తే వరంవశీకృత్యతం

పారం పర్యవసన తస్యకరుణాపూరంప్రసర్త్యానన్యమే ।

శ్రీరంజేవరదాద్యనూసురిహతత్వంప్రమృణిత్సంవనక

ధీరమ్యోరఘనాథసూరిరితికోప్యాకంజయత్యాగ్బుధా

భావా రూఢయదీయసిద్ధిమహిమాశ్రీవానసూరిర్తమం

నేవా తికిలయస్యవత్సరలభాసానవాప్యసర్పదీప్యః ।

ద్యావా భూమిగ లెష వ్యసంప్రవచనోగ్రివా త్రసంహృతౌ

ద్దైవాత్సంయమితాంప్రగృహ్యనిఖలానైవాజయదావదీప్యః ॥

౧౫

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

నత్యం యశ్చ తమూషిణీంపరివతంస్తుత్యస్సకృత్పర్యటన్
శుత్యం తార్యవదేవరంగనగరెనిత్యంకిలాపాదదత్ ।

కృత్యం ప్రివ్యనవంచకాలనియతంవృత్త్యంతరంవర్జయ

స్మృత్య క్షంకలయన్ హరింసతతమవ్యత్యద్భుతోవర్తత ॥

యోగా ద్వైరపిదుగ్రహంద్వధతరాద్రాగిత్ఫణీం ద్రైశయం
ప్రిగా రాధ్యమఖనయత్రసికతాఘోగావలీనాకృతిం ।

యాగాం తెవభృథాయసహ్యతనయాంద్రాగాహ్వయత్యద్భుతం

వేగా దాపతితాహ్యకాండృహసానాగాంతకానుగ్రహాత్ ॥ ౨౦॥

ఆదావతస్తుగురుపాదాత్సుతోఽజనినవేదాంతదేశికవర

శ్శీమానథోనుగుణసీమావతీణ ఇహరామానుజార్యగురురాట్ ।

ఏతాపుభౌతపనశీతాశువత్సకలభూతాంచితౌరిపుగణం

క్షీణాభిమానమిహకాణాదవాక్ప్రభృతిదాణాహతైరతనుతాం ॥ ౨౧॥

వక్ర వాగ్బుధవిక్రమానహచక్రవర్తితనూభువా

జ్యాయసాహివిహాయసాహసమాయసాతిదృఢంకృతమ్ ।

యుక్తిభిఃపదశక్తిమాత్రనిరుక్తినిహ్నవభూర్వహం

తత్వతఃపరతత్వవాచకణత్వబాధనసాధనమ్ ॥ ౨౨ ॥

కాంచిదభ్యధి కాంచితామధి కాంచినాశుతిమాచరన్

దూప్యనవింశతిమానవాసరదూనవాగ్విభవఃరిపుమ్ ।

భోవిజిత్యకలావిదాంధఃరిమావిభుత్వసమథానం

నామసత్కృతిమామనద్భువిధీమతోఽన్యతనూభవః ॥ ౨౩ ॥

శ్రీచక్రనర్తిరఘునాథకుగురోఃకులెనః

ప్రాచస్సుతోఽవరణహవ్రపితామహోమే ।

వాచస్పతిస్ససకలాసుకలాసుసాక్షా

దాచష్టతంత్రలహరీతికృతింవ్రతీతామ్ ॥ ౨౪ ॥

చతుర్థాంశానాం పర్యంతరాజకథా

౧౯

(౧) సామా చాద్యతయాన్వమితబుధైకామరితైర్బ్రహ్మణా
 మీమాం సానిపుణైఃపరాశరసుతోయోమానితక్యైఃసృద్భక్ ।
 భూమా వేదమవాదిపాణినితయాసీమాగిరాఃశాఖైః
 శ్చీమా నేషచకారతంత్రలహరిం రామానుజార్యగురుః ॥ ౧౫ ॥

మంత్రాని లక్ష్మీవ్యభవఃప్రతీత

స్సంతాని ద్వభౌమస్సచవైదికానాం ।

వేదాం తనూరిర్తునుతైస్తయస్య

పాదా బ్రహ్మసంగాత్కృతకృత్యభావమ్ ॥ ౧౬ ॥

భూతేనసమాతేనిరపితేసముపేతా

భూమానిజధామ్నాశుభసామ్నాచవిభుతమ్ ।

తుంగాదరసంగాద్ధృదిశృంగారితమాదౌ

(౨) యోగ్యాజ్ఞతభాగ్యాత్సతుయోగ్యానతలసీత్ ॥ ౧౭ ॥

తదాకిల ॥ కోశా గారనియంత్రితాఖలధనంశ్రుశాలయాధాంవినా
 దేశాన్తైఃచృవతేస్సుధర్మకరణావేశాదుపాయజ్జ్యాయత్
 ఈశా తేనతతఃకుభాస్యనిధనాయాశాసిహస్తీశితా

దాశాహ్వాంబుణబాధనేనయవనాత్ప్రశామితైరస్యభీః ॥

తతఃపరేద్యవిపాదా జ్ఞేనసురాశిమర్పితవతేఖదాంబుధేస్తారణా
 ద్వేదాం తార్యముఖానతీర్విదధతేచోదాస్యతేచక్షత ।

మోదా ద్విగవతేఃపరంప్రతిఫలంనాదాతుమీహమమే

స్వాదా రత్వకృతజ్ఞతేవ్రకటితేస్యాదాయరాదీత్యహా ॥

జాతా శ్చర్మభరోవిరక్త్యతిశయాద్యాతాంత్రరంగస్థా

మేతా న్నాతువిభుప్రసాదలహరింస్థితామవాప్యానయత్ ।

బూతాం దోళికయావలూక్యవిషయాన్నేతార్థితగ్రామదః

ప్రీతా తైతితదధితాఃకథమపివ్యాతానిమస్తేతథా ॥ ౧౮ ॥

(౧) సామాచార్యజ్ఞేమినిః (౨) యోగీలర్జితైశ్చాదిభిన్నంపదమ్ ॥

౬౦

ఐంకృష్ట రాజోదయే.

తాతా దివ్యవయఃపదాగ్నిసకలదూర్భుతాదరాస్తదవచా
 వీతా శాలిపిలెప్రగృహ్యశిఖికోపేతాస్థస్సలాన్వేషిణిః ।
 స్థితా యానపిమగ్ధసింధుతటగాఢఖ్యాతాప్రదేశాజహుః
 ర్భితా దుస్సహనానతాజగృహిరెకతాండపట్టింప్రభోః॥౨౦॥
 తత్తా దృష్టిజవైదుషీహృతకలామత్తాభిమానాఃప్రభో
 శ్చిత్తా నందకరాహితేనిరుపమందత్తార్హణస్సంసది ।
 విత్తా శ్చాద్యవిశేషదర్శివశహాయత్తాస్త్రయావద్ధతే
 దుత్తా రాదరపాత్రకామధిగతామత్తాతతాతానధి ॥ ౨౧ ॥

X ॥ తతఃపరమపిలెహ్యత్రైవఖిలుసంస్థాననరే ॥

ప ॥ తాణా మివబృందమూహిత

మాణా నకల్లాలనద్విధూమూఘః ।

పూణా య్యసదసిసర్వో

త్రీణా తయాప్రాజ్ఞపతేనాభ్యర్చాం ॥ ౨౩ ॥

X ॥ ఏవమేషయననపతిఃద్విజన్యజాదిషన్వీతవవినయాదయాపయన్వ
 యాంస్యశేషాణి ॥ తతఃకొననప్రశతాధికసహస్రతమే దుత్తుఖవత్సరే
 భాద్రపదశుద్ధతృతీయాయాంసంవత్సరతామరాజశ్శతమఖసఖత్వమవాప
 అస్యచాయుఃపరిమాణమప్రావిశతిదిశాధికసప్తదశవషాణి ॥—

—అరికుతారచామరాజకథా—

తదను తజ్జననీ సవత్సరిలక్ష్మ్యంబాభిధా న్వసహాదరీపుత్రం యాతృపు
 త్రిమపివా పుత్రతయా స్వీచికిషంత్యనర్తత ॥ —తయోరేకన్య పం
 గుభావాదపరస్యచ జడత్వాత్కుష్టరోగవత్సాచ్చ తద్విజ్ఞాపనపురస్స
 రం కథంబద్ధిద్రవ్యా అనుమతిమవాప్య సమంత్రీపరస్తప్రీతతరం యదు
 కులికికో రాన్యకౌ రాశీనానాయ్య నానావిధబుధజనసమక్షమక్షతమ
 తికౌశలః పెశలఫలకులనరతరవస్త్రశస్త్రసునకనకాభరణాదిభరితంతర్వి
 త్తం ప్రదర్శ్య కంచనకాంచనరావం భరానల్లభతనయాం త్సనయాదు

చతుర్థః పూరి అరిత తాదామ రాజకథా. ౭౧
 పాహూయ యూయమత్రినిశ్శంకాస్స స్వంసం కామితముద్దరైశ్చను
 జ్ఞై ॥

ప ॥ ౧ రా న్యధీనదివరన్యదారకా
 స్తవరానశాజ్జగృహురథోఫలాదికమ్ ।
 దురా సదంరిపుభిరసిః చదర్పణం
 కరాం చలెకురుతకుమారవీకకః ॥ ౧౪ ॥
 సభా బ్రవీదితిహివిభావ్యతద్బలం
 శుభాం చతామదననిభాంతదాకృతిమ్ ।
 ప్రభా వతఃక్షితిపతిభావమర్హతి
 న్సభా వతశ్శిశురతిభాగ్యవానయం ॥ ౧౫ ॥

౧ ॥ తతశ్చ సజాతహర్షస్సచివర్షభః ప్రాజాధిపత్యంసజాత్య
 వత్సమిదమేవార్హతీనిధాన్య బద్ధాదరస్తస్మిన్నరికురాదనగరాభిధ
 చామరాజనగరాభిజనాత్రేయసగోత్రదేవరాజతమజేరాజ్జ్యేష్ఠా
 వ్య శ్రమేణ తం సుతరత్నతయాహృషీకరత్ ॥ — తదన్వేకోసనస్త
 శతాధికసహస్రతమే తస్మిన్నైవదుర్ముఖవత్సర భాద్రపదశుద్ధపాణ
 మాసాన్ తమభ్యమేచయచ్ఛ ॥ — యస్తు సాక్షాచ్ఛామరాజసంజ్ఞ
 యావిఖ్యాతస్తణ్వత్యుత్తరపట్నతాధికసహస్రతమే విజయవత్సర ఫా
 ల్గునబహులద్వితీయాయాం సోమవాసర హస్తకై తృతీయచరణ
 నృశ్చికరాశౌ రజనాన్ చతుర్దశ్యాం ఘటికాయామలంచకారకుల
 మిహాయదుభూపతీనామ్ ॥ — తతస్సమంత్రీవరస్తమేనం రాజ్ఞా అ
 శుద్ధాంతరతయా శుద్ధాంతేనిధాతుం సాశంకోనాటకశాలాకోశగృహ
 ఖ్యకత్రాయాం నిక్షిప్య జనన్యంతరేణ పర్యపోషయత్ ॥ — తస్మిం
 శ్చేశాసతివసుధాతలం పేంకటరమణనామ్ని గణనాధికారిణి మృతే త
 త్సహకారితయాస్థితః పూణ్యయామా ద్విజవరోహ్యతీవ బుద్ధిమ
 త్తయా కేనదిద్యవనేన ప్రభువరప్రసాదం లబ్ధిత స్తస్మై వ గణనాధి

2-9

శ్రీకృష్ణరాజాదయే.

కారిణిః పదమధిరోపితశ్శతనిష్కపరిమితవేతనవానవర్తత నియమిత
కార్యనిర్వహణప్రవీణః ॥ — అథసమంత్రివర్యోవ్యనేకాః దేశాన్ని
జభుజబలాద్వశీకృత్యాపి భృత్యతామేవ ప్రభోజనునఽదధానః ప్రధా
నప్రకృతికార్యమూర్ఖమతిశ్శీఘ్రం గవత్తనే ప్రత్యవైక్షత ॥

ప ॥ చకా రరంగశవురైసతద్య

త్యకా శమైసూర్మగరెపిదుగఁమ్ ।

ప్రకా మయత్నైవ్యరిదుష్టప్రవేశం

సుకాం తముద్యానమపిస్వపుర్యామ్ ॥ ౨౬ ॥

X ॥ తతశ్చ సవంచోత్తరసప్తశతాధికనూనసృతమే శుభకృద్వత్స
రె కార్తికమాసే త్రికప్రాంతనిరూఢేన రాజగడునామ్నా కేనచి
ద్వ్రణవిశేషేణ ముమూహుస్సస్వస్యాప్రతమాః పూణ్యప్రభృ
తీంత్రమాహూయాగ్నేయదిగ్విజగేషయా విదేశగతం మమసుతం టిపు
నామానం త్వరయాఽసీయ తస్మై కథనీయమేవమేవనిశ్చంకైర్భవద్భి
రిదమితి తస్మై హితమేవం సందిదేశతన్మథేన ॥

తథాహి ॥ ప ॥ ఇహః గాందారిచాగ్ర్యత్పరిహృతకుటుంబోనిరశనా

మహా మాత్యస్థానావధికమభజంగౌఽనవతః ।

నహః తవ్యాకృష్ణక్షితిపతికులీనైష్వనసతి

స్సహః పద్భిసాస్యి చ్చైద్యదితవకృతఘ్నత్వపదవీ ॥ ౨౭ ॥

అయం సామిద్రోహీత్యవయశసినైవాహమవతం

నియం తుఃకారుణ్యాత్కిలభగవతోభాగ్యజనితాత్ ।

న్వయం వాదౌరాత్త్వం యదిపిశునసంగాదుతభవే

త్తయంయాస్యస్యేవధృవమితిశపెత్రిగ్భగవతా ॥ ౨౮ ॥

X ॥ ఇతిసుదిశ్య మమైవపదే తంనివేశ్య యష్టాభిగృహాపురమే
వ తత్తత్కార్యేషు సావధానైర్భవితవ్యమితి తానాదిశ్య స్వయమపి
నిజపదం నిజతనుజాయ ప్రదేయమితి ప్రార్థనాత్తకం ప్రభవేవిజ్ఞా

౧౦ చతుర్థాంశానాం త్రివిధానామరాజకథా ౨౩
 వనలఖంబినజ్యో మాగ్నశీషకృద్ధృతీయాయామార్కాన్నిగరే ని
 జంనపురజహాత్ సః॥

వ ॥ హితో పదేశంజనకస్యతేభ్య
 స్సుతౌ పితస్యాభనిశమ్యప్రేత్యమ్ ।
 తతోఽధికారంప్రభులేఖలబ్ధం
 గతోంతికంతస్యదృఢీచకార ॥ ౮౯ ॥

గ ॥ తతోఽప్యవగతేషు కలిపయేషుమాసేషు
 వ ॥ త్రించా మరాజస్య కళత్రయ్యుగం
 వాచా ధరాజ్ఞానుటయాంబధూవ ।
 ఆచా రమాద్యంప్రభుసన్నిధానై
 నీచా శయోసావభిసీయతస్థా ॥ ౯౦ ॥

గ ॥ తతశ్చాతిపతితేషు కలిపయేషువత్సరేషు ॥
 వ ॥ ద్వితీ యభార్యాభయతంప్రసూయ
 వృతీ తశీలాససుతామృతాసీత్ ।
 క్షితీ శ్వరశ్శృకహతోపిపంచ
 సతీః ప్రజాభాంకిలపర్యటైషీత్ ॥ ౯౧ ॥

గ ॥ తతోగతేషు కేషుచిద్వత్సరేషు ॥
 వ ॥ అంగా రఖండనదృశీమపిబాడ్యహనా
 సంగాజ్జడైరయమథోజనకస్యనూక్తిమ్ ।
 ఇంగా లతామనయదాశుమృదాత్తకంతు
 గంగా పిమద్యనుటమత్రేనకోధయేద్ధి ॥ ౯౨ ॥

పాపా శయస్సుకృతకోపాదయంజగతికూపాదినాశమకరో
 దుభిపా లదేవగురుశాపాయుధావసథలోపాన్వయధాజ్ఞనపదా
 క్షేపా చ్చుచేర్నగరమాపాదచూడమవలేపాద్దదాహశతశా
 యూపా దిక్పంథరశితోపాహరద్విపదకూపారమేవమతనోత్

శ్లోక

అంకుశ రాజోదయే

X || తదనుచైవం స్వతాతబోధితహితానుశాసనమప్యవధీర్య స్య
 ధాకరే ననుధాపవలైః ప్రధానానిహిష్టతయా స్యత్యస్య శృత్యభా
 వం దేవద్విజన్యజాదిరుజావశే మహిశ్వరత్వధియా శీఘ్రమేవ వ్యా
 ఘ్రహదసౌవణః పీకామధిష్ఠితే దినేదినే తస్మిన్ తస్యపతిరనేకధా వి
 ధాయ తద్వధాయ సముదితముపాయమపాయతః కృపానిధిరపాలయ
 నిజాఃప్రజాః ||

తథాహ|| ప|| శ్రీనే నాభిచరన్నియాజవిదధేదానేన తృప్తాద్విజా
 దినే భ్యోన్వహమన్నదానమకరోత్తానేనసద్భిజ్జపాః |
 స్థానే నిత్యమకారయద్ద్విజవరైశ్చానైకహోమాదికా
 నైనే సాహృదిసంతతం హరిమతస్తేనె ప్రసన్నంప్రభుః ||

X || అథ రథాంగపాణిః (ప్రాణిహింసాకంసాదిమరణవ్యనిష్ప
 న్నవారణాపూరణార్హశ్చ బహోఃకారణాదస్యమహిపతైర్ననారథస్త
 దిహ యదువంశవన దేవాంశితయావతార్యశ్శౌర్యనిధిరధిక్షితి కశ్చిద్వి
 వశ్చితామవశ్చిమితినిశ్చికాయ ||

ప || కాలా త్కర్తృసమాప్యపూణకహవనెమాలాయితాఘాసూరా
 స్తేలా జాదికమగ్నయేశుతిగి రామాలాపస్త్రాన్వదకుః |
 జ్వాలాం తజ్వాలనస్యరత్నఖచితాండోలామశేషాలల
 ద్బాలాం సమ్యగవక్ష్యనమదవశాత్కాలాహలంచక్రైః ||
 రాజా తతఃప్రముదితాభగవత్ప్రసాదా
 దాజా సమూరసుతజన్తనినిర్విశంకః |
 పూజా దిభిశ్చతగుణంకిలపూర్వతోపి

అంజా నిమగ్నహమతర్పయదాత్తభక్తిః || ౯౬ ||

X || తతస్సత్యసంకల్పతయా అంపలైః పాపతేజాపహన్యఅమ
 తశ్చామరాజస్య సహధర్తచారిణ్య గర్భశుక్తిముక్తాఫలతాంకిలతామ
 వాపకాపి దేవాంశః || — తతశ్చ క్షితిపతిర్నిజరమణ్యాః పుంసనన

చతుర్థాంశం అరికురాచామరాజకథా

౭౫

సీమంతోన్నయనాదికం యథాసమయం యథావిధ్యన్వతిష్ఠత్ ॥ —
తతఃకదాచిత్సద్దాతగతచోహృదలక్షణాస్యవలోక్య ముదాన్వితః
ప్రమదాశ్చుతా శుదాతతగుణామదాపహరణతురజరాంశ్చతురస్స
తునవషోరహస్సుభాషితామృతరసాః ॥

ప. ॥ శక్తి ర్నదృశ్యాతనయత్పదాచా

న్యక్తి చనాప్నోతితతస్సుదృక్వాత్ ।

త్వదా దరోధూషణసారవాదే

గదా ధరోక్తేపిచన్తేవసుభూః ॥ ౯౭ ॥

ధరా తురాసాహిసమేయుషీహ

చురా త్తనాండంఢరేత్రవృత్తిః ।

సమే ఖలాయాఉచితేతికింలే

క్రమే గాకాంచీవిససజః మధ్యమ్ ॥ ౯౮ ॥

ఉదే వ్యతస్తవద్భువిసాగ్వభౌమ

పదేభిశ్చేకాయశిశోర్విధాత్రా ।

సువణాకుంభాశుపకంతసీమ్ని

ధృవం పయోభిఃపరిపూరితాద్రాకో ॥ ౯౯ ॥

వృజా ధినేతర్యదయోస్తుభామనా

రుజాః వలగ్నత్రవదక్షిణన్తనా ।

నిజాం తుసత్తాంవిన్మణోతిమధ్యమం

సుజా తకల్యాణగుణాన్పుదంతవ ॥ ౧౦౦ ॥

౧౦ ॥ అయంఖలు గర్భగర్భిణః ॥

ప. ॥ కాంచీ ప్రదేశస్యచచోళసీమ్నః

కాంచీ త్కృతాం కాంచనవప్రపత్క్తిం ॥

ఇమాం ససేహేతిల సాగ్వభౌమ

స్సవమా త్మగర్భస్థితీకాలవన ॥ ౧౦౧ ॥

౧౬

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

ప || అధి కాంచినమండలనివాసమాత్రతః .
 కుధి యాంప్రకాశయతిచక్రవర్తితామ్ ।
 ఇతి కిన్ననాభివిధృతాంగభీరతాం
 సతి రశ్మికారతనగర్భగర్భిణః ॥ ౧౧౨ ॥
 సుమే దుకోట్యాపినపూరణీయాం
 క్షమే తయఃపూరయితుంజనెచ్ఛామ్ ।
 తమే త్వమాతుస్తవకుక్షిమాత్రం
 క్రమే ణపూర్ణాం మహదద్భుతంచల్ ॥ ౧౧౩ ॥
 ఉదా రభావాత్క్రియస్యభాపీ
 పదాశ్రితానామపికోపి భూమా ।
 తదాశ్రయస్యక్రశిమాపకీర్తి
 నిదా నమస్తేతిజహాసకుక్షిమ్ ॥ ౧౧౪ ॥
 పురా నసారాంగ్రసితోన్నతింహిమ
 త్పురా ధ్వంహారాద్యవదాపహరిణోః ।
 నచా శదేశస్థితభూభృతార్తుభా
 నచో ధికంశ్వామలిమాసమావహత్ ॥ ౧౧౫ ॥

౧౬ || ఇతి క్షితిపతివచనమాకణ్యే సాచకోరాక్షిసావత్రపా సాచీ
 కృతలూచనా సస్తితమపాంగాభ్యాం కించిదేనమంచితవతీ ॥ —తత
 స్తస్యాస్తాదృశానన్యాదృశస్త్రకలావిలాసనదాచార్యతామద్వహతిక
 టాక్షానాపీయ లోచనపుటాభ్యామాసాద్విద్యచ సపరిరంభమధరమధు
 రసమధిపతిరసాచేవ ముదగిరద్ధిరమతిరుదిరాంపునరసి ॥

ప || వాపీస్యాయోప్యధికసుఖభూరత్ర కాంచీప్రదేశ
 స్తంచాధస్తాదురుతరపయాశ్చోళదేశశ్చకార ।
 తంచా ప్యేనం మధురస మయఃకోప్యసావంగదేశః
 కాణో టా స్తంత్ర్యధరమమృతస్యావిణస్తేహ్యసాంగాః ॥

చతుర్థాంశం త్రిగుణకృష్ణరాజకథా ౬౩

౧॥ ఇతి ప్రాసాద్యక్షితిపతిలిక నిజపాదముపెయ్యి వ్యపేత
మచ కతిపయేమిదివసేమ సముపాగతేచశాలివాహనశక్తియస వదశా
ధికన ప్రశతాత్తర సహస్రతమఅనందవత్సర ఆపాదబహుళద్వితీయా
యాం మధ్యందినే కన్యాలగ్నై శ్రవణక్షణమలంకృతే ॥

ప॥ శుక్ర చావదశగతనానవమగే వాచస్పతౌబంధుగె

భూపుత్రేధనగెరవేశనిసుతెరాహాచలాభంగతే ।

కెతౌ పంచమగే విధాచబహుళాపాదద్వితీయాతిథౌ

కన్యాయాం శ్రవణక్షణకృష్ణసృపతిజాతౌనకణఃకథమ్ ॥

— త్రిగుణకృష్ణరాజకథా —

తదాకిల ॥ నవనీయదివ్యహవిషేష్టపూరక

హ్యన తీర్ణావసనుమన్మష్టికైరవాల్ ।

లవ నేనకల్పతరుభంగమాచర

న్ననయంఫలాధిసజ్జితనిజరాః ॥ ౧౦౭ ॥

బంధ మోచయితరిప్రభాముదా

గంధపుష్పరసచాఽచ్యక్తృరుత్ ।

బంధ రాశినిభస్మంబలావశా

త్కింధయాదపిశనైరుపాయయా ॥ ౧౦౮ ॥

హృష్టే మనర్వేషవహహంబరాంత

స్సృష్టే షణ్ణోహంసజహత్తజస్య ।

కణా స్యనామాపికృతాదయెస్మి

స్కణా పతేన్నేతికిమాత్తరాపః ॥ ౧౦౯ ॥

హిత సుతజననోత్సవప్రసక్తం

విత రణమద్భుతమాస్తరాజమాళేః ।

భువి యదకృతమేరుణాప్యతృప్తం

రవి మపిశిఘ్రివిముక్తదక్షిణాశమ్ ॥ ౧౧౦ ॥

24

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

రచ యతివసువర్షమత్యభూపే

నచ నపథాతిగమేత్యసానుగస్సక్ ।

సచ దివివసుమాప్షడత్రమాసా

న్మృచ రితవాన్నిలదక్షిణాశయైవ ॥ ౧౦౦ ॥

౧ ॥ అతైకాదశేదివసే జాతస్య తస్య తాతపాదోనంజరాజవర్త
సంజ్ఞయా పరిష్కృతిమకరోత్ ॥.....

ప ॥ మైచ్చా ధమోవ్యధన్వపాలనివేదితంతం

సేవ్చా విరుద్ధమనకణ్యగుతోదయంసః ॥

ఆచ్ఛా ద్యశోకమభినీయముదంహృదత్త

ద్రాక్కా సనంగటయతుంచశతస్మి కాళిః ॥ ౧౦౧ ॥

అర్క వద్వయసిదుస్సహంశిశుం

తర్క యంత్రవదితజ్ఞానాంసయా ।

కర్క శోపనహృదాముదాభ్యుప

చ్ఛర్క రాస్సవయమదావయత్పురే ॥ ౧౦౨ ॥

౧ ॥ తతోవ్యపేతేమ కతిపయమాసేమ ॥

ప ॥ ఆనేతుశిశుమాదిశత్రయవనహ్ను నేచ్ఛయావ్యాజితా

దూనె నర్వజనేచ్ఛకం కమపితత్థానెసృపాదర్శయత్ ॥

హీనె నేశ్వరలక్షణైర్నృపతితానానెనలభ్యేత్యథో

మేనే తంసనిహంతు మేషనియతిః కెనెహసోల్లంఘ్యతే ॥

చాగ్ర సావినిమయెనవత్సయోః

ప్రాగ గూహ్యతయతోద్విషోభయాత్ ।

నాగ రైస్తదిదమాదిచ్ఛేష్టితై

ర్నాగ రాజశయశత్రమానిసః ॥ ౧౦౩ ॥

వితా నరత్నైవృతివిచితాథో

కృతా సుషంగాపృథుకెనడోలా ।

చతుర్థాంశం త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా.

౭౯

హుతా శనయాకిలదృష్టపూర్వా

తతా సస్తేవేయమితిప్రతిపత్ ॥ ౧౧౬ ॥

౧ ॥ అథ శాలివాహనశకే సప్తదశోత్తర సప్తశతాధికనమాస్రత
మే తత్రైవానందనామనివత్సరే శ్రావణికశుద్ధదశమ్యాం శ్రుమన్నం
జరాజవర్షణో జనన్యాశ్శచీనభిత్వమచీరత్రస్యాశ్చిరత్నసుకృతపరి
పాకః ॥

ప ॥ ఆకా రమాత్రమభజిత్క్రిలయత్పదాదా

మధ్యే నవణామిహాకందిదయెబభార ।

అంతేనసమ్మిశితదంతమవాపశబ్దౌ

పాన్వనఃకృత్యయమపాసురివాస్తవషే ॥ ౧౧౭ ॥

నాకా ధిరోహణవశాద్యదసౌవిహీనా

తాకా గ్యోసుందరవిహారవిలాకసౌఖ్యైః ।

శౌకా శ్రువర్షణపరస్సతతంసమాసౌ

ప్రేకాణావంవ్యరచయజ్జగదార్తనాదీ ॥ ౧౧౮ ॥

నితాం తవసుమత్రయావ్యరచిర్కసాక్షిహయౌ

బకా యమపిసశ్చిరస్సపదిదక్షిణాశాంతతః ।

గతా ర్ముడితిసత్పథద్యుతిరితస్తుమేఘాదయ

స్థితావిహభవేదిత్తితితలంజహాసాధ్యువమ్ ॥ ౧౧౯ ॥

అయం హిగరుడాగ్రజ కలితసూతభావారవి

ర్నియం తృరథసౌదరేతదిహకర్తసాక్ష్యవ్యభిః ।

శ్రియం ప్రతిదినంశుచేరపినితాంతమాకషణి

స్వయంతదవదోధికాకిముహరేవదంరాజ్యగౌ ॥ ౧౨౦ ॥

దోషా నుషంగరహితంరవిమన్యదేశం

శేషా హిశాయినచనాత్క్రిముశిఘ్రిమేవ ।

ఏషా పయాపితపతీబతదక్షిణాశా

భాషా పిచాధికృతిమత్సువిశేషదోషః ॥ ౧౨౧ ॥

శం

ఐకృష్ణ రాజాదయే.

సూర్య స్వమేవససుజాతమిహహితంపా

ధైర్య చ్యుతేర్విపినచాఽభువోఽత్రసాయమ్ ।

అర్య శ్శుచేస్తదయతేవిపినాస్యతీతా

వార్య స్తథాపినసుకేనజనాపవాదః ॥ ౧౨౨ ॥

సాకల ॥ ఏవ మిహసార్వభౌమి

భావ వశాత్ప్రాప్యయావదేవసుఖమ్ ।

శ్రావణికసితదశమ్యం

దేవ జగత్సౌఖ్యసేవనాత్కాధూత్ ॥ ౧౨౩ ॥

౧ ॥ తదను చలాన్వబాభిధా తస్యశిశోజననీ సపత్నీ స్వపుత్ర
మృతిమన్యవిగణయ్య నందపత్నీవ గోవిందమానందపతీహ్యతీవ ప్రి
యో తమేనం స్వమేనతనయం పునజాతమిన మనాన్వినాధిన్వానాచ
ప్రతిదినమతితరాం నిజచర్యయా పర్యపోషయత్ ॥ — ॥ తతశ్శాలి
వాహనశక ఏకానవింశత్యధికసప్తశతోత్తరసహస్రతమే సశవత్సరే
వైత్రశుద్ధదశమ్యం ఐరంగపత్తనై సాక్షాచ్ఛామరాజభూపతిష్ఠీన
తేత్సరణకమలమరాళతామభజన్నిజగురుకరుణాకటాక్షచైభవాత్ ॥

వ ॥ దేవా త్పుత్రోదయాన్తేనిరుపమమభవత్పూర్ణమానందవర్షం
నిశ్శేషారాక్షసాంశోఽనలఉపగతవాన్తేతివాహఽథమద్య ।

ఐమానావిర్భూతస్వయమయమభునామాభవశ్చైతియుక్తం
ముక్తేప్రప్రాతిష్ఠతైషక్షితిపతితిలకఃపూర్ణ కామఃపృథివ్యామ్ ॥

తదా విగతకంటకాంసతుహృదావిదింత్యావనీం

ప్రదా తుమువచక్రమేమృతినిదానమేనఽన్యథామ్ ।

మదా స్మృతపపథాజనంహతముదాఽశోకాగ్నినా

సదా రకమనీనయిక్కిలపదాత్రబందీరిపుః ॥ ౧౨౪ ॥

ఐవా సోమణిభూషణాన్యపహరన్తైర్వారమన్నఽదద

త్యైవా కృత్సమతాందిశస్సరపతేరేవాబలానాఽరిపుః ।

౧౪

చతుర్థలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౪౦

అవా సాద్ధనినాంధనానివిషయే దేవాదిదాయాదికా

జీవా తూనఖలాంశ్చకోశనివహానావార్యపూర్ణాశ్శ్రియా ॥

పురా సమితివహాణభూ పతిపరాజితస్సంవిదా

పరా జిక్మతిహాపితద్రవిణరాశివానావధి ।

అరా వధికడుగఁ లెఁకిలదిరాయదాసీకృతా

దురా త్తనభిషాసయత్సతున రాధమసాన్వితజ్ఞా ॥ ౧౨౬ ॥

౧ ॥ తదను జగతాం ప్రాణప్రతిమం నిజశిశుం ద్విషతస్తస్య య

వనాధమస్య మారణేసారణే సాహాయ్యలిప్పుః ప్రాజ్ఞతరా రాజ్ఞేనిజన

ఖ్యావహాణచక్రవర్తిన్యాః పదేపదే తస్యదుశ్చరితాని పత్రికాముఖే

నవిజ్ఞాపయామాన ॥ — జఘ్నుతతయాచ తయా సేయం నీతిర్నియ

తిగతిరివ కేనాపి కియత్యపినాబుద్ధత ॥ — అథకదాచిదేషాపి విశే

షాదరవత్తయా దోషానభిజ్ఞేషు యోషాజనేష్వశేషాణి నిజస్తేన్యా

స్యన్యాదృశసన్నాయకలితజన్యాజ్ఞతవివిధయశాంసి సంప్రేక్ష్య త

జ్ఞాఘాంసయూ సఖ్యాశ్చిత్తమారిరాత్సలిస్తకణాటచక్రవర్తిన్యాః ॥

ప్రధానతయాచ స్తేనికానాంహారిన్ వేల్లస్థిప్రముఖాన్ప్రభువరా

కాంశ్చిద్విధాయ సుధాసానమివశ్రవసోరుదంతమిమంతంహృదంతర

తిశయితభయేన రుదంత్యా నిర్నాయకతయా కర్ణాటదేశరాజ్ఞాః ప్రా

జ్ఞాసారేఖనముఖేన సుగూఢమగాధయా మేధయాబోధయామాన ॥

ప ॥ అవబుధ్యతత్సయవనోవ్యధద్విషా

మవ కాశదోషలవమవ్యచాపితుమ్ ।

అవ నౌతటాకభవనాంధువాపికా

ద్యవలూపనంతదవలెపతోవ్యధాల్ ॥ ౧౨౭ ॥

మైసూర్దాహసపూర్వకంపరిసరేచాసూపమేటిపునా

సాఽసూయానజ్మబాన్నవాషహరితిప్రాసూతనవ్యేపురే ।

యేసూనైకరతానిరుక్తపురయోస్తేసూనువత్పాలితా

ధీసూత్కైతరతానశాన్నిజపితుర్వాసూక్తయోవిస్మృతాః ॥ ౧౨౮ ॥

౮౨.

ఊర్కృష్ణరాజోదయో

మాతా నాంవృతనాఖిలాయధవతీపాణావృషేత్యాభిరః
 క్షీణా యష్కతురుష్కదుగ్ధమథసాబాణానవషత్పురే ।
 ప్రాణా దిషిష్వానిసృహోనిజపురతాగ్రామి దుర్గోపరి
 ఊణావాస్థితపవతీపురస్సజాణోణాన్వృధాద్వేరిణః ॥౧౩౦॥
 బధాన్ వూహమావస్థితైస్తయవనేర్యధావత్ర పక్షత్రయం
 హ్యధాన్ భావనశేసతీపుమాతకం విధాన్వతఃప్రేక్షుబలాత్ ।
 లభ్యాం తర్జుగరప్రవేశమధికంధధాన్వనహాణీచమూ
 రిధాన్ గీర్ణవిదధేక్షణాచ్ఛనచయందద్ధాన్వివిశుద్ధాంపురీమ్ ॥
 నక్ర వ్యాప్తఇవాణావేరిపుపురే నక్రస్వభాచైర్వృతై
 శక్ర ఊగృహవత్సమ్మధ్దహతావిక్రమ్యహత్తుశ్రియః ।
 శుక్ర వ్యాహృతివిస్తదాహేషృతనాచక్రస్యనెతాదిశ
 త్సక్ర వ్యాన్విభసేనికాదినమథోవిక్రస్తతా సాంత్యయత్
 ఊశ స్సన్వన్వినిరంకుశంప్రకటయత్పాశస్త్యమన్యాదృశం
 భూశ ర్జప్రదమేనమద్భుతతమైర్హీశక్తిముఖైర్గుణైః ।
 పాశ గ్రాహితయైవకృష్ణపృవతిహాశత్రవేదర్శయ
 న్నాశు ప్రాసయతిస్తతంమృధనుఖక్లేశ్శలంకేపలమ్ ॥౧౩౧॥
 ఇతిఊర్కృష్ణకులలిలక ఊరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజెన
 ఊసీతాంబాగర్భాసంభూతేన ఊనిగమాన్తచక్రవర్తిసహోదరేణ
 తత్కటాక్షసంపాదిత సాహిత్యసంపదా ఊకాంచీనగరమండనాయిత
 ఊర్కృష్ణతాతయార్ధ తత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత
 ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రప్రావీణ్యేన
 ఊమచ్ఛక్రవర్తిరాఘవాద్య గురుభురంధరపదపంకజ
 పరిచర్యాప్రసాదితవేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ
 మైసూర్ఊమన్తహారాజసరస్వతీప్రాసాద పాతశాలాయామధ్వర
 మీమాంసాధ్యాపకేన కథాండపట్టిచక్రవర్తిగీతాచార్యేణ విరచితే
 ఊర్కృష్ణరాజోదయాభిఖ్య చమ్పాప్రబద్ధే
 ఊర్కృష్ణరాజతేజసా వైరివినాశోనామ చతుర్థలహరీయమ్

పశ్చిమలహరీ త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౨౩

అథ పశ్చిమలహరీ ప్రారభ్యతే.

ప || ప్రస సాదమనస్తదాసతాం

ఓన యానిర్భరయాహ్యాభూయత ।

అస తాంయననాధమేహలె

న్యస నంచావిరభూన్మభూతికృత్ ॥ ౧ ॥

X || ఏవం శాలివాహనశకే ద్వావింశత్యుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే సిద్ధాశినత్సరే చైత్రామావాస్యాయాం మధ్యందినే శతఘ్నీప్రహరశిఖితనైర్మతద్విగ్ధాః సీమమాగేణాంతఃప్రవిశ్య త్తిరంగవత్తనం నూతనం నశీకృత్య భృత్యముఖాన తత్రత్యాక్ దగ్ధశేషాన శేషాక్ శవాక్ జవాత్పరిభూతదంతికసరత్సరిదాదిమ ప్రక్షేప్య షోకభయవిక్లిప్తమానసం యననపతిః కుటుంబమవశప్రతిజ్ఞయా సమాధాయ క్రమాచ్చయవనాధమశవమననానభయధీన్ నిష్పృత్య తదీయముఖేన నిభాప్యచ తం తదుపవనె మృదుపవనె నిశామనైః పుష్పశాలహర్షవరవశాశయాః పటగృహే తపితే హూణసేనాగ్ర్యైః ॥

ప || దిప్త్యా దైవతసమ్మదాశ్శునద్యశాన్మప్త్యామహత్యాస్తదా

సృప్త్యాన్ సృక్పలలాఙ్ఘివిసగ్నిలిహస్తప్త్యాధియుద్ధాంగణం ॥

ఘృప్త్యా చాపిపవిత్రయాదినమణః ప్లుప్త్యావిశాఢ్యక్షణా

దిప్త్యా దేహియోగ్యమాత్మనగరంతుప్త్యావ్యధాదగ్ధంగరాట్ ॥

X || తతస్సహూణసేనాగ్ర్యైః ॥

ప || తూణాం తంకరిభట్టపీమ్నివృతనాకీణాంనసంతంకవది

తూణాయ్యాదిభిరానయన్రిపుసుతంఘూర్ణంతమగ్రభియా

పూణాత్రికమరెఃకుటుంబమకరోజ్జీణాన్వగర్వంనదోః ॥

దీర్ఘాతర్గళహవాసమాత్మనమనోదీర్ఘాశ్చ కారాగృహే ॥ 3 ॥

చాళ

ఓంకృష్ణరాజోదయే

ప || మృధ సీమనిమారితః పుత్రం

కథ యితాన్వసతువహాణస్తేవ్యనాథః ।

ప్రథ యన్నతినమృతాంమహిష్యా

మథ పూణ్యాయముఖానచైవమూఢే ॥ ౪ ॥

ఓమ చ్చామమహీపతీరిపుషసంగ్రామక్రియాద్ధంస్వత
 స్సామ ధైరిసహాయోర్కణిపరఃమామర్థయంతేస్సహృదాత్
 క్షేమ ప్రాపకకాలయోగవిలసత్సామగ్ర్యలాభాదగా
 న్నేమం శతునధాత్పుమోదమితిమేకామంమనఃఖద్యతి ॥౫॥

౫ ॥ ఆస్తాంనామతత్ ॥

ప || సూను స్సంప్రతిపంచవషణ్భృదముష్యానుద్ధతస్సజ్జనే
 భాను స్తేజసిమాగ్గౌమనుమనోధేనుగుణైశ్శూన్యైతే ।
 సాన్వను ధర్తుమసౌక్షమోవ్యసనతాధానుష్కర్మోనవా
 మేను జ్ఞాందిశతద్విలాకనకృతేశ్వీనుద్యతేఽన్త్యోస్తమా ॥౬॥
 ఇత్యేవంవినివేద్యరాజసుదృశేకృత్యమదక్షతన్వతాఽ
 పత్యేక్షాభణమవాప్యశాస్తిమమునాన్యత్యేత్యతాంశద్వరిం ।
 స్తుత్యే రాజశిశోనరద్యవిగమాపత్యేక్షితేఽబాగిరా
 సత్యే తస్యపలకమెవ్యవగతేనత్యేత్థమాధాషివాక్ ॥ ౭ ॥

పరా భ్యసంహాసనమేతదఽచ

చిరా దధిష్ఠాయకృతాధిరాజ్యాః ।

ధరా తలెయూయమితిహవిద్ధః

పురా తనంతక్కులగౌరవంవః ॥ ౮ ॥

తదా శుశ్రద్ధైత్సవనోరథస్త

త్సదా నువృత్తంత్యజశోకమద్య ।

హృదాహిదైర్యంభాస్వసౌఖ్య

నిదా నమేషాభ్యుదితస్సుతస్తే ॥ ౯ ॥

‘పశ్చిమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౨౫

ఇత్యాశాస్వస్యక్షితివతిసభూంఘ్రచ్చభామదిభిస్తా

మత్యా సన్నస్సకుయవనికాంతభిక్తాంధాత్రికాభిః ।

వృత్త్యా దేవీముదితతమయామౌజ్యసమ్మానితస్సక్

ప్రత్యా గత్యన్యలిఖిష్యలంహూణరాజ్ఞేష్ట్యయథావత్ ॥౯॥

X ॥ అథ ఝషితి నిజరాజ్ఞ్యా నిదేశం ప్రతిలభ్య పూణ్యయా
హూయైవమాదిదేశసహూణసేనాపతిః ॥

ప ॥ సా దేయాపృథ్వీపదస్వయభువెభోదేశసాఖ్యాధమ్

త్యాదేశంప్రదిదేశనోఽద్యమహిషీమోదససూర్ణయ్యతల్

ఖదే నాద్యవినాకృతాశుభవిభర్వోదేవికాతత్సుతం

నాదే యైరభిషించపుణ్యసలితైర్వేదసమైశూర్యైః ॥౧౦॥

ఆది ప్తస్సతథాభతేనప్పథుకం వాదిత్యక్తోఽనయ

నే దిష్టాంసజృబాన్నుపాలవనతిం భూదివ్యభూషాయితాం

వేది ర్యజ్ఞకృశానునాసురస్మతిశ్చాదిత్యమూర్త్యయథా

మేది న్యావిభునాహితేననితరాంసాదిద్యుతేవాసభూః ॥ ౧౧॥

X ॥ తతశ్శాలినాహనశకే దావ్వింశత్యుతరసప్తతాధికసహస్రత

మేసిద్ధార్థిసత్సరైశ్చష్టలహులత్రయోదశ్యాభానువాసరోహిణ్యాం

తారకాయాంకన్యాలగ్నై హూణశకేచైవకోనాప్తతాధికసహస్రతమేవ

షేషష్టైమాసి తృతీయేదివసే సమేయసి యదుకులతిలకస్య తస్య

జననీ సపత్నీ లక్ష్మ్యప్త్యణీసమాఖ్యామంగళన్నపనాదికమంగనాజనై

ర్విరచయ్య సురుదిరాభరణాదిభిరలంకృత్యచకులక్రమాగతైశ్శృభాచా

రైరాజాపచారైశ్చ భూజానితనుజం తమారాధయామానుః—తదాకి

ల సూణ్యస్తూణమేవ హూణసేనాగ్రణీ నిదేశేన స్వదేశాధిప

త్యనుస్తేప్రదాతుముదారతరు పట్టాభిషేకమండపమట్టాలకాదికో

భితుచాభితశ్శీలక్ష్మీరమణదేవాలయాంతః కాంతతరంవిరచయ్యసుర

పురనికాశంద ప్రకామం పరిమండ్య తన్నగరం నితాంలరుచిరపతాకా

౧౬

శ్రీకృష్ణ రాజోదయ

దిభిస్సుందరతరవందనమాలికాదిభిశ్చందనసలిలనేచనేనచ లూచనాది
 సర్వోద్రియసౌహిత్యకరం కులవరంపరాగతమానీతచరతచ్ఛీగ్రం
 పత్రనాత్సింహాసనవరమభిషేకసంభారాశ్చ తత్ర మండపవరనిక్షస్య
 చాక్షిణస్తూషాస్సర్వమామపి సిద్ధతయా నిజాగమసప్రతిపాలనమా
 దిశ్య రాజమందిరాత్సర్వయమేవ హస్తావలంబదానపూర్వకమాంబా
 శికామధిరోవ్య నృపసుతం తత్కులకృమాగతం కృపాణవరమపార
 మూల్యం శిఖాశరంచ తస్యాగ్రతస్థాపయత్ సమలంకృతౌచ పట్టగజ
 తురగా ధవళతరేచ ననసితాతపత్రే చామరయగళాదికంచకౌమలప
 రిచ్ఛదం పురతఃకృత్వా రథగజతురగైర్ధ్వజ శంఖచక్రాకుశ హనూ
 మద్గదుడ కంఠీరవాదిసమస్తవిరుదైర్విణావేణమృదంగాది వాదిత్రజా
 త్రైస్సారతరవారయువతీశతవిరచితసురుచిరనృత్తాదిభిర్వందిజనబృందపరి
 వరితవివిధభిరుదానభీభిశ్చరమణీయతరం నిగత్య రాజగృహాద్భ్య
 జమానరాజాదిహోవచార చారుతరయా రథ్యయాశ్రీలక్ష్మీరమణదేవా
 లయమనయ త్తనయవరంనరప తైః॥—తదాకిలముదాకులాహూణభటా
 స్సుస్ఫటానురాగాః పార్శ్వద్వయేపిమృషా యద్ధా దికమాచారవభిసీ
 య బద్ధాదరాః ప్రణామాదికం నృణామధిపతయేత్ సేవ్యరచయత్
 వీవం తమారాధస్తావలంబదానపురస్సరం పూణయ్యో హృదేఃస్వన
 ముపనీయ తత్రత్యాభిషేకమండపమధ్యగతే భద్రాసనఉపవేశ్య య
 థావిధి కౌతుకధారణసభానుజ్ఞాస్వీకరణపుణ్యహవాచన గృహదేవ
 తాపూజనాభిషేకాధికల్పక్తదేవతాకలశపూజాదిపురస్సరం స్తువ
 నాదికంనిరవర్తయత్॥—తతోహూణసేనాగ్రణీ మైచ్ఛ దేశాధిపతిప్ర
 భృతయఃకిరీటాపనయపూర్వకం ప్రభవే ప్రణామా విరచయ్యప్రమో
 దాత్సిద్ధధావం ప్రదగ్ధయంత స్తత్కురతలవిఘ్నాననాచారమన్వతి
 ప్తత్ ॥ —తతస్తా హూణసేనాపతియవనాధిపతీప్రభోర్హస్తావలంబ
 దానపూర్వకంతత్సింహాసనవరమధ్యమధ్యరోపయతాం తం నృపమణి

పచ్చిమలహరి త్రిగుణక్ష్మరాజకథా

౮౭

ప || కాల క్షేప్తస్సహహూణముఖ్యఉచితామాలక్ష్మ్యవేశాంతతా
బాల స్యాస్యబిబంధపట్టఫలకంఘాలస్థలేకాలచనమ్ ।
ఆల సేనవినితదాహినహసాస్తీలచృతఘ్నీరవా
గౌల ప్రిస్తుటనొద్భవాఇవజగజ్జాలస్యసమ్మార్చితాః ॥౧౨॥
నానా జాతిసుగంధసంతతసముద్ధీనాశికొలాహల
స్త్రానా సీజ్జయశబ్దసుందరతరానూనాభివృష్టిరివః ।
జానా తిన్వయమప్సరఃప్రకటితాం భూనాయకప్రీతయే
గానా దిష్వతిచాతురీందివిమిశ్రక్త్రినారదాదివ్రజః ॥౧౩॥
భూజా నౌవివిధాశిషోవిరచితాధీజాగరూకైర్ద్వైజ్ఞే
నైజా మాత్యముఖైశ్చతత్త్వణమఘోలాజాదివృష్టానమమ్ ।
ఆజా నేయసితాశ్వసుందరగజేప్రాజాభివత్యోచితా
రాజాఽసేచయదాహ్వయానుగుణయావైజాత్యముత్పాదయన్
గ || తదను హూణదక్రవర్తినీ ప్రహితస్సతు సేనాగ్రణిః ॥

ప || రత్నా భిషేకంవిరచయ్యమూర్ధ్ని

ప్రత్నాం చగత్సస్రజమస్యబద్ధావ

యత్నా దుదస్యాసినువాత్సనిస్స

పత్నాం ధరిత్రీం చిరముద్వపేతి ॥ ౧౪ ॥

గ || అథ సేనావశార్ధూణదక్రవర్తిన్యా ప్రహితం రాజ్యాధి
కారపత్రం ప్రదిత్సుస్సేనాభివతిః ॥

ప || క్షత్రకులచిత్రకపవిత్రగుణశీల

చృత్ర ముభయత్రశశిమిత్రమయివిభ్రత్ ।

అత్ర సుచరిత్రమవపుత్రవదితీశః

పత్ర మథతత్రసతుచిత్రమదదిష్ట ॥ ౧౫ ॥

స్వదే శాధినెత్క్యానిదేశానుసారా

స్తుదే తస్యనన్వపదేహమునాస్తే !

౧౫

ఋగ్వేదరాజాదయే

దదే కృష్ణరాజేత్యుదేతుప్రథాతే
 తదే తక్షణాదీత్యదేదీపిచాథో ॥ ౧౬ ॥
 రణ ప్రాప్తకీర్త్యులబ్ధిఃపాథిఃపాథాః
 గుణ వ్రాతమసోద్యుగ్ధాన్వందివత్సః ।
 క్షణం మాళిసంఘషణధాన్వనరమ్యం
 వ్రణ మ్యవ్రణవ్యేక్షణంలిప్తేన్ద్ర ॥ ౧౭ ॥

౫ ॥ తదాకీలయదుకులకలభస్సచండతరవిమతఖండనపటువరమం
 లాగ్గపరికరకుండలీంద్రనిభభుజదండనమాజితపుండరీకసితయశోమం
 డలీ ధవళితదశదిశావశాశః దినకరమండలఘనకమనీయం జనకసమాగ
 తకనకనృపాసనమినకులతిలకో జనకసులేశః ప్రాగ్వివ కృపయాద్రాగ
 ధిరుహ్య త్నోజివతీనాం శైలిముదంచత్పాణినిజస్తుతికూణిత నయనః
 ప్రాణితవా విశ్వాణితకరుణావెణికయా దృష్టోజివయాతామ్ ॥
 తదాకీల॥ప॥అవో చత్పూర్ణాయ్యతదనుసతుసేనావతిరిదం

తవో త్సంరాంజానన్నపినమభిషేక్తురిపుసుతమ్ ।
 భువో భారంవోధుంనృపసచివతాదీయతెభ్యో
 నవో ధవ్యామైశ్రీరిపుషు యదిసాగఃపరిణమేత్ ॥ ౧౮ ॥
 వయః ప్రాప్తౌకృష్ణక్షితిపతిమణారస్యసకలా
 శ్చియ స్సంఖ్యాయాగ్రే ఝడితివశయిత్వాశుచిహృదా
 నయ స్సమ్యక్సర్వస్సతతముపదేశ్యోహిభవతా
 జయ స్సాద్యదేవంచేత్తవనయదిరాద్ధ్రోహజలయః ॥ ౧౯ ॥
 ఇత్యా దిశ్యక్షితిపసచివంతస్యనిత్యాప్తభూతా
 స్తత్యా లోచ్యసప్తయమయమథోసాధుభృత్యాన్నియమ్య
 స్తుత్యా వాప్యవ్రతిబహుమతిచానుగత్యాధభూప
 వ్రత్యా యాతేభవనమథిపేద్రాగ్వసత్యాటపైత్సః ॥ ౨౦ ॥

౧౨

పశ్చిమలహరి త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా

౯౯

సేనా న్యంతంస్వయమవనతాఽన్యేష్యరాసాన్యమంత్రీ
భూనా యశానికటముభయోస్సన్వీప్సమానానురూప్యాత్ !

తేనా న్యోన్యప్రణయభృతయేక్ష్మప్తనానాన్యవష్ట
స్థానా త్తస్మాద్భవనమనయద్దత్తనూనాదిహరః || ౨౨ ||

తదే త్థంతద్రాన్యప్రణయనకథాంహూణనివసే
స్వ దేశాధీశ్వరైవప్రకటయతిసాతీవముముదే ।

ముదే కసాన్యసాన్యత్ఫణిపతిఫణారత్నముచితే
పదే విన్యస్తంచేన్నైవతిలకకోటిరశ్మిర || ౨౩ ||

తతః || బలా జ్జిత స్తస్య తమాశ్రయాశ

శ్చలాత్ప్రతాపస్యయతాన్వగచ్ఛత్ ।

భలా త్తనోఽరీననుజైత్రయాత్రం

పలా యయంతేనసకృష్ణవర్తా || ౨౪ ||

అజ్ఞా వశాద్విపులదుగ్ధయతాంసమంత్రీ

రాజ్ఞాన్ సృవస్యచమహావనతింవిలెనె ।

యాజ్ఞా తిమందిరశత్రైఃపరిమండితాస్తే

ప్రాజ్ఞా లయైరపివరైఃపరితాఢునాపి || ౨౫ ||

మాతా తతోన్మిపమణింమహానీయవిద్యా

జాతా నిసాధుపరిశీలయితుంసుశీలమ్ ।

శీతాం శువంశతిలకంసుతమత్రవిద్య

దాన్వీతా వతంసవశగంభృతమాతకాన || ౨౬ ||

విలా నమాత్రేణకిలాధ్యరుక్ష

త్కలా వడు త్తంసలలామతాంసః ।

అలా భిపాండిత్యబలాన్నవిద్యా

స్వీలా తలేకాన్వపితులాన్యరాజ్ఞః || ౨౭ ||

౧౦

౧౧

ఐక్యస్థరాజోదయే.

ప్రభో శృణుత్వప్రతిభోల్బణత్వా

చ్చుభో త్రకస్తూలనిభోధవేతి ।

సభో త్థవిదన్తలభోక్తిసారం

సభో జవత్సాధుబుభోజనిత్వమ్ ॥ ౨౫ ॥

తప నీయమివాధతాపముతైస్

దప నీయోచితసంస్కృతింసృపాతమ్ ।

నృప నీతిమిఖేగురువ్యధాద్ధా

గుప నీతంసుదృశాఽకిరీటకల్పమ్ ॥ ౨౬ ॥

X ॥ తదాకిలాయం నిజపితామహస్య కృష్ణరాజప్రభోః పంచసం
 స్కారాననుగృహీతవతః పరకాలసాన్విమినః కరకమలసంజాత పరమ
 హంసకులక్రమాగత త్రిఘంటావతారపరకాలసంయమి సార్వభౌమం
 బాల్యవీవానాయ్య పంచసంస్కారసంస్కృత శ్చైహయవదనమూర్తై
 లక్షీనారాయణస్యచ మరాఽయదుగిరి త్రిరుంగవత్తనాష్టగ్రామీ
 య కోప్పల్ మైసూర్ ప్రభృతిషు స్థలష్యతివిశాలాన్నిర్దాప్య తస్మై
 చ హయవదనపూజోపకరణాదీన్యనేకాని సమర్పయామాస ॥ — త
 థాహి ॥ కాంచనకాంచనమయీం ననరత్నఢోలాం తాదృశమేవత్రి
 శరారిం నవరత్నపీఠసహిత ప్రదక్షిణావర్తపాంచజన్యం నవరత్నపుం
 భువరిమండితచామరయుగళం తాదృశమేవ ముకురవరంహరితశిలామ
 యమకరకంఠీం తథావిధమేవాన్యంచ హరవిశేషం వజ్రశిలామయీం
 స్థాలీం తాదృశమేవోద్ధరిణీంనవరత్నమయ నాయకసమేతాననేకాన్తు
 క్తాసరాఽరాజతకాంచనపీఠ ప్రభావశినహితాననేకాఽశ్రిశీతారా
 మలక్ష్మణప్రభృతివిగ్రహాఽసౌవర్ణ్యవత్ప్రతారణమాలికాసహితకాంచన
 మండపమేతాదృశమేవరాజతమవరంచమండపం రాజతశృఖలాసహి
 తసౌవణఢోలాంచాపరాం కాతస్పరమయంచ కిమపిశతకోపాంత
 రం తాదృశమేవ కించనపాచుకాయదళం తథావిధమేవ కమపి కటా

పశ్చిమలహరీ త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౯౦

హం కనకమయానేవ కలశాన్ తాదృశాన్యేవాఘ్నపాద్యాచమనీ
యపానీయాదిపాత్రకుసుమాదిభాజనఘాపదీపాదిసాధనఘటదీపాదీనిచ
పూజౌపకరణానికాంచనపుంఖనదవరంచ చామరయుగళ మన్యానిచై
వవిధాని బహూని దేవతారాధనసాధనాని రాజతవత్రావళిపరిఘండి
తనందన మాలికాసనాథమఃపరంచ మండపం తాదృశాన్యేవ కటాహ
సింహముఖప్రకాశికాపరిస్ఫురితకలశమందీప స్తంభకదీపికాకుసుమభా
జనాఘ్నాదిపాత్రక్షీరభాజనఘటస్థాల్పద్ధరిణీవేద్యపండవివిధభాతుది
త్రితవట్టపరివేష్టితభద్రచామరాండోళికాప్రభృతీని గజతురగాదికాం
శ్చ సోపస్కరాన్వాద్యవిశేషవాదక ద్వారపాలకప్రాతిహరికాదీం
శ్చ గురువర సాత్కృత్య త్రిరంగ త్రిరామసేతుప్రభృతిదివ్యషై
త్రతీర్థయాత్రావర్యావృత్తమథాబాతంచ సమర్ప్య యాత్రాదికం తే
ననిర్వృత్య ప్రతివత్సరమష్టగ్రామదేశకోశతః పంచశత్యుత్తరత్రయో
దశసహస్రపరిమితనిష్కదాయాత్రిహయవదనాదినిర్వృత్తవాద్య
థాం ప్రద్యోతయా న్యవస్థాప్యానువత్సరం సహస్రత్రయరూప్యా
యవద్గ్రామభూమ్యాదికంచ ప్రదాయ త్రిహయాసనసేనాం నిరంత
రాయాం నిరంతరం ప్రావర్తయన్తహపురుషోయం తథా తచ్చర
ణసమాశ్రిత వేదాంతబ్రహ్మతంత్రపరకాలస్వామినేష్యనేక వస్త్రాభర
ణపాత్రాండోళికాదికమదిశత్, తత్రైవ తత్పదవద్ద పరిగృహీతవరమ
హంసభావస్య త్రిశీనివాసబ్రహ్మతంత్రపరకాలసంయమేంద్రస్య చర
ణసలినానుగ్రహేణ శ్రీభగవద్దీక్షార్థపరిమళపరిమళిత నిజాశయో వ
స్త్రాభరణాదికమనేకధాసమర్పయన్తథాశాస్త్రముగ్రరథశాంతిరచ
నావ్యాజేన మహాత్మరం తదీయా రాధసంవిరచయ్యపంచకలశాంతాం
దొళికావరం తచ్చరణయోసాస్కృత్య పంచవటీప్రముఖ దివ్యదేశ
యాత్రాకుతూహలం తస్య నిర్వృత్య మహతార్థావ్యయేన ప్రత్యా
గమనావసరేచ కాంచనకాంచనమయపంచకలశాలంకృతాండోళికా

౯౭

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

మవరాం తాదృశానేన నిఖలాస్పరిచ్ఛదాంశ్చ తస్మై సమర్పయా
మాస ॥ తథా తస్యోగ్రరథశాంత్యాదిసమయేష్యపి సవ్యతాప్తోత్తర
శతనామావశీభిః సువణకుసుమైస్తచ్చరణకమలమపూజదనేకథా
తతశ్చ స్యామినాంలెహాంభీమరథశాంతింవ్యాజీకృత్యపునరపిమహత్తదీ
యారాధనం బహుధనస్యయోననిరవతేయిత్, తథా తత్పదాబ్జసమా
శ్రితదేశికే.ద్రస్వామినోవ్యనెకాన్యాభరణాన్యవహ్మత్యోగ్రరథశాం
తించవిరచయ్య నిరుక్తగురునరచతుష్టయపాదుకాయశాన్యవలభ్య ని
జమందిరే ప్రతిదివసమతిభక్త్యా పరిపూజయన్నైషీత్ కాలమసౌ
మహాప్రభుః ॥

ప ॥ ఉదా రథావాశ్రితమేవనూనం

సదా ఖిలాశాపరిపూరకత్వమ్ ।

వదా మిసంక్రాంతమముష్యకీర్తా

నిదా నతఃకార్యగుణాభవంతి ॥ ౩౦ ॥

తతఃక్రమాత్ ॥ ప్రాణా నివప్రియతమానధపందదారా

నేనా జగవంశతిలకస్సతుపర్యణైషీత్ ।

క్షోణా వఖండసుఖమన్వభవత్సతీభి

ర్హిణా దికోమలకలాచతురాభిరాభిః ॥ ౩౧ ॥

౫ ॥ తథాహి ॥ శాలివాహనశకే చతుర్వింశత్యధికసప్తశతోత్తరస
హస్రతమే దుర్మతినత్సరే వైశాఖశుద్ధతృతీయాయాం గురువానరే శ్చే
లదుగఁగోపాలరాజతనయాం దేవాజంబాముపాయంస్త సకృష్ణరా
జసార్వభౌమః ॥ తతః పూర్ణయ్యనామామఁత్రింశదేపి ॥

ప ॥ తమా శ్రితోభూభృదమాత్మభావం

సమా స్సతుద్వాదశమానవాగ్ర్యః ।

క్షమా తలేధర్మమమానుషంత

త్సమా తనోద్రాజకుమారన్మధై ॥

పబ్బమలహరీ త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౯౩

తథాహి || నానాకూపతటాక దేవనిలయాదీనాన్నశాలాస్తథా
 మానాతీతతరాణిసీమృతిమహోద్యానానికుల్యాటపి |
 జ్ఞానా ధ్యద్విజతారతమ్యవశతస్థానానిసద్వృత్తయ
 స్తేనా కారిషతానకృత్సుమతినాధూనాయక శ్రేయసే
 కొశా శ్చాపిసహస్రశోవిరచితాధీశాలినాతేనవా
 కాశా వర్జితహూణపార్థివఃమణ్యాశాధికస్పద్యనాత్ |
 ఈశా నాన్వయభావిభూపతికర్ణేశాపనుశ్చానిజా
 దైశాన్నిస్సదృశాన్విభాతుమనసాహశాశ్వతాన్వత్సరాః || ౧౩ ||
 నయం సాధువిద్వానయంరాజలోక
 ద్వయం నిత్యతుష్టాశయంతద్విలెనె |
 నియం తృప్తజానాం ప్రియంప్యేషకుర్యా
 త్వయం పూణతాధ్యశ్శ్రియంనేహలెయః || ౧౪ ||

X || తేనచామాత్యపదవీమధితిస్తతా లాకౌపకృతయే నిజసీమృతి
 హూణవిద్యాభివర్ధనాయ పంచశతాధిక యోడశసహస్రరూప్యాణి
 ప్రతివత్సరం దాయితయావ్యవస్థాప్య హూణవిద్యాశాలాహూణశక్తి
 య పంచవచాశదుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే వత్సరే వ్యవస్థాపి
 తాః || —తతశ్చ సప్తపంచాశత్తమేతు హూణవచే న్వదేశభాషా
 భివర్ధనాయ కణాటవిద్యాశాలాశ్చ వ్యవస్థాప్య తదర్థంచ ప్రతివ
 త్సరం లక్షరూప్యాణి దాయిత్యేన వ్యవస్థాపితాని || ఆహత్యాస్త్రి
 జనపదే పంచాశదుత్తరద్విశతాధికసహస్రపరిమితా విద్యాశాలాప్ర
 త్యస్థాప్యంత || —కించ కణాటజనపదేతత్రోత్ర మహాపథాదికంని
 మాతుం మహాకుల్యాదికంచ ప్రవతయితుం సప్తసప్తలక్షపరిమి
 తాని తథా పూణయ్యసారిశీత్యధునాపి జ్ఞానుష్యమాణాం శాంచ
 సకుల్యాముత్పిపాదయిషయా సప్తదశలక్షాణి బెంగళూర్ చన్నవత్త
 సప్రభృతిదుగ్ధవగ్ధ దృఢీకృత్యకౌతవే పంచదశలక్షాణి తథాత్మరం

౯౪

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

గపత్తననికటవత్థినస్సేతువహ్య దృఢీకరణాయ వజ్రులక్షాణి తత్రత
త్ర పథికజపవిశ్వాంతినిచేశనిమిత్యయా లక్షత్రయ పరిమితాన్యన్న
శాలామతాదిపరికల్పనాయ లక్షద్వయంచ రూప్యాణివ్యయితాని మ
హాత్మనానాన్ || —కించ మైసూర్ రాజధాన్యాం మహాత్తరద్రవిణ
వ్యయేన పరితొబహువిధధర్మవ్యవస్థాపనశాలాసమేతమతిమహన్నహ
రాజభవనం పరిష్కృతమాసీత్ || —అవరంచ|| హేమావతీసరిత్కృ
తశ్రీరామదేవవారివారణం సారిణీశ్చ తదీయా దృఢీకతుం చతు
రధికపజ్జశతౌ త్రరాష్ట్రావింశతినహసాస్మానుగత లక్షద్వయసంఖ్యా సం
ఖ్యాతాని తథా మద్భూత్ మార్చహల్భీ లక్షణపుర హాలహల్భీ నన్ని
హితవారివారణార్థం లూకపావనీనీరనిరోధాయచేకస వ్రతశ్చ త్రరద్విశ
తాధికపష్టినహసాస్మానుగతలక్షసంఖ్యాపరిమితాని తథాప్రాకతటా
కాదిదృఢీకరణాయ ద్విసప్తతిలక్షాణి నూతనతయా తత్రతత్ర సారిణీ
వ్రనర్తనాయ షట్త్రింశల్లక్షపరిమితానిరూప్యాణిదవ్యయితాన్యానాన్ ||
తతాహూణశకీయవజ్రున వ్రత్యధికన వ్రతతౌ త్రరసహస్రతమేహయనె
హరిహరనకలేశ్వర బేంకిపురశివమోగైసమాఖ్యవ త్రనానాంపరిసరేతు
జ్గభద్రాహేమావతీతుంగాభద్రాణాం సరితాం సేతనానిమితాన్త్రి
పంచాశదధిక ద్విశతౌ త్రర వజ్రుచత్వారింశత్సహసాస్మానుగత సప్తలక్ష
రూప్యవ్యయేన || —అథచ బేంగళూర్ మైసూర్ నగరనివాసినాం
పానీయసౌలభ్యపరికల్పనాయ దశలక్షరూప్యాణివ్యయితాని || —

||ఏవం ధీనదివః ప్రజాప్రభుహితం తావచ్చ కా రాదరా

ద్వైవ బ్రాహ్మణ్యపుత్తిక్ష్ప్తియపితాం భూవల్లభశ్రీయసే |

యావ త్క్లుప్తవిభోరమాత్యనహకృత్యావశ్యకత్వాశయః

ప్రావణ్యంచనిజోక్తిః సుస్వయమథోవాప్యవర్తయన్న్యైతాం

గ||తతశ్చహూణశకవీకాదశాధికాష్టశతౌ త్రరసహస్రతమేవత్సరే ||

ప || రాజ్యంసోధనహంత్స్వయంశుదిగణంయాశ్చయథావాఘ్నరే

ప్రావణ్యం సావదుసమర్పయత్ప్రేమనయత్పూజ్యంతధాన్యంచతం

పశ్చాదులహరి త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా.

౯౫

ప్రాజ్యంగ్రామశతందదత్స ఏవదభాగ్యాంతురాయాతిగం

భోజ్యంవాపిక రాజదాయరహితంయోజ్యంకులానుక్రమం ॥

X ॥ అయఃకిల స్వకులన్యదే ర్విరచితాని దేవాలయ మథాన్నశా

లా గొపురమంటపాదికాని దేవదాయబ్రహ్మదాయ వాపీకూపతటా

కారామవారివారణసారిణీ సేతుప్రభృతీనినిఖిలధర్మ కార్యాణ్యనార్యధు

ర్వేణ యవనావశదేన టీపునా ప్రణాశితాని పరిదింత్యపునఃపి లెహం

త్రిగుణతయాభివధానంవిధాయ ముధావశీభిష్త్రిగుణకృష్ణ రాజతిలక

ఇతి వ్రదత్తం విరుదమధిజగామన్యరదయచ్చ నవనవానిధర్మకార్యా

ణి భార్యాసహితస్సమహానుభావః ॥ తథాహి ॥ — శాలివాహనశకీ

యస ప్రవింశత్యుత్తరస ప్రశతాధికసహస్రతమే రక్తాక్షిహాయనె ఫాల్గు

నశుద్ధస ప్రమాస్యం మహాబలాచలమధిరుహ్య సపరివారశ్చాముండికాద

ర్శనపూర్వకంతన్నికటవత్సత్తనహల్లీసమాఖ్యపల్లీమధిససంతంజ్వా

లాముఖిమపి శక్తింనమస్కృత్య తదాదివదేపదే తయోరహోత్తర త్రి

శతనామభిస్సువణముద్యార్యనాదికం ప్రార్థనానుసారేణ విరచ

య్యానేకరుండమాలామండితం రాజతమండపం సౌవహారాజతపూ

జోపకరణాన్యనర్హాణి నవరత్ననాయకసహిత హారాద్యాభరణజాలా

న్యమూల్యదివ్యవస్త్రాదీనిచ ప్రాదాత్ ॥ —కించ ॥ శాలివాహనశ

కీయాష్టావింశత్యుత్తరస ప్రశతాధికసహస్రతమే కోధనవత్సరే ఫాల్గు

నశుద్ధతృతీయాయాం త్రింకంఠేష్వరదిదృక్షయా గజవరమధిరుహ్య స

పరివారే గరళపురీంప్రతిప్రస్థితే కృష్ణరాజసార్వభౌమే సతుకరివరో

గరలపురస్థ రాజమండిరపురఃప్రదేశేఽవరోహణావనరే మదోత్కట

స్సఫీట్కృతిస్తేన్విరంపతాయిష్ట ॥ —తతః పూణ్యవృథృతిమని

ఖలవేన్వతీవ శౌకసాగరనిమగ్నేష్వితి కర్తవ్యతామూఢేమ సరాజశి

ఖామణిః పట్టాభిషేకదినమారభ్యాద్యయావదకృత దేవసేవతాప్ర

యుక్తమామకాగోఫలమిదమితి హృదినిశ్చిత్త్యకృతప్రార్థన స్తదనుపద

౯౬

ఐక్యస్థ రాజోదయే

మొన తడనుగ్రహాణ వునర్విమదే తస్మిన్తస్పది మదానశ్చే రాజభవ
 నదావరం స్వయముపేయసి ఝడితి తతోఽవమహ్య నిజాభిమతవ
 రిపూరణన ఐకంశేష్వరదర్శనంవిధాయ తస్మే ప్రదిష్ఠితార్థ సమ
 ర్పణపూర్వకం దేవాలయమతివిశాలం పరితః పరికల్ప్య మత్రిము
 ఖేన పంచవింశతిలీలామూ రిప్రభృతీన్ప్రతిష్ఠాప్య గోపురకలశాదిశుచ
 సంతుష్టస్త్వపురమయాసీత్ ॥ —తదేతదేవ మధునాపి గాయంతిత
 చ్చురితం పౌరజనాస్సంగ్రహతః ॥

తథాహి॥ప॥ సాకంమంత్రిపురోగమైస్సహియయావేకంఽభిష్ఠి
 శ్చీ క్రకంశేష్వరదర్శనాయసమదోద్యోగంనహం స్తత్పురే ।
 ఆకింప్యాధశిరోద్రవన్నిఖలహృచ్చోకఽన్యథాతాప్రిధయ
 దుభిక్ష్వరప్రనిభోనృపోఽవనకృతేమాకస్థమూలప్రియం ॥
 ద్రాగఽత్యతతోస్థపాలభవనాతాప్రిగానతఃపూర్వన
 న్నాగాధీష్వరపషనిగ్ధతమదోవేగాన్నృపోఽవాతరత్ ।
 సాగాస్తావదుపేక్షయాకృతనతిర్యాగారిరుత్పంచయే
 రాగాత్సంశృతమేషదేయమథహృద్యోగాపహస్తేదచా

౫ ॥ తతశ్శాలివాహనశకీయైశ్చోనత్రిశదుత్తరసప్తతాధిశహస్ర
 తమేక్షయవత్సరే వైశాఖశుద్ధపంచమ్యాం బుధవాసరే బాగళ్యే దే
 శే రాజతనుజాం లక్ష్మీవిలాసీయ దేవాజంబాం సన్యవనరఃపర్యణైషీత్ ॥
 తతశ్శాలివాహనశకే ద్వాత్రింశదుత్తరసప్తతాధిశహస్రతమే శుక్ల
 వత్సరే వైశాఖశుద్ధసప్తమ్యాం గోపురప్రతిష్ఠాదిపూర్వకం మైసూర్
 నగరే మహంతం దేవాలయంప్రకల్ప్య తత్ప్రపురా టీపునా వినాశి
 తాలయతియా ఐరుంగనాథమందిరవీన కస్తింశ్చిన్తండవవరే ప్రతిష్ఠా
 పితం నిజపూర్వపురుషైశ్చీముష్టాన్తహతాప్రయాసేనసమధిగతంస్వ
 యంవ్యక్తం శ్వేతనరాహమూర్తిం భగవంతం మూలబెరంసీలమేఘ
 శ్యామలాఖ్యంచోత్సవబెరం తంజానగరాచానీతచరణైః ఐరుంగవత్తనా

౧౩

పశ్చిమలహరి త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా

౧౭

చానాయ్య సోపచారమహోత్సవం తత్రైవ శుక్లవత్సరే భ్యేష్టబహుల
 దశమ్యాం ప్రతిష్ఠాపయామానః ॥ — తతశ్చాలివాహనశతే నవత్రిం
 శదుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే భావవషేః వైశాఖశుద్ధ తృతీయా
 యాం శ్రీలగుగ్గోపాలరాజతనుజాయపీయసీం రమావిలాసీయ చ
 ల్వాజంబాముదవహత్ ॥ — తదను తస్యాస్తు గర్భశక్తి ముక్తాఫలా
 యితా కాదనకన్యకా నృపతిభవన నవరత్నదీపతామధిరుహ్య కతిచ
 సమాసానాసాదితవత్సవరావతీమ్ ॥ — తతశ్చత్వారింశదుత్తరసప్తశ
 తాధికసహస్రతమ ఈశ్వరవత్సర ఆషాఢబహులషష్ఠ్యాం భాగవవా
 సరే సార్వభౌమస్సపరివారశ్చైవ యదుగిరిశిఖరమలంచకార దేవదేవ
 చరణకమలసింహవిషయాసయాదవకులావతంసః ॥ —

ప ॥ యదు గిరిముపేత్యసా

జ్ఞుడు గిరిహృదయేనదాపిసత్రింకమ్ ।

నదు పనిషదాంరహస్యం

తదు పరిసాక్షాచ్ఛకారమోక్షార్థే ॥ ౪౦ ॥

నారా యణస్యనిలయం

వారా శిఖువాపికఃతకసరిణి ।

నంప త్కుమారనూతే

స్తంప రిపుష్టన్నదాత్తదాఘాషాః ॥ ౪౧ ॥

తథాహి ॥ మాయూ రిపుచ్ఛసచ్ఛవి

కాయూ రంవివిధరత్నయత్నకృతమ్ ।

మంజీ రమపిచతాద్య

క్లుంజీకృతసుకృతలభ్యరత్నాధ్యమ్ ॥ ౪౨ ॥

పశ్చ సరమాక్రికస్రజ

మశ్చ నయోగ్యాంవిరంచఘవనేపి ।

కటి నూత్రమరుణరత్నై

ఘట తంతత్సుటితదాడిమాకారైః ॥ ౪౩ ॥

[५]

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

కుండ లమపినిజరోచి

ర్కుండ లనిధూతతిమిరరత్న మయమ్ ।

కణా యగెపిహరిద్రా

వణా సువణాఢ్యకణికాయగళమ్ ॥ ౪౪ ॥

క్షైవెయకంచయేనహి

నేవ హనమంనమస్తభువనేపి ।

నానా భరణమధైవం

భానా నిఖిలంవిభాసయద్భువనమ్ ॥ ౪౫ ॥

భూషా విశేషమేనం

భాషా పతినాపివణానాశక్యమ్ ।

తాషా త్పృదాయధీమాం

స్తేషాం శ్రీభూమికాదియక్తానామ్ ॥ ౪౬ ॥

పాత్రాణిపూజనాథం

భూత్రాతాభక్తివైభవాదదిశత్ ।

సూత్రాత్తనాత్రచేష

స్తూత్రాణ్యధునాపదర్శయేతాని ॥ ౪౭ ॥

దిన కరమండలతుల్యం

కన కమయంకుసుమభాజనంకిమపి ।

కాశ్చ నమయాంనఘంటాం

కాశ్చ నపాద్యాదితీర్థసామగ్గీమ్ ॥ ౪౮ ॥

అప రాణిధూపదీపా

ద్యుప చారాధానితాదృశాన్యేవ ।

దీప స్తోభముదారం

శ్రీవ తిశుభమూర్తిసమ్మితాన్నత్యమ్ ॥ ౪౯ ॥

వజ్రమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా
 జాంబూ నదవరిక్ష్మాం
 తాంబూ లవ్యభృతిపెటికాంకాంబిల్ ।
 సౌన ణమకురమభితౌ
 యావ తసౌందర్యసాక్షిభూతంతమ్ ॥ ౫౦ ॥
 హట కపతద్గ్రహద్యం
 ఘాట కముఖదివ్యవాహనాన్యపిచ ।
 తాట స్థళాలినోవ్యసు
 పాట చ్చరవైభవానినిధ్యాతుః ॥ ౫౧ ॥
 కటా హయగ్ధంకనకస్యతిదన్వ
 ధటా నభిజ్ఞానిజగౌరవేణ ।
 ఛటాం చసౌవణపతిచ్ఛదానాం.
 ఘటాం శ్చతీర్థాహరణయ్యైమామా ॥ ౫౨ ॥
 ఏతా నిచాన్యానిచ రాజతాని
 శీతాం శుబింబప్రతిమానికాంత్యా ।
 స్థితా నిపాత్యాణిదదాన్యపాలా
 జాతా దరోయం వివిధాని శశ్వత్ ॥ ౫౩ ॥
 ఆత వహరణయగళం.
 శీత ద్యుతిరుచిరచామరదన్వన్ ॥
 స్నవ నకలశాదిమైమం.
 హ్యుప నతభాగ్యామ్బురాశిమాన్వ్యతరత్ ॥ ౫౪ ॥
 సత్యం యాదవభూధరెన్ద్రవదయోరత్యన్తభక్త్యాప్రభుః
 కృత్యంకించిదకుర్వతామపిహ రెఃప్రత్యంతభూవాసతః ।
 నిత్యంబాలజరద్యువానధిసుధీర్ఘ్యత్యంశమాకల్పయత్
 స్తుత్యంతండులమాలయాద్భగవతోవృత్త్యంతరంచాత్తమం ॥

శం

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

ఆపాధాకిలయాస్యవర్తయదసౌభూషావిశేషార్పణా
త్రామామత్సవమచురార్పణముఖంశేషాదివాసాన్నితమ్ ।
కేషాంచిన్నహతాంగురొరపితదాప్తామాయశేవాధీనాం
దోషాపెతవదాధావాసనియమంమోషాద్యనర్హంస్యధాత్ ॥

కించ ॥ శ్రీనారాయణకంఠకేసరిముఖస్థానాదికృతాద్వధం
నానాపూజనభాజనాభరణసచ్చీనాంశుకాద్యైస్సమం ।
మానాశక్యచిరత్నరత్నతరళశీర్షినాథవక్షస్థరీ
భానార్హస్తపసేయసూత్రసహితస్తేనార్పితశ్శీర్షివతా ॥ ౫౬ ॥
చండరిపుడండకృద్వసు
ఖండమణీఖచితగండభేరుండమ్ ॥
మండసమఖండవృక్షీ
మండలభృదదాత్సవుండరికదృశే ॥ ౫౭ ॥

వెధ శ్శేఖరవాసితస్యపదయోర్నాథస్యకల్యాణికా
రోధ స్సేషమహాత్మవాయకమపివ్యాధత్తనన్దండవమ్ ।
సౌధం స్వస్యతథాకరొద్యదుగిరొబోధవృకమాద్ధరై
కోగధ ధ్వస్తహిరణ్యకస్యముకుటంసాధర్మ్యశూన్యంభువి ॥ ౫౮ ॥

X ॥ తతః శాలివాహనశక ఏకచత్వారింశదుత్తరనవ్తశతాధికస
హస్రతమే బహుధాస్యవత్సర ఆపాధబహుళపశ్చిమ్యాం త్రేత్రయా
త్రాదికీషయా ప్రస్థితః కృష్ణరాజసార్వభౌమశ్శివగంగాఖ్యత్రేతే
గంగాధరేష్వరదద్ధనంవిధాయ ప్రదాయచ దేవాయానేకవస్త్రాభరణ
పాత్రాదికం తత్రోత్సగిరివరాధిప్త్య కొపాంతతలే లంబమానాయామం
బరాంతః కస్యాంచిద్భృగుస్తభశిలాయాం పక్షిభిరపి దుప్రేక్షత
మాయామతిచాతుర్యేణ ప్రాప్తీబద్ధనిపతితాః కాశ్చిద్వంటాః పంచ
రాజీస్తత్రైవ యథాపురంనిబబంధ ॥—తతశ్శాలివాహనశకే ద్విప
చత్వారింశదుత్తరనవ్తశతాధికసహస్రతమే ప్రమాధవత్సరే చైత్రశు

పశ్చిమలహరీ త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా.

౧౦౧

ద్వాప్తమ్యం పునరపి గరళపురిః ప్రాప్య త్రికంఠేశ్వరదర్శనపూర్వకం గర్భగృహంతరవస్థితం తాండవేశ్వరం గోపురద్వారనికలు నిజనిమిత్తాలయవరే ప్రకాశతయా ప్రతిష్ఠాప్య త్రికంఠేశ్వరస్య మూలబింబస్య విధూతి రేఖాత్రయమండితం నాగాభరణసాధక సౌవర్ణ్యం రాజతమచ లింగావరణముత్సవబేరాలయద్వారేద కాతేశ్వర కదలికాస్తంభయుగళికా కాంచనమయరసాలదళాలంకృతం రాజతమండపం సౌవర్ణ్యరాజతపీఠప్రభావశ్చైవ విరచయ్యానఘరత్నమండితం త్రికంఠేశ్వరమానినామకం కిమపికిరీటంచ సమర్ప్య ప్రత్యవయనం నవరత్నమయాని కాంచనమయానిచానఘాణ్యాభరణాని తాదృశాన్యేన పూజాపకరణాని వివిధాని ప్రదాయ తత్రత్య నారాయణతాండవేశ్వర సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరాదీనామప్యేవమేవ సౌవర్ణ్యస్యన్యానిచ సర్వాణ్యాభరణాని సమర్పితవాన్ ॥ —తథా కపిలాకాండినీనద్యోరనుతటు కాశీశిలామయ సౌపాన మండపపవనాదికమీశ్వరోత్సవాద్యథామచీకరత్ ॥ —తతస్తస్మిన్నేనవత్సరే శ్యావణశుద్ధవశ్చూర్మాసంభానువాసరే చతుస్సప్తతివృత్తిసహితాంత్యోపన్మూరాంతావతో గృహా త్రిమతబ్రాహ్మణ్యస్సామంకారంప్రదాయ తస్యచాగ్రహారస్య కృష్ణరాజపురమితి నామవర్తకల్పయత్ ॥ —సచ గరళపురిసమీపే కపిలాతీరే ప్రతిష్ఠాపితస్తత్రచ ప్రతిస్థుత్తిషక్తింశ్చిష్టయాప్యోఽపి ప్రతినష్టమాయాంతరదర్శనంచైకోనవింశతింగామాన్ సహింశ్యో ఒకదానపూర్వకం సదానశాసనమయచ్ఛత్ ॥ —తతశ్చాగ్రహారికస్మానాదిసౌకర్యాయ కపిలాయాస్సోపానవరంపరాంచాచీకరత్ ॥ తతశ్చ తస్మిన్నగ్రహారతీవచారబాధాంపరామృత్యనిజరాజధాన్యామేవ దుగ్ధతాన్తేర్మతదిశి తానర్థహసపి తానగ్రహరాన్నిర్దాప్య తేభ్యఃప్రదాత్ ॥ —తదీయాశ్చవృత్తయః కళలెనమాఖ్యాగ్రహారనికటవతింగామీణాః పరిదృశ్యంతే ॥ —తతస్తస్మిన్నేనవత్సరే కార్తి

౧౦౨

ఊక్తస్థరాజాదయే

కశుద్ధపశ్చిమ్యం మహాబలాచరే చాముండికాయా అష్టదిగ్బంధనంద్య
 ఢీకృత్యాత్సవబెరాచికంచ ప్రతిష్ఠాప్య కశ్చనరథమపి నూతనతయా
 నిర్తాయ తస్మింశ్చధరాధరే కమవ్యగ్రహారాచప్రతిష్ఠాప్య రథోత్సవా
 దికం ప్రానతాయత్సః ॥ — చాముండికాయా రాజతసౌవణా సిం
 హవాహనై రాజతపీఠప్రభావశ్చై కాశ్చనాష్టోత్తరత్రిశతనామానభి
 పరిమండితసౌవణానక్షత్రమాలాంచ సమర్పయామాన ॥ — తతశ్చ
 లివాహనశకే త్రిచత్వారింశదుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే విక్రమ
 హాయనే పౌషశుద్ధపష్ట్యం శ్రైత్యయాత్రాచిక్షేప్య వృష్ణాయ ప్ర
 థమతస్సుబ్రహ్మణ్యశ్రేత్యే దేవదర్శనపూర్వకం సౌవణోత్సవచేరం
 నూతనతయా ప్రతిష్ఠాప్య తస్యచ రథాద్యుత్సవశాతవే నిరవధికదేవ
 దాయాపరికల్ప్య తంచ మంజరాబాద్దేశకోశాద్దేయతయా వ్యవ
 స్థాప్య ప్రతివత్సరం మాగేశిష్టమహోత్సవేద్వాదశసహస్రబ్రాహ్మ
 ణభోజనపర్యాప్తమభంచ ప్రదాతుమాదిశత్ ॥ — తతశ్చ పౌషశు
 ద్ధత్రయోదశ్యాం తతఃప్రస్థాయ నెత్త్రావతీష్ణునీసమాగమవంతం సరి
 త్పుతిమవగామ్య తతఃచ నస్తరాత్రిముషితావృమావాస్యాయాం రజః
 తపీతపురంప్రప్య తత్రత్యం ఊక్తస్థదివ్యమూర్తిం ప్రణమ్య భగ
 వంతమనైకరత్నచిత్రితముక్తానరకిరీటసౌవణాకవచాది దివ్యాభరణాది
 కం సూతాపకరణాని సౌవణాభాజనాదీనిచ సమర్ప్య నిత్యోత్సవాది
 పర్యాప్తం దేవదాయం నగరదేశకొశగృహాద్దాతవ్యతయావ్యవస్థాప్య
 తతః ప్రస్థాయ మధ్యేమాగమనేకాం స్తత్రతత్ర దేవదాయ బ్రహ్మ
 దాయాదికాః పరికల్ప్య ఫాల్గునబహుళప్రథమాయాం నిజరాజభా
 నీమలశ్చకార ॥ — తతశ్చలివాహనశకే చతుశ్చత్వారింశదధికసప్త
 శతాత్తరసహస్రతమే విమవత్సరే కార్తికశుద్ధదివ్యతీయాయాం స్థిర
 వానరే లక్ష్మీనిలాసదేవాంబాచల్వాంభాలింగాంబానామాంకితాప్ర
 త్యేకం షట్త్రింశన్నిష్కాయతిమచ్చతుష్టప్తివృత్తినహితా తావద్ధృ

పశ్చిమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౧౦౩

హపరిమితానగ్రహారాణా త్రినష్టగ్రామనన్నిహిత చందుగాలుకావే
ర్యా దక్షిణతీర నిర్తాప్య సోపన్కరం సాలజాలరంచ బ్రాహ్మ
ణభ్యోదిశత్ || — తత్ర లక్ష్మీవిలాసదేవాంబాగ్రహారీయ్యాద్వాపిం
శతిర్వృత్తయస్తు యేడితారసన్నిహితకుండకూర్ ప్రభృతిశ్చగ్రామ
రూపాః || రమావిలాస చల్వామ్బుగ్రహారీయాస్తేవకవింశతివృత్తయో
బూకనగేరె నన్నిహితబేబిప్రభృతిగ్రామత్రయరూపా లింగామ్బుగ్ర
హారీయాః పునస్తేవకవింశతివృత్తయోఽత్తికుప్పెనికటస్థ మద్దుర్వ
భృతిగ్రామచతుష్టయరూపాః || తత్రచ శ్రీమదహాబిలసంహసాన్వ
మినవీకావృత్తిః || ఆహత్యచేవం చతుష్టవృత్తయోవ్యవస్థాపితాః || త
తాన్యపేతేమ కతివయమాసేమ తస్మిన్నేవవత్సరే మాఖశుద్ధషష్ఠ్యాం
సోమవాసరే తురవేకరే వీరాజరాజసుతాం సీతావిలాసీయ దేవాజ
మ్బం వర్యణైః త్రిష్టరాజసార్వభౌమః || తతశ్చానివాహనశకష
టృతాన్వరింశదధికస వ్రతతా త్రరసహస్రతమే స్వభానువత్సరే వైశాఖ
శుద్ధషష్ఠ్యాం పశ్చిమతా త్రరాష్టాదశసహస్రాణి రూప్యాణి తులా
దానతయా ప్రాయచ్చద్విజవరభ్యశ్చ కృష్ణరాజతిలకః || — తత
స్తస్మిన్నేవవత్సరే ఫాల్గునబహుళచతుర్థ్యాం భృగువాసరే ముల్ల
హళీ నంజరాజతనూభవాం నవాసరోధీయలక్ష్మ్యమ్బుముదవహత్స
పాదివళిహామణిః ||

ప || దారానేవమసారసాదుదవహద్వారాశిపుత్రీనిభాణా

శూరాగ్రేనరకృష్ణరాజతిలకం వీరాన్నిజిత్యాళలాణా |

పారావారమిషేణస ప్రపరిభాధారావృతాంచావనిం

ధీరాత్మాహుయదదీధరన్తురరిపుర్వారాహమూర్తిర్వధా || ౬౦ ||

X || తతస్సప్తదత్వాన్వరింశత్తమే తారణవత్సరే మాఖశుద్ధషష్ఠ్యాం
మాస్యాం గురువాసరే నవత్తిమాత్రా నంజమామ్బుభిధయా తులా
దానపూర్వకం ప్రత్యేకం త్రింశన్నిష్కాయ తిమతీభిరకత్రింశద్వ

౧౦౪

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

త్తిభిస్సహ తావత్కృహః షడ్భట్టవృత్తిశ్చ ప్రాదాపయద్బ్రహ్మ
 ణభ్యః ॥ తాశ్చవృత్తయో యేడతారసమీపనర్తి హర్షేయూర్కాశే
 నహర్షీ హాసూరు అరకరే సమాభ్యిగ్రామచతుష్టయరూపాః తస్మిం
 శ్చాగ్రహార కఞ్చనదేవాలయంపరికల్ప్య తత్రచ గౌపాలకృష్ణం పృ
 తిష్ఠాప్య తదా బ్రాహ్మణభ్యః షడ్భట్టవృత్తిశ్చ తత్తదభిమతగామేమ
 ప్రాదాత్ ॥ తతః అష్టాచత్వారింశత్తమే పాథివవత్సరే వైశాఖబ
 హుశషష్ఠ్యాం భానువాసరే లక్ష్మీవిలాస దేవామ్బుదివితీర్ణనిరుక్తాగ్ర
 హారవాసినాం తత్ర మహదనారోగ్యంపరామృత్య నిజరాజధాన్య
 మేవ దుగ్ధతః పశ్చిమదిశి తదైవాగ్రహారత్రయంనిర్ణాయ తేభ్యః ప్రా
 యచ్ఛల్ ॥ తేషాం రాజభవనాభ్యాగమసౌకర్యాయ దుగ్ధస్య ప
 శ్చిమదిశి కింఞ్చనమహాద్వారంనిర్ణాయ తదగ్రహారస్థజనార్థమేవ త
 త్ర కామపి పణ్యపీఠికాఞ్చ పృతిష్ఠాప్య పృతిభాగవవాసరంత్ర
 విశేషతః క్రయవిక్రయవ్యవహారాన్నియతతయా ప్రావర్తయత్ ॥ త
 త్రైవ సంజండేశ్వరాలయంచ సదేవదాయవ్యవస్థాకంవినిర్తమేతత
 శ్చాపరికుతారనామ్నః కస్యచిద్ద్రామస్యనిజతాతపాదజన్తభూమితయా
 చామరాజనగరమితి తదీయనామ్నంకసంవిరచయ్య తాతకీర్తిప్రచ
 యగమనాయ తత్రాన్నశాలాం దేవాలయాదీంశ్చ నిర్ణాయాగ్రహార
 పణ్యపీఠికాదికం బహుశఃపరికల్ప్య నిజరాజధాన్యామివ రాజభవన
 మతివిశాలతయా వాపీకూపోపవనాదిపరిమండితముత్పాద్య తత్రచ స
 గరే మతత్రయద్విజవరాసనేకాః పృతిష్ఠాప్య తేషాం బహువిధవృ
 త్తిదానప్రభృతిభిజ్ఞేవికాం ప్రకల్పయామాస తదథంచ పృతినత్స
 రంషష్ఠిసహస్రరూప్యా యతినిదానభూతాననేకాననుపమాన్యామా
 న్నాప్రియచ్ఛల్ ॥ అథచైకోనవశ్చాశ త్రమే వ్యయవత్సరే తత్రైవ రాజ
 భవనాదీశానదిశి మహంతం కంచిదాలయం సగోపురంనిర్ణాప్య తత్ర
 తాతపాదతప్తస్త్రినామభిరక్షితానీశ్వరవిమ్బాని నిజజననీనామౌజ్జ్వ

౧౪

చతుర్థః పూర్వ త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా

౧౦౫

తామమ్మికాంచ పృతిష్ఠాప్యత్సవాదివర్యాప్తదాయవ్యవస్థాపనపూర్వకం చద్రశేఖరప్రభృతి దేవాలయానితరాంశ్చానేకాన్పరికల్ప్య తత్తదస్తస్సోపనిషత్పాత్రపరిచ్ఛదాదిసహితాననైకా దేవాస్పృతిష్ఠాపయామాన ససాచ్ఛభామః ॥ తథా తస్యేవనగరస్య దక్షిణతః పృథక్తయా నారామణమద్విరంచ కింఞ్చిన్నిర్ధావ్య తత్ప్రావ్యపరిమితాని సౌవణికభాజనాది పూజాపకరణాని సమర్పయామాస ॥ —ఏవం నిజరాజధాన్యామపితృనయనేశ్వరంతిపురసుద్ధరీస మేతం టివువినాశితాలయపరికల్పనపూర్వకం యథాపురం పృతిష్ఠావ్య పూజాత్సవాదివర్యాప్తం వాషిక దాయమవ్యకల్పయత్ ॥ —తతశ్చేష్ఠానపంచాశత్తమేవ్యయవత్సరే జ్యేష్ఠశుద్ధపౌర్ణమాస్యాం నిజసపత్నిమాత్రా దేవీరమ్మయా ప్రత్యేకం షట్త్రింశన్నిష్కాయ తిమత్పంచవింశతి వృత్తినహితంతావద్గృహపరిమండితమగ్రహారం బ్రాహ్మణైభ్యః ప్రాదాపయత్సావస్కరమ్ ॥ —తత్ప్రాపిషణ్ణిష్కాయతిమద్భట్టవృత్తయస్తతః పృథక్ప్రాచావ్యంతకాశ్చన ॥ —సచాగ్రహారో నిజరాజధాన్యాం దుగ్ధతోదక్షిణతోవిశ్వావసువత్సరే జ్యేష్ఠబహుళస్తమాసం పృతిష్ఠాపితః ॥ —తద్వృత్తయస్తుమళవల్లీసన్నిహితకోండాపురప్రభృతి గ్రామపట్నరూపాః ॥ తతస్తస్మిన్నైవవత్సర ఆషాఢశుక్లదశమ్యాం భాగ్దశవాసరే కర్కటకసుక్రమణావసరే నిజసపత్నిమాత్రా జ్యాయస్యా దేవాజంబయా తులాదానపూర్వకం ప్రత్యేకం షట్త్రింశన్నిష్కాయతిమత్పంచవృత్తినహితాంస్తావద్గృహపరిమండితానగ్రహారాంస్తత్తన్తద్విజవరాదిభ్యః ప్రాదాపయత్ ॥ తాశ్చవృత్తయో హోలేనరశిపురనికటవతీ యాచనహల్లీప్రభృతిత్రయోదశగ్రామరూపాః ॥ తతశ్చ పంచాశత్తమే నవ్విజిద్వత్సర ఆషాఢశుక్లదశమ్యాం స్థిరవాసరే కర్కటకసుక్రమణావసరే నిజసపత్నిమాత్రా లక్ష్మ్యంబయా తులాదానపురస్సరం ప్రత్యేకం త్రింశన్నిష్కాయతిమత్పంచవృత్తినహితాంస్తావద్గృహోపహోభితానగ్ర

౧౦౬

ఔకృష్ణరాజోదయే

హారా సోపన్నరం ప్రాయచ్చతో బ్రాహ్మణభ్యః ॥ తాశ్చ వృత్త
యః కృష్ణరాజకష్టేనికటవతిః హాసకోటేప్రభృతి చతుర్దశగా
మరూపాః ॥ తాంశ్చాగ్రహారా యేడతారెగ్రామే ద్విపంచాశత్త
మే విరోధినత్సరే శృంగబహుళప్రభమాయాంప్రతిష్ఠాపయామాస ॥
తతాపి వణ్ణిష్కాయతిమద్భట్టవృత్తిః ప్రాయచ్చద్బ్రాహ్మణభ్య
స్తత్తదభిమతగ్రామేషు ॥ తతస్తస్మిన్నేన పంచాశత్తమే సర్వజ
దప్తసరే ఘల్లునబహుళత్వతీయాయాం మహాబలాదలే చాముండికాని
లయస్య గోపురవరంపరికల్ప్య తత్రత్యం దేవీతటాకంచ శిఖిలం దృ
ఢీచకార మహతాధనవ్యయేన ॥

ప ॥ అవ్యా సుజనతాంభవాదిహచిరాద్భువ్యాశ్రితామిత్యమూం
సవ్యా సజ్యధియంతుతత్రయయతిత్సవ్యాజమానాయయన్ ॥
దివ్యా న్యాభరణానిభాజనతీర్థ్రవ్యాణిచాన్యాన్యదా

న్నవ్యా స్త్రామవరాంశ్చ సాధుభగవద్భవ్యాంఘ్రిపూజాకృతే ॥

గ ॥ తథాపి తతశ్చైకపంచాశత్తమే సర్వధారినత్సరే నిజరాజ
ధానీమలకృతవతి శృంగేరీ నృసింహభారతీసామిని తమత్వాదరేణవ
రిపూజ్య తస్మై కించిదమూల్యం ననరత్నకిరీటమనేకాన్యాభరణానిబ
హుంశ్చాగ్రామాస్ప్రదాయ చంద్రమాళేశ్వరస్య రత్నమయనాగాభర
ణసహితలింగావరణప్రభృతినేకాశ్చ భూషాన్సమర్ప్య నిజమాత్మకళ
త్రప్రభృతిభిరపి పృథక్పృథగ్భిక్షా పాదపూజాదికంచితచయ్య రత్నా
భరణాద్యవహారాదికంచ సమర్పయామాస ॥ —తతఏకపంచాశత్త
మే తస్మిన్నేనసర్వధారినత్సరే ఊరంగవత్తనాదిషు టీవునినాశితా
ఊరంగనాథలక్ష్మీనృసింహనిలయాదీన్ కరిఘట్టధరణిధరశిరస్థిత ఊని
వాసదేవాలయంచ పూర్వతాప్యతిరుచిరంనిర్ణాయ తత్తద్వైవతాస్తత్ర
తత్ర ప్రతిష్ఠాపయామాస ॥ —తథా తస్మిన్నేనవత్సరే ఘల్లునబహు
ళదశమ్యాం ధ్విరవాసరే నిజరాజధాన్యాం స్వభవనతోదక్షిణతః కంచి

వశ్యమలహరీ త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౧౦౭

దైవాలయంపరికల్ప తత్త్రి కాంచీపురాల్ పురాగత్య త్రికదంబీగా
 మే కృతనివాసాం మహాదేవీమహానాయక తయాసహ త్రికృష్ణమూ
 త్రికలప్రతిష్ఠాపయ చనుభా పూజోపకరణభూషణాడికం నమగ్నస్య ని
 త్యోత్సవాదివర్యాప్తతమం దేవదాయాదికిలద వర్ణకల్పయత్ ॥ త
 త్వా ద్విసంచాశత్రమే విరోధినత్సరే మాఖశుక్లవజ్రమ్యాం సముపే
 యమాన్యం సాక్షాన్నిజజనన్యాససప్తీమాత్రాశ్చ సద్గతిప్రాప్తిహే
 తవే పురైవ పంచాశత్రమే సర్వజిద్యత్సర ఆషాఢబహుళషష్ఠ్యాం స్థి
 రవాసరే కర్కటకసంక్రమణావసరే సాడకదానపూర్వకం ప్రజత్తా
 నాం ప్రత్యేకం షట్త్రింశన్నిష్కాయతిమద్విసప్తతి సంఖ్యాకన్యత్రీ
 నాం సంబంధినస్తావతోగృహాన్ నిజరాజధాన్యాం దుర్గాత్ నైర్భ
 తదితి నిర్తాప్య కేంపనంజమామ్బు, కేంపదేవామ్బు, చల్వామ్బునా
 మధేమాంతితాన్ తీనగ్రహారాన్ ప్రతిష్ఠాపయామాస ॥ —తత్త్రవ
 కేంపనంజమామ్బుగ్రహారన్యత్రయః చన్నపత్తనసమిషన్థ కూడలూర్
 ప్రభృతి గ్రామద్వయస్థాః కేంపదేవామ్బుగ్రహారీయాస్తు మద్భూర్
 సన్నిహిత కేస్తూర్ ప్రభృతిగ్రామచతుష్టయరూపాః చల్వామ్బుగ్రహ
 రీయాః పునఃపంచాయాభ్యణవతికసలేకరేకరప్రభృతిగ్రామరూపాః
 తతస్త్రిపంచాశత్రమే వికృతినత్సరే భాద్రపద పౌణమాస్యాం
 చంద్రోపరాగే ప్రత్యేకం షట్త్రింశన్నిష్కాయతిమదేకవింశతిన్యత్తి
 సహితాస్తావద్గ్రహా ద్వాహ్లాభ్యః ప్రాదాయిషతకృష్ణరాజసార్వభౌ
 మేన ॥ —సవాగ్రహారో గౌరామ్బుగ్రహారాభిఖ్యయా పరిమండి
 తశ్చామరాజసగరగామి మహావధసన్నిహిత కొణనూర్ సనీడవతి
 శివదేవాలయాలజ్జుతశ్చ తత్త్రత్య మంగళగౌరీసమేత గౌరీపత్నీ
 రచండ్రిశేఖరేశ్వరాదినిత్యోత్సవాద్యధాన్యం మహాశ్చ దేవదాయోనిర
 మాయి ॥ —తత్త్రవ మహాత్యాగంతుకాన్నశాలికాప్రాసత్యేత
 తస్యచాగ్రహారస్య పశ్చిమదితి నిజనిమిత్తే రటాకపరే ఝడితి స్థి

౧౦౮

శ్రీకృష్ణ రాజాదయే

పరిశోషసంభవేనాగ్రహారికసుఖాయ బెండరవాడిగ్రామనికట కష్ట
 నాపరోమహాతటాకవరో నిరపాద్యత ద్విసప్తతితమే సౌమ్యవత్సరే
 త్రబహుళద్వితీయాయాం సోమవాసరే ॥ తతష్టష్టితమే పౌషశంబి వ
 త్సరే పౌషబహుళద్వితీయాయాం ఘ్నిరవాసరే చతుశ్చత్యారించదధికను
 వ్రసహస్రరూప్యాః తులాచానతయాప్రాదత్తనకృష్ణరాజసార్వభౌ
 మః ॥ తతశ్చైకపక్షితమే విశమ్భివత్సరే వైశాఖశుద్ధతృతీయాయాం
 భాద్రపదవాసరేకర్కటకలగ్నేనహస్రహాణముద్రాకితరూప్యాన్తితం
 హిరణ్యం చతుశ్శతరూప్యదక్షిణానహితం చతురధికత్ర్యశతముక్తాఫలను
 నాథం హిరణ్యగర్భదానతయాప్రాయచ్ఛత్సః ॥ — తతశ్చతు
 సస్పత్యధికసప్తతాత్తరసహస్రతమే విరోధిశ్చదవత్సరే మాఘశీర్ష
 శుద్ధసప్తమాం ఘ్నిరవాసరే శ్రీలక్ష్మీరమణమరవిందనాయికాసమేతం
 పురాటిపువిధ్వస్తమందితం పరిదింత్యపునరాలయగోపురాదిప్రతిష్ఠా
 వనపూర్వకం నిజరాజధాన్యాం యథాపురం తంప్రత్యస్థాపయత్ ॥ త
 త్రైవమందిరే పురావైరిణాకవతనవిషవ్రదాపనేపి తత్కృపాసమా
 ధిగతకుశలకథాప్రచికటయిషయాతద్భక్తాగ్రగణ్యరాజవడయబింబస్థా
 వనంచాచికరల్ ॥ తతః పశ్చిసప్తతితమే పరిధావివత్సరే ఛేత్రశుక్లపౌ
 ణమాస్యాం భానువాసరే పంచశతాధికసప్తసహస్రరూప్యాణి తు
 లాదానతయాప్రాదాయ తేనేవ రాజ్ఞాతతస్సప్తసప్తతితమ ఆన
 ద్దవత్సరే శ్రావణశుద్ధషష్ఠ్యాం మహాబలాచల మహాబలేశ్వరస్యాష్ట
 దిగ్బంధనం శిథిలం దృఢీకృత్య నాగాభరణసహితం రాజతలింగావర
 ణం పీఠప్రధానశ్చై రథాదికంచ నూతనతయా పరికల్ప్య సమర్పిత
 వాక్ ॥ కించ తత్రస్థనారాయణాదిదివ్యమూర్తీనాముత్తసహశ్శిబ్ద
 లాముఖ్యాశ్చ సౌవణరాజతరత్నాభరణ పూజాపకరణాదీని బహు
 నిసమర్ప్య నిరుక్తదేవాలయేషు నిత్యోత్సవాదినిఖిలసేవాగంతుకభో
 జనాదినర్యాప్తదాయోపకృష్టాచంద్రార్కప్రావర్తయత్తాని భర్తాణి

పశ్చిమలహరి-తిగుణకృష్ణరాజకథా

౧౦౯

తతశ్చాలివాహనశకే సప్తన వ్రత్యుత్తరన వ్రతాధిక సహస్రతమానందవ
త్సరామాధ్యమహళత్రయోదశ్యాముత్తరదేశయాత్రాసముత్సుకం సృసిం
హధారతీసమాఖ్యం శృంగేరిమతసావమిసంప్రథానాపత్రికాముఖాదా
నాయ్య తస్యాతీవ ఋణమభివృద్ధంవిదన్తేషపరితప్యహృదితంవశ్చిమ
వాహినీ యావదభిముఖభూయ ప్రణమ్య రత్నకిరీటవ్యభిభిః పునర
పిపరితోష్య త్రిరంగవ త్తనమార్గై నిజవరికల్పితాగంతుకశాలావధికం
చతురంగచలవరివృతో పరెద్యుః ప్రత్యుద్గమ్య తం నిజనగరమానాయ్య
పంచకలశశోభితాండోళికాచ్చత్ర మకరతోరణాదికం హైమంరాజ
తంచ పశ్చాత్కరదీపికాదికం తస్మేన్యతరత్ ॥—తతస్సన్వనగరే చాతు
ర్థాన్యంతన్యనిర్వత్యేదశలక్షద్రాక్షాణభోజనాదికం తన్తతపీవకారయ
త్యా తవస్మిన్ సస్తాద్భింగీతాదిక మధీత్య తద్వాన్యశాంతినమయేనిజ
కృతాష్టోత్తరశతనామావశ్యా తస్యపాదపూజాదికం విరచయ్యానర్హాం
కామపి వజ్రహరితాదిశిలామయ్యాం మకరకంఠికాం సపరత్నమయాన
నేకాముక్తానరాంశ్చంద్రమాళేశ్వరస్య రాజతనాగాభరణమన్యానస్య
నేకాన్యమూల్యాన్యాభరణాదీనివితీర్యతంబహ్వమన్యత ॥తతస్సన్వపత్ని
భిస్సర్వాభిరపి వజ్రమయ్యాంస్థాలీం కురుమిందమణిమయ్యాముద్గరణేమ
ష్టకోణసవరత్నకరండకం రత్నమయంచాఘ్యపాత్రం తాదృశమేవ
ప్రదక్షిణావతానత్పంచజన్యమన్యానిచ పాత్రాభరణాదీని సమర్ప్య
వర్జపూజుజత్తం ॥ తథా అన్వైరపి నిజనగరవాసిభిః విశేషతస్సమ్మా
న్య తన్యఋణమఖిలం వ్యవసీయ విశేషతోజేవదాయ ప్రాతివా
త్తికం పరికల్ప్య పర్యతోషయత్ ॥ పురా కదాచిదసావహోబిలమ
రాధివతిం త్రినివాస యశీంద్రమానాయ్యానేకోపహార సమర్పణపూ
ర్వకం నిజభవనే పాదపూజాదికంవిరచయ్యామూల్యాని వస్త్రాభరణాదీ
నిసమర్ప్య త్రిరంగవ త్తన యాదవాద్విమైసూర్ ప్రభృతిమ మరాన్ని
మాయ తదధీనాన్వ్యధాత్ ॥ — తతస్సస్మిన్నేవానందవత్సరే త

౧౧౦

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

త్వరంపరాగతమేనశ్రీరంగనాథస్వామినమహాబలమహాదానాయ్య
 తత్పాదపూజాదిపూర్వకం శ్రీలక్ష్మీనృసింహాయ దశావతారమూర్తిః ప
 రిమండితనవరత్నపేటికాం తాదృశీమేవ నవరత్నకరండం రాజతమం
 డవం నవరత్నఖదితం సింహముఖనత్పుణాళికాసనాధుకనకకలశం ప
 టీరతరుమయీమాండోళికాం ఛత్రచామరాదికం గజతురగాదికం
 సోపసగరం నవరత్నపాదుకే కాంచనరాజతాదిపూజోపకరణాని న
 వరత్ననాయకోపేతముక్తాసరాదికా బహునుపాజహార ॥ తదా
 సోసలే తలకాడ్ సన్నిహితాన్ సహస్రనిష్కాయతిమతస్త్రీన్
 మానవ్యదితత్తన్నే తథా పునరపి కదాచిత్ తత్ప్రంపరాగతై శత
 కోపయతీంద్రే నిజనగరంప్రతి సమాగతవత్సాలనహళీ సర్వవరావధి
 కం స్వయం ప్రత్యుద్గమ్యతమాసీయ వరాహదేవాలయైత్వవతాభ్యని
 జమందిరే పాదపూజాదికంచవిరచయ్యనవరత్ననాయకోపేతచతుస్స
 రాలంకృతమకరకంఠీప్రభృతిముక్తాహారాన్ పీతామ్బరాదికమాండో
 లికావిశేషం సౌవణ్యకలశసచ్చత్రం చందనతరుమయచామరాదికంను
 వణ్యమయాన్ శ్రీరామానుజయతివరనిగమాంతదేశికప్రభృతి గురువర
 విగ్రహవిశేషానన్యానిదాపరిమితానిద్రవ్యాణిసమర్ప్య పూజయాంచ
 కృ ॥ తతస్త్రాద్రిమఠీయరామానుజయతిమవ్యనైకపీతాంబరాదిభిర్
 కరకంఠీప్రముఖదివ్యాభరణాదిభిశ్చ పరిపూజ్యతత్ప్రతిపరాగతానన్యా
 నపి తత్రైవసమ్మానితవాన్ ॥ అథ వ్యాసరాయమఠీయ విద్యావల్లభ
 స్వామినం కుంభాఘానాదానాయ్య సోసలనగరే మహామతం పరిక
 ల్ప్య తదధీనంవిధాయ నవరత్నమయ నాయకవస్తుక్తాహారాదిభూష
 ణాని ప్రదాయతదాదితస్త్రీయోనాన్ శ్రీగోపాలకృష్ణపూజానిమిత్తం
 ప్రతిమాసం సార్థశతనిష్కదాయం దేయతయాపరికల్ప్య మకరకంఠం
 రాజతదీపమాలికాస్తంభంగ్రామాశ్చప్రాదాత్ తథాపురైవకదాచి
 త్తరాదిమఠీయ సత్యధర్మస్వామినం శ్రీనారాయణ పురాదానాయ్య

పశ్చిమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా

౧౧౬

పూర్ణాయ్యప్రభృతీనాం చక్రాంకనాదికంకారయత్వా మేమానతీతర
 స్థనృసింహపురే మహామతంపరికల్ప్య తత్సాత్కృత్య కాంచనమండ
 పంశృంఖలానమైతాంసౌవణ్యోదోలాంకాశ్చనానిరాజతానిచకుసుమ
 భాజనాఘ్నాది పాత్రాణి ధూప దీపాది సాధనాని సవరత్న తరళా
 పెతాననేకాన్ ముక్తాహారాన్ పీతాంబర ప్రభృతీన్సన్యసి రాజ
 తకాశ్చ నాని వివిధానిపాత్రాణి ప్రాదాత్ త్రిరామదేవ పూజాఽవి
 చ్ఛిత్తయే ప్రతిమాసం షడ్వింశత్యుత్తరపశ్చిమతరూప్యాణి దేవదా
 యతయా పరికల్ప్య తంచ సరసింహపురీయకోశాద్దైయతయా వ్యవ
 స్థాప్యానేకాన్సామానంప్రదిశత్ || తథా తత్పరంపరాగతస్వామినోపి
 నిజనగరమాగతాననేకదా వస్త్రాభరణాదిదానేన సమ్మానితవాన్ || త
 థా మంచాలేమరాద్రాఘవేంద్రస్వామిపరమ్పరాగతసుజనేంద్రస్వా
 మినం సమాహ్వయ గరళపుర్యాం మహామతంపరికల్ప్య తస్మై ద
 త్వా దినాదీపప్రభృతివిరుదాదికం సూతనతయా ప్రదాయానైకాన్
 గ్రామాగ్రాజతకాశ్చనపాత్రాణి వస్త్రాభరణాదీనిద దేవాయార్చయా
 మాస || ఏతత్పరంపరాగతానప్రేవమేవ సమ్మాన్యేతన్నామాంకితం
 కిమపి బృందావనం రాజతంపరికల్ప్య కమాంకుర్యాంగాం ప్రతిష్ఠా
 వ్యతత్య ప్రతిదినం పూజనాన్నదానాదికం నిరస్తరతయా పావర్తయ
 దహారాత్త్రం తథా శక్కురాచార్యవరుంపరాగతకూడ్చీ పుష్పగిరి
 శివగంఠే ఆవనీప్రభృతిమతసతీనాం రజతపీతపురస్థితానద్దతిథాచార్యవ
 రమ్పరాగత మరాష్ట్రకపతీనామవ్యనేకధావస్త్రాభరణ రాజతకాశ్చన
 పాత్రాగ్రామాదిదానేన సమ్మానమకరోత్ || తథా అష్టన ప్రతితమేరా
 త్సునవత్సరే శృంగేరిమతశాఖాయితసురేశ్వరాచార్యమతపరంపరాగత
 కృష్ణభారతీస్వామినం నిజనగరమాగతం యథావిధిపరిపూజ్య నిజభవ
 నే సవరత్నగుమ్భితముక్తాహారప్రభృతిఘోషణాని ఛత్రచామరాదివరి
 చ్ఛదాంశ్చ ప్రదాయ బహుమానితవాన్ || తత్సంకోనాశీతితమై

సంఖ్య

అంకుష్టరాజోదయ

నశవత్సర ఆశ్వయుజమాసి షట్పహస్రయాప్యాణి తత్రైవ పౌషమాసే
 వజ్ఞశతాధిక షట్పహస్రయాప్యాణిచ ప్రాయచ్చత్తలాదానతయాద్వి
 జనరెభ్యః తతశ్చతురశీతితమే దుర్భుతవత్సరే కోటివజ్ఞాక్షరీజపావ
 సరే రామేశ్వరయాత్రాథం మాగవశాన్నిజనగరముపాగతవతి
 శృంగేరీసంహభారతీసావమిని యథాపురంపరపూజ్య రామేశ్వరా
 త్పునః ప్రత్యాగతవతి తస్మిన్ కిమపి కింకిణీజాల సమలజ్జుతంరా
 జతపీతమయచ్చత్తస్నేహహమానం తతః పంచాశీతితమేదుష్టభివ
 త్సరే త్రిముకుటక్షేత్రైగస్త్యేశ్వరదేవాలయే కామపిశవమూర్తిం ప్ర
 తిష్ఠాపయామాస ॥ తతశ్చైకోననవతితమేక్షయవత్సరే వైశాఖ
 పౌణమాస్యాం భానువాసరేష్టాశీత్యధిక నవతత్రాతర సహస్ర
 రూప్యముద్రాభిరున్మితం హిరణ్యం చతుశ్శతరూప్యదక్షిణాసహితం చ
 తురధికత్రిశతముక్తాఫలసమన్వితంచ పునరపి హిరణ్యగర్భదానతయా
 ప్రాయచ్చద్విజనరెభ్యః తతః కదాచిదసౌ ద్విశతాన్ని త్రిసహ
 స్రయాప్యాణి తిలదానతయా ప్రతిపాదితవా అపరాణిద తిలవర్ష
 త తిలరాశిసాలంకారత్రిమూర్తిగుప్తకూశ్మాండవాద్దశసహస్రగపీగ
 జాశ్వరథాదిదానాన్యనైకశశ్చకార మాతృభిశ్చ తత్రైవ నేకదానా
 న్యచీకరతే ॥ తథా శిష్టాగ్రసరైః కాశ్చే అంబరంగప్రభృతి దివ్యదేశ
 వాసిభి సత్తదభీష్టానుగుణమగ్నిష్టోమాతిరాత్రోక్థ్వవాజపేయ గరు
 డ చయనసర్వలొముఖబృహస్పతి సవనప్రముఖాననైకాన్క్రతూన్య
 థావిధ్యచీకరదతివిభవాన్వితా ॥ అసౌకిల నిజపాండిత్యప్రకాశనాయ
 త్రితత్వనిధిగణితసంగ్రహస్వరచూడామణి సౌగంధికాపరిణయ సం
 ఖ్యాతృకొశప్రభావళీనమాఖ్య తద్వాన్యఖ్యా అంకుష్టకథాసారసం
 గ్రహ నవగ్రహపూజామంజర్యార్యరామాయణ శ్రీచక్రసంగ్రహ
 మంజరీ సూర్యచంద్రవశావళీ చాముండికాలఘునిఘంటు మహాకోశ
 సుధాకరదతురంగసారసర్వస్వ దశావిభాగపదక మహానంకల్పశ్రీమహా

౧౫ వజ్రమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా చింత
 విష్ణుచాముండికా త్రికంఠేష్వరాద్యష్టోత్తరశతనామావళి స్త్రాత్రాసళి
 త్రిమహావిష్ణునామయుగ్మ పశ్చిమశతీ గణపతిత్రైశతీ దేవకానామ య
 సుమమంజరి సంఖ్యామాలా నాటకవ్యాఖ్యానాని గీర్వాణభాషామ
 యాని త్రిమద్రామాయణ త్రిభారతత్రిభాగవత దివ్యాఖ్యానానిచ
 కణాట భాషామయానీ ఔత్సాహికాంత్యంత్రైతాదృశాననెకాన్త్రాన్తాన్త
 థా దుదివిరచయ్య తత్తద్దేవకాదివృత్తిచందక సమేతానమ్బవిలాస
 ముద్రాక్షరశాలాయాం శిలాయంత్రేణ ముద్రాపితవాన్ లాకౌపకృత
 దే॥: ఇంచాసౌకదాదిల్లక్ష్మీవిలాసదేవాజమ్బయాఆఖ్యాయాసమలజ్జ్ఞ
 తం హోరణాఖ్యాయామే దేవామ్బుధినామకం కశ్చన మహాతటాకం
 దేవేశ్వరాలయనిర్మాణపూర్వక మరచయత్ ॥ తథా వేగ్గడదెవదుర్గ
 మాగ్గచావరం మైసూర్నికటవీవ లింగామ్బుధినామకం కశ్చన మ
 హాతటాకం మహాలింగేశ్వరాలయసహితం నిర్మమే తత్రచ మహాతీమ
 న్నశాలాం స్వనామ్నా ప్రావర్తయత్ ॥ త్రిరంగవత్తన నరసింహ
 పుర గరళపురి యెడతొరే సుబ్రహ్మణ్యమాగ్గే బహుళా వాపీకూ
 పతటాకారాయాన్నశాలాపృథ్వికానిధర్మకార్యాణి వ్యరచయత్ ॥ కి
 శ్చ మైసూర్నిగరే మధువనోపకంఠే కాశ్చన సదావృత్తిశాలాం ని
 ర్మాయ తత్ర నర్సేషామపి జనానాం తండులాంశుకాచ్ఛాదనాదిక
 మదావయన్నియతతయా ॥ త్రిరంగవత్తనే కావేర్యాః శివసము
 ద్రే లాకపావన్యాః రామగిరావర్కావత్యా అన్యాసాంచ నదీనాం
 లాకోపకారాయతత్రతత్రసేతుసబధ్నాత్ ॥ తథా కృష్ణరాజకట్ట
 లక్ష్మణతీర్థకట్టే కపిలానదీప్రభృతీనాంచ వారివారణాని వశ్చిమవా
 హిన్యాం కావేర్యాం కాశీశిలాభిస్సన్నామాంకితసోపానవర సద్ధాన్
 వందనమండప ధర్మశాలాదికం చంద్రవనే సోపానవరంచ నిరమమిత॥
 త్రిరంగవత్తనకావేర్యాం కాశీశిలామయ సోపానవత్కిం సమంత
 పామమృతశిలామయశ్రీరామ దేవబింబం తదాలయంచ వృత్తిప్రాపయా

సంగ

ఐక్యవైరాజీదయే

మానఃప్రపంచమైహూర్నగరేప్రణాళికాతటాకం బేంగళూర్నగరేచ మ
హాతటాకం చిక్కబళ్ళాపురసమీపేచ గుప్తగామినాన్యం క్షీరనద్యాం
పనసభావినామకం కల్పనసరోవరంచ ప్రత్యష్ఠాపయత్ ॥ కించాసావ
శేషాణాం విదుషామస్తత్ప్రతామహా ఐమధ్ధరుడాచార్యప్రభృతీనాం
ప్రతినియతపరిమితరాజదాయాన్ గ్రామవరాన్ దళవాయోక్తవ
త్ప్రీగాణ్ణవల్లప్రభృతీన్ ఐరంగాచార్యఐనివాసాచార్య ప్రభృతీనాంచ
సోసతే ఐరంగరాజపుర ప్రభృతీన్ మహాయతిమతాతిమితరాజదా
యాన్, బహుశాప్రదాయవర్యపాలయద్విక్రమార్కభోజరాజాద్యతి
శయితవితరణశాలీ ఐక్యవైరాజసార్యభామః॥ అపిచనిజనీవృత్తి తత్ర త
త్రమహాపథేషు ప్రతియోజనమేక్షేకామన్నశాలాం సోపవనవాపీకూప
తటాకాంవినిర్మమే తథా కాశీకాంచీశీరంగప్రభృతిదివ్యదేశేషు ప్రతి
దినమాగంతుకారాధనాయ ప్రావర్తయన్తహతీ రన్నశాలికాః ॥ కించ
మనా, అస్య తావన్తహానుభావస్య సుచరితాన్యేతాన్యేవ ముక్తిసాధ
నిశ్చేడికాయంతే కింపునస్సర్వాణి తథాహి

ప ॥ ఉగ్రా తైజసిమానివానయతినోనుగ్రాహకాత్సద్వైజై
నిగ్రాహాత్పరకాలఇత్యరిషుచోదగ్రాంప్రభాంబిభృతః
జగ్రాహాత్తద్ధియంస్వయంసృవనదస్యగ్రాసనస్థాయిన
స్సద్ధామాంస్తురగాననాపచితయేభ్యగ్రాంత్సత్తస్తేదదౌ ॥

X ॥ అయంకిల యాదవాద్యౌ ॥

ప ॥ త్యక్తార్థంహారయేనమర్చ్యముఖటంముక్తాసరాద్రైస్సమం
వ్యక్తా భృంభువికృష్టరాజముకుటిత్యుక్తాత్తజన్తాడుని ।
భక్తా గ్ర్యస్సరథోత్సవాద్యకలయచ్ఛక్తాధికారోచితం
సక్తాద్యాపిచతద్వ్యవస్థితితోయక్తాన్యముక్త్యర్థః ॥ ౨౩ ॥

కించ పురాహి రంగపత్రనే సరాధమేన టీపునా
నిరాలయాకృతం విభుర్వరాహదేనమానయత్ ॥

పశ్చిమలహరీ త్రిగుణకృష్ణరాజకథా
 స్వరాజధానికాంతరే చిరాయకల్పితాలయం
 స్థిరాయతించ తత్కృతే ధరాధిపశ్చకారసః || ౬౪ ||
 ప || మహాదేవీం కాంచ్యాకిల తెరకణామ్బిమువగతా
 మిహానినే కృష్ణక్షితిపతికసాకృష్ణలయమ్ |
 అహా రిత్రిలక్ష్మీరమణమణిఘామాదిసుకృత
 దుహా యన్తే చ్చేనత్రిగుణితమిదంసర్వమదిశత్ || ౬౫ ||
 త్రిరం గవత్తనేశా
 స్ఫారం చక్రేగృహాన్నసింహస్య |
 కరిః ఘట్టశిఖరిమూర్ధ్ని
 త్వరి తంతద్వద్రమానివాసస్య || ౬౬ ||
 కేంబహునా||యద్యట్టిపువినాశితంసమభవత్సద్యశ్చకారాఖలం
 హృద్యం తత్కృతకృష్ణరాజతిలక్ ౨వద్యంనివాచ్యప్రభుః||
 వద్యం తత్సుకృతావబోధనచణంగద్యంచకర్తుంక్షమా
 యద్యరాప్సనవాక్పతిప్రభృతయోహ్యద్యకృష్ణవాతాదృశః||
 అపిచ || రూక్షాం సంస్మృతిముజ్జహాసురిహయోధీక్షాంతిమాన్తాప్రయసి
 లాక్షా లక్ష్మితవక్షసేఘ్రిగిరాసాక్షాద్భవజ్ఞోతిషే |
 ద్రాక్షా ఘాతితఘనదుగ్ధకదళీర్క్షాక్షాధిశామగ్రఃశిః
 ప్రేక్షా వాన్నవనీతమవ్యనుదినందీక్షాభృతావెదయత్ || ౬౭ ||
 లక్ష యన్నసదృశమత్రహియక్ష కడఁమచర్చనం
 తంజ నాయనిరంజనాయతమంజ నాద్రినివాసినే |
 అర్ప యన్నధతర్పయక్షభవదర్పమేషనిరాకరో
 నిత్త్యమస్తీసుకృత్యమేతదధిత్యకాంతరవోగిరేః || ౬౮ ||
 శోభితంమృగనాభితశ్శశినాభితాఘుస్పతైశ్చన
 ధ్నంధసారమయంధరాపతిరంధకారిముఖార్చితే |

దిండి

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

శేషభూధరభూషణస్య సతావమః ఘోసరూపశా

ప్రత్యహం న వితత్యభోః కృతకృత్యతా మభజద్భువి ॥ 20 ॥

దోషపరిమోషభవశోషణకలాయా

మేషసవిశేషమభిలాషమిహ బిభృత్ ।

ద్వేషమపి రోషమనిమేషవిభుతాచా

శేషగిరిభూషణమతావయదజన్మమ్ ॥ 20 ॥

సవిస్మంభైస్సద్భిర్వరమిహ నివేద్యంభగవతే

హవిర్తాద్రానిత్యం వసుమయికటాహద్వయగతమ్ ।

వవిత్తంతద్దైయంహృతిభిజనతాయా ఇతివిభు

త్భువి శ్రీమానైషవ్యతనుతనుధర్మనిరుపమమ్ ॥ 21 ॥

శ్రీమదేవీంకటమాళయేహృదితతాఽప్రేమవృకషేణయాం

శామచ్ఛత్రయగింస్వపూర్వపురుషాసామప్రభాఽన్వేషిత్ ।

యామప్యాతవవారణీయయగళిం తామద్యజ్ఞేరాంపున

స్సామస్తేననపీచకాఽనముదాభూమండలాఖండలిః ॥ 22 ॥

మురాద్యత్సవాధేం పురాచామరాదీః

పరాభ్యాంశ్చసోపస్కరాః సామజాదీః ।

నరాణాంచ సేవాపరాణాంసువృత్తి

ధేరా నాయకౌభూసురాణామయచ్ఛత్ ॥ 23 ॥

హరి పూజనభాజనానిహైమా

స్యరి జెతాశృవణోత్సవాదిమూల్యమ్ ।

స్ఫురితహృదిభూషణంచదత్వా

పరిచస్కరకులంస్వకంయశోభిః ॥ 24 ॥

X ॥ సవీషవేంకటాచలవతేర్దహోత్సవాద్యధేం దేవదాయంమ
హంతంపరికల్ప్య ముల్బాకల్దేశకోశాద్దేయతయా తం వ్యవస్థాప
యామాస నలభనమ్ ॥

* ముక్తామయామిత్యధేః ॥

వచ్చుమలహరి త్రిగుణకృష్ణ రాజకథా.

అంశ

ప || స్వకా ద్వికోశమందిరాత్మకామరూప్యదాపనా
త్సకా ద్రపేయభూధరప్రకాండమస్తకైస్సహమ్ ।

త్రికా లమన్నవేతవేర్భకాతురాద్యపెక్షితా
వకా రకల్పనక్షమాంచకారచాన్నశాలికామ్ ॥ ౭౬ ॥

యస్యాంకిలవివా హముఖ్యకల్పనాప్రవాహనిత్యతాశ్చితా
దివా నిశంప్రవర్తతేహ్యవారితాధునావ్యహా ।
కవ్వా స్సభక్ష్యదక్షిణానవాంశుకాదిదాపనా
న్నివా నవత్సభాయితాలవాత్తనాపిసేక్ష్యతే ॥ ౭౭ ॥

X || కించ పురాహ్యనైన రాజన్వతిమహితలే ॥

ప || ఘజే నవారిపూరితంనిజేనిధాయమస్తక
ద్విజై నకుంభమేకదాప్రజేశ్వరోభ్యధాయనః ।
అజే నదైత్యకూలముద్రజనశేషభూధర
ధ్వజై నతీర్థయాపిణాప్రజేత్యనేనచాదితః ॥ ౭౮ ॥

ఉపా హరంతదాజ్ఞయాకృపానిధింతమద్యభో
క్షిపా మిచ్చేకవింశతింక్షపా స్త్వదీయమందిరే ।
ఉపా యనంప్రదిత్సితంహ్యపాయతోభిరక్షణా
దపా రమస్తేపురెన్మపాలదాపయేజన్వైః ॥ ౭౯ ॥

ఇతి రితంద్విజేనసశ్రుతిష్టమాపిబావచః
క్షితి శ్వరస్తమార్చయత్సతీభిరనివృతాన్వహమ్ ।
అతి వగుప్తమాహితంకృతీమృతైస్సరద్విజ
ప్రతి తిద్యుక్ప్రదర్శితంవిత్తీర్యదేయముద్ధర ॥ ౮౦ ॥

పురె త్రసంచితంభనంసరశ్వరేనిధాయభూ
సురె భనేతుముద్యతేహరేఘటంకవేరజామ్ ।
ధరె శితాధ్వరోపయత్కరేణుమేనమాతనా
త్కరె ణతంసతాడయంచ్చరణతుల్యధావనమ్ ॥ ౮౧ ॥

౧౦౪

శ్రీకృష్ణరాజాదయే

ప్రధాన్యస్యహ్యజాలనిధాయకుంభమంజసా
 దధా దనహ్యదృశ్యతాంముధానుగాకృతాచమూః !
 సుధాం శువంశ్యమండలీప్రధానమేషతద్దనం
 వ్యధా ద్వీపాచలేశతుస్సధామిన్కోశగంగజ్జేః ॥ ౨౨ ॥
 ఉవా సచైకవింశతినవాసరాన్వయంప్రభా
 ర్నివా సమేత్యమస్మవానవాదిసేవితౌహరిః ॥
 భవాం తరెసయోగనంస్తవాచ్చుత్తౌభ్యవంపునః
 స్తవ్వా తరన్తహీతలే క్వవాన్యభాగ్యతస్సద్భక్ ॥ ౨౩ ॥
 ఇహా న్నదానవైభవాన్తహాత్తనామనైకధా
 నహా దత్తాహారోపరిగ్రహాన్నసంసరిష్యతిః !
 అహా గ్యరాజమాణానేవిహాయసచ్యతాచవా
 జహా తిముక్తమచ్యుతౌవిహారదేశతౌనయత్ ॥ ౨౪ ॥

గ ॥ ఆథాసౌ నిజవిభవానుగుణమతివిదిత్యం మసౌంద్రీభవనతః
 ల్యం నిజభవనం పరిచసార ॥—తథాహ ॥ తత్ప్రచనీలశిలాకత్యాదం
 గమండవకత్యా దంతకత్యామహారాజకత్యా మహామాతృకత్యాదర్ప
 ణకత్యాశ్వధావనకత్యా రాజకార్యవిచారసభా నవరాత్రమహా
 త్నీవసభాకాఞ్చనమయనవకలశధ్వజ దండాదిపరిమండితమస్తకాభి
 వసభా మదనవిలాసకత్యా కోశకత్యా కమాకత్యా చాముండికాక
 త్యాత్మవిలాసకత్యా కాంతవిలాసకత్యా నవరత్నకాఞ్చన రజతాది
 కోశసనాథామ్బవిలాసకత్యా రాజరాజేంద్రవిలాసకత్యా లక్ష్మీవిలా
 సకత్యా రమావిలాసకత్యా సీతావిలాసకత్యాప్రభృతికాననైకాక
 త్యాభద్రా పరికల్పితేమచాఖండభూమండలాధిపత్య లక్ష్మీభిరి
 వ మూర్తిమతీభిర్నిజసతీభిర్మహేంద్రావనమోదానామహాసుఖ
 మున్నభూత్కృష్ణ రాజసార్వభౌమః ॥.....

వజ్రమలహరి త్రిగుణకృష్ణరాజకథా గంగ
 ఇతితివత్సకులతిలక త్రిరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజన
 త్రిసీతాంబాగర్భసంఘాతేన త్రినిగమాస్తవక్రవర్తిసహోదరణ
 తత్కటాక్షనంపాదిత సాహిత్యసంపదా త్రికాంచీసగరమండనాయిత
 త్రికృష్ణతాతయార్థ తత్కుమారచరణకమల సేవానమధిగత
 ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రప్రావీణ్యేన
 త్రిమచ్చక్రవర్తిరాఘవాద్య గురుధురంధరపదపంకజ
 చరిచర్యావ్రసాదితవేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యంతరంగే
 మైసూర్ త్రిమన్తహారాజసరస్వతీప్రాసాద పాఠశాలాయామధ్వర
 మీమాంసాధ్యాపకేన కలాండపట్టిచక్రవర్తిగీతాచార్యేణ విరచితే
 త్రికృష్ణరాజోదయాభిణ్యే చమ్పూప్రబంధే
 త్రికృష్ణరాజధర్మవ్రతిష్ఠాప్రపజ్ఞనంనామ వజ్రమలహరియమ్

౧౨౦

ఐక్యస్వరాజోదయే.

అథ షష్టలహరీప్రారభ్యతే.

ప || సర్వస్మిన్నుతిభాగ్యశాలిగణనావర్షణిప్రాగ్రహ్య
న్నిర్వంశాంకురతాధిమాంత్సవిదధేనిర్వర్త్యమేవంహృది ।
గర్వః శ్చైదకరంపరస్యతనుజీకుర్వకమప్యాత్మనః
ఖర్వం వైరిమనోరథంరచయితాస్త్యర్వస్తుభానుగ్రహాత్ ॥

X || ఇతి నిరణాయి కరణీయమంతఃకరణాంతరనెనసార్వభౌమేన
తత్రాస్తరే || ప || ఆపాదచూడరమణీయచరిత్రఖడ్గ
గోపాలరాజకులకృష్ణస్థపాలపత్నీ ।
రూపా ధరిణమదనంసమధత్తగర్భం
ద్వీపాం తరెవ్యనుపమంసుకృతైఃప్రజానామ్ ॥ ౨ ॥

X || తతావ్యపెతేషు ద్విత్వేహమాసేషు తస్మింస్తు ఖడ్గ
గోపాల రాజకులీన కృష్ణభూపాలఆలస్యేన జీవితసంశయమాపన్నే
సకృష్ణరాజసార్వభౌమస్సవ్యయమేవ తద్భవనమధిగత్యకృత్యవిదామ
గ్రహీః ప్రణీతవాంస్తదోపచారగిరః ॥

తతః || ప || ప్రత్యక్షృక్సహిక్యష్టరాజతలకోనిత్యవ్రతాఽయాచనే
ప్రత్యక్షంజగతాంతథాపిసకలైరత్యంతకోచ్యోక్షణమ్ ।
వ్యత్యస్యవ్రభుచోష్యభావమథతత్ప్రత్యగ్రతాగర్భగా
పత్యం దేహ్యననాథమంబజగతామిత్యర్థయామానతాం

X || తతస్తాదంపతీసిద్ధతయా వర్తమానా దావనపిసుతౌప్రదర్శ్య
తయోః కమన్యనంగీకృత్య మహాప్రభౌ పునఃపునర్గర్భగమేవ శిశుం
ప్రాధ్యాయమానసతి కథమేతద్విశ్వసనీయం గర్భగశ్శిశుః పుమానే
పెరివాచకృనతిన్యాస్యచిత్తస్తే ర్యమేవమేవవర్తస్యతీతివాయతశ్చై
యాంసి బహువిఘ్నానీతి హ్యాయతే గాధాలౌకికీతి బహుభాన్యనిస్స
తామథ్యాయమానస్యచ మహాన్నతపదవీం పరిచింత్యచిచిత్సయామ
హత్యాచ్యౌనంవ్యజ్జవ తామ్ ॥

౧౬ పృథ్వీహరి శ్రీమద్భామరాజేంద్రకథా ౧౭
తథాహి॥వ॥ కృత్యా గాంధువికోపికోటిమసితచ్చత్రాధికారితః

కుత్యా స్తాక మగణ్యపుణ్యవితతిఃపిత్యాదిభిన్నందితా ।

ద్విత్రాస్సంప్రతిమానదేదరశికోఃపుత్యాకృతిర్వాత్మత్రయం

తత్రాతు స్తవసిద్ధవత్పణితిభిశ్చిత్రాస్పదఃసామనః ॥ ౪ ॥

ఇత్యా కర్ణ్యతయోర్వచోఽనదదసానత్యాహిమేవాగత

స్సత్యాజ్యోవిశయోఽచిరాత్సుతమణిఃక్షిత్యాముదేష్యత్యసా ।

స్థిత్యా అత్యనదధ్వనఃపితృబుణోబ్భిత్యాశ్చమేకాఽణం

కృత్యా కృత్యవివేచనెమభవితామత్యాసమోగీష్వతః ॥ ౫ ॥

తతః ॥ ఏతత్తస్య జగాదచోత్తరతయాప్రీతస్సకృష్ణవృక్ష

స్త్రాత స్సర్వమిదంతద్దీయమిహతతే-తస్యదానెవయమ్ ।

జాత శ్చాప్యథవాధికారభృదహం స్థితప్రసాదేనతే

నీత స్తవత్సుతతామసాశిశరతఃఖ్యాతశ్చవఃశోఽస్తుమే ॥ ౬ ॥

అన్యోన్యమేవమథసంశ్రివపూర్వఃతా

ధన్యో హమిత్యభవతాఃముదితాజనేస్తు ।

కన్యో వయోదుతనదాపిజనావనైకా

ధన్వన్యోఽవనీంద్రఇతికౌతుకిభిర్నిరైత్తి ॥ ౭ ॥

౫ ॥ అథచ వ్యతివతత్సు కతివయమాసేమ సముపాగతేచ శాలి

వాహనశకే చతురశిత్సుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే దుందుభివత్సు

రె ఫాల్గునశుద్ధవశ్చమ్యాం భానువాసరేఽశ్వినీనక్షత్రే మేషరాశౌ

తులాలగ్న మౌణశకతు త్రిషష్ట్యధికాష్టశతోత్తరసహస్రతమేవషే

ద్వేవీతీయాకేమాసి ద్వావింశతితమేదివసే ॥

ప ॥ శ్రీమాం శ్చామనృపాలమస్తకమణిర్నామానధాతాహితః

కామా హంకృతికూలముద్రజితస్సర్వైమాభిరామశ్శ్రియా ।

రామా దేక్షమయానదృక్కువలయక్షేమాయసామాన్వయే

భూమా వావిరభూత్ప్రభూత్తమగుణగ్రామాభినన్ద్యాకృతిః ॥

౧౨౨

ఐక్యస్వరాజ్ఞాదయే

తదాకిల॥ వ్యాపారాంతరముత్సృజనప్రతికలంఘాపాజ్ఞయాఽనుకృమా

త్సాన్వపాదీంశ్చవిహాయకృష్ణస్థపః (స్త్రీ) సార్థవ్యగ్రస్త్రిజనః ।

ఆపాతేనతదైకకేనసుతజన్తాపాదిశద్భూవతే

రాపాదాననభూషణానిసదదాభోపారితోమాత్తనా ॥ ౯ ॥

పుత్ర) జన్తసమకాలమారట

చృత్ర) వాద్యనహితాశతస్మికా ।

తత్ర) యావ్యహరసూచికాన్వహం

క్షత్ర) సంశతిలక్షైఃప్రవతీతా ॥ ౧౦ ॥

X ॥ తతస్తదేన శుభతరంనిమిత్తం విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞావతామగ్రణీక
సా కృష్ణరాజతిలకస్తత్క్షణమేన కృష్ణఘాపతేజ్జననమలంచకారార్థ
కదిదృక్షయా ॥

ప ॥ ఆసాద్యాధనకృష్ణరాజతిలకో భాసాఞ్జలంవేత్తత

త్కాసా రంకలహంసవద్యునిరయద్భూసారరత్నంహితత్ ।

నాసా గ్రాహితతర్జనీకఉదితతొల్లాసాతిరెకాద్భూతా

హాసా లింగితవాగువాచజనతాశ్వాసానురూపాఘోః ॥ ౧౧ ॥

వాచా వ్యేనమసాప్రశస్యపృథుకం సావచారమాతానయ

ప్రాచాతస్యపురోధసామధురసాద్యాచామముఖ్యంకృమాత్

ధీచా తుల్యకృతంసురత్నఖదితంమోచాదికంకీడనం

ఐచా మేంద్రవినోదనాయవివిధోః* ల్లాచాదికంచాదిత్ ॥

తతః ॥ పౌరా శ్చామసృపోదయంహితజనవావరానబుద్ధ్యాద్భుతం

ధీరా గ్రేసరకృష్ణరాజతిలకంనారాయణాంశంజగతిః ।

దూరా పేతజనేంద్రియంజతరగంశక్యరాన్నిరీక్ష్యేవయ

స్సారా జ్ఞానదృకోవిశజ్జుమవనీభారార్హమాహార్థకం॥౧౨॥

X ॥ తతోవ్యవయాలై కతిపయకాలై ॥

* వితానం

షష్ఠలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౨౩

ప || దోషా పెతదిరత్నరత్నఖదిలైర్బుహవిశేషైర్బుహు

స్తోషా త్తస్యవిధాప్యసాధువివిధాః పాపాంస్తమానాయయే

కేషాం దిత్సుహృదాం పురోసననవాన్దైషాదపూర్ణాక్షరా

భాషాస్తస్యనిశమ్యసోధముముదే-శేషాన్ముచోవాసరా ||

X || తతశ్చాతివతతివత్సరద్వయే నముపెయ్యసి శాలివాహనశకీ

య సడశీత్యధికసప్తశతాత్తరసహస్రతమే క్రోధసవత్సరే జ్యేష్ఠబహు

శదశమాస్యం శుభతరే ముహూర్తే హాణశకతు పశ్చిష్టష్టత్రరాష్ట్ర

శతాధికసహస్రతమేహయనే షష్ఠేమాన్యష్టాదశేదివసే త్రికృష్ణరా

జసాంబభౌమస్తవతిగూఢమాలాచ్య త్రిమచ్చామరాజేంద్రమాత్మజ

తయా స్వీకర్తుమైహతతమానైషీచ్చ నిజభవనమ్ ||

తదాత్వేఖలు||ప||ఆకారానపిగోపయఃత్సనితరాంప్రాకాశయచ్ఛాత్తన

స్తాస్మాకా యుఃప్రతిరోధిశాన్తిహవనం ఛేకాగ్నిగణ్యోప్రభుం |

ఆకార్యాపివహూణరాడ్భుగుపమంనైకాశ్చ వృద్ధాన్పురే

లోకానాంహితకామ్యయాసుతతయాస్వీకారమస్యాతనాత్

సంభావ్యాధనహూణరాణ్నియమితంతంభాఽతీభర్తణీ

గుంభాః క్షేరపిథుషణ్ణైఃప్రణయితౌజంభారితల్యైఃపదత్

కింభాన్యైరితరైస్తుమేప్రవయనస్తస్సంభాత్పురస్సంతతే

ర్ద్దింభాగ్నింతమిమంసుతత్వమనయందంభాదిదోషాతిగం ||

స్థానే మేకురుకాదరేణప్రభుకం తెనేమమేనాఖలా

యోనే చ్ఛత్యథకారణంకథయతాన్తానెపిసమగ్రహ్యతి |

జ్ఞానయేష్ఠవిరావయస్యపిమదాస్థానేస్తాస్తాసమాకా

దీనే నాద్యహిమానసేనసహితౌమానేనవాన్భక్తయే || ౧౭ ||

తతః || వాణీ మస్యముదాగ్రహిన్నిజహితాం త్నోణీపతేస్తాద్భుజీం

పాణీ దావపచిచాఃజలిత్వమనయచ్ఛ్రీణీజనానాంసమం |

హాణీ సాప్యనుమోదలైస్సనకలప్రాణీష్టభూతామిమాం

కాణీ యాససినెహతేధువిసుభాపేణీమయత్నాగరామ్ || ౧౮ ||

౧౨౪

ఊకృష్ణరాజోదయే

X || తతశ్చ చాణశకేష్టషష్ఠ్యధికాష్టశతా త్తరససాస్త్రతమేనత్సరే

ప || * సన్యా సాభిధవిద్యయారచితయానన్యావరంధామత

ధన్యా తా బతకృష్ణరాజతిలకోజన్యాదిహూనోనభ్యయాత్ !

మున్యా కారధరోర్ప కాదినయనాధ్వన్యామిత స్తత్త్వైః

సన్యా త్తత్వమగాధ్వపాద్యిపతిదృఢున్యాశుది స్తత్ప్రదా|| ౨౦ ||

X || తతస్తదాత్మజశ్చమరాజతిలక స్తదౌధ్వదైహికం నిఖిలమ్

పి నిరవర్తయచ్ఛ్రీవైష్ణవసంప్రదాయానురోధేననిజవైభవానుగుణం

ప || ఊచగాణాపాలనముఖంసవిధాయకృత్స

మామా డమత్రపితురధ్యయనోత్సవంచ ।

ఆచూ పతిస్త విమలద్విజపాదతీర్థం

హాచూ చురత్తదఖిలాన్యశుభానిసద్యః || ౨౧ ||

X || తతఃకిల తదిదమాకణ్డ్య హూణచక్రవర్తినిప్రణయతః పరం

వరితప్య తత్ప్రజాః ప్రభువిరజేణ మూర్ఛిత ప్రాయాః కాయాదిహా

వణెప్యనీషణామదేతరానురాగప్రకాశనేన సమాశ్వాసయితుం ప్రా

హిణోన్నిజజనం కమపి నృపకాశ్యసాక్షిభూతంప్రభుమ్ ||

ప || హాహ తత్ప్రకృతిర్నృపేనవితరీవాహార్యమస్తంగతే

మోహా ధ్యాస్తమసారుచింపకటయంతీహవతీరాతనోత్ ।

గేహా దౌవిభవక్రియానుసహజాస్వాహరముఖ్యాస్వహా

దేహావాపిదీపి కేవలహులస్నేహాధమాణేశ్వరీ || ౨౨ ||

తథాహ|| నాగా ధీశ్వరదీర్ఘపీవరభుజాభోగాభిరామాకృతిం

రాగా చ్ఛాయనృపాలమస్తకమణింనోగాహలైమాననమ్ ।

మాగా స్సంప్రతిభోమహాజనమనోరోగాన్నృపాభావతో

ద్రాగారుహ్యతదాసనంస్వజనతావెగాన్నిరస్యత్యసా || ౨౩ ||

ఏవం శంసతిహూణరాజ్ఞ్యదితవాగ్భావంతదీయేప్రభా

దేవం తాంచకృతాంజలిఃపురజనస్సావదతానందతః ।

* సః న్యాసాభిధవిద్యయేతి పృథక్పదం ప్రపత్తైత్యర్థః ||

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్ఛామరాజైద్యకథా

౧౨౫

శ్వానం శ్వావమివాభితోఽనునరవందామంపగవన్నామ్మగో
ధావ న్నిణజటోనిమజ్జిబహుశోనావంయథాప్రాన్మబుధా ॥
భంగా యాశన్మపదుహంసుజనతాభృంగామరమృస్తయా
రంగా భ్యోప్రహితోఽధికారవశతస్కృంగారయరాడ్వహం
యంగాయ న్త్యభునాపిరాజ్యదృథతాద్యంగానికార్యాణ్యషణ్
శృంగాఃశీవకృతానిధావినిశుభే లింగానిచెతిప్రజాః ॥ ౨౫ ॥

X ॥ తదాకిల కబ్బుప్రభృతిభివళాణవప్రభుభిద్విత్తైః కృమే
ణ రాజ్యతంత్ర ధౌరంధర్యురీకృతాభవత్క్రియఃతంకాలం ॥ —తతశ్చ
వ్యవగతేషు కతివయేషుమాసేషు సమాపతితేష శాలివాహనశకీయన
వత్యుత్తరసప్తశతాధికసహస్రతమే విభవవత్సర ఆశ్వయుజశుద్ధ నక్ష
త్రామృం శుభేషుమాతౌ చౌణశకేత్యష్టషష్ఠ్యత్రరాష్టశతాధిక సహ
స్రతమే నక్షత్ర సవమేమాసి త్రియోవింశేదివసే ॥

ప ॥ తుంగా దాదరతోఽభ్యపేచినితరాంశృంగారితశ్చామరా
డ్వంగా సింధుక వెరజాచినలిలేరంగాభ్యవర్యాదిభిః ।

అంగా రవృతిమాజసారిపుతతిర్భృంగారుచకృమికా
సంగా ధ్ధంతజనేరదృశ్యతతదాత్వింగాలవత్తక్షణమ్ ॥ ౨౬ ॥

తతః ॥ మిత్రాకాగసుత ప్రకాశ్చనమయచ్ఛత్రానుషంగోజ్జ్వలం
పిత్రా దైవరుషభుక్తముత్తమగుణైస్సుత్రానుసమ్మానితైః ।
తత్రాణాయభువోన్మపాసనవరం చిత్రానుభావంప్రజా
హృత్రా రోవయతిస్త చామనృవతింసత్ప్రదిసావర్తకమ్ ॥ ౨౭ ॥

తదాత్వేఖలు॥భేరిశిండిమర్దుర్లు రీముఖభవోవారిగళద్దిగజః
పారియస్సతస్సుకాకులగళోద్ధారిభవంశ్చధ్వనిః
నారి తాంధురిదివ్యగాననిదనుసరిశ్వరాశీర్వచా
ద్వారిగన్నళికార్భటిచవిమతామూరికృతాశాన్వీధుః॥
అకారితత్ప్రభుతిలకాభిషేచనం
ప్రకా శితందివిభువికాహళీముఖైః ।

౧౨౬

ఐక్యస్వరాజోదయో

నికా య్యతఃపృథుకుతుకా త్రదాగతా
 స్సకా మిసీసుతభృతకాస్సురాభువమ్ ॥ ౨౯ ॥
 సకా శక్తైఃప్రభుతిలకావలూకనా
 త్సకా షడచ్చరితనికారవాక్సురైః ॥
 స్వకా యథాన్యపిదశుకాఖ్యవాహనం
 ప్రకా శక్తౌఽత్యజదధకాయమవ్యహతః ॥ ౩౦ ॥
 పుర శ్చుప్తతస్సదసినరషభస్యత
 త్కర స్థలాత్సుమనికరశ్చలాంతరాత్ ॥
 పర స్వరప్రగమికయాస్తరశ్చరా
 దుర శ్చిత్తస్తనయవరత్వలిప్సయా ॥ ౩౧ ॥
 శ్రయః స్థితకనకమయంరవిప్రభా
 నియం తృకించనకలయన్నపాయనమ్ ॥
 స్వయం పునజిగమిషితోదయంనృపా
 దయంశుకో * హరితనయంప్రతిక్షతే ॥ ౩౨ ॥

తదాకిల ॥ క్షమా వధూర్మృవతికుమారసన్నిధిం
 సమా పతేదితిహికిమావృణోన్నవమ్ ॥
 అమా సుషస్సపదిసుమాంజలిఞ్చుర
 దురమా హృతోవిబుధసమాజపాతితః ॥ ౩౩ ॥
 తేదను ॥ చఖా దరిపుదుర్తదఃపియసఖాయితంపట్టసం
 శిఖా సరమణించతంశతమఖాద్యలభ్యంనహా ॥
 ముఖా మ్మురుహతల్లజెదృఢనిఖాతనేత్రావళే
 స్సుఖా యజనసంతతేర్చృపనఖాయుధోసావభూత్ ॥
 ఛత్రం పార్శ్వయుగేవిభోరభధృతం చిత్రంస్తుతంవద్దిభిః
 పత్రం రాజ్యధురంధరత్వకథనాన్తిత్రహ్యపాత్యగ్రతః ॥

* మన్మథం

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా ౧౨౭

క్షత్రిం సర్వముపాహరత్కరమతో మత్రింబభూవుద్భవః
పుత్రిం కృష్ణవిభోర్నిరీక్ష్యవనితాఃపిత్రౌశమాభిభృతం ॥
భూపం తస్యసుగంధిమంఘ్రినికటేదీపంస్రజశ్చందనా
లపం చాపినివెద్యకౌపిలలికాలాపంతదాప్రాడ్ధయత్ ।
అప న్నాభయపేతవే వరుకరేచాపంప్రభోదేహినాం
తాపం వారయచామరాజతిలకశ్రీపద్మాబాణోపమ ॥౩౬॥

X ॥ ఇతి తదభ్యర్థనాం ప్రతిగృహీతవతి చానుమహిభృతి ॥

ప ॥ ద్విజాః ఫలముపాహరన్నవనిజానయేసాశిషః
ప్రజాస్తునతిభిన్నమంతదనుజాగరూకాఃకరమ్ ।
నిజానుగుణమాననాం క్షితిభుజాధనీతావ్యధు
స్సన్నజాత్యనుగుణంనతిప్రభృతిజాతహాపాఃపునః ॥ ౩౭ ॥
అదా వాద్యుతదేశికేంద్రకలితాద్వారవిందార్హణః
ప్రాదా త్సంసదిహూణమాభిమణయోచోదారహారాదికాః ।
మోదా త్పండితమండలీభ్యడచితశ్రీవానపూర్వంతతా
భూదా రస్సచకారపౌరహృదయాష్టదాయభూరిన్యయం ॥

X ॥ తతఃకిల స్వసాన్నినుగుణసమ్మాననాంప్రతిపద్యన్యపెతేమన ర్వే
ప్రవిపి సభ్యేషు మహిపతిరసానిజాః ప్రజాభూబలాత్సుఖనవద్యపాల
యత్ ॥—తదనుచ విద్యాసుపరిచయం ధరితీవలెరుత్పాదయితుం
రంగాచార్యోబుధవద్యః ॥

ప ॥ శాలానాయదిపాతనాయన్యవలె స్త్రీస్త్రిలాలనాదుద్భవ
ద్వేలా లంఘనధావ్యక్తము క్తిమగురోఃశాలాతిపాతాముధా
బాలా నాంభవనాద్భహిఃపతనభూరాలానవద్ధస్త్రినాం
శీలా నాంజననీత్యయంసయకలాలీలాలయంనిర్మమే ॥ ౩౮ ॥
రంగా ర్యస్సచివత్వమేత్యతదనుత్రిచామరాజప్రభో
స్తుంగాం హూణవచఃకులాచితకలాసీత్యాదిభౌరంధరీమ్ ।

౧౨

ఐక్యవ్యరాజోదయే

జమ్మ గార్డజయరామరాయనరసింహార్యవ్రభుమ్యానినా
విల్కపొర్ణలివ్రసిద్ధపురుషైస్సరావత్తనాచీకలత్ || ౪౦ ||

X || తతఃఖలు ఐమచ్చామరాజతిలకెన ||

ప || * యత్తప్తామ్బుజకక్తివైభవనశాన్తుత్తన్వయంత్రావళి

దత్త ప్రాభవమత్రాధానతినహన్తత్తద్విపాదీనపి ।

తత్త త్వజ్జజన్తేస్తుధూమశకటం తత్తత్ప్రదేశేత్రత

చ్చిత్త స్పర్ధిజనంవ్రసతి తమహోవిత్తవ్యయేనామునా || ౪౧ ||

కింద || స్నానాద్యేస్తుమహాతటాశసలిలం నానామలాధ్యంస్వతా

జానా నోజనరోగకృత్సతదవజ్ఞానాత్తటాకాంతరమ్ ।

భూనా ధోనగర్యవశ్చిమదిశిస్తానాంతరాశ్చంద్రా

చ్ఛానా త్యాయతవారివారణయతంపానాథమేవాకరోత్

మృణా శసమ్మితాయనవగ్రాళికాగృహేగృహే

గుణా ధ్యతీథాదాయసీర్నుణాంతతస్సకల్పయత్ ।

క్షణా త్పురోక్తవారిణాల్పణాదగాపతెత్సుఖ

వగ్రా శశేతురిత్యథోఘ్నానందంచకారతత్ || ౪౨ ||

తతః || X || షట్పత్తత్యధికాష్టశతాత్తరసహస్రతమే మాణవత్సరశా

లివాహనశకీయ భాతువత్సరే భాద్రపదమాసే ||

ప || సాయం ధీనదివఃప్రజశితురభిప్రాయంవిదంత్యంతతా

చ్చాయం పాతనమందిరంసురగవీప్రాయంమహన్నిర్తమే ।

సాయం ప్రాతరిహాన్మమంజనకృతే దేయంచలైలాదికం

కాయం శౌధయితుంతథౌషధమహోదాయంచవిద్యాద్ధినాం ||

అసా ద్యాధనరస్వతీవిహరణప్రాసాదసంజ్ఞంహిత

త్రాసావాగమతర్కపాణినివచశ్శ్రీసాహితీసత్కృతిః ।

భోసా ధుప్రవరైరపాతయదశ్శౌలాసాచ్ఛసంగీతక

ఽభ్యాసా శ్చౌతిషవైద్యకప్రభృతిమప్రాసాదయత్సంతతం ||

* తత్తేషన్మామజాతాయాశక్తిస్తస్యవైభవనశాదిత్యధః ||

చాడె

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

నె

భూమా వధావశేనపశాణభాగితోపైమాతరెకాదతి

తామాం సంస్కృతపద్ధతిననువిదన్తేమార్థమస్యాఃపునః ।

ధీమాం త్వప్రతివషణమత్రహినతాంశ్చిమాననాంకల్పయన్

హేమా ద్యైరపిచాఽబ్ధిబంధనవరాత్రామాశ్విహావధాయత్ ॥

కించ ॥ నిజా శయనివేదనంరచయితుంప్రజానాంప్రభుః

ప్రజాప్రతినిధీభవజ్ఞనసభాంవితన్వన్తుభామ్ ।

నజా గృధనువత్సరంహృభిమతానితేషాంవిదన్

సుజా తతమకర్తృభిఃప్రకృతిచిత్తమావజన్యత్ ॥ ౪౭ ॥

X ॥ తతశ్శాలివాహనశకే చతుర్నవత్యధికసప్తశతాత్తరసహస్ర
తమఆంగి రసనామనివత్సరైవైశాఖబహులదశమాం భార్గవవాసరే క
ర్కటకలగ్నే ॥

ప ॥ రాజ్ఞస్తదాకార్యతయోపనీతిం

ప్రాజ్ఞస్సమంత్రీహృదినిశ్చికాయ ।

ఆజ్ఞప్తిరాసీన్నృపతేజాననాన్

స్సాజ్ఞప్తిమేతాంసుదృఢావిధాతుమ్ ॥ ౪౮ ॥

X ॥ తదా సమావళాయ పురోధనః పౌరవృద్ధాన్శ్చ యథావి
ధ్యవనయనమచీకరత్సచామన్వపతేః ॥—తతశ్శాలివాహనశకే పశ్చ
నవత్యధికసప్తశతాత్తరసహస్రతమే త్రిముఖవత్సరే భాద్రపదశుద్ధ
పృతిపది నమేయష్యామ్ ॥

ప ॥ త్రిమా నేషతమానయత్ప్రభుగురౌవ్యోమాద్భుతంతద్గతే

రిమా యాఃకిలరంగనాథవిబుధంచామావసీంద్రాజ్ఞయా ।

సీమా తీతఇహస్తతర్కకలయారామానుజార్యోక్తిభి

ర్భూమా యస్యభుజంగపుంగవగిరామీమానయాప్యార్జితః ॥

తతః ॥ పంచా ప్యౌతనుసంస్కృతీర్తయిచిరాదంచాత్రోత్పల్లస

న్తంచా దాతురగాధిరాజవదనం ముంచాన్యదేశాదరమ్ !

౧౩౦

ఐక్యష్ట రాజోదయే

సంచా రెవ్రసయ స్తయామితరుచిస్సస్సించాదుపీతశ్రిత
స్సించా స్తాసుకృపారసానితిగి రాతంచామరాట్పూర్ణయత్ ॥

ప్రతి గృహ్యతతస్సతస్యనూక్తిం

యతిరాత్త్వంప్రతిపద్యసద్యవన ।

కృతి నఃకలయాంబభావసర్వాత్

శ్చుతి తత్త్వాథానివోధనెననిత్యమ్ ॥ ౫౧ ॥

X ॥ తత స్తస్య హయవదనచరణకమలతీథేన తత్పరిచర్యామై
వట్టాభిషేకమారచయ్య తచ్చరణసూజాదికంనిష్ప్రత్య త మెవమస్తాషీ
త్సభూమండలాఖండలశ్చీమాంశ్చామరాజః ॥

తథాహి । ఐమా నెషవిధత్తాం

తైమాణ్యనిశంసరంగనాథగురుః ।

కామా దివోషకూన్యా

రిమానగరాదిహవతీతోయః ॥ ౫౨ ॥

యితరవచనేకృతైకృతేపి

ప్రసజతిలోపమిమంశుభస్యనిత్యమ్ ।

విఘటయితుమలంహ్యుహ్వపేక్షి

ప్రసరతిచేద్భవదంతరంగమస్మిన్ ॥ ౫౩ ॥

కృతాకృతప్రసంగిత్వం నిత్యత్వం అల్పపెక్షమంతరంగం చరణి
త్యాంతరంగాపవాదానాముత్తరొత్తరంబలీయితచపాణిసీయమర్యా
దాముపజీవ్య సచమత్కారంస్తాతి ॥ యితతి ॥ ఇతరవచనే భవదితరవా
క్యై, ఆశీర్వాదాదిరూపఇత్యథాః, ఇతరైరాశీర్వాదాదా కృతైకృ
తేపి యశ్చాభలాపో ననివాద్యతవవ, సోపిభవతా నజ్జల్పమాత్రై
ణ నివారయతుం శక్యత ఇతిభావః, అముమెవాథాం పాణిసీయమర్యా
దయా నమర్థయతి ॥ విఘటయితుమితి ॥ శుభలాపే కృతాకృతప్రసం
గిత్వరూపనిత్యత్వస్య భవన్తనసి (దండకాపాయాద్య) ల్పపేక్షిత్వ

షష్ఠలహరి శ్రీమచ్ఛామరాజేంద్రకథా

౧౩౧

అర్థస్థంతర్బహుపై షష్ఠి హాఖలునితరామ స్తరంగత్వబుద్ధి
 ర్థస్థలపై షష్ఠి హాముదయతి బహిరజ్ఞ త్వస్థస్థానలక్ష్యాత్ ।
 ఏతద్వ్యత్యస్తలక్ష్యపకటనపలుతత్వాణిసీయ స్తుతిస్తు
 వ్యక్తం వై సజ్జనీయాంశుకనయవిదుషాం లోభమూలానమాన్య ॥

లసతి విలక్షణధర్మ

ప్రత్యయధీజనక మస్య వాగ్దాలమ్ ।

సవిహితకృత్యప్రత్యయ

ఇహయద్విలసత్యధాతుసంస్పర్శే ॥ ౫౫ ॥

తూపాంతరంగత్వస్యచ సత్త్వాదంతరంగేణ నిత్యబాధసంయక్తమేవే
 తిభావః ॥ ౫౦ ॥

రాగమూలకత్వేన స్పష్టతయా ప్రతీయమానాస్త్యుతిరప్రమాణమి
 తి. పూర్వమిహంసాయాం వైసర్జనహోమియవాసాన్యాయముపజీవ్య
 నచమత్కారంస్తాతి ॥ అధ్యంతరితి ॥ అధికాపెక్షిమనిజాదాన్యయోః
 నివాసతయా వత్సబుద్ధిరల్పపెక్షిష్యల్పదానస్య నిజాదార్యాననుగు
 ణతయా. అనా వత్సబుద్ధిశ్చామిషాం మహోదారతయేతిభావః, తర్హి
 పాణినిస్త్యుతివిరూఢఇత్యాశజ్జ్య తస్యాలాభమూలకత్వప్రతీత్యా జై
 మిసీయస్త్యుత్యధికరణ న్యాయవిరుద్ధతయా నాదోణీయతాముపస్యస్య
 తి ॥ న్యక్తమిత్యాదినా ॥ తథాచ పాణినిరపి లాభోపహతః ఇమేత్వ
 త్యుదారాస్తస్త్యుల్లోభోపహతవాఙ్మహాప్రమాణంవిదుషామపీత్యాశయః

ధాతుసంబంధే ప్రత్యయాఇత్యధికారసూత్రముపజీవ్యసచమత్కా
 రంస్తాతి ॥ లసతీతి ॥ వ్యాకరణవిహితాః కృత్యప్రత్యయాస్తు ధాతుస
 మ్బంధవిన భవంతి ప్రకృతేశుశాస్త్రనిషిద్ధతయా సావ్యమినో వాచా
 పి (కాశ్చనాది). ధాతుస్పర్శాద్యధావేదిహితకృత్యప్రత్యయజగ్ధనా
 దావ్యాకరణవిహితప్రత్యయాపేక్షయా విలక్షణప్రత్యయజ్ఞానజనక మస్య
 వాగ్దాలమిత్యాశ్చగ్ధమితిభావః, విలక్షణో యేథర్హాప్రవత్యాదయః తె

సాక్షాత్

శ్రీకృష్ణరాజోదయే.

గురుపదమెతచ్చుభక్త్య

త్పూజ్యయపాత్రంహ్యధాతుసంస్పర్శే ।

పాణినిమునిప్రణీతే

వాణినమస్తేవిరుద్ధవాదినైః ॥ ౫౬ ॥

ప్రాబల్యమభ్యుపేతం

పాణినినాతత్కథాసుకథకానామ్ ।

వచసాంతరంగశక్త్యా

వినిహతమైస్సదాపవాదస్య ॥ ౫౭ ॥

అథవతాహిగృహణం

పాణినిరవదత్ప్రదేషిహాశావాక్ ।

మవెదవిహితకృత్యమవిశాసనజనకమస్య వాగ్జాలమితితుపరమాధఃకి

పునస్తదేవాపజీవ్య భంగ్యంతరేణస్తౌతి ॥ గురుపదమితి ॥ ధాతుసం
స్పర్శాభావేపిగురోః (కస్యచిత్పదస్య కృత్ప్రీత్యయపాత్రత్వాదాశ్చ
కృమితిభావః, ఆచార్యవదాబ్జం శుభకరం విశాసనపాత్రంచైతితు ప
రమార్థఃఏకత్ర ధాతుర్భవిదిః అన్యత్ర కనకాదికం పూర్వవత్ ॥

పరనిత్యాంతరంగాపవాదానాముత్తరోత్తరం బలీయఇతి పాణినీ
యన్యాయముపజీవ్య పునస్సచమత్కారంస్తౌతి ॥ ప్రాబల్యమితి ॥
అయమన్వయాః, అపవాదస్య పాణినినాభ్యుపేతం తత్ప్రాబల్యంకథకా
నాం కథాసు అంతరంగశక్త్యా ఏలైర్వచసా వినిహతమితి, అంతరంగ
బలినాపవాదస్య యెననాప్రాప్తఇత్యాదినా నిరూపితన్వరూపస్యప్రా
బల్యం పాణిన్యభ్యుపగతమపి నదసి పాండిత్యబలేన సావమిభిః ఖం
డితమిత్యాశ్చర్యమితిభావః, వాక్తరంగబలెన నదసి దుర్వాదాః ప
రేషాం ఖండితాఇతితు పరమాధఃకి ॥

అథవద్గ్రహణేనానాథకస్యగృహణమితిపాణినీయమర్యాదా
ముపజీవ్య పునస్తౌతి సచమత్కారమ్ ॥ అథవతేజితి ॥ పాణినిర

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్ఛామరాజేంద్రకథా గతే
అన్యతునిరీహభావా

తద్రహితగ్రహణముఖ్యతాభిమతా ॥ ౫౮ ॥

అప్లుతపవాకారో

మహాతఃపరతస్సజాతీయాత్ ॥

ఇతివాగస్మతాష్టవతే

సంస్కృతిసింధోయదేతదాకారః ॥ ౫౯ ॥

హానినిరాహితదృష్టి

ర్తునిరపికుత్రాపియోబహువ్రీనశా ॥

పున్యత్రోత్తరాభ్యుపేతపదాపేక్షీ అర్థానంతమేవ పరిణామ్యక్షతి,
ఏషతు తాదృశాశారహితోనతజనానుజఘ్నక్షయైవ తత్రతత్ర సుచా
రమాతనాతి తెషామర్థావ్యయసాధ్యం విదేశాదాగమసమశక్యమిత్య
నుగ్రహేణ, అన్యథాధనినాంతు ద్వీపాంతరస్థితావప్యర్థశక్త్యా సా
మిదర్శనస్య సులభత్వాత్సామ్యమిసంచారస్యవైయథ్యాపత్తైరితిభావః
ఏకత్ర అర్థావతః-అభిధేయవతః, అన్యత్ర ధనవరణత్యర్థః, తథా ఏ
కత్ర పదేమ శబ్దేమ అన్యత్ర ఉత్తరాభ్యుపేతాధికారేమ ॥

అన్యహతస్సమానాధికరణజాతీయయోరితిశాస్త్రముపజేష్య సచమ
త్కారంస్తాతి ॥ అప్లుతఇతి ॥ అయమన్వయః, పరతస్సజాతీయాన్తహతః
(నిమిత్తభూతాజ్ఞాతఇత్యర్థాన్నిధ్యతి) ఆకారః అప్లుతపవభవతీత్యధ్యా
హ్యాయతే, ఇతివాగస్మతా యదేతదాకారః సంస్కృతిసింధోష్టవతేతి,
అయంభావః సజాతీయాత్పురస్కాత్సామ్యమిసః మహత్త్వః సంగృహీ
తసన్నాసాశ్రమవాసయం సంసారసింధోరుత్తీర్ణ-ఇతిఅశ్చర్యాధిక
స్తు మహచ్ఛబ్దస్య ॥ పరభూతజాతీయర్ పర్యయనిమిత్తకస్స ఆకారో
ప్లుతపవభవతి తతు ప్లుతాల్లెతిశాస్త్రసత్త్వేపి తాదృగత్రాకారః ప్లుత
తయా దృశ్యతఇత్యాశ్చబ్ద్యమితి ॥

ధర్మాదనిచ్చేనలాదితి శాస్త్రముపజేష్య సచమత్కారం స్తాతి ॥ హా
నినిరతి ॥ అయంభావః, కదాచిత్వాణినేర్నికటమాగత్య స్తికంశ్చ

౧౩౪

త్రుక్ష్మరాజోదయే

అనిజంతమాహధర్మం
 నసద్భగ్మైకదృగ్భిరేతైస్సః ॥ ౬౦ ॥
 అప్రాకృతఇతిసత్యం
 ప్రత్యయమూర్త్యంతరయతస్సయమ్ ॥
 ప్రకృతేఃపరత్వమేవహి
 పాణినీనాప్రత్యయేమసమదర్శి ॥ ౬౧ ॥
 అకారాదవిసృద్ధిహి
 శిష్యపాణినీనమ్మత్తా ॥
 ఏతేషాంశిష్యవిద్యాభి
 వృద్ధిస్తస్మాదంతరమ్ ॥ ౬౨ ॥

ద్భిక్షుకే భవతాధర్మభవతు భిక్షాం మేదేహీతి యాచమానే పాణి-
 నిస్తు తంధర్మం అనిజమాహ, నమేధర్మభవతు భిక్షానదీయతే గచ్ఛ
 గచ్ఛేతికుత్రాపిబహువీహవేన ఆశాంనిధాయ అవాదీత్; నతుధర్మతతః
 పాణినీరప్యథాతురః ఏతేతుధమైకదృశఇతి ఆశ్చర్యమితి, పరమార్థ
 స్తు కేవలూపపదకాద్ధమాంతాద్బహువీహాః అనిచప్రత్యయోభవతి
 పాణినీరాహేతి, తదాచ అనిజంతం అనిచప్రత్యయాంతమిత్యర్థః,
 ప్రత్యయఃపరశ్చైత్యధికారనూత్రే ఉపజీప్య సచమత్కారంస్తాతి ॥

అప్రాకృతఇతి ॥ సాక్షాన్మూర్తికమత్పాండిత్యమివ స్థితాయం అ-
 ప్రాకృతావతారఇతిభావః, తమిమం సమర్థయతి ప్రకృతైరిత్యాది
 నా ॥ సుదాదయఃప్రత్యయనంజ్ఞానేచ ప్రాతిపదికాత్పరావీవ భవతి
 ఇతిపాణినీప్రాదర్శితుపరమార్థః, అథాంతరతున్నష్టం

వృద్ధిరేదీతిశాస్త్రముపజీప్య తథాస్తాతి ॥ అకారాదితి ॥ పాణినీ-
 స్తు శిష్యవిద్యాభివృద్ధిరేవైషా కింతావ్యవసానభూతాకారాపేక్ష-
 యా పురతః ౨వివృద్ధిరెవ, ఏతేతు నతాదృశాఇతిభావః, శిష్యేశాన

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్చామ రాజేంద్రకథా.

గతే శ్లో.

అదావేకాహిగుణః

పాణినాదత్త్విష్యవిషయేపి ।

ఇతరస్మిన్నపిచైత్రే

గృద్ధినిదానంహిగుణగణోదర్శి ॥ ౬౩ ॥

నాత్రహిసంశయగంధః

నిరీహభావాన్నవాసిషాధయిషా ।

సిద్ధిపిసర్వవిదితా

ప్రతిరోధోదృశ్యతేకవవానుమితేః ॥ ౬౪ ॥

నాహే శబ్దరూపేవిషయే, అవి-ఓకారే, అకారాత్పరేనతి ఉభ
యోష్టాసనే ఔకారరూపావృద్ధిభవతీతి పాణినీసమ్మతమితివరమాఖ్యః

ఆధునికైతి సూత్రముపజేష్య పునస్సచమత్కారంస్తాతి ॥ ఆదావి
తి ॥ ప్రభుసన్నిధౌ మామక గుణప్రకాశనం త్రిమద్భిష్టచక్తిఃకాఽన్య
మితి శిష్యేణ పురాపాణినరకృత్ప్రాధికారోపేక్షికమేవగుణం (వృ
ద్ధ్యవేతుమకథయదయమస్తన్నికతే పఠతీత్యాత్మప్రశంసావరమేవ)
ఏతేతు శిష్యభిన్నేపి తద్వృద్ధినిదానభూతం గుణగణంప్రకాశయం
త్యాశ్చర్యంతతః పాణినీతోపి సుమనసఇమఇతిభావః, వరమాఖ్యస్తు
శాసనవిషయాభూతే శబ్దరూపేవిషయే ఔకారే ఆల్ అకారాత్పరే
సతిపూర్వవరయోరేకఃఓకారరూపోగుణోభవతీతి పాణినరవచదితి,

అథ న్యాయశాస్త్రేపిప్రావీణ్యం సవస్య ప్రదికటయిమస్సచమ
త్కారంస్తాతి ॥ నాత్రేతి ॥ అస్మిన్గురువరే సర్వజ్ఞతయా కుత్యాపిసం
శయరేకాపినాస్తి, ఈషణాత్రయవజ్జనేన సంపిపాదయిషాపి నాస్త్యే
వ మంత్రసిద్ధ్యాదికంతు సర్వవిదితం అస్యమితే-జ్ఞానస్య, కవనమా
ప్రతిరోధోదృశ్యతే, హకుత్యాపి తథాచాస్యబుద్ధైరగోచరీభూతానకా
పి విషయోస్తీతిమావత్, శాస్త్రీయాధ్యస్తు ప్రాచీనమతరీత్యాను
మితివేతుభూతాయాస్సాధ్యసంశయరూపాయాఃపక్షతాయా నపిస్త

౧౩౬

శ్రీకృష్ణరాజాదయో

ఇదంప్రథమమేవామి

విదంతోపియతీశ్వరాః ।

ప్రత్యభిజ్ఞాదరణతా

నిత్యమద్భుతచేష్టితాః ॥ ౬౫ ॥

సంక్రామతిహిసకార్యే

సమ్యగుపాదానధర్మ ఇత్యుచితమ్ ।

ఏతదైవ్విరిమద్యుష్టో

బలతబలహుశోత్రకాలధర్మోపి ॥ ౬౬ ॥

మతరీత్యా తద్దేతుభూతాయాస్సిషాధయిషావిరహవిశిష్టసిద్ధ్యభావనూ
పాయాశ్చ తస్యాః అనత్రైవసి (సిషాధయిషావిరహవిశిష్టసిద్ధినత్రైవపీ
తియానల్) అనుమిలైః ప్రతిరోధః క్వవాద్యశ్యతే, అనుమితిరుత్పద్య
తపవేత్యాశ్చర్యమితి,

ఇదంప్రథమమితి ॥ కాలాంతరే దేశాంతరైనుమాతవిషయవన
సాయమితి ప్రత్యభిజ్ఞాజాయతఇతి శాస్త్రీయమర్యాదాః, ఇదంప్ర
థమతయా దర్శనైస్పేషాం తాదృశే ప్రత్యభిజ్ఞాదేతీత్యాశ్చర్యమితి
శాస్త్రీయాధః, ప్రకృతాధఃస్తు ఇదం ప్రథమదర్శనేపి ప్రతిపది
తమేతేషామతీన పరిచితతమేషివవాదరాతిశయఇతి మహత్సామన
స్యమితి,

సంక్రామతీతి ॥ ఉపాదానకారణగతానీలపీతాదిరూపా గుణవీన
కార్యే ఘటాదా సంక్రాంతాభవతీతి శాస్త్రమర్యాదా, ప్రకృతేతు
కార్యమాత్రనిమిత్తకారణీభూతకాలగతధర్మోపి కార్యభూతేషివతదైవ్వి
రిమ దృశ్యతఇత్యాశ్చర్యమితిభావః, పరమాధఃస్తు కాలధర్మమరణం
నచైతదైవ్విరిమ బహుశోదృష్టఇత్యుక్తే ఏతస్మిన్వైరకరణైత్వేతత్తైజ
సా నద్యస్సవ్యయమేన త్రిమియంతఇతి,

౧౨

షష్ఠలహరీ శ్రీమచ్చామరాజేంద్రకథా

౩౩౩

గుణవీనబుద్ధిరితినా

కణచరణోక్తిమృతమైవయద్గురుభిః ।

నర్వప్రధానభూతా

తద్గుణతోక్తాతుజ్జేమినిఃకృచ్ఛేత్ ॥౬౭॥

మునిరపిసజ్జవిశేషం

పాకంయదివదతివిశ్వసేత్కావా ।

సజ్జవిహీనతయైవహి

భవతాంహృదయంసుపాకవద్బుద్ధమ్ ॥౬౮॥

అథవైతాదృశలెజ

స్సంగవిశేషోహిపాకతాభివతః ।

భవతాంమనోద్యయాదృశ

లెజస్సంగేనపాకవజ్జాతమ్ ॥ ౬౯ ॥

గుణవీనేతి ॥ నర్వస్తిన్నపి కా ర్యే రాక్షోమమాజ్ఞాప్రమాణభూతా
తస్యాఅపిమూలభూతాయాఅస్తదాచార్యబుద్ధేస్సర్వప్రధానత్వే కై
ముతికన్యాయసిద్ధేపి బుద్ధిమాత్రస్య కణాదేన గుణత్వకథనం మీమాం
సాన్యాయవిరుద్ధతయాశ్చ క్యం నర్వప్రధానభూతస్య శేషత్వాపరవర్యా
యగుణత్వస్య కుత్రాప్యసంభవాదితిభావః, పరమార్థస్తుబుద్ధే రూపా
దివద్గుణత్వమేన కణాదసమ్మతమితి ॥౬౭॥

మునిరపితి ॥ నర్వసంగపరిత్యాగమూలకత్వేన చేతఃపరిపాకస్యన
ర్వానుభావికతయా తద్విరుద్ధం లెజస్సంగవిశేషస్య యత్పాకతాకథ
నం కణాదమునైః తక్కావా విశ్వసేత్ మునిభాషితేపి సంవాద్యను
భవవిరుద్ధే కస్యవాప్రత్యయోభవేదితిభావః ॥౬౮॥

నను కథం మునిభాషితస్యాత్యంతాప్రామాణ్యంస్యాదిత్యాశ్చక్య
అన్యథా తన్నిర్వాహపూర్వకంస్తాతి ॥ అథవేతి ॥ పరబ్రహ్మత్వక
దృశతేజస్సంగవిశేషేణ సార్వకాలికేనాస్య గురోహ్మకదయం పరిపా

చిరం

అంకశ్చరాజోదయే

బుద్ధగూణత్వమేవ

న్యాయవిదుదితంతదేవయ్య క్రియతమ్ ।

యదిహయతినర్యబుద్ధ్యా

దృఢబద్ధఃకోపివాజిరాజోయమ్ ॥౭౦॥

అన్యత్రాపిచగర్భః

పాథివధర్మోపి తత్సమావేశాత్ ।

దృష్టశ్చిత్రమముష్టి

పాథివశతసంశ్రయేపినాగర్భః ॥౭౧॥

బుద్ధిద్రవ్యమితిదం

బ్రహ్మవిదాంవాగ్మతంయదన్యమతిః ।

కసత్త్వేనానుమీయతే తాదృశ తేజస్సంగస్తేన పాకత్వం కణాదా
భిమతం భాష్యకారాదిభిస్తు భ్యాంత్యాన్యథావ్యాఖ్యాతమితి నమ
భ్యతేతిభావః ॥౭౦॥

బుద్ధిరితి ॥ య క్రియతమితి ॥ దామాపరపర్యాయస్య గుణస్తే
న వాజిబంధనసాధనత్వస్య లాకసిద్ధత్వాదితిభావః, తథాచ సర్వదా
హయవదనధ్యానైకరతచిత్తాయమితిఫలితార్థః ॥౭౦॥

అన్యత్రాపితి ॥ న్యాయరీత్యా గంధాత్త క గుణస్య పృథివీమాత్రా
సాధారణత్వేన జలాదా తత్ప్రీతిః పృథివ్యవయవసంబంధవశాదువ
వద్యతేతిసర్వసమ్మతం, తథాపి పాథివశతసంసగేవ్యత్రేషదపిగం
ధానాస్తీత్యాశ్చర్యమితిభావః, ప్రకృతార్థస్తు పాథివానామహం
కారిత్యయంసహజోధర్మః, యస్తాత్క్రించినన్నపాశయలాభమాత్రే
జైవ స్వయమపి మహాహంకృతిమాన్భవతి ప్రాకృతాపిజనః ప్రత్య
తపాథివశతైరాశ్రితస్యాప్యస్య నేవాహంతేత్యాశ్చర్యమితి ॥౭౧॥

బుద్ధిరితి ॥ గుణసమవాయికారణత్వస్య ద్రవ్యమాత్రాసాధారణల
క్షణకావోబుద్ధేశ్వప్రకృతేతాదృశత్వాద్ద్రవ్యత్వమేవయ క్తమితి ౭౨

వష్టలహరి శ్రీమచ్ఛామరాజేంద్రకథా

౧౩౯

అణులేమతాదిమగుణగణ

మవాయిత్వేనయజ్జగద్విదితా || ౭౨ ||

కృమానువర్తినోఽజన్యం

సమాయాత్మత్రైకారవమ్ |

పింగళోక్తిరసాధ్యసా

భజ్జమేతైరవాపితా || ౭౩ ||

సూర్యకింపరకాలసూరతిసతుస్యాన్నామహంసాభిధో

నిత్యోద్భుడకరఃపరివృజనవానాబద్ధకృతాంశుకః |

యత్సద్బ్రాజగురుత్వమంచితమనభ్యయేపితత్వై కలాం.

శిష్యాపివృత్తివత్క్రలాగ్రహణతత్త్వత్తయాహీయతే || ౭౪ ||

మోదాదావిహవణః స్యసంయోగఃకృమసంజ్ఞకఇతిచ్ఛందశ్శాస్త్ర
సమయమువజీవ్యసచమత్కృతిధూయస్తాతి || కృమానువర్తినఇతి ||
కృమో వేదశాస్త్రాక్రవిధిస్తదనువర్తినోఽజన్యం గౌరవమేవాత్యయాం
తి. తెషామపి కచాదిల్లాఘవపృతిపాదకత్వాదసంగతా పింగళౌచా
ర్యోక్తి రైతైరనాద్యతేతి. యక్తమేవేదమితిధావః. పరమార్థతస్తు సా
దాద్యాత్మంయుక్తవర్ణాతాప్రీక్షనస్య వణాస్య వివక్షాయాఽన
త్యాం లాఘవమపి శాస్త్రీయమితి పింగళౌచాభ్యహృదయం, అత్య
ఏకత్రలాఘవశబ్దో అనాదరణీయతాపరః అన్యత్ర ఏకమాత్రా త్కత్వ
వరః. || ౭౩ ||

దశైః సూర్యేందు సంగమప్రసిద్ధిముపజీవ్య సచమత్కృతిస్తాతి
|| సూర్యఇతి. || పరకాలసూరతి. సజనఆచరతీత్యథః | అయం
భావః, సూర్యస్తావత్పరకాలసూరిసామ్యలిప్సయా తద్విహ్వని సవి
యమపి వహతునామ తావతా కిం తత్సద్భవోభవేత్, యస్తాదయం
రాజగురుత్వకేతిం లిప్సరాగతమాత్రవవ క. స్థితిద్బ్రాజవ్యవ రెధ్య
రసధ్యయనదినపవ పృతిపదికలాప్రచానంకరోతీతి యదనంతరస్యాయా

గీతం

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

శ్వానద్రోహాః మేకంయమమహతుయమాశ్వానసజాతాజయేయః
పాణిన్యాచార్యగీతాఇతి మతివిభురామాభ్యమంసంశ్చయధ్వమ్ ।

హింసామాపన్యతస్యప్రమథనచతురామ స్తదాచార్యసంవి
త్సూతేకామస్యహింసా త్త్యయమవితతింతాంవతంజల్యభీష్టాం ॥ ౭౫ ॥

చిత్రియతేమనామే

విలక్షణంవీక్ష్యవరమహంసమముమ్ ।

దృవతిచకితస్సవ్యయంయం

ద్వశానమాత్రేణమేఘరాశిరయమ్ ॥ ౭౬ ॥

జైమినిరపియత్యాధా

ద్వారనధియమేవహంతతత్రైతైః ।

దవగవ్యతై, శిష్యేపి పృతివదికలాగ్రహణవశాత్తయాశశ్వద్వియజన్య
తై, సామినాతుపృతిష్ఠాదివిపాస్సభావాద్భహుదివస్తేస్సవ్యక్తిష్వగుణ
పరిక్షయాసుదివసే విద్యాప్రదానాదుత్తరోత్తరశిష్యాణాం విద్యా
భినధాతైఇతి మహత్తారతమ్యమస్తీతి ॥ ౭౪ ॥

శ్వాసేతి ॥ యమాఇతి ॥ ఖయాంయమఃఖయఇత్యాదీనా వై
యాకరణప్రదశితా నణవిశేషాత్తకాఇతిభానః. పతంజల్యభీష్టా
మితి పాతంజలయోగశాస్త్రేప్రతిపాదితామిత్యధః. తథాచ హింసా
త్త్యయమస్యహింసాత్తకావీవతే సాక్షాద్విరోధితయా సామధ్యేన
చ బాధకాభవితుమహంసీతిభానః ॥ ౭౫ ॥

చిత్రియతేఇతి ॥ మేఘరాశిరితి ॥ ఏకత్రయేఘానాం రాశిః ఘ
నానాం సమూహాత్త్యధః. అస్యత్ర మే మమ అఘరాశిః- పాప
సమూహాత్త్యధః ॥ ౭౬ ॥

జైమినిరితి ॥ జైమినెరపి బ్రహ్మసందాపెక్షయా బహువ్రీహ్య
నుభవవీర్యాహితత్వ బుద్ధిరాసీత్. ఏతైస్తు తత్పురుషాపెక్షయా -
తచ్ఛబ్దవాచ్య పరమపురుషైకరుచ్యా బహువ్రీహాలాఘవమేవగృహీ

షష్ఠలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

నకం

లాఘవమేవగృహీతం

తత్పురుషాపేక్షయాబహువ్రీహా ॥ 22 ॥

నిరణాయైమిసిద్ధయై

నికరేష్యామ్యుద్యమేకమేవేతి ।

ఏకత్రైవిమహిద్భూషా

నిరవధికారుణ్యరాశిరిహచిత్రమ్ ॥ 2౩ ॥

అథానుధావనమృతే

శబ్దేనేవాగ్నిమేణితాప్తస్యమ్ ।

తం. అన్యథా బహుతర వ్రీహ్యయతిమతా రీమాసంస్థాన వ్యభుసరడ
త్రగామాదీననాదృత్య కథమేవంపరమహంసాశ్రమాభిరుచిభజేత్,
తస్మాజ్జే మిన్యపేక్షయాన్య హృదయపరిపాకశ్లాఘ్యుజ్జితభావః. పర
మాథన్తు పదద్వయలక్షణాపాదక బహువ్రీహి సమాసత్వాంగీకారా
పేక్షయా పూర్వపదమాత్ర లక్షణాపాదక తత్పురుషసమాసత్వా శ్చ
యణమేవ న్యాయ్యం లఘుభూతత్వాదితి తత్రతత్రైవిద్యపీతాద్యధికర
ణమనైమిసిద్ధప్రాదశయదితి ॥ 22 ॥

నిరణాయాతి ॥ అకృత్యధికరణన్యాయేన అరుణాదిపదానామారు
ణ్యవీన శక్త్యంగీకారాదానంత్యవ్యభిచారాద్యనావత్తయే అరుణ్యా
దీనాం జాత్యాదినదేశత్వాదికమభ్యుపగతమితిభావః. నిరవధికారుణ్య
రాశిరితి ॥ నిరవధికానామారుణ్యనాంరాశిః ఏకత్ర- ఏకస్తిన్నైవ వ
స్తు, నిదృష్టపత్యాశ్చర్యమితిభావః. నిరవధేకారుణ్యస్య-కృపాయారా
శిరితితు పరమాథః ॥ 2౩ ॥

అథనిరవద్య విద్యావైదుష్యేపి సప్తస్య వినయద్యోతనాయ నై
చ్యమనుసందధాతి ॥ అథేతి ॥ పరగుణైకగ్రహణశీలేషాహ త్తభిర
స్తాదృశామపశబ్దజటిలేపివ్యవహారే షీరసారసన్యాయేన గుణమాత్ర
గ్రహణేన సంతోష్టస్యం యతస్తే పరగుణాభినందనే వ్యజమాత్రా

౧౪౨

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

నద్భిఃపదైకదృగ్భి

స్తేషామథాధికరణసీత్యాత్మ ॥ ౭౯ ॥

వా॥ ఇతివిహితనుతౌ మహిషతౌ సనితరాంపరితుష్యతస్య సర్వ
తోముఖైః పాండిత్యైః విస్తృతమనాన్సుస్తృత మనారోగ్యాయురాడిక
మాశీర్భిరనుజగ్రాహ పరమహంస పరివ్యాజకధురంధరః ॥ — ॥ తత
శ్శాలివాహనశకేఽష్టశతౌ త్తరసహస్రతమే బహుధాన్యవత్సరే వైశా
ఖబహుళసప్తమ్యాం సముపేయః ప్యామ్ ॥

ప॥ ఆహూయసమ్యగనలవివిధైస్సమంతైః

బాహూద్భవౌ త్తమమమంపరకాలనూరిః॥

ఆహూయచామన్యవతింశుతతాపముఖైః

మాహూతికోక్తనమయైకృతవైష్ణవాగ్న్యం॥౧౦॥

వా॥ తత్రాంతర తత్రైవఖలు మైసూర్నగరే

ప॥ కాంతరాజకులసింధుసుధాంశో

శ్శాంతచిత్తనరసింహన్యవస్య ॥

కాంతయాధ్రియతకాచనకుక్షౌ

స్వాంతబింబితరతిపౌతిమేవ ॥౧౧॥

వా॥ అథశాలివాహనశకేషికోననవత్సధిక నష్టశతౌ త్తర సహస్రతో
మేఽక్షయవషేనిజజ్ఞైస్తబహుళపష్ట్యాంబుధవానరే ఉత్తరాభాద్రా
పక్షిణి, వ్యాజశ్చవ్రకృత ఏషఏవవర్యాప్తౌ యదయమియంతంకాల
ముదగిరద్వాంజ్జాలమనగళమితి. నత్వథపర్యంతానుధావనం తద
థంయుక్తం అస్యథా తేషామథాధికరణ న్యాయవిరోధస్సాన్వదితి,
తన్నాన్వయశ్చ అగ్రిమేజ్ఞైవస్వప్రవృత్తున్ద్వైశ్చలాభే సంభవతి తత్పరి
త్యాగేన వ్యవహితానుధావన మనుదితమితి, ఏవంచాత్ర అథజ్ఞానా
త్పాధమికతయా సర్వాభిమతేన శబ్దజ్ఞానమత్రైజ్ఞైవ వ్యాజలాభా
భభివందనం యుక్తమితిభావః ॥ ౭౯ ॥

షష్ఠలహరీ త్రిమిచ్చామరాజేంద్రకథా ౧౪౩
 సక్షత్రై సుముహూతే సమేయసి మాణశకేతువట్ పష్ట్యధికాష్ట
 శతాత్తరసహస్రతమేవత్సరై నప్తమేమాసితురీయదివసే త్రిమతశ్చాం
 తరాజకులీనస్య నరసింహవిభోస్సహధర్తచారిణీ కేంపనంజమాంబా
 కామపిసుతామజీజనత్ ॥

ప॥ సాచిరాదుదభవత్ఫలుతస్యా
 వీచిరాజితభవాంబునిధేశ్యైః ।

రోచిరావృతతనుశ్చయధాధి

(ప్రాచిరాత్రివతినవ్యకలావా ॥ ౨౨ ॥

వా॥ తతశ్చాలివాహనశకే త్రినవత్యధిక సప్తశతాత్తర సహస్రత
 మే పృమోదూతనషే భాద్రపదబహుళ దశమ్యాం భామవాసరై
 పునర్వనూనక్షత్రై త్తరీయపాదే—సాకిల కేంపనంజమాంబాకమపి
 సుతమణిం ప్రానుత ॥

ప॥ నూనుస్తుయస్సముదభూద్భజతాంస కామ

ధేనుహి కాంతనరపాలఇతివృతః ।

సాన్విసుద్ధరత్యహహాయస్సులభోభునాత్య

కోనుద్ధతకథయమాణకలాసుఖీమ్ ॥ ౨౩ ॥

వా॥ తతశ్చాలివాహనశకీయపంచనవత్యధిక సప్తశతాత్తరసహస్రత
 మే ఆంగిరసనామనివత్సర ఆశ్వయుజబహుళ సప్తమ్యాం బుధవాస
 రై పునర్వనూనక్షత్రై మకరలగ్నే కాంతమృణ్మీనమాఖ్యాం కామపిసు
 తాం సుహువెసాపునః కేంపనంజమాండా నరసింహస్మపాలకుటుంబిన్ ॥

ప॥ కాలేసువృష్టిరివసర్వజనాభినంద్యా

బాలహసాశశిక లేవచక్లవత్కే ।

తేరభిరెథవివిధాసుకలాసుపుణ్య

జాలేనసత్పరిచయా న్నహతీంసమజ్ఞామ్ ॥ ౨౪ ॥

తాంబాలికాంపృథమజామిహ కేంపనంజ

౧౪౪

ఓంకృష్ణరాజోదయే

మాంబాభిధాన్వతికలంపశంసురారాధ్యః ।
 త్వాంబాహంజోత్తమవధూతిలకానుషంగో
 బాంబాలితాంఘ్రినశినాంరచయిష్యతీతి ॥౧౫॥
 జ్యోతిస్తస్మావతితరానిపుణాకలాసు
 భుయస్తరాత్పరిచయాన్తహతాదరేణ ।
 శ్రేయఃపరంఝడితినచినుతెస్తలఃకే
 ప్రాయఃపురాసుకృతవైభవసంభవతత్ ॥౧౬॥

ప్రాణాధీశ్వరంజనాయనిజగీర్వాణాదిభాషాస్తథా
 హూణానాయసనానశేశ్చఫణిరీర్విణాదివాద్యావ్యపి ।
 త్వాణావమ్భుతరాజనీతివితతీ(స్త్రీ) న్నణాంచధర్మాజ్యసా
 పాణావామలకాయథాత్రవిదుషీహీణాంవ్యధాద్భారతీ ॥౧౭॥

వా॥తదాకలముచా తదాలయగతాగతపరాస్థస్త్విరాస్సన్వితాతన
 నిధిగతామిమాన్మనససంతానిరీక్ష్యసాముద్రికపరీణాం తత్ప్రవీణా
 హీణాంవ్యధురేనంవిధాభిస్సుధాభిభవతురాభిఃప్రలాభనకలాభిః॥
 తథాహి॥ప॥ కన్యామణైత్వదళికేకలపట్టబంధం

విన్యాసమజ్ఞీయుగళేతిలకస్యగాదేః ।
 అన్యాభిరత్రైరచిత్సంపన్నుపనుందరిభి
 జ్ఞాన్యానిరీక్ష్యవిహసంతిపురాబతేతి ॥౧౮॥

తజ్జనన్యనుపమైస్త్రీభిరైతై

స్సజ్జనస్తుతిపదైజ్జగతిహ ।

లజ్జయాహృదయమాత్మవిగహా

స్సజ్జమాతనుతభాగ్యవతీనామ్ ॥౧౯॥

ఓంసుధాకిరణకామగపిభి

భాగసురకలశసింధురివాయమ్ ।

చిహ్నము

షష్ఠలహరి త్రిమచ్ఛామరాజేంద్రకథా.

గీత

భూసురాధ్యక్షతనయాధిగమద్వారా

ట్యూసువానవినుతాజగతిషు ||౯౦||

ఏవంస్థితేతదనుచామనృపాలమఃత్రి

భావందధోపరిణయేనిజరాజమాళేః ।

సోఽవంధ్యధీస్తదనురూపవధూంగ్రహీతుం

యావన్నృపాలశ్చేతనయాస్తుపరిక్షతే స్థ ||౯౧||

తదాకిల|| విలాసవైదగ్యకలాభిరూప్యేః

కలాదిభిశ్చాప్యతులాంనమేనే ।

ఇలావతేర్వేత్తతలాహారత్న

లలామచైతాం సుతలాభభాగ్యాత్ ||౯౨||

వా|| తతశ్చైచ్ఛనంకృతనిశ్చయస్సరంగాభ్యస్తుంగాదరాదామూయ
మామూతికగణంక్షణంవిచార్య గుణగుణాశాలివాహనశక్తియైకో
త్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే బహుధాన్యవత్సరే వైశాఖబహుళదశ
మ్యాం భానుమాసర ఉత్తరాభాద్రాద్రుని సింహలగ్నె పాణిగ్రహణ
ముహూర్తకలసిగీయ నగర మఖిలంశృంగారితం విరచయ్య రాజభవ
నేతీవరాజమానం నవమణిమయం పరిణయమంటవవరం పరికల్పయా
మాస||—|| తతస్సముపాగతే తస్మిన్ సుదివసే త్వరితమానాయ్య సు
మేధనః పురోధసోవివిధాంశ్చవిబుధాన్ యథావిధివివాహ మహా
త్సవ మచీకరచ్ఛరీపతినిభస్య త్రిమతచ్ఛామరాజశిఖామణిః ||
తదాఖిల|| భూవానిర్ధృతకౌతుకస్సపరిషత్పూజాదికృత్వాక్రమా

ల్లాజాహుత్యవధీహ శాత్యమఖిలంరాజాధిరాజోచితమ్ ।

నైజాంతామకరోత్ప్రియాంనృపసుతామాజానశుద్ధాంసదో

భాజాంప్రావనదాశిషస్సకలరాజ్యేజాత్యనాడింధమాః ||

తదాహి|| చిరేణచాన్యోన్యమవేక్షితుం(శ్రీ)

కరేమణీకౌతుకబద్ధకాలే !

౧౪౬

శ్రీకృష్ణరాజోదయో

వరణచాపాటనమభ్యనాయి
 నరద్వైపుతీత్రపయేననమ్రా ॥ ౯౪ ॥
 సాన్వభావికద్యుతినతీర్థ్యతయానళేత్స
 శాభాధరంకనకమజ్జశేనూత్రమసాన్యః ।
 ఆభాద్గళేనృపతినావిధివన్నిబద్ధం
 సౌభాగ్యలక్ష్మ్యుపగమోచ్చితతారణాభమ్ ॥ ౯౫ ॥
 సదస్యభోనప్తపదీప్రచారె
 పదగ్రహదాప్రభుణావిధేయే ।
 మాణిక్యభిత్తౌప్రతిబింబభూమ్నా
 పాణిగ్రహాకింభ్రమవారణార్దః ॥ ౯౬ ॥
 రామాంఘ్రిమాధాతుమభోశిలాయాం
 చామానసింద్రోలభతాతికృచ్ఛాల్ ।
 ప్రామాణికోక్త్యాహిశిలామహిచె
 త్కామానినీకామయతేనపత్నీమ్ ॥ ౯౭ ॥
 శ్రీజన్మగేహసుభగంసకృశానుతాప
 వ్యాజంప్రకల్ప్యకరపంకజమంబుజాక్ష్యాః ।
 రాజన్యవీషచిరమాపిబతిస్తలగ్న
 లాజందృశాకరయుగెనతదాగృహీత్వా ॥ ౯౮ ॥
 అంతర్ధిమాప్తాపిపురస్థనంఘ్రైః
 కింతద్వయంరత్నమయోధ్వభిత్తౌ
 సంతస్సభాయాంసహితత్రనర్వ ।
 సంతస్వతేస్తస్ఫుటదృష్టరూపం ॥ ౯౯ ॥
 తయోద్యగంవీక్ష్యనకోభ్యనంద
 చ్చియోజ్వలఃసర్వవిధానురూప్యాల్ ।

షష్ఠలహరి త్రిమచ్చామరాజైద్యకథా

౧౪౭

యతస్సపత్న్యాపిదృష్టముర్వాస్య

అతర్కితంతద్ధృదయంగమత్వమ్ ॥౧౦౦॥

పేణీవశాద్విధికళత్రకటాక్షనద్యా

నాణీయసీయదభవత్పటుతాకలాసు ।

క్షోణీవతేస్తదవరౌఢమిహంతదాది

వాణీవిలాసనహభిఖ్యమిహామనంతి ॥౧౦౧॥

తతః ॥ నద్యావాపృథ్వితలేఢ్యుదయకృద్విద్యాభిధానంధనం

దద్యాంసత్కులయోషితామితి కదాచిద్యాచితఃకాంతయా

హృద్యాంపాతసశాలికాంవ్యరచయత్పద్యాళివత్సలౌవ

ర్నద్యాదేశ్యర్పురియథానభసిమాస్యద్యాపిసౌజ్ఞ్యంభల౯౧౦౨

వా॥ తతోన్యపైలమ కతివయేషు మాసేషు సముపాగతవతిశాలి

వాహన శకీయత్యుత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే విక్రమవషేషాల్లు

నశ్చైదైకాదశ్యాం శుక్రవాసరే పుష్యక్షౌతులాలగ్నై హాణశకతు

ఏకాశీత్యధికాష్టశతౌత్తరసహస్రతమేవత్సరే తృతీయేమాసేకాదశే

దివసే త్రిమతచ్ఛామరాజితకస్య సహధర్మచారిణీకామపిసుతాం

ప్రాచూత ॥—॥ తతఃపంచదశేదిసే హాణశకీయైకాశీత్యుత్తరాష్టశ

తాధికసహస్రతమేవత్సరే తృతీయేమాసి పంచవింశతితమే దివసే నిజ

రాజ్యధురాముదవహచ్చామభూపతిః ॥

ప్రియదారసముద్భవాంసుతా

మయమాసాద్యతుచామభూపతిః ।

నయవిద్మృతరాజ్యలాభతౌ

జయలక్ష్మిరితితాంసమాహ్వయత్ ॥౧౦౩॥

నపత్నిభావంసాప్యభభువివివర్యాస్యసమభూ

దపత్యంరాజ్యత్రిస్సపదియదిరాజ్యగుణగణైః ।

వివక్షాన్యాకావాన్నవతిముకుటేరాజ్యభృతిత

ల్లవ త్యేనాఽలోకోన్యవగతసపత్నిమయరుజమ్ ॥ ౧౦౪॥

అక్షర

త్రికృష్ణరాజాదయే

దోషా తామవనాదకబహుశుభోన్మేషావహేనీవృత
శ్శోషాద్భాగ్యతరొస్సుమంత్రిణివిధేరోషాస్పదత్వంగత
శేషా ద్విప్రభురేషమంత్రివదవీధూషాయితోధూవతే
స్తాషా యానుపమత్వకీర్తివనితాశ్లేషాయచావోభవీత్ ॥

వా ॥ తతశ్శాలివాహనశకేషడుత్తరాష్ట్రతాధికసహస్రతమేన్వ
భానువత్సరే జ్యేష్ఠశుద్ధదశమియాం పునర్వనూడుని కర్కటకే లగ్నె
త్రిదామరాజసీమంతిని పునఃకామపిక్వష్టాజమృణ్మీనమాఖ్యాం కన్యా
మజీజనల్ ॥ — తతా శకాణశకేయ చతురశీత్యధికాష్టశతాత్తరస
హస్రతమే వత్సరే తురీయేమాసి ప్రాధమికాదివసే త్రిమాంశ్చామ
రాజసార్వభౌమో రంగాచార్యే సుమంత్రిణి కృతజ్ఞతాపురస్కారం త
దవిస్తరణాయ తన్నామ్నా సమలంకృతం కమపిసాధనిమాణ్మతుం వి
జహస్తేన పీఠికామరచయల్ ॥

ప ॥ తద సుసుకృతజాలాల్ ప్రాణినాంచాతివేలా
స్మృతసుచరితమూలాత్కాలతశ్చానుకూలాత్ ॥

కువలయసుతశీలాగర్భమాధత్తబాలా

కమపికుసుమమాలాకొమలాంగాస్మృపాలాల్ ॥ ౧౦౬ ॥

వా ॥ తతశ్చ క్షితిపతి స్త్రీతీయేమాసి సౌవణ్యపుష్కరణంపె
యసీ మణిర్విరచయ్య పంచమేతుననరత్నమయాన్వలయానదీధరల్;
అచీకరచృన ప్రమేమాసి సువాసినీభిస్సహ మహనీయచంద్రాతపెస
జగ్ధికేళికావిశేషమశేషంచపుంసువనాదికం స్వకలవిభవమనుస్మత్య శు
భకర్తనిర్వర్తయామాస ॥ తతశ్శాలివాహనశకేన వత్సతాత్తరాష్ట్రతాధిక
సహస్రతమే తారణవత్సరే జ్యేష్ఠశుద్ధై కాదశ్యాం బుధవాసరేచిత్రా
శక్రత్రైత్యతీయచరణే కర్కటకలగ్నే శకాణశకేతు చతురశీత్యధికాష్ట
శతాత్తరసహస్రతమే వత్సరే షష్ఠేమాసి తురీయదినసేసమువసతే ॥

షష్ఠలహరీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా ౧౪౯
 వ ॥ తులితకుసుమబాణం తాతతోపివ్యపీణం

తిలసుమసమఘాణంతామ్రనేత్రాబ్జకోణమ్ ।

ద్విజవరసురధేనుండర్పణాకారజానుం

ద్విషదుడుగణభానుందేవికానూతనూనుమ్ ॥ ౧౦౭ ॥

ఇతిత్రిమత్సకులతిలక త్రిరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూజెన
 త్రిసీతాంబాగభాసంభూతేన త్రినిగమాస్తవక్రవర్తిసహోదరేణ
 తత్కటాక్షినుంపాదిత సాహిత్యసంపదా త్రికాంచీసగరమండనాయిత

త్రికృష్ణతాతయాగ్యతత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత

ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రపాపీణ్యేన

త్రిమచ్చక్రవర్తిరాఘవాగ్యగురుభురంధరపదపంకజ

వరిచర్యాప్రసాదితవేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ

మైహూర్త్రిమస్తహరాజసరస్వతీప్రాసాదపాతశాలాయామధ్వర

మీమాంసాధ్యవశేన కళాండపట్టిచక్రవర్తిగీతాచార్యేణ విరచితే

త్రికృష్ణరాజోదయాభిఖ్యే చమూప్రబధై

త్రిమచ్చామరాజస్య పుత్రరత్నప్రాప్తిర్నామ షష్ఠలహరీయమ్

౧౫౦

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

~~అథ న ప్రమలహరి ప్రాశస్త్యే~~

ప || పాఠా జాధిపత్యమిహ భోజాదివత్సకలవైజాత్యవత్ప్రధయితం
 శ్రీజానినచ్చరణపూజావశాత్తనయమాజానశూరముదితమ్ |
 నైజావరోధగృహభాజావబుద్ధ్యసతురాజావగాహ్యసరసిం
 వ్యాజాత్తతఃకనకగోజాతశాలివరబీజాదికంచరమదాల్ || ౧||
 సకంసజత్సుతఃపునస్సకంచుకోన్యవష్టాః
 స్వకంకులంసమాశ్రితాన్మకంటకోద్ధిష్టయా |
 అకంపతైత్థమప్రియస్సుకంకటాదిభూషితం
 నకంపనంజమాంబికాఞ్ఞకంనిరీక్ష్యకోభువి || ౨ ||

పా || తదను ధరావతిశ్చిరాదభిలషితంసుతమతను శతసుందరం
 జననమందిరం ప్రభాభిరుద్భాసయంతం స్వయం తం లూచనాసేచనః
 కందృశా విశాలయా నిశాంతనారీజననమానీతమాపీయ స్వమనారథః
 వృషది కృపయా హరైఃపర్యపూరితప్రీతిమతితరామవిందత ||

ప || తత స్తుచామక్షితిపాలశాసనా

చ్యుతః ఘ్నికాశీంసుభటాన్యనాదయః |

స్వతః ప్రజాభిఃపురిశర్కరాగ్నాః

త్కృత శ్చవీధ్యాంబహునేకతాత్కరః || 3 ||

మధు ముగ్ధమపాయయన్నపాద్యా

మధు రంజన్తదినేర్షకేనతేన |

విభుసచ్చవివజ్రిహంసకేద్య

న్యఘ రస్యాంఘ్రియగఢసప్తమెహ్ని || ౪ ||

కృతుభుక్షే భస్యసతుజన్త పత్రికాం

చతురంతయానమతులంప్రణీయతామ్ |

కుచాకా త్తదోత్సవితుమాదిశజ్జనాం

శ్చతురాంత్రకుంజరతురంగవాద్యకాన్ || ౫ ||

ॐ

సప్తమలహరి త్రిమచ్చామరాజోద్యోగభా

ఉపదామఖలై స్తదోపనీతాం

నృపదాయాదవరోదయోద్ధహమాల్

సపరామృతదీక్షణస్థితాద్యే

తుపచారోక్తిముదీరయన్నివైమామ్ || ౬ ||

జాతకర్త నృపతి స్తతావ్యధా

తాతపాదభహచామభూపతిః ।

ఘాతపీషవవృధేదిసేదిసే

శీతరశ్మిరివశుక్లపక్షగః || ౭ ||

తస్యకెల || యవసేనసదూర్వయాక్షతైశ్చా

వ్యవసేకానువదంవిధాయరత్నామ్ ।

భవసేతుకృపాదితస్యచక్ర

దివసేతత్రహిక్పన్తరాజనంజ్ఞాం || ౮ ||

తదను || స్వణావషణపురస్సరంశిశోః

కణావేధనమచీకరత్పూనూః ।

అణావప్యతిమవీనసంపదా

భృణావతిమనకస్తదాభవత్ || ౯ ||

బాలాకృతేద్భవనగొపురముష్యమాతా

దోలాధిరోపణామహాత్మనమాతతాన ।

లాలాభవత్సపదివైరిజనస్థలక్షీ

శ్శీలానుగుణ్యముచితంకమితుస్సతీనామ్ || ౧౦ ||

ఉద్ధృత్యధాత్రావీకరయోర్ధృతైస్తి

న్నధ్యక్షితగ్లానితయాయమేవ ।

ప్రాకాశితక్షీలతయాన్వమూలం

యాకాయమానంరిపుమాశ్రితాసీత్ || ౧౧ ||

౧౫౨

ఋగ్వేద రాజాదయే.

దత్తాభిముఖ్యః ప్రతిబింబలత్యై
 చ్చిత్తాదరావై సమణీవితానే ।
 ఉత్తానభావేపి మహిం ప్రతిస్వం
 తత్తాదృశం వ్యంజయతి స్త రాగమ్ ॥ ౧౨ ॥
 అండాన్య శేషాన్యవరుంధతో మే
 చండాత్త శక్త్యా కిల శైశవేపి ।
 దండాభిలాషేయతీహితాత్మా
 ఖండావనీభృద్భ్రుసంతతిస్సా ॥ ౧౩ ॥
 ఇతీగిలైరోద్భయతీవనర్వాక్
 క్షితీశడింభః ప్రతిబింబలత్యైత్ ।
 ప్రతీతరూపేమవితానబద్ధే
 ష్వతీవనత్పారదగోళకేమ ॥ ౧౪ ॥
 నికామాహంకుర్వత్ప్రతిస్పృహతికోటిరవితతిం
 స్వకాంఘ్రిభ్యా మేవం ప్రహృతిభిరహంపాతనచణః ।
 ప్రకాశం లోకానామితి తదభి నీతిం కిమతదా
 చకారాశాశశ్చ త్పదసరసిజాద్ధూననవశాత్ ॥ ౧౫ ॥
 ముష్టిభిర్గ్రాసేతు మేవమేవమే
 ధృష్టిరస్తిరిపుకీర్తిమిత్యసౌ ।
 తుష్టిమేతదభి నీతిభిస్సరీ
 నష్టి నూనమితి మేనిరేజనాః ॥ ౧౬ ॥
 పరివర్తితుమాన సేతుతస్మి
 న్నరిదాహోవ్యః పరివృత్తిమావభూమిః ।
 త్వరితం హి శిశౌ స్థిరాభిముఖ్యే
 చరితం సావ్యనుకృత్య తస్య తస్థా ॥ ౧౭ ॥
 ఆలింగ్య పృథ్వీ మురసాతు తస్మై
 ఖలిష్యతి ద్రాగ్వద నెష్యత్యోః ।

౨౦

సప్తమలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

గీత

కాలింగనీతావిదుషాపిసమ్య

జ్ఞాలిన్యమాసీద్రజసాతిచిత్రమ్ ॥ ౧౮ ॥

కోమలాత్మభుజవాసయోగ్యతాం

కామమెషధరణేర్విదన్కిము ।

ప్రేమతాత్రకలినెనవక్షసా

వామకూర్పరమయూయజద్గతా ॥ ౧౯ ॥

అత్యంతరాగాద్భువిహర్పరస్య

ప్రత్యంతతాపిప్రబలాడఁనుస్యాత్ ।

ఇత్యంతరాలాద్యకిమేషచక్రే

క్షిత్యంతరెజానుకరప్రచారమ్ ॥ ౨౦ ॥

వా ॥ తతావ్యపెతేషు కలిషయేషువివసేషు ॥

ప ॥ నాణీయసీజానువిమదఁనాత్స్యాత్

క్షోణీరమణ్యామమయాతనేతి ।

పాణీ వదాగ్రేదగృణావిహార

శ్రేణీ ష్వసాసాధనతాంసినాయ ॥ ౨౧ ॥

నకిల ॥ విధి నిషేధవరశ్చుతిబోధితే

షష్ఠి కృతిఃపశువన్నశిశోరితి ।

అధి గమయ్యజనాన్క్రియయాగృహే

న్యధి తపాత్రవదాధఁవిలాడనమ్ ॥ ౨౨ ॥

శిశు రసానుకృతావతరోఽచర

త్పశు వదేనయతస్తదిహజహాత్ ।

లశు సగంధమివానుస్మృతంచిరా

త్పిశు సదూషణమత్రవృషాభిధా ॥ ౨౩ ॥

శితా గ్రహణిద్వయముక్తునర్భా

క్షతా దితాగాధరణానహిస్యామ్ ।

అంకశ్చ రాజాదయే

తనాం సుమిత్రాణామరామిపుత్రావ్య

మితా హమిత్యేవతథాచరత్సః ॥ ౨౪ ॥

మహా త్యసారత్సగృహప్రకాండే

రహ స్థితావప్యహహానుబింబైః ।

అహ శ్చన కంచవిహతు మైచ్చ

త్యహ నృదాతైరివహమ్యలగైః ॥ ౨౫ ॥

సుర మ్యరత్సేమనిరంతరంస్వం

చిరం నిశామ్యథచరత్క్షణంసః ।

న్వరం చశృణ్వహివిరమ్యభూషా

వరం పరాణాంసమరం స్తబాలః ॥ ౨౬ ॥

గ ॥ తతశ్చ నృపతిస్సుతస్య తస్య దినమణిద్విజరాజబింబసురభి
దర్శనాన్నప్రాశనాదికం శ్రుతిశాసనానుసారతస్తత్తత్సముచితసమ
యేషు విరచయ్య వత్సరపూరణదివసేచ శుభసేచనపూర్వకమాయుష్య
హోమంవిధాయ నవచిరజీవిప్రతిహదానాది నానావిధ శుభకర్తాణి
నిమాయ ప్రత్యగ్రవసనమత్యచ్ఛతాభజ్ఞాదికంచధాపయత్ గంధా
క్షతకుసుమాదీనిచ మంగళిక ద్రవ్యాణి సాంగమథ తామ్బూలచ
ర్వణాదినిర్వృత్త ప్రత్నతరతత్సదర్పణదర్శనాదికంచ దర్శనానుసార
తస్సత్సత్సావిధాయ వసుధాధిపైరుపదాముపదాప్య ముదాతదాన్దౌలి
కామధిరోవ్యతం త్రినయనేవరాదివ రాహత్రుకృష్ణలక్ష్మీరమణాదిచర
ణానశినయగళసేవాపురస్కరం వరస్పరమిళితైర్భరివటహమద్భుతకడిండి
మర్పుర్ద్దురీమర్ద్దల పణవపీణాపణు మృదంగప్రభృతినాద్యవిశేషైరశేష
పరిజనపరిచ్ఛదై రథ గజ తురగ చదాతినాచసహ ససంభ్రమమసా
స్వసౌమనస్పానుగుణం మహోత్సవమిహారచయ్య పీఠికాయాం నిజభ
వనమనీనయల్ ॥—తతఃక దాచిత్పర్యణి సముద్భిర్హృత్తచంద్రమవసీ
ద్ద్రహ్మనార్థనావినోదనాయప్రదర్శ్య ధాతీపాతీచకార శశినమవ

సప్తమలహరి త్రిమచ్చమరాజేంద్రకథా

౧౫౭

తృవయామహత్వావివదః ॥

తథాహి॥ప॥నిర్వ సర్వజినిస్తులంస్యవముఖంనిర్వణ్యచంద్రోహ్రియా

నిర్విణ్ణస్సజవంసముద్రపతితాప్యాలక్ష్యదుజ్జేవితం ।

మందాక్షేణకృశోన్వహంపునరథోసింధౌవతిత్వాముహు

శ్శంభోస్సేవనయాప్యలబ్ధగతస్సూరైకకృమంతేయయా

ప్రాణతోపమహాతీహజనానాం

హీణతాయదిహపాగ్విణచంద్రః ।

మండలేశ్వరముఖాబ్జజితస్స

స్థండకోగ్నిముఖసాత్కృతవాత్సవమ్ ॥ ౨౮ ॥

౧॥ తతోన్యపేతేకతివయేకాలే త్రివతిసుతమణిసా ధూళీకేళి

వ్యభిలాషవశాన్నిశాంతతానిర్యాతుముపచక్రమే ॥

ప ॥తిగ్యగహాకరపాదచంద్రమే

ధుర్యలజ్జితజనస్యకిన్నవసా ।

వగ్యటంశ్చిరమిహంతరెవయ

న్నిర్యయాచరణచారపాటవే ॥ ౨౯ ॥

కేళీనశాదేషలుతకదృఢాంగ

పాలీమకాష్ఠేత్థలుధూమిపృష్ఠే ।

ధూళీభిరాతానమలింపదస్యా

మాళీంస్తథాపూరయతిస్తతాభిః ॥ ౩౦ ॥

క్రమేణధూభృద్వ్యవహారలాభతా

నమేన్యవైజాత్యమితిస్వయంవిదత్ ।

తమేవలిప్సుర్భువిశ్చేతపెష్యసా

కిమేవమేనామవిధాజశ్చలాత్ ॥ ౩౧ ॥

సవెగమాప్తేర్వినివారితాపినత్

జవేనమృత్సన్నిసచఖాదసంతతమ్ ।

౧౫౬

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

నవేదయోమత్పూజవంసచాధునా
 త్వవేక్ష్యమాంభూధుగితిబ్రవీత్వితి || ౩౨ ||
 మహిమహిమోబహుధోవభోగే
 పృహీనరాగస్సతతోధరాంశమ్ |
 గృహీతమానాద్వదయతిస్తశశస్
 న్నుహిహకశ్చిద్విషయస్యతృప్తిః || ౩౩ ||
 అజస్రమస్యాద్భుతబాలకేశాః
 వ్రజగ్తురెవంకతిచిద్దినాని |
 నిజప్రియాయామపిసాధతస్యాం
 రజన్వలాయాంవిజహౌవిహారాన్ || ౩౪ ||
 కృష్ణాభిధానస్సమహేంద్రపుత్ర
 ప్రస్థానదాధత్తకలాకలాపే ||
 పుష్టాతిపిత్రోఃకిలధాగ్యమేవ
 నిష్ఠాతతాంసత్పథవవనూనోః || ౩౫ ||
 త్వంమత్స్యలాకేఽ * నతరిష్యసీతి
 నమ్రత్ప్రతస్యాదయతఃపురాసీత్ |
 కింమన్తథశ్రీస్సహజాత్రకృష్ణా
 జమన్తినామ్నీనరపాలదెవ్యామ్ || ౩౬ ||

X || అథ కదాచిద్యథాపురు సరస్వతీప్రాసాదపాతశాలాయాం
 వాషిష్ఠకపరిత్రాయాం పరిసమాప్తాయామ్ ||

ప || తామాగత్యనృపస్తువాషిష్ఠకనభాంతైమానికోక్తామహా
 ప్రేమార్థంబహుమానమాతనుతభోఃకామారసంఘస్యగః |
 రీమాభ్యాగతరంగనాథకలిజితామనుసారాత్తదా
 మీమాంసామిహపాతయేతికృపయామామాదిశత్సంసది ||

* అవతరిష్యసీతికాకుః ||

సప్తమలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౫౭

X || తదాహి ముదా తథాదిశతి చామభూమింద్రతిలకత్వలక్ష్మి
శ్వరసమాససంపద్యహమేవముదగిరం ||

స్త్రాహియదిహస్తరంజ్యపరతేనస్సాన్వమినిస్సంపున

స్త్రుప్తం నిఖలం సగోత్రగమితం కార్యం సృపైరిత్యతః ।

రాజం స్త్రవిగ్రహవాననేకసదనాభిన్నైగజానాం ముహుః

కుమ్భే (స్త్రీ) స్తనసంభయోర్విదనతే తల్లబ్ధముక్తాస్సమమ్ ॥

అపిద || హంతారాత్కిలిపతికుల (స్త్రీ) జనోద్యాపిరాజ్ఞా

ధాత్రీన్యస్తాన్భక్తతిరసాన్కృష్టగర్భోఽచరోధే ।

నిత్యం ప్రాగ్వత్సవీతిగవనేహనిశాంతైకదృష్టి

ర్నిద్రామూద్రావిఘటనకరీసాశివావాద్యశైలి || ౩౯ ||

శ్రుతాన్విచిత్వావకారంత్యదుదితమమరీసంఘజగీయమానం

లీనాన్లజ్జావశేనకన్వచిదమరమణీకామధుక్కుల్పవృత్తాన్ ॥

శక్యాదేశేనరత్నాకరగిరివిపినాలోడనెనావ్యలద్ధాన్

హ్యలూచ్యాంతర్నిశితాన్కవచనవిచినుతశ్చన్ద్రసూర్యాపునస్తాన్ ॥

త్వత్కిరీతిః క్షీరసింధుందిశిదిశిసమయాహ్వస్తదైవైస్సన్వసారం

నీతంశ్రుతాన్భివాణీముతమితవిదుషీవాసుకేర్లంభయోక్త్యాల్ ॥

సారాశౌజేతుమాగాద్దినమమృతమథోత్పద్యచస్యేవలిలేన్

త్వత్కిర్రాప్యమద్యుహాన్యావృటతివిధురనాలోక్యతచ్ఛాన్యదేశం

X || ఇతి విహితస్తుతామయి ససార్వభౌమో మామకీన మాశుక

హంతెతి || పౌగవరోధే క్షృప్తరక్షస్సృగ నవనైవంధికృత నతేన

త్యాం యథాసుపాన్వప అవరోధేతరానభిజ్ఞశ్చ, ఇతివీకర్తాధుః, పృ

తినియతరాక్షసోపద్రవే పనె నిశాససానైకాపిక్షీ నిత్యం నస్సపితితి

వరమాధుః, తథా వీకర్తృ శివాచసావాద్యశైలితి తుప్తత్తిః శివానాం

కోష్ఠానాం భస్మనిభంగీతితుపరమాధుః ॥

౧౫౦

అంకృష్టరాజోదయ

వనకాశలచపరీక్షమాణిః పురతఃపత్రోపరిపరికల్పితాం నిజరేఖాలేఖా
ప్రేనిదిదేదేశదీయగుణవణానాయ ॥ — మయాపిచ పంచవింశతిప

ద్యాని తదా వ్యరచ్యంత హృద్యాన్యేనమాదీని ॥

తథాహి॥ రేఖాలేఖనికృత్కీదృశమహాకాలంకియంతంత్యయా

తిప్తంభూరితపస్స్వపక్షధిషణాం మయ్యకలయ్యోచ్యతామ్ ॥

అశ్రిత్యాజ్ఞానమాధిరాజ్యనిరతైరప్యదృతాంతర్గణి

పెట్యాంకించస్మై స్వయావిరచితారేఖాపినొల్లంఘ్యతే ॥

ననుమణిమయరేఖాలేఖనిదన్వం ద్వయద్వై

ప్రసూతివరమన్యోన్యావమదైకకచేతా ॥

శమయితుమచిరాత్తంవణాపజ్యోర్విరివాదం

ప్రభుభటకరదండం జాగ్రతం మన్తపాత్వామ్ ॥ ౪౩ ॥

సంస్కారయోగురుజనకృతం క్లేశదంప్రాకృత

శ్చైస్త్రియస్సాయంపరమమయతెనోయథాజాతపితల్ ॥

రేఖాలేఖాన్యధిస్థవసభంపత్రమారోపితాతై

స్తత్యాదిర్యంధనసముదయఃపాకకార్యేనియుక్తః ॥ ౪౪ ॥

౫ ॥ తతస్తదేతదాకణ్యా సాసభా సర్వాపి చ మత్కృతానమజని

తతాన్యపైతకతిపయేకారే॥ బుద్ధ్యన్కవేగతనయాం దురతిక్రమాంతాం

విద్ధ్యంతరాయమపిజాతుసతాంతపైస్యాః ॥

అద్ధ్యరూపుషూరిణి సేతుమసాతుసన్ని

బద్ధస్యచారమనివారితమాతతాన ॥ ౪౫ ॥

ధటాధిరోపితతురాననాండ

కటాహకల్పందిశితూత్తరస్యామ్ ॥

తటాకమన్యత్సచకారరాష్ట్ర

స్ఫుటారవింజొత్పలరాజరహ్యమ్ ॥ ౪౬ ॥

సప్తమలహరి త్రిమచ్చమరాజేంద్రకథా ౧౫౫
 ఉస్మానామసవేక్షణాద్దీపమణిమనాంతరేపివహ
 ప్రసాదాద్యతిపంకిలాయగమితాదస్మాద్యవార్యామయాః ॥
 వీధి రేషవిశాలయస్వగ రేసాధీయసీర్నిగత
 వ్యాధీశ్శుద్ధమరుత్ప్రచారసుభగాశ్శీఘ్రచాతనాత్ ॥౪౭॥
 X ॥ కించ శిశ్వన్నిజకుటుమ్బారోగ్యసౌతవే సాయం సింధుసా
 న్నిధ్యసుభగస్తేకతావశోభితాని చన్నపత్రనప్రభృతీన్యలజ్జుశ్చ త
 చుద్భవేన పరమానందమన్వభవత్సపుత్రకళత్రామహతారోగ్యవశేన ॥
 చ ॥ యత్యేధాగ్రభవజపరిచలచ్చారుచీనాంశుకాళిం
 చంద్రాలాకైశ్శుచితరచుచింవ్యమగంగాంసమత్వా ।
 అభ్యుద్గంతుంకతివయపురద్వారసోసానపక్షీ
 రారుహ్యభిముహూరవతరత్ప్రగ్రతస్తామలభ్వా ॥ ౪౮॥
 X ॥ యత్యేకం సర్వోప్యతిచతురవీణం ।
 తథాహికస్తూరైగప్రహితకిరీయాప్థలనతః స్యాశ్చిదాప్తాగృహం
 తద్గోత్రాద్విణా త్రథావసుదిరాత్రీకాప్రియాధిక్యతః ।
 మాతంగాచ్ఛలయస్థయంగృహగతాష్టస్తాన్యదానేమః
 గ్భ్రాంతింమానమహన్నయోధరఘటస్పర్శాత్ప్రమాణాదప ॥
 X ॥ తథా యత్యే వందిజనోపి భనినాం శ్రేయణానందకరం సుతమ
 త్కారమేవమద్వోధయతి పృథాకాదిసమయం ॥
 తథాహిభరూభిక్షుశిరోమణిస్తదపిగోరాత్రిష్వసాప్రాయశః
 కాలతాన్ముపయాత్యతీవరతిమాన్కసాన్యంచదాన్వీక్షయా ।
 నాప్యాసీస్తప్తమపాంసులామభువయక్షీరైకజాతాచయ
 న్నోయక్తంకుముదిన్యతోవసుమతాదృష్ట్యాపినావక్షణం ॥
 X ॥ కించ యత్యే నిజకామితకామినీవచనాసుసారాన్నయ్య
 మన్యథయతోఽధికారిణశ్లేషాదినా దోషాద్ధాటనపటురేవం ప్రాకృ
 తాపి కిముతవిదగ్ధజనః ॥

౧౬౦

ఐక్యస్థరాజోదయే

ప || సారసాక్ష్యకరీత్రైవ
 పరమన్యాయకారిభిః ।

* సరకేతుప్రకాశై

రూప్యతే || సత్ప్రభూతమైః || ౫౦ ||

మహామార్గాస్తత్తన్నిజసుహృదభిఖ్యాపరిగతా

నిహానైకాంశ్చక్రగరమభితశ్చాయనన్మతిమ్ ।

మహానాన్దాస్వాతాన్నివిధతరుచివ్యాషధితా

సహాయాశ్చరామానతనుతతదంతర్జననవాన్ || ౫౧ ||

యేష్యరామేష్వనుపమరసాలాదిషండ్డేరుదూధా

మల్లీవల్ల్యఃప్రసవసహితాఃపాంసులానాకథంసుయః ।

షండ్డేరుదూధాయదిభువితదాలంబనంకేవలంత

దాప్యజీకృత్యప్రసవమఖిలంవల్లవేభోలభంతే || ౫౩ ||

తథా || ౫ || శాలివాహనశకే నవోత్తరాష్టశతాధికనహస్రతే

మే వ్యయవర్షే మార్గశీర్షేశుద్ధషష్టాం మాణశకేతు పడశిత్వ

త్తరాష్టశతాధికనహస్రతమే వర్షే ద్వాదశేమాసి ప్రాథమికేదివసే

నిజనగరమలంకృతవతో డక్కిన్సమాఖ్యస్య హూణచక్రవర్తినీ ప్ర

తినిధేరవిస్తృతిశాతవే న్నకృతజ్జతాప్రకాశనాయచ తన్నామాలం

కృతం కంచనమహాపథం కలాముహూతాదికాలే యత్తా ప్రకాశక

యంతానతంసితం విచిత్రరం కించనజలయంత్రంచ చతుష్పథమం

డనాయమానం నిరమిత || —

ప || స్వనామాంకం కంచిచ్ఛతపదమితంచామన్యవతి

జ్ఞానానాం సౌఖ్యాథం నిజనగరరత్నంతదభితః ।

ఘనాభశ్యామాశ్చ వ్రజభుచితపాశ్వద్వయతయా

శునాసీరగానాందితమివమహామార్గమతనోత్ || ౫౪ ||

* సరకే తు ప్రతీకాశైరివీకత్రపదత్రయంఅన్యత్రవిశిష్టమేకంపదం ||

|| ఏవం సత్ అనదితచ పదచ్ఛేదః ||

౨౦

సప్తమలహరి త్రిమచ్చామ రాజేంద్రకథా

౧౬౫

నకేవలంసోన్యథయాంచకార

నికేతనంస్వంనగరంచరాప్తే ।

శకెన్వకీయైఃఖలవత్తనాని

సృకేతురాశోగ్యనిదానకృత్యైః ॥ ౫౫ ॥

దీపావవిద్యుచ్ఛక్తిరూపాంతస్సప్తపుర్యాం

భూపాలాసాధూమతాపాదిసూన్యాన్ ।

అపాద్యాపహోస్నేహలేపాదిదోషా

నాప్రాపత్సద్యోలబ్ధిలోపాన్వయతానీత్ ॥ ౫౬ ॥

హీనంప్రాప్తైఃథావమానంమనావ

ద్యానంవిద్యుచ్ఛక్తిర్యదీనంతథాన్వయత్ ।

నూనంభౌమంతద్విమానంహిసాక్షా

దానంధాథాన్వత్తవానంజసాయమ్ ॥ ౫౭ ॥

ఉపగతపురిహరస్సరైస్సన్నిరుధ

న్నుపకులతిలకోసాకాపితేయంప్రవాహమ్ ।

అపరమివహించకృతాశచైతన్యదైవ్య

ద్వివవరకటదఘ్నైర్దేవకట్యవ్యవర్త్య ॥ ౫౮ ॥

జీవాన్మపునశ్శతగుణంవటువేతనాద్యైః

కాణాన్మటకీమపికలాముదదీధరత్సైః ।

పూర్వాన్మనీంద్రకరణాయదినాభవిష్య

దూర్వాన్మయతుల్యమభవిష్యదిదంజగద్ధి ॥ ౫౯ ॥

స్వరవ్యాసరాదిగ్రహణపరమాశ్చర్యనిలయం

చిరంనిశ్శబ్దంచొద్గిరదధయథావచ్ఛ్రుతచరమ్ ।

వరంకించిద్యంత్రంసరవతిరథాన్యానిశతశః

పురంప్రాప్తయ్యస్వంసురవతిరివాసంచమభజత్ ॥ ౬౦ ॥

శ్లో ౬౨

త్రికృష్ణ రాజాదయే

అవేహ్యత్యాన క్తంసముచితకృతౌ చామనృపతి
వ్యవేకంయస్తాత్పాగితసుతనపెణివితరణమ్ ।
త్రివేద్యాంప్రేయస్యానహవిధివదభ్యర్చ్యనియతౌ
వివేకకోవాన్యవ్రజతిభరణాతుల్యగణనామ్ ॥ ౬౧ ॥

కువలయదళనెత్యాకాంతయాసౌనమేతౌ
భవనమువగతఃప్రాకృష్టహారంప్రణవ్య ।

అననిపతిరసఘంజాతుచాముండికాయా

ననమణిమయమాళింప్రాదిశచ్ఛామరాజః ॥ ౬౨ ॥

సారంజహ్నుసుతాదిదివ్యసరితాఽపూరంవిగాహ్యశ్రియా
స్థాగంశ్చార్థమథోవిధాయనగయాగారంప్రవిశ్యప్రభుః ।

దూరంతద్వినివాద్యసంస్మృతిభయంఘోరంపితృణాంహరి

ద్వాదశాయావదటంతస్సపుణ్యసలిలైః పౌరంచతుర్థంవ్యధాత్ ॥

X ॥ తతశ్చాలివాహనశకే నవాధికాష్టశతౌత్తరసహస్రతమే వ్య
యవత్సరే మాగేశీర్షబహుళద్వాదశ్యాం సౌమ్యవాసర విశాఖా
తారకాయాం కన్యాలగ్నై మహారాజసీమంతిని చల్పాజమృతస్థిసంజ్ఞాం
కామపి కుమారింప్రాసాష్ట ॥

ప ॥ సమ్ప్రదితారాజకుమారభావే

కిమ్పర్వతీశాన్తదనేభూయః ।

బిల్వదివలైర్బహుధార్పనాభి

శ్చల్పాజనామ్నీసహజాత్తమాయా ॥ ౬౩ ॥

X ॥ తతశ్చాలివాహనశకే దశోత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే స
ర్వధారివత్సరే వైశాఖబహుళైకాదశ్యాం భామవాసరమిథునలగ్నై
అశ్వినిసంక్షత్యై వృధమదరణై హాణశకేతు పడశేత్యత్తరాష్టశతాధిక
సహస్రతమే వత్సరే షష్టమాసి పంచమేదివసే త్రిమచ్ఛామరాజస
హధర్మచారిణీ కఠీరవనరసరాజసమాఖ్యం కమపికుమారం క్షమా

సప్తమలహరి త్రిమచ్చమరాజేంద్రకథాం గురు
తేలలరామమాతనుత || —తంచనిరీక్ష్యపరీక్ష్యచ తద్గుణాన్మృణాం
తతిరేవమతర్కయత్ ||

ప || ఇంద్రతుల్యవిభవనిజాస్వయే
తంద్రయావసుమతాశయాటనై ।

చంద్రవీషయవరాజమస్తథం

కింద్రధీయసుడపైత్స్వసౌహృదాత్ || ౬౪ ||

గ || తతస్సమహిమపౌండ్రో మహియసాదరణ నిఖిలవిద్యాభి
హృద్భ్యాంస్తాకవిధాతుమనాశ్శృణాసీర భవననిభే న్వభవనవన నవన
వోచితపాతశాలాదిపరికల్పనేన కంచనకాలమవికలమధ్యాపయామా
న తానుపాధ్యాపనకాశై ||

తదాహి || ప || కంతిరవోపవదయుజ్జ్వరసాఖ్యకంబు

కంతిత్రియాభ్యయస రాజసమాజపీషః ।

కుంతీకృతైతరరుచిఃకుతుకీకలాయాం

కుంతీచకారనకలాంతసహపాతివగాఁ || ౬౫ ||

తంచతుష్పథగతాస్సదారకం

సంచరంతమవలొక్యభూవతిం ।

అంచతిహస్యపభాగ్యమేవత

త్వంచధావపురిత్త మేనిరె || ౬౬ ||

గ || తతః హౌణశకై సప్తాశీత్యుత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే వ
త్సరే షష్ఠేమాసి వింశతితమేదివసే హౌణచక్రవర్తిన్యా ఉగ్రరథ
శాంత్యుత్సవే తదవిస్తృతిచేతవే నిజకృతజ్ఞతాప్రకాశకం త్రిమాం
శ్చామరాజః కమపిసౌధం నిమాతుం నిజకరణ ప్రాధమికప్రకాశః
వధానంవ్యథాత్ || తంచసౌధం తన్నామ్నాప్రసాద్య తదైవ కంచన
మహాపథంచ తదథామైవ నిరమిమిత తన్నామ్నా సమలంకృతమ్ ||
తదను తస్మిన్నేవదివసే తస్యసౌధస్యోత్తరతః కించన రాజ్యతంత్రప్ర

౧౬౪

ఊర్వశరాజోదయే

వత్సనాచితం మహదాస్థానంచ ప్రతిష్ఠాపయామాన ॥ తతః హా
 ణశీయైకోననవత్సధికాష్టశతా త్తరనహస్రతమే హాయనై ఏకాదశే
 మాస్యేకోనత్రింశే దివసే హూణసార్వభౌమ్యాః పౌత్ర ఆల్బర్ట్
 విక్టర్ సంభ్రా నిజవయస్యే న్వనగరమలఃకృతవతి తత్తస్మితిధారా
 నువత్సనాయ నిజకృతజ్ఞతాప్రకాశనపురస్కరం తన్నామ్నా సమలం
 కృతాం మహతీం కాశ్చి నహూణవిద్యాభ్యసనశాలికాం నిర్మాతుం
 తత్కరణైవ తస్యోపేతికారంభమచీకరత్ ॥ తదను తస్మిన్నేవ దివసే
 తన్నామ్నైవ కంచనమహాపథంచ నిజదుర్గవరసోఽత్తరదిశినిర్తమే ॥
 తతశ్చ హూణశక ఏకనవత్సత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమేజ్జే బరొ
 డారాజధాన్యాస్తదభీష్వరే నిజమిత్రై సయాజిరావభిశ్వే సమేయు
 మి తదవిస్తరణాయ నిజదుర్గతఃపశ్చిమాయాందిశి తన్నామ్నా కంచ
 నమహాపథంప్రావర్తయత్ ॥ తతా హూణశకే ద్విసవత్సత్తరాష్టశ
 తాధికసహస్రతమాయాం శరద్యేకాదశేమాసి దశమేదివసే నిజరాజ
 ధానీంపరిష్కర్వతి హూణచక్రవర్తిన్వీవ్రతినిధావనస్మిక్ ల్యాండ్స్
 డౌకనంజ్జకే ప్రభువరతదవిస్తృతికృతై నిజకృతజ్ఞతాయాఃప్రకాశనా
 యచ తన్నామధేయపరిష్కృతాం కాంచనరమణీయాం పణ్యవీధికా
 ముదపాదయత్ ॥ ఏవమనేకాదేవాలయాదీ శిథిలతరాంతుమే
 భసార్కాడ్ ఊనివాసాచార్యణ బహిష్ఠి పాతశాలాశ్చ బాబాప్రభు
 వరణ సుదృఢీకృత్యాతిమాకృప్రవధానెనాగ్రహరప్రతిష్ఠాపనాదినా
 చ దేవద్విజాదిప్రసాదపాత్రతాం నితాంతమధికత్యధర్తతః ప్రజాః ప
 ర్యపాలయత్ ఊమచ్ఛామరాజసార్వభౌమః ॥ తతః కదాదిదసౌ
 శ్చం గేరీమతమండనాయమానస్సంహభారతీస్వామినం న్వనగరమానా
 య్య తచ్చరణపూజాదికంవిధాయ బుధాగ్రగీరయజేవమస్తాప్తీత్ ॥

నప్తవలహారీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౬౫

లింగమశిష్యమితీయం

బాధితహేతుహేభాష్యకృద్వాణీ ।

యదిహబహుశిష్యమేవ

స్ఫురతితదేతచ్చ శాంకమాళిమయమ్ ॥ ౬౭ ॥

లింగం లోకాశ్రయత్వాద్భవతిభిలుస దాశిష్యమిత్యాద్యవాక్య

సాధ్యాంశశ్చైద్భవమప్రీహ్యధిగతభహహిస్సప్తదాధస్సహేతుః ।

లింగమశిష్యం లోకాశ్రయత్వాదితి మహాభాష్యకారశాసనముప
జీవ్య నచమత్కృతీస్తాతి ॥ లింగమితి ॥ దాధితేతి అయంభాష్యః, లింగరూపే
పక్షే అశిష్యత్వసాధకస్య లోకాశ్రయత్వరూపహేతుః అశిష్యత్వాభా
వవల్లింగాత్త కబాధదోషవిశిష్టత్వస్య ప్రత్యక్షసిద్ధత్వాదితి, పరమార్థః
స్థు ప్రయోగానుసారిత్వాచ్చబ్ధగతపుమాదిలింగస్య సశాస్త్రేణ తద
వృథా శాసనాహామితి, ॥ లింగమిత్యాదిరశిష్యమిత్యంతోఽర్థా
నువాదః ॥ సాధ్యాంశఇతి ॥ అశిష్యత్వమిత్యర్థః ॥ బహుప్రీహ్యధి
గతఇతి ॥ నవిద్యంతేశిష్యయస్యేతి షష్ఠీబహుప్రీహిలబ్ధశ్చైదివ్యర్థః ॥
స్పష్టదాధఇతి ॥ అశిష్యత్వస్య ప్రత్యక్షసిద్ధత్వాదితిభావః ॥ హేతురి
తి ॥ లోకాశ్రయత్వరూపఇత్యర్థః ॥ ఏతాద్భుతశ్చైదితి ॥ లోకాశ్ర
యాయస్యేతి షష్ఠీబహుప్రీహిలబ్ధశ్చైదితిభావః ॥ అసిద్ధపేతి ॥ నన్వ
యం లోకానామాశ్రయధూతస్యాస్య తదాశ్రితత్వాభావాత్ లో
కాశ్రయత్వాభావవల్లింగాత్త కస్వరూపాసిద్ధిదోషవ్యుద్దోయంహేతురి
తిభావః ॥ అన్యవృత్తా హేత్వంశఇతి ॥ లోకాశ్రయత్వాదిత్యత్ర లో
కానామాశ్రయితత్పురుషాశ్రయణిత్యర్థః, తదాచ సాధ్యాంశే
బహుప్రీహిరేవేతిభావః ॥ విరుద్ధఇతి ॥ అశిష్యత్వరూప ప్రకృతసా
ధ్యాభావసాధకత్వాల్లా కాశ్రయత్వరూపహేతురితిభావః ॥ ఉభయ
త్ర నబహుప్రీహిరితి ॥ అశిష్యమితిసాధ్యాంశే లోకాశ్రయత్వాదితి
హేత్వంశేచేత్యర్థః ॥ నబహుప్రీహిరితి ॥ పరంతు శిష్యంనభవతిత్వ

౧౬౬.

శ్రీకృష్ణ రాజోదయః

హేతుశ్చైతాదృశశ్చైద్భవతిననుతదాసిద్ధసనా న్యవృత్తా

హేత్వం శే స్యాద్విరుద్ధస్తదిహహినబహువ్రీహిరత్రాభయత్య॥౬౮

నిత్యద్రవ్యగతాయం

భేదకపిత్యసత్వమాహుషిః ।

ఏతద్ధీమవిశేషో

యదయమభేదైకసాధకోదృష్టః ॥ ౬౯ ॥

శాంచనమయంహేలింగం.

కిమపితథాభూభృతోపితత్పక్షాః ।

తదపిధనంజయమేతే

విదుర్నవత్కాప్యసిద్ధ్యాదిః ॥ ౭౦ ॥

శిష్యం లాకానామాశ్రయత్వాదితిచోభయత్ప్రత్యధానిరుచ్యతఇతి
భావః, తథాచ. తస్మాదేవాక్యత్వాదత్యంతప్రామాణ్యానంభవా
దేవం తన్నైయమితిభావః, పరమాధకస్తుఅర్వాచీనపద్యవ్యాఖ్యానా
వనరే. వణితః ॥

నేయామిక్షేః కణాదప్రభృతిభిర్విశేషనామకః కశ్చనాతిరిక్తః ప
దాథోనిత్యవస్తూనాం వరసపరభేదసిద్ధ్యథామేవాంగీకరించుతే, త
దుపజీవ్య సచమత్కృతిస్తాతి ॥ నిత్యద్రవ్యేతి ॥ ఋషిః కణాదో అ
క్షసాదావా ॥ అసత్యమాహేతి ॥ తస్మేతద్బుద్ధిరూపానిత్యవస్తుగత
త్వేన నిర్విశేషచింతాతైక్యసాధకత్వేనచోభయత్ప్రతిఋషిశాస్త్రధా
శ్రహణాదితిభావః ॥

కాఞ్చినమయమితి ॥ హేతుతావచ్ఛేదకకోటా పక్షతావచ్ఛేదక
కోటాచ కాఞ్చినమయత్వం నివిష్టమితిభావః, కిమపిత్యనేన వస్తుత
స్సాధ్యసాధకం హేతుత్వేననావస్యస్తు పరంతు తదభావసాధకమితి
ప్రతీయతే, తదపి ధనంజయమేతే విదురితి తథాపి పక్షధూతేహ ప
క్షతేష్వేతే స్యామినో వహ్నియస్సమానత హేతుతావచ్ఛేదకకో

సప్తమలహరి త్రిమచ్ఛామరాజేంద్రకథా

౧౬౭

త్యక్తావగదాధరోక్త్యా

హేతునిర్ణయతమవ్యసంతమమి ।

ప్రకటయతినిశ్చితం

పరసాధ్యాధిగమాయకిమపిసల్లింగమ్ ॥ ౭౦ ॥

జీవన్ముక్తతయాస్తి

సాధ్యాభావేజగత్ప్రతీతపి ।

అత్యత్యవస్తదోషం

లింగమిదంహంతచంద్రమాలిమయమ్ ॥ ౭౧ ॥

త్యాదిమ స్యథావిశేషణదానన హేత్వప్రసిద్ధివత్ప్రసిద్ధ్యాదిదోష
ణ హేతోస్సాధ్యాభావాదిసాధకత్వేన విరోధాదిదోషేణచానుమిత
ప్రతిబంధో నాభూదిత్యాశ్చర్యాథాః, పరమార్థస్తు చంద్రమాలి
సంజ్ఞ లింగరూపశ్చివమూర్తివిశేషః, కాశ్చనమయఇత్యథాః, త
దాశ్చితారాజానాపి తథా-కాశ్చనప్రచురాఇత్యథాః, ఏతేసాంమి
నః తేమరాజసు సుపదగ జయశీలతాంచ జ్ఞాతవంతః ఏతత్పక్షా
తానాం తేషామప్రసిద్ధ్యాదిర్నకదాచిదపిప్రత్యుతమహతికిర్తిరేవేతి
త్యక్తేవతి ॥ గదాధరోక్త్యా అపయవగ్రింధరూపయేత్యథాః, ని

ర్ణేతమపిహేతుం-లింగం, అసత్త్వేధియా పరిత్యజ్య పరానుమితి
హేతవే అన్యత్కమపి సల్లింగంప్రయత్నైశ్చైవమిత్యాశ్చర్యాథాః
వస్తుతస్తు పరబ్రహ్మరూపం యత్సాధ్యం వస్తుతత్వాప్తయే చంద్రమాలి
మయం లింగం సాధనత్వేన జనానాం ప్రదర్శయతి, తథాహేతుం
అనంతం పశ్చిమ్యేకవచనీభూతాసప్రత్యయంతమిత్యథాః, జకార
స్యేత్సంజ్ఞయాలోపాత్పరిశేషసిద్ధరూపకథనమిదం ॥

జీవన్ముక్తతయేతి ॥ అస్తదోషమితి ॥ బాధదోషశూన్యమిత్యథాః
వస్తుతస్తు అన్యసాంమినసాసాధనీయాంశానా స్తి చంద్రమాలిరూపంలిం
గమవిద్యాదిదోషశూన్యమితిచాథాః ॥

...

మూలము

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

ఏతన్న తీయవహి

పాణినిరితి తద్ధిరైవ సుసప్తమ్ ।

కథయతియదేక శేషం

వేద్యకవిభక్తానరూపాణామ్ ॥ ౭౩ ॥

స్వాత్మానమేవమనసానిభిలాసపీహ

యోమన్యతైస్త్వయమయంనకలావకారి ।

ఆరోపితైకమతిరత్రహిభేదవాది

షష్ఠ్యధాక్రియాపటురియంహికభంభవిత్త్రి ॥ ౭౪ ॥

పరోక్షవిషయేయథాక్రతునయేకలావప్యధా

ప్రమాణతమతాధియంజనయితుంజనానాంకిము ।

హృదాపరమహంసఇత్యనిశభావనావైభవా

త్సప్సిద్ధిమిహతాదృశీంప్రకటయంతిసాక్షాదమి ॥౭౫॥

సరూపాణామేక శేషఏకవిభక్తామితి పాణినినూత్రముపజీవ్యనచమ
 తక్మతిస్తాతి ॥ ఏతన్న తీయవహి ॥ అయంభావః, సరూపాణాం-ఏకరూ
 పాణామాత్మనామధ్యే ఏకస్య పరమాత్మనః విభక్తా వివిచ్యజ్ఞానై, ఏ
 కశ్చేయభవతి, పరబ్రహ్మేక మేవశిష్టంభవతి, బ్రహ్మతాదాత్మ్యంభవతీతి
 యావతి, పరమాధాన్తు సరూపాణాంశబ్దానాం ఏకస్యాంవిభక్తా ఏ
 కమేవశబ్దరూపం శిష్టంభవతీతరేతరద్వంద్వైతి ॥

స్వాత్మానమితి ॥ ఆరోపితా ఐక్యమతిరితిభిన్నేవదే ఆధాక్రియా
 పటుః ప్రవృత్తిపర్యంతావయోగినీత్యధాః,

పరోక్షవిషయితి ॥ జన్మాంతరైకవిషయత్యధాః, ఇహజన్మనియా
 దృశీం దేవతాముపాస్తేజసా జన్మాంతరే తమ్రాపసిద్ధిస్తస్యభవతీతియ
 థాక్రతున్యాయః ॥ పరమహంసఇతి ॥ ఏకత్ర పరంలిహం సఇతి పద
 త్రయం, అన్యత్ర విశిష్టమేకపదం భిన్నపదత్వే అహంపరం-అహం
 పునః, సః తచ్చబ్రహ్మచ్యబ్రహ్మభిన్నైత్యధాః, ఏకపదత్వే తన్నా

౨౨ సప్తమలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా ౧౬౯

సర్వసాధిచపాదయగ్మభజతోస్సయంసఖస్సంస్తతో
హస్తాలంబయతోపినిష్ఠులజనిదైవాజ్ఞడాత్తాపినః ।

అసాగ్రస్థితచారదాగణపత్యోగీశ్వరసామ్యశ్చయా

దైస్సర్వజ్ఞశిఖామణితప్తమభజత్తదవత్కలాధీశతామ్ ॥ ౨౬ ॥

సూర్యాఖ్యాలసితంహృటంతమనిశంఘ్నంతంతిమస్సంతతం

నిత్యోద్దండకరంసముజ్జ్వలతరంరక్తాంశుకావెష్టితం ।

తిర్యగ్యానయతంభృమగృతయారాజాజడకోప్యసా

వాశ్చిత్యాస్తకలశ్చయన్నముమభూత్సర్వజ్ఞచూడామణిః ॥ ౨౭ ॥

అనేనహిజితస్త్వరస్సపరివారభూత్సామ్యతే

యతోస్యసుహృదోవపుష్కలమంతికెదృశ్యతే ।

తథేతుమధనురవ్యహోగజముఖేనతత్త్వాదితం

యతస్తదుదరాంతరైఃపిరత్నమాలక్యతే ॥ ౨౮ ॥

కింబహునాభనద్భిరిహకెవలంభువనమండలేనిజిత

స్త్వరస్సమకరధ్వజస్తదిహయష్టదైకాంతికమ్ ।

ఇదంవిజయసూచకంమకరతొరణంనాన్యతా

బలాద్విధుకలాచ్ఛలాదపహృతంచపౌషస్పంధనుః ॥ ౨౯ ॥

౫॥ఏవం కృతస్తుతా తస్మింతృతత్వాండిత్యప్రశంసాపురస్సరంపరంబ

హవమన్యత త్రిమచ్చామభూమండలాఖండలమ్ ॥ సాపితం నిరుప

మతయాభ్యర్చితవాక్ ద్విత్వాన్తాసాక్ సన్వపురే ॥

మకాశ్యమవిశేషవానితి ॥ ౩౦ ॥

సర్వసాధిపీతి ॥ సఖస్సక్ సఖాత్మకస్సక్, అకాశంవిహాయేత్సపి

గమ్యతే, సప్తమన్యత్ ॥ ౩౧ ॥

అమాయాం సూర్యేందుసమాగమప్రసిద్ధిముపజీవ్య సచమత్కా

రంస్తాతి ॥ సూర్యాశ్చేతి ॥ స్పష్టోధః ॥ ౩౨ ॥

౧౨౦

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

తేంద ॥ మర్త్యాంతకృకచాయితఃపురభువాంసుమాంసవదన్వృద్ధిత
 శ్చర్తాంతస్థగితవ్రణోపమమృణంనిర్తాగ్మున్తూలయన్ ॥
 శర్తానాయనృతాంకృషిప్రభృతినత్కర్తాథసాహాయ్యకృ
 ధర్తాభౌషధశాలికాశ్చసముహుర్మర్తాత్తనాచీకరత్ ॥౮౦॥

దేశకోశనవిధేమదుదన్వృధాయా

దశదరవిందమరందతుండిలాయాః ।

గళదమలపయస్సధూమయంలై

మిశ్రదకరోదధనైజరాజధాన్యా ॥ ౮౧ ॥

పురాపూణ్యాద్యద్యైరిహబహులయలైర్నిరధిగతం

చిరాన్తేనవామ్భోయత్కనకసరితోగాంగనదృశమ్ ।

భరాధీశస్సీయంననుసపదిభాగీరథనయా

ద్దురావంతనైసూర్మగరమనయద్యంత్రవశతః ॥ ౮౨॥

X ॥ కింబహునా ॥ నిజరాష్ట్రం ప్రాయస్సప్తవిశతిలక్షాధికకో

టిసంఖ్యానంఖ్యాతరూప్యాయతిమదతిమితకాలేన ప్రాయష్ఠష్టిలక్షా

భృధికకోటిరూప్యాయతిమదచీకరచ్చీమతా బృహస్పతినమానధిష

ణాన మగత్రిపదమధితిష్ఠతా శేషాద్వివర్యనామ్నా పృథువరణ ॥ —

కించ తదారబ్ధసారిణీమాతృకాభువోగరళపురీప్రభృతినన్నిహితాశ్శ్చి

ఘృమేన కోటిదన్వయాయతిమతీం నను మతీమన్యవ్రదర్శయేయరితి స

ప్రత్యయం ప్రతిజానీమహే ॥—అపిచ చన్నవత్తనీయకోశాశ్చ ధన

వ్యవహారమందిరేఽతివాధారాశిం పర్యకల్పయద్వాధికవ్యవహారా

య ॥—కించ విద్యాశాలానాం పూర్వాపేక్షయా ప్రాయోపంచగు

ణాతిశయితంప్రాతిమాసికదాయంపరికల్ప్యవిద్యాబహుధావర్ధయత్ ॥

అపిచ॥ప॥మంత్రశ్చౌదిషుపరోక్షగైజన్తై

స్తంత్రిముక్తమతిశుద్ధముద్గిరత్ ।

స వ్తమలహరీ త్రిమచ్ఛామరాజేంద్రకథా ~~శ్లోకం~~ ౧౭౩
 యంత్రమేషసముపాజయద్భియా
 కింత్రయోస్త్రజగతాంసమోమునా ॥ ౧౩ ॥

ప్రసవాద్యనుకూలధర్మ కేహం
 లనదత్యంతపటుప్రసావికాభిః ।
 అసదృశశిశూపచారశస్యం

ససమస్తేషితపూర్తికృద్విలెనే ॥ ౧౪ ॥

అపిచ ॥ విత్తస్సర్వదిశానుచామస్సపతిఃకృత్తద్విషద్యేభవా

౭దత్తస్సర్వలభేదతస్సదసినస్సత్తత్వసంనూచకః ।

తత్తద్రత్నవిభూషణంచవిరుదందిత్తప్రియంధీమతాం

విత్తప్రాభవతస్సుకృత్యచనాయత్తప్రజానామపి ॥ ౧౫ ॥

తతః ॥ సీతావిలాసజననీభణితాప్రకాశం

జాతాదరస్స వ్సగరెనవమగ్రహారమ్ ।

పూతాత్మనోద్విజవరాన్పరిపూజ్యభక్త్యా

సీతాభిలాషకరణోనయవిద్ధదాసః ॥ ౧౬ ॥

కాలాత్కుతశ్చిదభతద్వచనేనధర్మ

శాలాంశ్యధాన్మరపతిహితదాభ్యయైవ ।

వేలాతిపాతిగురుభక్తిరసావిరహా

శీలాదిభిస్సుటతరంప్రధితస్తదాద్యైః ॥ ౧౭ ॥

౧౮ ॥ తతశ్చ సీతావిలాసజననామనన్యసాధారణసుకృతవశాత్తుశ్చా

శ్వేతం పదమధిగతవత్ప్రాయమత్యాద రేణతదాభ్యవదైహికం స్వకం విభవ

మనుస్మత్య కృత్యవిదామగ్రణీరసా యథావిధినర్వన్నిర్వర్తయామాను

అథ ॥ ప ॥ మయ్యేవచోపేక్షణభాజినీషా

క్షీయేత దేశాంతరవాససాధ్యా ।

కయ్యేహతస్మాదితిహాణవిద్యా

వీయేపరిక్షానధితైనక్తస్థా ॥ ౧౮ ॥

၂၃၆

ఐక్య రాజ్ దయ

ఇదానీంఖిల్వత్ర॥ అతీననిస్తేన్వరపిలభ్యతేనా

విశిష్య తేయద్వటు వేతనంచ ।

క్షీతీశ్వరేణాత్మమనేనవిద్యాః

ప్రతితిధాజాబహుధాభ్యవధిః ॥ ౮౯ ॥

౫ || తతః హాణశకచతుర్నవత్యధికాష్టశతౌత్తరసహస్రతమే న.
 త్యరే నస్తమేమాసి పంచవింశతితమే దినసే హాణవిద్యాంస్వస్తే
 వృషదత్తవతో జెమ్మిగాడకాప్రభాః వృతిమామాయసీం మతిమానసా.
 కృతజ్ఞతయా నిరుక్తాన్తహతోధర్మాస్థానతః పురతఃప్రతిష్ఠాప్యతాంచవ.
 రితఃకఞ్చనమహారామఁచనిర్తమే || తథానిజరాష్ట్రేశిథిలాఞ్చృథితాః
 త్రిరంగనాథ దేవాలయాదీనార్కాఢ్ త్రినివాసాచార్యముఖేన దృ
 ఢ్ధీకృత్యాతితరాం రుషిరీకుర్వంతత్రతత్ర కులేశ్చిద్వాప్యజాద్విజా
 దిజీవికాంచపరికల్పితతత్ప్రసాదమలభతశ్శీమాంశ్చామరాజతిలకః ||

ప || శతనష్టనయోభిరాజితఽయః

ద్యుతనైకాగ్రమనాభిరతస్తూర్వైః ।

ఇతరైన్సు వుట లేయళ సదేత

న్రితకాలేనహించామధూభృతా ప్తమ్ ॥ ౯౦ ॥

కేంబ్రీజ్ నా|| ఏవరూమ్ న్యూ హిలండ్ న మచి దె వద్ది జన్ పూజా

యావత్పాథినవహూణరాట్పుభృతిభిఃప్రానర్తయత్సహృదం

ఆనన్ద్యాభిలచిత్రమల్పనయసాకోవస్థితాభూతలే

భోవ క్తన్యమిహైవవాన్మపకులెఘావల్లభస్తాద్యశః ॥ ౯౦ ॥

తతః ॥ తంబాలచంద్రతనునిర్మలదర్పణీయ

బింబాన్యతంపటలమాయసముద్వహంతమ్ ।

అమ్మవిలాసమిహకతుమ్నానృప్రౌఢవి

లమ్బస్ససాధనసమాజఃనతత్పరోఘాత్ ॥ ౧-౨ ॥

సప్తమలహరీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౩౩

యద్యద్యాదృశదిత్యిదిత్యితమభూత్వాద్రావంసాధనం
సద్యస్తత్ప్రతిబింబమాయసమసౌతత్తాద్యగేవానయన్ ।

హృద్యంకర్తుమభోసనంస్వభవంత్రిచామరాజాధిరా
డుప్యన్నిర్భగకౌతుకఃపటుతరైఃప్రారంభమాతానయన్ ॥ ౯౩॥

౫ ॥ తతాన్యపెతేషు కతిపయమాసేషు ॥

ప ॥ పరిమితమయమాయఃప్రేక్ష్యభూయోనిమితై
స్సురసరిసుపకంఠేసంభూసాన్నిధ్యభాజి ।

చిరకృతసుకృతస్సన్విత్యక్తకామశ్శరీరం

నరపతిరవతస్థేతంతుకాలంప్రతీక్ష్య ॥ ౯౪ ॥

తథాహి ॥ బేంగభూర్నగరమాస్థితఃప్రభు

స్సంగతఃకన్వచనకేనచిత్పురా ।

అంగమాశుతరసశ్వరంస్వకం

లింగతస్తదుదితాదవోధ్యసౌ ॥ ౯౫ ॥

యోగమాగపరిశీలనాచ్యుతః

ప్రాగసౌతదిహయోగచక్షుషా ।

ఆగమిష్యదవసానమీక్షితమ్

నాగరైహితజనైరహోఽవదత్ ॥ ౯౬ ॥

౫ ॥ తతఃకదాచిదసామ్రాతరదేశయాత్రాభ్రమభ్యనుజ్ఞామధిగతుం
మహాబలాచలాధీశ్వర్యాశ్చాముండికాయాదృగ్దశనంవిరచయ్యతత్ప్రసా
దాదికముపలభ్య బహిర్నిస్సరన్ కతిపయవదానిగత్వా కిమపినిమిత్త
మాలక్ష్యపునరప్యోగత్య భగవతి సమ్యగద్యైవ తవ దర్శనం పునఃపి
సంపాదయామియత్పునర్దులభిమితిత్యర్చకాదినమక్షమువాచకః ॥

తథాహి ॥ మహాతిభాజామహిషాసురాసు

ద్రుహవతంసోత్పలపాతనేన ।

గృహన్నయాతుంక్షమమిత్యనూచి

స్వహృదతస్సాపితదైవమూచే ॥ ౯౭ ॥

624.

శ్రీకృష్ణరాజోదయః

త్వయాభ్యనుజ్ఞానహిందీయ తె మే

ప్రయాశుమేవాద్యతథాపియ క్తమ్ ।

ధియాపరాధంతమిమంక్షమన్వ:

కైయాత్వదీక్షాదిరితోనలభ్యా || ౯౮ ||

ఇత్యభ్యనుజ్ఞామనవాప్యనిర్య

స్పృత్యంతమాగైణపురుషవిశ్వః ।

అత్యంత రాగాద్భుతహృదయం. శే

ప్రత్యక్షమిత్యాహసశిల్పినస్తాన్ ॥ ౯౯ ॥

భదీస్సమస్తాఽపియోజయధ్వం

మదీయపెళ్ళొపరితన్నిరీక్షై !

యదీహయాస్యామిపునర్నచాహం

తదీక్షితాస్త్వితిరహంజగాద || ౧౦ ||.

గ. || తతశ్చాస్మివాహనశక్తే యోడకోత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే
జయవత్సరే మాగఁశీషఁశుద్ధదావ్విదశ్యామశ్విసీనక్షత్రయజి భాగఁ
వవాసరే మాణిశక్తేతు చతుర్నవత్యధిశాష్టశతాత్తరసహస్రతమే వ
త్సరే దావ్విదశేమాసి నవమేవాసరే సముపేయషి నిజాశయగతం సి
షాధయిమర్షితిచతురోయం సుగుప్తకారీ నిజసుతస్య బాలతయాభా
విని శుభేచ్ఛేషవిన నమీచీనకపాయఇతిమత్వా స్వకుటుంబంనిజసుహృ
దా మాణిదకృనతిఁసీ ప్రతినిధేః ప్రభోర్వశయితుం కృతనిశ్చయః
పుత్రకళశత్రాదికౌకవధఁకతయా తదేతన్నిశిలమపి సంగోప్య నిజమి
త్రదర్శనాదికం వ్యాజీకృత్య కల్కత్రానగరంప్రతి ప్రణీతస్సపుత్రకల
త్రపరివారశ్చామభూపాలః || — తతస్తస్మిన్నైవమాగఁశీషామా
వాస్యాయామధఁరాత్రీసమకాలం మైహూర్నగరే రాజభవనే నీలశి
ఖాకఞ్చ్యంతస్త్రివారమేవం రాజ్యలక్ష్మ్యా నిర్వాంత్యా అశరీరిణ్యా
కృత్తితవాగుదబ్బంభత ||.

సప్తమలహరి త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా [౧౭౫]
 తథాహి ॥ యాస్యామియాస్యామిబతేతినధ్వా
 అస్యాదివాహ్మాయతరొదనంతల్ ॥
 దాస్యాదిరోమోద్ధమదాయశశ్వ
 ద్భీస్సాన్యద్ధియస్యస్త్రిమత్రోపి ॥ ౧౦౧ ॥
 తతస్త్రినారంకిలరాజ్యలక్ష్యా
 శ్శ్మతఃప్రలాపఃప్రభుమందిరాంతః ॥
 ఇతస్తతఃప్రాహరికావిదిత్య
 ప్రతప్తచిత్రాదదృశుర్నకాందిల్ ॥ ౧౦౨ ॥
 తదేహరాజాలయకాగ్యదర్శి
 నిదేశకార్యకమిదంశిష్య ॥
 స్వదేశనాథస్యశుభాభికాంక్షి
 సదేవకాప్రాధానమాతలాన ॥ ౧౦౩ ॥

౧౦ ॥ తతఃపరేద్యవి శాలినాహనశకబాడకోత్తరాష్ట్రకాధికనహ
 శ్శతమే జయవత్సరే పాషశుద్ధపృథమాయాం భాగవవానరే పూ
 ర్వాషాఢానక్షత్రే ప్రాతస్సూర్యోదయాత్సాధకఘటికాద్వయనమ
 కాలం హూణశకేతు చతుర్నవత్యధికాష్టశతోత్తరనహస్రతమే వత్సరే
 ద్వాదశేమాస్యష్టావింశతితమేదివసే ప్రాతస్సప్తమఘటాతాడనా
 వసరే త్రిమచ్చామరాజతిలకో నిజమిత్రేణ మాణచక్రవర్తినీప్ర
 తినిధినానహ పూర్వేద్యురేవసమ్మత్ర్య సకలమపి యథావన్నిజకు
 టుంబధరణధరం తస్మిన్నిక్షిప్య కంతనాశాభిధగదవ్యాజేన చిరకాలవ
 రిశీలితయోగపథతయా తద్బలాదేవనిరుద్ధనిశ్వాసోవిశ్వాసపాత్రతామ
 ధ్యయతుదాఖండలస్య తేనేవసుధమాఖ్యనభామండల మండనాయ
 మానసింహాసనాధానివేశనమ్మాననాపురస్సరం చిరనిర్వవారచ ॥
 యోక్తంచైతల్ ॥ప॥భవితాభునిమ స్తథప్రచారో
 మధుపాల్లాసకరోహమాధవోపి ॥

౧౭౬

త్రుక్యష్టరాజోదయే

మకరోన్ముఖతాజనీతిధీమా

నతరత్సంస్మృతినాగరంపురైవ ॥ ౧౦౪ ॥

౫॥తదను నిశిష్య తమదంతంతదంతికముపగమ్య వాణీవిలాసదేవీ
 త్నోణీపతిచరణకమలమవతంతయతీ సుమూర్భితా చిరైః షెతనాం
 ప్రతిలభ్య కురీవాతికరుణం సగద్గదమేవం బహుధాప్రలపితుమారెభే
 తథాహి ॥ ధిగ్ధిక్తాండురదృష్టసృష్టిమపరాంధిగ్ధిక్ప్రజాదుర్భగా

ధిగ్ధిగ్వజ్జనిభంమనోమమన్మపెధిగ్ధిగ్విధినిదయమ్ ।

ధిగ్ధిక్తానుషజన్తతత్తచవునధిగ్ధిక్కులస్త్రీజను

ధిగ్ధిక్తైవధవిడుబనాంప్రథమతాధిగ్ధిక్త మానూదృఢా ॥

హాహాయాసీక్రవాతన్ననుమనుజపలైపురి తెహాసహస్రం

స్నేహాధిక్యంమమోపర్యహహశుచిపురొదత్తహావలంబం ।

మోహాద్వాకింతవాగఃకృతమజనిమయానాథదేహంతరేవా

వ్యాహారైజీవయాస్తాక్వచనసముచితంనైవతేహాతుమేవం

శ్రయామిచుదిరాపురీర్నునుమయాసహైవాధునా

నయామిభవతీమతిప్రియతయాఖలాఇత్యహా ।

ప్రియాహాసివిలాభ్యమాంపథిభయాస్పదేకింజహ

త్ప్రియాతుముదితానివాన్యతమయానికతుంప్రభో ॥౧౦౫॥

అథవా॥హానాథాశ్రయనాశిసిం స్వదురితైమానామమాంసాంత్యయే

మూనాంగీంత్యదమాపమాంప్రరుదితాచూచానాక్షినాసాధరామ్ ।

మీనానామివమంజలీంతనుభువాందీ నాంలుతంతీంక్షితా

వేనాంజీవయజీవనేనశిశుమస్త్యానానురాగోసియత్ ॥ ౧౦౬ ॥

సవదిహి॥భానుస్సర్వరాభునుభుక్తౌహ్యజనిరజనిరాడ్భింబమంబప్రణష్టం

ధాతానైకావళీనస్సవదివిపదితాకార్యహాద్యత్సవశ్శ్రీః ।

తుబ్దిస్తన్బిత్తస్ససింధుర్విజయభుజయశఃకేతనంవాతనమ్రం

హీనాహానాథభాగైర్విరహాసహహతాన్ద్యద్యపుత్రైశ్చమిత్రైః॥

౧౩ సప్తమలహరి శ్రీమద్భాగవతరాజేంద్రకథా. ౧౩
 పద్మాకరేనకలజీవనలాభపాతం
 పద్మాయితేత్వయివిశుష్యతిహంతుత్యా ।
 పద్మాత్రమత్సన్నివహంభవమృత్యువేదనూక
 విద్మాపరాంసహిగతింతవజీవనాద్ధి ॥ ౧౦౯ ॥
 చరితం తవతత్ప్రజాహృది
 స్ఫురితంకృతతియత్ప్రియాకరోః ।
 పరిపృచ్ఛ్యముహుఃపథిన్దయం
 భురిభృత్యానపితుల్యభోగినః ॥ ౧౧౦ ॥
 క్షణమాత్రమపిక్షుధాతురే
 గణగానహతమేషియఃపథి ।
 గుణావన్నిజభోజ్యమార్పయో
 భణకస్తాదఖలానుపెక్షసే ॥ ౧౧౧ ॥
 క్షమయానవినాక్షణంభవా
 నుమయాశంకరనర్థిస్తతఃకిల ।
 సమయాద్యసమనిరాగసా
 కిమయాసీర్భుతతాంచవంచయ ॥ ౧౧౨ ॥
 నసురధిరీతాధికాతతా
 వసుదేవస్నుషయేవనాభ్యతే ।
 స్వసుహృన్మమవత్పురంతతా
 హ్యసుతుల్యాంసయమామపిప్రభో ॥ ౧౧౩ ॥
 అనిమేషనిరీక్షణాద్భయం
 వనిలెయంనియతంవ్రజేదితి ।
 జనితామతిరాదరేణచ
 ద్వినివత్కాశిలసాదృశాద్యభీః ॥ ౧౧౪ ॥

వా॥అయే అనలాపశశః

శ్లోకం

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

అనువృత్తినివృత్తయేక్షుధ

స్తనుమేనామపి మేసునధికతామ్ ।

ననుభుజ్య వస్యపాంగమేవకిం

మనుష్యక్షత్రితయాన్యనిస్సృహః ॥ ౧౧౫ ॥

కృతమానుషమాంసఖాదనా

హతకవ్యాఘ్రివాధవాసల ।

బలమన్తధదేహాభుష్పరా

తతడచ్చేస్తరమేవకాంక్షసి ॥ ౧౧౬ ॥

ఆజపవభవాన్నుపాళికే

రుజమన్యానుగుణైతరాఽలిఖత్ ।

నిజజన్తగృహద్యుహోవిధో

స్సవజనానావితదుర్విధేక్రుధా ॥ ౧౧౭ ॥

జడచైరవదంపితుశ్చతే

మృడచూడామణిమండలంవిడత్ ।

శ్చలడహంముఖ ॥ మంతకాస్యకిం

బడహాధాంరుజమాతనోరిహ ॥ ౧౧౮ ॥

అథవా ॥ అతిపెశలతాంవిడత్ప్రభో

మృతిహేతుంజలరూపిణీంరుజం ।

మతిమాంత్సహిమృత్యురవ్యదా

ద్భృతిరద్యానలకీదృశీతన ॥ ౧౧౯ ॥

మదనాయమయేపురేశ్వరా

త్కడనంప్రాప్యనిటాలవహ్నినా ।

తదనుశ్రితకాళికాంతిక

స్తదనుష్టోభవనిమృదోనల ॥ ౧౨౦ ॥

శ్చ సుందరం ॥ అంతక అన్యఇతిపదచ్ఛేదః

సప్తమలహరీ త్రిసుచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౩౩

తవయావజతావిధాన్యతా

భవనం తెన్వయమేత్యచాశ్విసా ।

అవనీశ్వరదుకృతిక్రియాం

దివమాపునతవోచితంతతః ॥ ౧౨౧ ॥

కలయేయమథానుయాత్రికాం

విలయే తేకిమిహాన్యవైభవైః ।

ఫలమస్యనలూకతాంబుధాః

కులవధ్యాః కథయంతినాథయల్ ॥ ౧౨౨ ॥

మయివాధదితాధిగోహకృ

త్యయిదుర్భాగ్యకృశానునామమ ।

దయితాపసరేద్భితాసల

స్తవ్యితాపత్యవకారికాస్తుమే ॥ ౧౨౩ ॥

గ. ॥ ఏనం బహుధావిలపంత్యాం విలుతంత్యాండ భువి లకాయా
మివోపఘ్నువిరహితాయాం తస్మామఖిలపి పరిజనె శుచాభీత్వాపి
దూరీభవతిమతిమతామగ్రణీః పురాస్యనగరే హూణచక్రవర్తిన్యా
రాజకార్యసాక్షితయావస్థాపితతయాతిమాత్రసాహృదవా ఏర్జిత
సమాఖ్యస్య హూణచక్రవర్తినీవ్రతినిధేః ప్రభోరాజకార్యసహకారీ
కనిజ్ఞోహ్యం సమాఖ్యః ప్రభుహృది మహతాప్రయాసేన నిరుధ్య స్తు
పవిరహాశోకం శనేశ్వ నైరిమాం సమాశ్వాసయితుం తదుపకరతమేత్య
స్తత్యతమం తత్సమయసముచితంసగద్గదమేనంసాంత్యవచనముపాదత్త

చ ॥ కష్టంకష్టమహాభిగద్యహతకందిష్టకేమస్యాగతం

నష్టంచామమహీక్షితాభువిసతామిష్టంప్రదిష్టంయది ।

దుష్టంతిష్టతుతత్క్రిమత్రబహునాదృష్టంనతేనాప్యహా

స్మష్టంధూపలయెలయెనస్మవ తెస్సృష్టంతదభూహ్యతే ॥ ౧౨౪ ॥

భక్తోమర్తౌపఘాతంబతనియతిహతఃకృత్తమూలంసుశీలం

హృతిశ్శాంతిశ్చరోదిశ్యహహసహసమాశ్లిష్యశుష్యద్దశాద్య ।

శ్రీ

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే

హ్నోజీవణీనిహీనాసవదదశదిశానాథహాన్యాతిహాన్యా
శ్చేమచ్ఛామేంద్రహానాద్భువికవివితతేర్బారతీభారతీహృదయః
కమిహాదయతేనచామరా

ఓమినామేషధురంధరోగతః ।

యమినామపిహూయతేమనః

కిమివాస్తాకమథాపిసహ్యతే ॥ ౧౨౬ ॥

అథవాత్రబలాస్త్యయేతచే

తప్రథమేత్తస్యకిమీహితంజనః ।

కథయంతితమాత్మభూతినం

వృథగేవాస్యగతిమృతాధ్వనః ॥ ౧౨౭ ॥

అహహాద్యవిహూషితంకరో

సహపత్యాగమనంమృతేనతత్ ।

సహతాంభవతీహృదాశుచం

మహతాంరక్షణవేతపేన్మనామ్ ॥ ౧౨౮ ॥

సకలాఃకిలమాతరద్యతే

వికలాశ్చైతనయాప్రజాశ్మచా ।

సకరోషియదీహసాంత్యనాం

నికరోయంహిన్మణాంవివత్సృతే ॥ ౧౨౯ ॥

స్వయమేతదువాచహూణరా

జ్ఞయమేవాద్యతుకృష్ణభూపతిః ।

నియమేనహిసార్వభౌమతా

శ్చియమేష్యత్యచిరేణమాశుచః ॥ ౧౩౦ ॥ ఇతి ॥

౫ ॥ ఇతి సమాహితవతి తస్మిన్ ప్రథమం వ్యథమానమనాజనా
ధిపనచివస్యశేషాద్వివర్ధనామా తామాశ్వాసయితుమేనం ప్రానర్తయ
జ్వచనవైఖరిం ॥

నప్రమలహరీ త్రిమచ్చామరాజేంద్రకథా

౧౨౧

ప || మమమానసమంబమాయతే

శమనశ్చాపినమేవ్రసేదతి ।

విమనాఅపికింకరోమ్యహం

స్వమనాలోక్యనిధింసుదుర్భగః ॥ ౧౩౧ ॥

సగరాత్తజపాననీందం

సగరాద్ద్రాగవగాహ్యచామరాత్ ।

సగరాజసుతాధామూర్తితాం

మృగరాజేషహియోగినామగాత్ ॥ ౧౩౨ ॥

శాలీభట్టతలజహద్వపురసానాలీకజన్మస్తుత

శూలీచుమ్మిశశాలకబింబశకలశ్చాలీకలజ్జక్షణః ।

మాళింగత్సరసింధురంధకరిపుఃత్వేవళిగళేభన్తనాం

భూళిభిశ్చురితశ్చకాస్త్రసండుహకళిప్రచారాదధత్ ॥ ౧౩౩ ॥

మాతశ్చామనృపస్సప్రార్థపురుషాతీతఃప్రభావనయత్

ఖ్యాతశ్చాంతరదృష్టిమానితిజగత్ప్రేతన్నిదరోమ్యయమ్ ।

యాతఃకాలఇహాభిజహ్నుతనయాస్రోతఃపరిత్రంతటం

పూతశ్చావననిరోధనాత్పురభిదాజాతస్సదైకాత్త్వవాత్ ॥

తదిహాద్యవరోదితుంక్షమం

హృదిగోవ్యంవ్యసనంసుదుస్సహమ్ ।

మృదితాశ్చిశవశ్చూచామునా

రుదితేనద్విగుణీకృతాధయః ॥ ౧౩౪ ॥

అపిచ || పిబతిస్వజనాశ్చునిగతం

సచతాత్యంతతృషాదితామృతః ।

అబలాభిరపిప్రసహ్యత

న్నబహిర్నిస్సరణీయమేవతత్ ॥ ౧౩౫ ॥

విధివద్యదిచాధ్వదైహికం

సుధియాత్రక్రియతేతదేనహి ।

౧౨-౨

శ్రీకృష్ణరాజోదయే

అధిగత్యతమాశుతర్పయే

న్నిధివలైనకృతజ్ఞతాస్తునః ॥ ౧౩౭ ॥

ఇతితద్వచనాన్మృతైరసా

వతిపన్నాథావిషాదమత్యజత్ ॥

భృతిమత్యథచాధ్వదైహికీం

కృతిమాతానయితుంమతిండధా ॥ ౧౩౮ ॥

తతః ॥ వివిధవిరుదవాదైస్సాక్షమానీయగంగా

నవిధపితృవనంతత్సింధుసంభేదధన్యమ్ ॥

హవిరతనుతవహ్నోరాత్మజస్తస్యదేహం

దివిసపదినతస్థాదన్యదేహందధానః ॥ ౧౩౯ ॥

తతస్సాక్షిల ॥ అస్థిసర్వమవనీపత్రేగలై

స్సుస్థిరత్వపరిలబ్ధయేనతీ ॥

ప్రస్థితాతదధికాశిజాహ్నువీ

తస్థివద్విజవైరచీకరత్ ॥ ౧౪౦ ॥

౧౪ ॥ తమేనముదంతమంతకమహిషఘంటారవసదృశం ప్రదిశంతమః
 ధిశృతిప్రతప్రవిషద్విగ్ధనారాచవేధనదతియతనాం చేతనావహరిణీః
 మశనిపాతవివర్తమివ త్రైజనంహూణచక్రవర్తినిప్రతినిధినామహారా
 జవీర్జాప్రభువరణ చాదితేన తదీయరాజకార్యసహకారిణా కనిజ్ఞ
 హ్యమభిధేన ప్రభుణా శాలివాహనశకే యాజ్ఞోత్తరాష్ట్రతాధిక
 సహస్రతమే జయవత్సరే తస్యామేవ పౌషశుద్ధప్రతిపది హూణశకే
 తు చతుర్వినత్యధికాష్టశతా త్రరసహస్రతమేవత్సరే దావదశేమాస్య
 ప్తావంతితతమే దివసేయామచూత్రావళిహేమని కల్కతానగరాత్తం
 త్రీయంత్రముఖేనానబోధితః ప్రతప్రహృదయో మేనూర్నగరవర్తి
 హేండ్రానానమాభ్యో హూణచక్రవర్తిని ప్రతినిధినాచస్తాకినరా
 జనీతిస్తాక్షిఘాతతయా నియమితః ప్రభువరస్సపదినమాగత్య రాజమ

నప్రమలహరి త్రికృష్ణ రాజసాంబాభామకథా గూర్తి
 ద్విరం తత్కార్యదర్శినాసహ తత్కార్య కోశగృహాదికంసర్వంనమ్మద్య
 స్వముద్రయా వరద్యవి పౌరాణ సర్వానమామాయ సాధయా
 మమాత్రప్రమి లేదివసే రాజమందిరం సమిత్యకళత్యస్సమాగత్య గత్య
 నరాభావాదనిర్యాంతమపి కోకవశా త్తమదంతం నగద్గదంస్వయమే
 వాపాతీత్ ॥

తదాకిల॥ప॥శ్రుత్వావాచమిమాంసమంసపదిమూర్ఖిత్వాఽనిలాసాపజా
 మృత్యావభ్యాగతచేతనమరితైహాత్వాఽన్యశీషోఽరసి!
 భృత్యావృంతవిషాదమాత్రరుద్రైర్భిత్వాన్త నాంచాపిహృ
 ద్భ్రావృమరివిధిశాపమవ్యథచిరాన్నత్యావదితైర్భృతిం॥౧౪౧॥
 తదాతు హాణీసుహృదావలీనా
 వ్యదాహికోకెనసుదారుణైః ।

నిదాఘచంచాతపదావశక్త్యా
 హృదారయాహోకుముదావలీన ॥ ౧౪౨ ॥

గ ॥ తతస్తాస్సమాలాక్య ప్రజాశ్చతుగుణితపిషాదోఽతిమృదు
 హృదయో హేండ్రగుణప్రభువః పూర్వద్వైవ తత్ర యంత్రము
 ఖననమధిగతం త్రికృష్ణ రాజసాంబాభామపట్టాభిషేకవృత్తాంతమయ
 మమృతవషణంప్రవత్య ధూయః ప్రయాసేన వశమితప్రాయంప్ర
 జామనశ్శౌకం విధాయ సాకం స్వసుహృద్భిర్భాగతం రథాదిభిస్సన్
 భవనమభజత ॥ —తతోవ్యపేతేషు పంచసువాసరేషు పౌషశుద్ధన
 వ్తమ్యం గురువాసరే హౌణవత్సరేతు పంచనవత్యధికాష్టతాత్తర
 సహస్రీతమే ప్రాథమికమాసి తృతీయేదివసే సాయం మహారాజ్ఞీ స
 పరివారా నిజనగరంప్రత్యాగత్య తలైర్విపవత్తే సవమ్యం సృసతెరా
 ధ్వైదైహికంప్రారభ్య సర్వమపి యథావిధినిరవత్య త్తనుజముఖేన
 తదాకిల॥ప॥సుపాత్రధేనుఘోటకద్విపాదిదానపూర్వకం

సృపాయకృష్ణభూపతిస్సపారలౌకికమవ్యధాత్ ॥

౧౫౪

శ్రీకృష్ణ రాజోదయే.

వృషాన్న శాలికాదిభి స్తవపారధర్మకర్తృభి

శ్రుపాకరౌఢః మాన్యజాతృపాకశాసనాసనై || ౧౪౩ ||

తదాత్మైమహిష్యపిసా || కింబహునా ||

ప || ముక్తేర్భక్తిక్రమసాధనసరపతే శ్శక్తేర్మిజాయాః ప్రియే

భక్తై ర్వాఽనుగుణంభవేన్నిజగుణవ్యక్తైశ్చపాతాదృశమ్ |

త్యక్తేహాధనసంచయేతృణఇవాన్యుక్తైవరా రాధనై

రక్తేయంవతితాషణచనిగమైరుక్తేమనర్వంవ్యధాత్ || ౧౪౪ ||

౫ || తతశ్చాలివాహనశకే నప్తదకౌత్తరాష్టశతాధికసహస్రతమే

జయనామనివత్సరై మాఖశుద్ధవస్త్యాం భాగవవాసరై మాణిశకతు

వంచనవత్సధికాష్టశతౌ తరసహస్రతమేవత్సరై దైవతీయికామాసిప్రా

థమికై సుదివసేఽశ్వినీనక్షత్రై పృషథలగ్నై ఉచ్చాంశే హింద్రానక

సమాఖ్యాసృపకార్యసాక్షిభౌతౌ మహావృణుర్నిరుపాధికేన ప్రేక్షా

స్తాసు శ్రీమచ్ఛ్రామరాజసాహృదాన్యణ్యసంపిపాదయిషయాచ మ

హంతముద్యోగంపరిగృహ్య శ్రీమతశ్చామరాజస్య మహిష్యాస్సన్ది

యం రాజ్యవహనసామధ్యోదికాక్ గుణగణానువవన్యో ర్ముడితి

వహణచక్రవర్తిసీపృతినిధ్యభ్యనుజ్ఞామధిగమ్య స్వయమేవ సృపాల

యమలంకృత్య శ్రీమక్కుష్టరాజసారస్వభౌమనుభ్యమేవయద్యథావి

ధి సచివవరశేషాద్వివర్యప్రభృతిభిరధ్యరోపయచ్చ కులకృమాగతం త

ద్దివ్యసింహాసనవరమ్ || —తతో యథాపురం సర్వై సృపా ఉపాహర

స్కరం సురమ్యతరమ్ || —తరిస్సర్వేపిపౌరజాఫనవాస్సంఘీభూయ

నప్రణామమువదాదికం సృవవరచరణైసమర్ప్య సాంజలిబంధం నవిన

యమేవం ప్రార్థాయామాసుః ||.....

తథాహి || ప || కృష్ణ రాజసారస్వభౌమత్వస్త్వయావసేవకా

నుష్టతాంప్రకాశయస్వముష్టతాంస్పృశ్యైయమ్ |

చేతసాన్యుమస్సదాపిభూతమాత్రసౌఖ్యకృ

త్తాతసాధుసాధయస్వశేతథానువంశ్యతామ్ || ౧౪౫ ||

౨౪

సప్తమలహరి త్రికృష్ణరాజసారస్వతామకథా ౧౪౫

త్రాణదక్షయూధనాథబాణపాతమూర్ధితా

నేణకాన్నిరూప్యనోద్యహూణచక్రవతిః ।

ప్రీణయాంబధూవయత్రకౌణతీర్థసేచనా

తాప్రిణకౌశతాత్వయీతిపాణవైశ్చస్సుష్యతే ॥ ౧౪౬ ॥

ఆరితావకరౌదురితావహర

శ్చురితానితవౌచ్చురితానియది ।

గిరిమూర్ధగతోహరిదశ్వజన

త్వరితంహ్యుదయస్పరిపాహివిభో ॥ ౧౪౭ ॥

శ్చియమద్యనిజాగస్వయమాకలయ

న్నయవిత్సుజనాభయదానరతః ।

వియతీహాభునస్సన్వయశాంసివితా

నయదెనదిరంజయకృష్ణవిభో ॥ ౧౪౮ ॥

X ॥ ఇతిప్రాథ్య యథావత్సమ్తానితాస్స వంసవం భవనమభజన్తి

ఘలాఃప్రజాః ॥.....

ప ॥ త్రిమచ్ఛామనృపాలమస్తకమణాస్సీమంతినీతత్పదం

ధీమత్వాత్సన్వయమేత్యకాంతవిభునాసామంత్రయంతీనయా ॥

సామస్త్రీననిరన్యదుజ్జనతతిం క్షేమవ్రసక్త్యైశ్చికౌః

కామంద్రాక్ప్రకటయ్యరాజ్యవహనేసామధ్యముద్యోతతే ॥

సేయంపాతిచిరాయరాజ్యభరతస్తావ్యన్యతౌమంత్రినా

ధూయఃకార్యభరంత్రిమప్రవిభజంత్యామ్యత్సత్సన్నపి ।

స్వామ్యతైష్విహకర్తసుక్షమతమాయెయత్నవంతస్సదా

న్యాయస్థాపనలాలసానృపసుతశ్చైయస్కరాకృత్యతః ॥ ౧౪౯ ॥

X ॥ తదను పౌండ్రసప్రభువరేష్ఠవిరె సప్రకాదధికారాద్విశ్ర

మం గృహీతవతి తత్పదైసువదమెవలీవానర్నామకః ప్రభువరస్సు

మైథాత్రధైశ్చన మోదాదాదిరహూల్ ॥

సంఖ్య

ఋక్ష్మరాజోదయో

౩

ప ॥ ప్రియసాధ్యః కిలచామధూవలరివః ప్రామన్నవయః పాటవే
 ప్యాయత్యామపి కృష్ణరాజలిలక శ్రేయస్సమృద్ధిం పరామ్ ॥
 భాగ్యయన్నాత్తనిపేండ్రసన్నభూనిభోభూయస్సప్రసాహజ్జత
 సాస్పృమత్యాస్తహిరాజ్యతంత్రడుచితోపాయస్ససజ్జాపకః ॥
 ఆపల్లేశకథావ్రసక్తిమపిభోభూవన్యలూకాంతరే
 సావత్సృశ్చమయంత్యబోధకృతతత్త్వావవ్రశాంత్రైర్విజ్ఞా
 ప్రావయ్యోభయతాముఖర్పహుగపిసాన్విత్యతానిసప్తా ॥
 లూపప్రావకదక్షిణాపశుతమానెవధ్యమప్యార్పయత్ ॥ ౧౫౨ ॥

౫ ॥ తతఃపత్యాన్యత్యాదరేణసమారబ్ధమచావిలాసనామ కంఠ
 త్యావిశేషంతదభిప్రాయానుసారేణైవవాణీనిలానదేవీపర్యపూరయత్.

ప ॥ భవనమనునమంస్త్వం నాకమానాక్యకతుం
 దివమగమదభేంద్రస్తేహవాన్ప్రాప్తోత్తిమ్ ॥
 సప్తవసతిపరిపూర్తైర్వామరాద్ధర్మణాళీ
 నవవటలమిషేణస్త్వియకూటస్థమిందుమ్ ॥ ౧౫౩ ॥

౫ ॥ ఇతి సర్వైరపి సముత్ప్రేక్షణీయ సుందరతరదర్శనమయప
 టలమండలవరిమండితాంబావిలాససౌధోద్యాపి విద్యోతతైతరామ్ ॥
 తతః ॥ ప ॥ ధూయాదన్యవిభోరవిస్తృతిరతశ్చేయ్యాంసివృత్త్యానమం
 దెయాన్యద్యగృహణికల్పితసుఖోపాయానిసద్భ్యవయో
 భాయాసుర్హరమందిరేణసతతాచ్చాయానితానిత్యభి
 ప్రాయాచ్చామన్యపాగ్రహారమతనోజ్ఞాయాతత్తైవవ్యభోః ॥
 తథాహి ॥ సేవాపాతాన్సుజనవితతైస్తత్రదేవాలయంసా
 ద్యావాభూమిప్రస్థమరయశాన్సుద్యవీవారతాన ॥
 ఆవాసాథంకిమపిభవనంహూణజీవాతువిద్యా
 ప్రావాకస్సన్నిగ్ధముజనతతైర్వాస్తవిభావాద్దయాద్యా ॥

సప్తమలహరీ త్రికృష్ణరాజసార్వభౌమకథా చూడ
 వీణీదృశ్యణి రెనమనృహమసౌవాణీవిలాసాహ్వయా
 త్నోరీరక్షణతత్పరాకృతజనశ్రేణీమనారంజనా !
 ప్రాణీద్వాపరిపూరణైకనితాహాణీవరాజ్ఞయశా
 వెణీభిఃపరిపూరితాఖిలజగద్ద్రోణీవిజేజీయశామ్ || ౧౫౬ ||
 ధైర్యాదదినిభస్పృహవమృదుహృచ్చార్థవనరోష్ణతః
 కార్యాకార్యవివేచనెపటుమతిచ్చార్థనసేవీనదా !
 సూర్యాచంద్రమసావివక్షితతలస్థైర్యాశ్రయఃకృష్ణరా
 జావర్యాణాంవినివారణానయకలాచార్యాచృశీకృత్యతాంబుజ
 తారంకారమపాంగనర్ణమనిశంసారంగదృష్టిర్హర
 ర్వారంవారమహావనీంద్రవిషయేస్తేవరంవిధత్తాంతుభం !
 ధీరంకృష్ణవిభుంసచావతుదిరంసీరంధ్రరాజ్యశ్రియా
 సారంగ్రంథమిమంప్రగృహ్యమయితత్రిరంగరాట్రియతాం
 పుణ్యక్షోకపరిత్రమీస్పితతమంగణ్యంబిబంధుంకవే
 ర్మణ్యంతఃకిలసూత్రేనద్బుధజనాగ్రణ్యఃపరంభావ్యతామ్ !
 భణ్యంవాజినవత్తథాప్యనుపతద్ధుణ్యంగభావనత
 త్పుణ్యత్వైకసకస్యఘర్షణశిలాఽరణ్యస్థగుంజాదరః || ౧౫౭ ||

కోమలవాక్యయమేత

తామదుఘాదుగ్ధమామనస్యహరమ్ !

త్రిమతిరంగభురీణ

ధామనినినియ కమామరంపిబర || ౧౫౮ ||

౧౨౨

ఓంకృష్ణరాజోదయే

ఇతిఓంవత్సకులతెలక ఓంరాజగోపాలచక్రవర్తి తనూ జెన
 ఓంసీతాంబాగర్భానంభూతేన ఓంనిగమాస్తచక్రవర్తిసహోదరేణ
 తత్కటాక్షనంపాదిత సాహిత్యసంపదా ఓంకాంచీసగరమండనాయిత
 ఓంకృష్ణతాతయార్య తత్కుమారచరణకమల సేవాసమధిగత
 ధర్మమీమాంసా కణచరణోక్త్యాదిశాస్త్రప్రాపీణ్యేన
 ఓంమచ్చకృవర్తిరాఘవాద్య గురుభురంధరపదపంకజ
 పరిచర్యాప్రసాదితవేదాంతవిద్యాయుగళహృద్యాంతరంగేణ
 మైసూర్ఓంమస్తహారాజసరస్వతీప్రాసాద పాతశాలాయామధ్వర
 మీమాంసాధ్యాపకేన కెతాండపట్టిచక్రవర్తిగీతాచార్యేణ విరచితే

ఓంకృష్ణరాజోదయాభిషేచ చమ్పూప్రబంధే

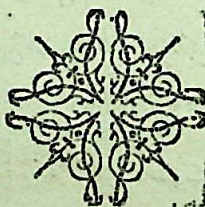
ఓంమత్కృష్ణరాజ సార్వభౌమస్య

రాజ్యలక్ష్మీప్రాప్తిరూపాభ్యుదయావాప్తిర్నామ

సస్తమలహరీయమ్.

సమ్పూర్ణశ్చాయఃఓంకృష్ణరాజోదయాభిషేచః

చమ్పూప్రబంధః

పితృగ్రంథసమీక్షయనుచికా

పుట

విషయా:

- ౧ మంగళశ్లోకాః
- ౪ రాజధానివర్ణనమ్ (కమాతమలినవర్ణనంత
- ౫ తత్ప్రసే తన్తహారాజకులమూలపురుషవర్ణనం- బ్రహ్మాదిస్మృతి
- ౧౬ యదురాజంప్రతి వింధ్యవాసినినిదేశకృమ్ (కథాశ్రవణం
- ౧౭ యదురాజస్య దక్షిణదేశాగమనం యదుగిరా మైసూరీనగర
- ౧౮ మైసూర్నుగరావాప్తికృమ్:
- ౨౧ యదుగిరాయదురాజకృతదుర్గనగరాదిప్రతిష్ఠాయదురాజస్య
- జన్యయశ్శిఖరిచామరాజాభ్యుత్పత్తిౌడయస్వర్గగమనాదికంచ
- ౨౨ తత్సుతప్రాధమికీతిమ్రాజతత్సుతజ్ఞాయశ్చామరాజసాభ్య
- యోరుత్పత్తిరాజ్యప్రాప్తిస్వర్గగమనాదివర్ణనమ్
- ౨౩ తత్సుతద్వితీయశిఖరిచామరాజౌత్పత్తిపట్టాభిషేక స్వర్గప్రా
- ప్ర్యాదితత్సుతద్వితీయతిమ్రాజజననరాజ్యప్రాప్త్యాదికంచ
- ౨౪ తదవరజబౌళచామరాజజననాదిపరిదర్శనపూర్వకం తత్సుతత్ప
- తీయశిఖరిచామరాజస్య రాజ్యప్రాప్త్యాదివర్ణనం
- ౨౪ తదనుజత్రిమద్రాజవడయావతారరాజ్యప్రాప్త్యాదీని
- ౨౬ త్రిమద్రాజవడయాయ వైరిణా విషప్రదాపనమృతాంతః
- ౨౭ త్రిమద్రాజవడయవదసా కన్యదిదుధస్య సద్యోద్భుష్టిప్రాప్తిః
- ౨౯ త్రిరంగపత్రనాధిపతేః త్రిరంగరాయస్యమంత్రకృమ్:
- ౩౦ తేనరాజవడయాయ సింహాసనావాప్తివర్ణనమ్
- ౩౨ ఆంతరాళికవిద్యారణ్యతపోమృతాంతః
- ౩౪ త్రిమద్రాజవడయాయసింహాసనదానతత్పట్టాభిషేకాది
- ౩౬ త్రిరంగరాయకిదేవాలయార్చకవిజ్ఞాపనాదికం రాజ్ఞే
- ౩౭ నవరాత్రోత్సవమధ్య రాజవడయపుత్రమరణేనాశాచాన్మషా
- ఫన్యవస్థా రాజవడయకృతతత్తర్కకార్యాణిచ
- ౩౮ యదుగిరివతయే రాజముకుటీనమర్పణాది (వస్థాద
- ౩౯ యదుగిరావగృహారప్రతిష్ఠావజ్రిముకుట్సువాదివరిపాటి వ్య
- ౪౦ త్రిమద్రాజవడయస్యపరమపదప్రాప్తిశేలి
- ౪౧ తత్పూత్రచామరాజచరితం నృసింహాద్విగోపానరచనాచ

శ్రీ

విషయాః

- ౪౨ తస్మాద్విషయకల్యాణసోపానాదిరచనాద్విగుణరాజవడయకథాచ
 ౪౩ రణధీరకంతిరవనరసరాజకథా
 ౪౪ తస్మాద్విషయకల్యాణసోపానాదిరచనాద్విగుణరాజవడయకథాచ
 స్థనంచ త్రిరంగవత్సనాపకంఠే
 ౪౫ బంగారదోష్టికుల్యాణవర్తనాదికంతదీయమ్
 ౪౬ మైసూర్దుర్గవృత్తిపా యవనసైన్యవిద్యావణంచరంగధామ్నా
 ౪౭ పశ్చిమవాహినీసోపానరచనాదిచాముండికయారిత్రావణంచ
 ౪౮ జ్యాయోదేవరాజకథా
 ౪౯ కణాటదేశే తత్తత్తత్తమహావధేలన్నశాలాదివృత్తిపాతదీయా
 ౫౦ మైసూర్దుర్గరెమహాతటాకనిర్మాణాది
 ౫౧ కనీయోదేవరాజకథా
 ౫౨ గుండల్నగరే అగ్రహారాదివృత్తిపా తదీయా
 ౫౩ ఫలదాయకవర్తనతన్నివర్తనాదికం తదీయం వరాహదేవాన
 యననిమిత్తంచత్రిముష్టాల్
 ౫౪ శహజీగర్వవచనానువాదః
 ౫౫ వరాహదేవానయనంశ్రీముష్టాల్ శ్రీరజ్జవత్తనెతత్పృతిపాదిత
 ౫౬ శహజీసంగరాదికం కావేర్యాఃకుల్యాణవృత్తిపాతదీయా
 ౫౭ శ్రీశ్రీరాద్ధికుదాద్యధిగమః ధర్మవృత్తిపాతదీయా
 ౫౮ తల్లభిబిరుదావళిపరిపాటివ్యాఘ్రాదిషష్టి నిర్దేశనిదేశవత్తా
 మూకదారకచరిత్రానువాదశ్చ (ననదిగాదివృత్తిపాతదీయా
 ౫౯ కనీయోదేవరాజస్వర్గయాత్రా తత్పుత్రకంతిరవమహారాజజ
 ౬౦ తస్యరాజ్యప్రాప్తివృత్తాంతః జ్యాయోకృష్ణరాజకథారంభశ్చ
 ౬౧ త్రిబిహ్వతంత్రపరకాలసాప్తమిసమాసయనాదికథా
 ౬౨ ఆలయాదినిర్మాణంచ తాండనూర్నగరాదిమ (రంభశ్చ
 ౬౩ చామరాజన్యదుర్మంత్రీభిఃకుర్గణ్ణాపనంద్యగుణకృష్ణరాజకథా
 ౬౪ మోదర్వృత్తాంతః (ప్రాప్తిశ్చ
 ౬౫ తత్పుత్రకంతిరవ బండిగృహస్థాపనాదితత్తనైవ్యవ మంత్రీపదవి
 ౬౬ జ్యాయో కృష్ణరాజాయోపరిమితిస్తత్పుత్రయోర్నంజరాజవ
 ర్తనచామరాజయోకథాచ

3.

పుట

విషయాః

- ౬౭ త్రిరంగవ త్తనే అగ్నిదగ్ధదేవాలయాదినవీకరణం తుంగయా
భద్రయాచవ్రాదరాఖ్యప్రభోర్ధ్వప్రవాసంచ
- ౭౦ ఘలాదివృద్ధానైవ దారకగుణపరీక్షణనచామరాజస్వీకారాది
- ౭౩ పూణ్యప్రస్తావః మైసూర్నగరే దుర్గాప్రతిష్ఠాపనంవ్రా
దర్శరణకాలేపుత్రాయసాతసందేశశ్చ
- ౭౩ టీపునాపితృనిదేశాతిలంఘనధర్మకార్యవినాశాదికం
- ౭౪ పూర్ణాహుతిదినే అగ్నిమధ్యే సశిశుమణిడోళాదర్శనంజనైః
- ౭౫ రాజ్యాధిః గర్భవిహ్నవర్ణనం
- ౭౭ త్రిమత్త్రిగుణకృష్ణరాజసార్వభౌమావతారః
- ౭౮ టీపునారాజసుతానయనాదేశ స్తద్వందనంచచామరాజకృతం
- ౭౯ త్రిగుణకృష్ణరాజస్య మాతృవియోగకథా
- ౮౦ అరికుతారచామరాజనిర్యాణం
- ౮౧ టీపునాకారాగృహాన్నిజసుతానయనం లక్ష్మ్యంబయా రాజ్యాన్
హూణచక్రవర్తిన్యభయస్వీకారశ్చపత్రికాద్వారా
- ౮౨ హూణబలేన త్రిరంగవత్తన సాధనం టీపువధపూర్వకం
- ౮౩ హూణసేనావతి నా పూణ్యముఖన కణాటరాజ్యాన్స
మాశ్వాననతత్పుత్రదర్శనాదికమ్
- ౮౫ హూణచక్రవర్తినీనిదేశేన పట్టాభిషేకాయత్రిమత్కృష్ణరాజః
సార్వభౌమస్యమైసూర్నగరానయనంపూణ్యప్రభృతిభిః
- ౮౬ త్రికృష్ణరాజసార్వభౌమేన హూణచక్రవర్తినీపిషితరాజ్యా
ధికార పత్రశ్రవణాదిపూర్ణయాయామాతృపదవీ ప్రదానంచ
- ౮౯ హూణసేనావతిరాజ్యాన్సల్లాహిమహారాజవిద్యాభివర్ణనంచ
- ౯౦ త్రికృష్ణరాజసార్వభౌమస్య వంచనంసాగ్రకాలే త్రిపరకా
లసామిభ్యోమహారాజనమర్పితధూషణాది
- ౯౨ మహారాజస్యదేవాంబావరిణయః
- ౯౩ పూణ్యయోగకాశాదినంపాదనం
- ౯౪ పూర్ణయ్యకృతధర్మకార్యాణిజనోపకృతయోశ్వరజదర్శనాదికంచ
- ౯౫ మహారాజస్వయంరాజ్యధురావహానంచాముండికాత్రికంతే
- ౯౬ గరళపురేనుదావళమదానిర్యావః

- పుట దివ్యయాః (బాద్యసంజ్ఞ)
- ౯౭ వరాహదేవస్య మైమాత్పరే ప్రతిష్ఠావనాదిత్రిమన్నా రామ,
- ౯౮ తత్ప్రమహారాజసమర్పితభూషణాదివణానం
- ౧౦౦ త్రికృష్ణరాజముకుట్యుత్సవస్యసప్తావనాది
- ౧౦౧ గరళపుర్యామహా తరదేవాలయాది నిర్మాణం
- ౧౦౨ పునశ్చాముండికాయాదర్శనాదిమహారాజేన తిథియాత్మానః
మయే సుబ్రహ్మణ్యుల్లే ధర్మప్రతిష్ఠావనంచ
- ౧౦౩ లక్ష్మీవిలాసదేవాంబాచల్పాంబా వింగాంబానామాంతాగ్రహః
రప్రతిష్ఠాతులాదానాది
- ౧౦౪ సపత్నిమాతృసంజమాంబయా తులదానపూర్వకాగ్రహార ప్రతి
ష్ఠావనం సంజుండేశ్వరాలయ ప్రతిష్ఠాచ
- ౧౦౫ అరిమతారసంజ్ఞకచామరాజనగరాభినవధానాది త్రినయనైశ్వ
రాలయన వీకరణాదికం సపత్నిమాతృదేవీరంబాదేవాంబా
లక్ష్మ్యంబాగ్రహారప్రతిష్ఠాచ
- ౧౦౬ త్రిశృంగేరిస్వామినాం పాదపూజాది
- ౧౦౭ త్రికృష్ణస్వామిదేవాలయప్రతిష్ఠా కంపనంజమాంబా దేవాం
బాచల్పాంబాగ్రహారప్రతిష్ఠాచ
- ౧౦౮ తులాదానహిరణ్యగర్భదానాదికం (యవపాదపూజాది
- ౧౦౯ పునఃత్రిశృంగేరిస్వామినాం అహోబిలస్వామినాంచ సమాన
- ౧౧౦ అహోబిలస్వామిభోగ్యామదానం తాతాద్రిమతవ్యాసరా
యమతస్వామినాంచపూజనం (ర్షకంతత్సమ్మాననాదికం
- ౧౧౧ ఉత్తరాదిమతస్వామినన్నిధౌ పూణయాది చక్రాంతసమ్రా
- ౧౧౨ పునఃత్రిశృంగేరిస్వామినాం పూజాతులాదాన హిరణ్యగర్భదా
నాదిమహారాజకృతతత్త్వగ్రంథపరిగణనంచ
- ౧౧౩ హారణాథ్యగామే తటాకాది నిర్మాణం త్రిరంగ వత్సశివ
సముద్రాదిమ కాకేర్యాస్సేతుబంధనం కృష్ణరాజకట్టలక్ష్మ
ణకట్టకపిలానదీప్రభృతిభ్యః కుల్యాప్రవర్తనం సామన్వసం
ధ్యానందనమంటపాదిరచనాదిచ
- ౧౧౪ మైమాత్పరే ప్రణాళికా తటాకాదికరణం కాంచీత్రిరంగ
ప్రభృతి స్వస్థశాలా ప్రవర్తనాది త్రి శ్రీనివాసబ్రహ్మారం